

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

ВЪЗМЕЗДИЕТО
НА КАЛИ

—
ДИАДЕМАТА
НА ОРАНГУТАНА

—
Петър
Бобев

ПЕТЪР БОБЕВ
ВЪЗМЕЗДИЕТО НА КАЛИ.
ДИАДЕМАТА НА
ОРАНГУТАНА

chitanka.info

Най-сетне гуру вдигна глава:

— През моите уста слушате гласа на Кали. Чуйте го!
Всички паднаха на колене. Сринаха се като покосени.

— Кали е оскърбена. И изисква да измием позора си.
Задето сме търпели сред нас такава измет. Повелява само
едно: „Неумолимото възмездие!“

Петър Бобев е роден на 9 август 1914 г. в Горна Оряховица. Баща му е професор по история. Завършва Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет. Работи в Лозаро-винарската опитна станция в Плевен, в конезавод „Клементина“, като учител в Средното градинарско училище в Горна Оряховица. От 1941 до 1945 г. служи в армията. След войната до пенсионирането си работи като чиновник в банка. Четиридесетгодишен започва да пише приказки, които печата първо в списание „Дружинка“. По-късно става редовен сътрудник на списание „Пламъче“. Автор е предимно на юношески приключенски романи с фантастични или исторически елементи. Темите в произведенията му са разнообразни — подводният свят, древни цивилизации, праисторически същества, екзотични места, историята на България. Бързо става един от най-популярните и обичани писатели за юноши у нас. Награждаван е нееднократно, а през 1994 г. е удостоен с националната награда за детска литература „Петко Р. Славейков“ за цялостно творчество.

ВЪЗМЕЗДИЕТО НА КАЛИ
ФАНТАСТИЧНО-ПРИКЛЮЧЕНСКИ
РОМАН

СЪДБОВНОТО ИНТЕРВЮ

Интервюто беше поместено във влиятелния вестник „Таймс ъв Индия“, което подчертаваше значението на разглеждания проблем.

Разговорът се състоя в приспособената като експериментален заводски цех лаборатория на доктор Рам Чандра, автор на на шумялото в международната преса, както и в научните и теософските среди, откритие за производство по фабричен начин на истинско месо, а не както досега на соеви и подобни нему заместители.

Предаваме го изцяло без съкращения.

Първият въпрос на нашата репортерка беше банален наистина, но така почват всички:

— **КОЕ ДАДЕ ПОДТИК ЗА ПРОУЧВАНЕТО ВИ? ПОКЪРТТЕЛНАТА КАРТИНА В НЯКОЯ КЛАНИЦА ИЛИ ОЗАРЕНИЕ СВИШЕ?**

— Нито едното, нито другото. Известно ви е, че аз съм биолог. Никаква ужасяваща картина не е в състояние да ме разстрои толкова, когато знам, че в природата истинското месо се получава единствено чрез убийство. Изяж, за да не бъдеш изяден! Не съм религиозен, макар че статистически се вода като будист. Произхождам от семейство на убедени вярващи в Буда — просветлението. А първата заповед на тази религия гласи: „Не убивай никакво живо създание“. Християнството и юдаизмът също проповядват сходна Божя заповед. По важност шеста по ред от всичките десет. И то някак уклончиво. За какво впрочем се отнася тази забрана: за всичко живо или само за човека? Хората все не дръзват да се откажат от бифтеците и пържолите.

— **НИМА** ОТРИЧАТЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ЖИВОТИНСКИТЕ БЕЛТЪЧНИ ЗА ПЪЛНОЦЕННОТО ХРАНЕНЕ?

— То е в основата и на моите подготвителни проучвания. В своето развитие природата не е и допускала, че тя самата ще създаде друго същество, което ще има нахалството да преценява от своя етична гледна точка нейните основни закони.

— **А** ЧОВЕКЪТ ПРОЯВИ ТОВА НАХАЛСТВО?

— Защо да не допуснем, че и това е включено в информационната програма на вселенската еволюция. Първият стадий на живота представлява само сливане на простите белтъци. Вторият — поглъщане на един микроорганизъм от друг. Третият — усвояване на неорганичното вещество чрез фотосинтезата. И четвъртият, днешният — когато растителноядните служат пряко за храна на хищниците, към които, без да се засягаме, трябва да причислим и човека, нас самите.

— **ИСКАТЕ** ДА КАЖЕТЕ...

— Че в първоначалния план за усъвършенстването на живота може да е предвиден още един етап, през който и хищниците ще съществуват, без да унищожават други животни. Еволюцията сама да е предвидила раждането на същество като човека, което ще добива необходимите си животински белтъци по изкуствен начин. Изключвайки напълно убийството като единствена възможност за набавяне на храна.

— **НЕ** СЕ ЗАСЯГАЙТЕ, НО ПОДМЯТАТ, ЧЕ УСПЕХЪТ ВИ Е НЕПРЕДВИДЕН?

— Напълно вярно! Много изобретения стават случайно. Но забележете, никога от случайни хора. Нужна е солидна научна подготовка, за да се отсее обикновената грешка в експеримента от благословената грешка, която може да подсказе ново решение, ако не на същия, то на друг, понякога съвсем далечен проблем.

— **А** ПРИ ВАС?

— Търсех едно, намерих друго. Изглежда, някое центърче в подсъзнанието ми непрекъснато е бодърствало,

като че ли е очаквало точно този момент.

— **ПРОГРАМИРАН И ТОЙ?**

— Защо не? Кой би дръзнал да твърди, че е разгадал тайните на двигателя на прогреса? Дали тези случайности не са космично предопределени?

— **КАКВО ТОЧНО СТАНА ВЪВ ВАШИЯ СЛУЧАЙ?**

— Занимавам се отдавна с тъкани и култури на животни. С най-разнообразни предназначения: от суровини за ваксини до материал за генноинженерни манипулации. Нуждаех се от щам с бързо и непрекъснато делене на клетките, ако може — безгранично. За целта ползвах нарочно получен от мен хибридом — кръстоска между обикновена и ракова клетка. Едната предава качествата на здравата тъкан, другата, раковата — способността за безкрайно делене. Досега се е получавало само еднослойно струпване, най-много зрънца до един кубически милиметър. Това очаквах и аз. Но...

— **НО?**

— Клетките взеха да се делят неконтролируемо. Всъщност не съвсем безразборно, а подобно на някои растителни култури. Запълниха петриевото стъкло, което наложи да прекъсна изпитанията и да подменя състава. Обясних си го със замърсяване с незабелязано попаднал друг микроорганизъм. Ала не го изхвърлих. „Центърчето“ в подсъзнанието не ми позволи. Прегледах най-внимателно цялата документация за работата ми, записана до най-малката подробност в компютъра. И... И открих грешката... Благословената грешка...

— **ИМЕННО?**

— Всъщност принципът е много прост. Всеки човек със средна научна подготовка би могъл да се досети. При възникването на хибридома е включен преди милиони години, може би случайно, да го наречем „ген на безсмъртието“, който предопределя непрекъснатото делене, а в едноклетъчните организми — „ген на задължителното раздалечаване след деленето“. Тези два гена трябва да бъдат имплантирани в търсените клетки. Просто и ясно!

Но само дотук. Оттук започва трудното. Как да стане тъкмо това? Нужни са експерименти, експеримент след експеримент, години наред, докато се налучка (наистина налучка) желаният имплантат.

— **ЗАЩО ПЪК И ГЕН НА ЕДНОКЛЕТЪЧНО?**

— Защото иначе до отделната клетка няма как да проникне хранителният разтвор. Културата няма кръвоносна система.

— **ТОГАВА КАК Я ПРЕВРЪЩАТЕ В ТЪКАН?**

— С пресуване. Като хлебната мая например. За жалост това е все още само началото. Следва най-мъчното... Тук нямаме обикновена бактериална култура, където се използва направо кръвна плазма. Тук хранителната среда не бива да бъде от животински произход. Иначе се обезсмисля целият замисъл... Опити, опити, докато се намери комбинация, богата на разпадните продукти от смилането на животинските белтъчини и мазнини. И с всички други съставки, които тялото получава с храната: минерални вещества, витамини, хормони, микроелементи. И главно — кислород... Освен това не помаловажно — осигуряване на оптимални физически условия: асептична среда, температура, газообмен, отстраняване на отпадъците при обмяната.

— **ПОСТИГНАХТЕ ЛИ ВСИЧКО ТОВА?**

— Не смея да твърдя това. Живият организъм е много сложен апарат, който също не сме изучили напълно. Не вярвам, че е дошъл моментът за решителния опит...

— **И ОЩЕ НЕЩО, ОСОБЕНО ВАЖНО, АКО НЕ ПЪРВОСТЕПЕННО. ЗАМИСЛЯЛИ ЛИ СТЕ СЕ ЗА ПОСЛЕДИЦИТЕ, КОИТО ЩЕ ПРЕДИЗВИКА ВАШЕТО ОТКРИТИЕ, АКО БЪДЕ ВЪВЕДЕНО МАСОВО?**

— Налучкахте, тъкмо този проблем ме вълнува най-вече. За икономическите и за етичните последствия. Икономическите като че ли са по-предвидими. Първо — закриване на всички угоителни животновъдни ферми. Както и кланиците. И свързаното с това изхвърляне на улицата на работещите там хора.

— **А МЕСОПРЕРАБОТВАТЕЛНИТЕ ПРОИЗВОДСТВА?**

— Те заедно с хладилните предприятия са нужни за преработката и на „изкуственото месо“ до състояние, годно за употреба. Те могат да поемат част от безработните животновъди и месари.

— **ОЩЕ ЕДИН ВЪПРОС, АКО НЕ СЪМ ВИ ОТЕГЧИЛА. КАКВО ЩЕ СТАНЕ С МЛЕЧНИТЕ ЖИВОТНИ И ПТИЦИТЕ НОСАЧКИ, СЛЕД КАТО ПРОДУКТИВНОСТТА ИМ СТАНЕ НЕРЕНТАБИЛНА? ОТ ЕСТЕСТВЕНА СМЪРТ ЛИ ЩЕ БЪДАТ ОСТАВЯНИ ДА УМИРАТ? И БЕЛГЪЧИНИТЕ ИМ ДА ПРОПАДНАТ НАПРАЗНО...**

— Животът ще реши. Или ще се наложи по изключение да се колят, което на практика проваля целия морален замисъл, или ще се премине към добиване на мляко и яйца също така по фабричен път. А то теоретично не е невъзможно. Дори е по-просто.

— **А другият въпрос? Етичните последици?**

— Впрочем тъкмо те лежат в основата на моята идея. Липсва ли оправданието за наложителността на убийството за изхранването на хората, става по-вероятна появата на нов човек, отвикнал от тази наложителност не само за прехрана, ами и за решаването на всякакви сложни проблеми. Дали тъкмо така няма да се притъпи и тоя сатанински бяс за масово самоизстребление — войната? Възвеличавана като апогей на родолюбието и храбростта с всички свързани с тях добродетели. Сегашният хомо сапиенс, който всъщност е хомо карниворус (месоядец), естествено ще еволюира до състоянието на хомо етикус, освободен от още една животинска обвивка по пътя си към Просветлението според будизма, преди да достигне състоянието на архат — светец, достоен за Нирвана.

— **НО ДА СЕ ВЪРНЕМ ПАК КЪМ ИКОНОМИКАТА. КАКВИ СА СПОРЕД ВАС ИЗГЛЕДИТЕ ЗА УСПЕХ НА ПРЕДЛАГАНИЯ, ДА ГО НАРЕЧЕМ, ФАБРИЧЕН МЕСОДОБИВ?**

— При досегашния начин преобладаващата част от енергията на изразходвания фураж отива за поддържане на телесната температура и на другите физиологични функции на угоявания добитък, а за прираст — значително

по-малка част. Докато при предлагания от нас способ всичко се оползотворява, което прави рентабилността особено висока. Пък, както е добре известно, капиталът се интересува от печалбата, без да се съобразява с някакви нравствени, социални или сантиментални подбуди.

— **Е, вече можем да приключваме. И без това ви отнех много от тъй ценното ви време... В очакване на раждането на хомо етикус.**

Карлос Гонсалес продължи да държи изрезката от вестника.

Беше атлетичен мъж, вече малко понапълнял от охолния живот, русокос и синеок — безспорно наследство от някой прадядо северняк.

Замислен. А имаше защо. Засягаше го пряко. Лично.

Обикновено интервю, наистина, сухо, с най-банални въпроси и не особено остроумни отговори, неспособни да развълнуват дори масовия читател, за който впрочем бяха предназначени по съдържание, език и терминология.

Той обаче не беше масов читател, а главен акционер и президент на месодобивната компания „Гонсалес и сие“, която владееше почти една трета от кланиците и снабдяващите ги със „суровина“ угоителни ферми на страната.

Не можеше да остане безучастен пред подобна заплаха. Която всъщност изглеждаше напълно реална. Нещо повече, предстояща.

Не беше придобил цялото това състояние в наследство като разните му там Моргановци и Рокфелеровци. Нито от лотария или като подарък от ексцентричен милиардер. Придобил го бе със собствени сили, с умение, с находчивост.

Внезапно телефонът изчурулика. С мелодията на славей. Така беше заръчал предварително Карлос Гонсалес. Обичайният звън го дразнеше. Милионерът има право на всякакво хрумване.

Вдигна слушалката. Оттатък се обади любезен глас:

— Мистър Гонсалес, партньорът, когото очаквате, дойде. На ваше разположение е.

— Добре! Идвам след няколко минути.

Ставаше дума за предварително уговорена партия на покер в дискретната игрална зала на хотела, до която имаше достъп само

елитът с утвърдено обществено положение и доказани платежни възможности.

Карлос Гонсалес бе дошъл в Индия този път не по работа, а за почивка. За развлечение. Туристическата компания, която бе организираща целия му престой тук, му бе осигурила и достъп до този затворен за обикновените посетители клуб.

Гонсалес обичаше да играе покер. Ала не толкова от хазартна страст. Тя му беше чужда. Като всеки жив човек той имаше много слабости. На туй отгоре разполагаше с достатъчно пари, та да си ги позволява. Първо — да печели пари. Кое то всъщност не беше слабост, а обратното — силата му, която му даваше възможност да задоволява другите си увлечения.

Този път бе дошъл тук, воден от една от истинските си страсти — лов на редки животни. По простому за простите хорица наричано браконьерство, а за такива като него — гъделичкащо нервите забавление.

В пресата се бе появило съобщение, че по тези места се е появил тигър албинос, вече възвеличан от вестникарите като „Призрака на джунглата“. Естествено такъв рядък екземпляр беше включен веднага в списъка на забранения за ловуване дивеч. Но и тази забрана, както навсякъде по света, се отнасяше само за дребните браконieri, които така си изкарват прехраната. Не и за милионери.

Туристическата компания привличаше заможните си клиенти и с възможността да им осигури всякакви удоволствия, за всеки според предпочитанията му. Имаше всестранни контакти и го бе свързала с реномирана фирма, която под прикритието на обикновено ловно сафари за по-скромните си клиенти устройваше за особено платежоспособните отстрел на всякакъв улов. Разполагаше с верни и сигурни ловци водачи, разполагаше със свои агенти в службите за борба с браконьерството, имаше връзки и със служители от още по-висок ранг, които естествено се намесваха, когато положението се усложнеше повечко.

Но всичко това и заплащането на експедицията се оказваше само по възможностите на хора с обществено положение от президент на компания нагоре.

Карлос Гонсалес от вчера очакваше обещаната експедиция. Притежаваше много ловни трофеи: глава на трирог носорог, кожа на

почти черен лъв, чучело на синеока бяла мечка. Все още му липсваше тигър албинос. Ала се надяваше скоро да се сдобие и с такъв.

Сега му предстоеше едно по-дребно развлечение.

Той се надигна от стола, след като остави на бюрото вестникарската изрезка със заинтригувалата го беседа. По-точно не само заинтригувала, а направо разтревожила. Имаше нужда от забавление.

След няколко минути влезе в казиното, посрещнат от самия шеф, който тозчас го отведе към уединената игрална маса, където седеше очакваният партньор.

— Джентълмен! — рече доверително шефът. — Само да ви предупредя, малко по-темпераментен...

Карлос го прецени с бърз проникателен поглед.

Едър, добре развит индиец в изящно скроен европейски костюм и отрупани с пръстени ръце. Но най-забележителното — цялото му лице бе покрито с белези от преболедувана едра шарка, които въпреки цялата си грозота не успяваха да развалят впечатлението от правилните му черти и благородството, както и от чувството за собствено достойнство, лъхащо от цялата му личност.

Наистина джентълмен, както му го бе представил шефът.

Двамата се поклониха леко един на друг.

Придружителят посочи с поглед милионера:

— Мистър Карлос Гонсалес, бизнесмен, от месодобива.

Другият кимна разбиращо.

Шефът посочи и него:

— Мистър Ашок Кумар, бизнесмен, от ютения бранш.

Браншът не говореше особено в полза на бизнесмена, но фактът, че беше приеман в този клуб, сам по себе си говореше достатъчно.

Производството на юта е особено развито в Индия като основа на много видове индустрии: въжена, чувалена, декоративни тъкани, амбалаж, брезент, постилки и още много други. Въпреки това не се славеше като източник на големи печалби.

Двамата седнаха на масата. Размениха само десетина думи, колкото да се споразумеят, че играта ще продължи само десет партии, че няма да ползват жетони, а ще разчитат на джентълменската си дума. И че ще избягват всякакви изблици на емоции при успех или при несполука.

Започнаха. Раздадоха картите. Изчистиха.

Карлос пръв обяви залога:

— Десет хиляди!

Ставаше дума за долари, то се знае, не за рупии.

— Двадесет! — покачи Кумар.

Съгласиха се бързо. Още не се бяха разгорещили.

Свалиха картите.

Индиецът спечели първата игра. И втората. И третата.

Карлос го наблюдаваше с присвити очи как се разпалва хазартната му жар.

Сумата растеше.

Четвърта игра... Пета... Все в полза на Кумар.

Очите му вече блестяха тържествуващо. Той наду залога:

— Сто хиляди!

И загуби.

Играта се преобърна.

Шестата, седмата, осмата партия спечели Карлос. Сега заблестя неговият поглед. Ала не заради парите. Какво представляваха няколкостотин хиляди долара в сравнение с милионите, които притежаваше?

Девета...

Изпитваше наслада, някаква хищна наслада, като котка, която си играе с уловената мишка, да наблюдава как помътнява лицето на партньора му, как се свиват устните, как помръква погледът му.

Вярна се оказа характеристиката — прекалено темпераментен играч беше Кумар. От тия, които му доставяха най-голямо удоволствие.

— Петстотин хиляди! — почти изкрещя Ашок. И изтри потта от челото си.

— Прието!

Разкриха картите.

Пак беше спечелил Карлос. Той изчака повече от минута, докато противникът му се поовладее. Премисляше. Да продължи ли забавлението си? Особата насреца му излезе напълно подходяща за целта.

Това съвсем не беше джентълменско, съвсем дебелашка шега. От времето, когато още не беше забогатял. Когато като прост гаучо се забавляваше с другите гаучоси.

Десета игра... Последна...

Идваше редът на аржентинеца:

— Давам ви последен шанс! Слагам на масата всичко, което съм взел досега. Приемате ли?

Партньорът му чупеше пръсти. Мъчително колебание гърчеше лицето му. Не изпъшка, направо изплака:

— Не мога да приема! Нямам депозит!

И се накани да стане. Почти разплакан.

Котката продължи играта си с мишката. Пусна я отново, давайки си вид, че вече не ѝ обръща внимание.

— Повтарям, залагам всичко спечелено!

— Ами аз?

Котката не спираше да се преструва на равнодушна. И след минутно изчакване, за по-голям ефект, отсече почти великодушно:

— Само панталона ви!

— Какво?

Кумар беше зяпнал от изненада. Разумът му отказваше да го приеме.

Карлос повтори:

— Панталона ви. Този върху вас.

И се усмихна ехидно:

— Паднете ли, ще ми го дадете веднага! Тук, в салона!

Индиецът все още не можеше да проумее смисъла на предложението. Гледаше глупаво учуден.

Но колебанието му скоро премина. Нямахше избор. Изпъшка:

— Съгласен!

С разтреперани ръце раздаде картите.

Карлос Гонсалес почти равнодушен ги разгледа. Изчисти. Това беше добре — терца! Купи. А, не! Кварта. Дори той, който можеше да се владее, трепна. И купа ас! Това правеше кент флош! Кент флош!

Бавно, пресилено бавно показва смайващата комбинация.

Ашок Кумар се вторачи в картите. Кръвта нахлу в лицето му. Белезите от шарката избледняха още повече. Зъбите му изскърцаха. Очите му се присвиха като на хищна птица, която в следващия миг ще връхлети върху плячката си. С приведена напред глава и сгърчени рамене се изправи, подпрян върху масата.

— Не! — изхриптяха стиснатите му устни. — Не!... Не!...

Готов да чупи, да крещи, дори да убива. Или — да получи мозъчен удар.

Ясно, проумял беше най-сетне смисъла на загубата.

Облегнат на стола, победителят го гледаше тържествуващо. Така гледа и боксьорът проснатия в нокаут противник. Със зло задоволство. Опиянен от вида на унижения враг.

Това беше най-голямата наслада — да видиш другия посрамен, опозорен. Изгубил всякаква следа от предишния аристократизъм.

Кой знае как разбрали станалото, всички в казиното бяха замлъкнали. Вперили погледи в двамата картоиграчи. Дори крупиято беше забравило да завърти рулетката.

Карлос си представи какво ще се случи. Ако не припаднеше преди това, индиецът трябваше да събуе панталона си и да излезе от залата по бельо.

Изведнъж лицето му се отпусна. Беше постигнал целта си — чувството за собствено превъзходство. Съперникът му не беше във физически, а в морален нокаут. Доказал тъй ефектно надмощието си, можеше да се представи за великодушен.

— Мистър Кумар — рече той с овладян глас, — простете ми шегата! Вие с вашата интелигентност несъмнено сте разбрали, че ставаше дума за обикновена закачка. Или по-точно, панталонът си остава мой, но ви го преотстъпвам да го носите вие. До утре, когато ще ми го изпратите в хотела. Правя си сбирка от така придобити трофеи. Имам подчертана слабост към колекционерството.

Ашок гледаше невярващ. Продължаваше да стои, все така облегнат на масата, настръхнал от гняв. Без да отговори.

Врътна се. И забравил досегашното си джентълменско поведение, обърна гръб и излезе от залата, сподирен от съчувствените погледи на останалите посетители.

След кратко забавяне подире му тръгна и Гонсалес с отдавна неизпитвана сладост в гърдите, без дори да допусне какви последици можеше да има това развлечение. Съвсем дребно — според него, събудилия се за малко бивш говедар гаучо.

Когато влезе в кабинета си, видя чакащите го двама души. Личният му секретар, сеньор Рикардо Руис, и един мургав индиец, който веднага се поклонил с кръстосани на гърдите ръце.

Карлос Гонсалес дори не ги погледна. Очите му се вторачиха, сякаш залепнаха върху поставената върху бюрото статуя от ковани бакърени пластинки на Кали — богинята съпруга на Шива, единия от трите главни божества на индуистите. С негроидно лице, нали затова я наричат и „Черната“, и с четири разперени ръце — олицетворение на безграничните ѝ възможности. Висока по-малко от метър, тя сияеше с някакъв матов блясък, облагороден от фина патина. Карлос не можеше да откъсне очи от нея, възхитен.

Имаше много слабости. Тази беше една от тях. Притежаваше колекция почти колкото на музей. Познатите му се шегуваха, че няма вяра дори на собствените си акции. Затова влага спестяванията си, все едно инвестира, в складирането на древни произведения на изкуството. Че какво ли нямаше там — от алабастрова статуетка на свещена котка от Древен Египет до златна маска на инка — само тя цяло състояние, и детайл от римска мозайка, и отрязък от кипу — инкско възлово писмо, и оброчна плоча на Тракийски конник, и православна икона от петнадесети век, и дървена маска от Зимбабве, и още, и още. Това желаше — да има нещо, което другите нямат.

И в този случай пак беше помогнала туристическата компания. Когато става дума за пари, и то за много пари, и за реноме, никой не се съобразява с буквата на закона. Беше го свързала и с браконьерите на древни художествени произведения.

И ето, връзката бе дала резултат! Върху бюрото му стоеше един истински шедьовър на индийското ваятелство. Заслужаваше си парите, които бяха уговорили.

Карлос се обърна към секретаря си:

— Вземаме я! Веднага уредете сметката с господина! След което елате при мен!

Изчака ги да излязат от стаята и отново се загледа в скулптурата. Отговаряше на всичките изисквания, които си бе поставил за допълването на колекцията си.

Целта на пътуването му до Индия поначало беше свързана с лова на белия тигър. Но се оказа, че тази придобивка, която стоеше пред него, превишаваше по ценност очаквания ловен трофей.

Така и не усети кога до него бе застанал Рикардо Руис.

— На ваше разположение, сеньор президенте!

Карлос Гонсалес спазваше златното правило да държи на разстояние подчинените си. Затова изискваше да се обръщат към него със „сеньор президент“, а той винаги им говореше на „вие“ с обръщение „сеньор“ и фамилията.

Така и сега:

— Сеньор Руис, моля ви, седнете!

Секретарят го изгледа нерешително. Това се случваше твърде рядко. Само в изключителни случаи.

Той се сви бавно в креслото с допрени колене. Чувстваше се съвсем неудобно.

Милионерът вдигна глава:

— Докладвайте!

Руис започна веднага. Свикнал с деловитостта на шефа си:

— Получи се факс от Буенос Айрес. Съобщават, че от два дена рязко са паднали акциите ни.

— Друго?

— Чакат нареждане.

Карлос приближи стола си.

А секретарят се сгъна още повече. Сплете пръсти.

Президентът можеше да бъде и приветлив:

— Сеньор Руис, как смятате? Намирате ли връзка между акциите и споменатото в интервюто откритие?

Рикардо имаше готов отговор. Кратък, делови:

— Смятам! — Преглътна: — Че изобретателят и изобретението му представляват заплаха за нас.

Карлос постави ребром следващия си въпрос:

— Тази заплаха трябва ли да се изчака, или да се премахне своевременно?

Секретарят разбра накъде върви разговорът:

— Несъмнено, налага се да бъде премахната!

Шефът наведе очи. Мълча така може би минута. Вдигна поглед. Вторачи го право в очите му:

— Значи сме на едно мнение — лицето му беше добило решителен израз. — Разчитам на вас за отстраняването ѝ. Колкото може по-скоро!

Секретарят, все едно момче за всякакви поръчки, имаше достатъчно усет. Имаше и нужните връзки. И този път щеше да открие

подходящи извършители. Срещу прилично заплащане се намират акуратни и неразговорливи изпълнители. В случая мълчанието беше най-важното.

ГАДАТЕЛЯТ

Работният ден беше свършил. На минаване покрай серпентариума^[1] Амрит Каур хвърли последен поглед да се увери в безопасността му и излезе на улицата.

Шумната тълпа я обгърна начаса като живо наводнение. Такава блъсканица може да се види само тук. Най-многобройни бяха, то се знае, пешеходците, които шляпаха по нажежения асфалт боси или обути в тънки сандали. А между тях, наглед не по-малочислени, хиляди велосипедисти, изглежда, по чудо успяваха да се промъкнат, без да паднат, сред навалищата. Като лодки по клобочещо кално езеро пореха вълните двуколесни рикши, теглени от полуголи кули, а и велорикши, пък и моторикши с по-прилично изглеждащи водачи. Отпуснати в удобните седалки, дремеха самодоволно возещите се по-заможни индийци или любопитно оглеждащи всичко около себе си европейци. Съвсем рядко, все едно, че ги няма, се промъкваха пухтящи автомобили. Личеше, че не им е мястото тук, тъй като по скорост отстъпваха дори на пешеходците. Само увоняваха въздуха с недоизгорелите си газове. Между краката на хората и колелата на велосипедите се провираха бездомни кучета, да се чудиш откъде намират толкова храна да оцелеят. И сред цялото това объркано многолюдие единствени свещените крави успяваха да запазят достойнството си. Те се лутаха почти тържествено, принуждавайки всички: и хора, и велосипеди, и рикши, и автомобили, да им отстъпват път.

По тротоарите странстващи търговци бяха натрупали стоката си върху брезентови чували и тръстикови рогозки: зеленчуци, плодове, платове, сандали, тестени питки, домакински съдове и какво ли не.

Все така, направо върху земята, бръснари стрижеха клиентите си. Готвачите сервираха гозбите си, обикновено оризови каши в плитки чинийки, на седналите кръстат в праха огладнели минавачи.

Отсреща, в сянката на кичестия тамарикс, брадат змиеукротител с представителен тюрбан разиграваше заплашително украсената с

белите си очила върху разпънатата качулка кобра, която следваше с поклащане на главата си разлюляната пищялка.

Зрители почти нямаше. Тук хората са свикнали, преситени, с това зрелище. Предпочитаха да заобиколят, доколкото могат, опасната близост.

Само двама европейци наблюдаваха с любопитство екзотичното за тях изпълнение. Навярно бяха тук отскоро, защото иначе и на тях вече не би им правило толкова силно впечатление.

Всичко наоколо беше ежедневие за Амрит. Не можеше да привлече вниманието ѝ. Дори изправилите се наред пътя двама огнедишащи чудотворци, които изригнаха от устата си облачета огън и дим.

Амрит имаше своя цел. Тя се приготви да възседне велосипеда си, когато пътя ѝ препречи полугол индиец, мършав, само кожа и кости, с червени и жълти петна по лицето — кастов признак, и с оранжеви устни, между които се подаваха почернелите от дъвчене на бетел зъби.

— Спри за малко! — рече той с протегната ръка.

Колоездачката се досети — беше странстващ гадател. Видял я добре облечена, се надяваше да получи от нея някоя и друга рупия.

— Ще ти предскажа бъдещето!

— Оставете ме! — намръщи се тя и протегна крак към педала.

Но онзи не отстъпваше:

— Моят вътрешен взор е всевластен — натърти той. — Прониква до дъното на душата ти. Чете всичко записано там от Предопределението и миналото, и онова, което предстои.

Отново прегради пътя ѝ:

— Прониквам и в твоята душа. Там съзирам два ужасни гряха.

— Само два ли? — опита се да се пошегува Амрит.

— Два страшни... Не дребни грешки...

И вторачи големите си зачервени очи в нейните:

— Слушай! За да се увериш!

И веднага, недочакал съгласието ѝ, почти изсъска:

— Първият грях... Вдовица, която нарушава родовия закон...

Която престъпва и закона на кастата...

Тя трепна. Изглежда го недоумяващо.

А той добави:

— Това не се прощава. И ще бъдеш наказана. Жестоко.

Амрит премисляше бързо. Целият ѝ минал живот профуча през паметта ѝ като забързан филм...

Вдовица!

Наистина бе останала вдовица... На ненавършени още дванадесет години. Срамно е да си неомъжена девойка. Стара мома — това е направо позор. Затова родителите бързат да задомят дъщерите си колкото може по-рано. Дори на пет години.

От краткото си детство беше запазила малко спомени като разкъсани кинематографски кадри. Домашният питон, който изтребваше плъховете; свещената крава, която пасеше в градината им и никой не смееше да я изпъди; свещената маймуна от близкия храм, която крадеше всичко, годно за ядене. Маймуната се плашеше само от питона, а кравата и него не зачиташе. Кажии-речи само това.

Докато дойде сватбата. Запомни я, защото обядва заедно с този, когото нарекоха неин мъж. Съпругата има право да се храни със съпруга си единствено на венчавката.

Тогава започна пустотата. Край на детските игри, край на безкрайните разговори с другарчетата. Остана в една стая и в кухнята, където свекървата я учеше да готви.

Сетне връхлетя „голямата смърт“. Тъй наричаха чумата.

Един ден намериха на двора няколко трупа на плъхове. Всички се завайкаха, а Амрит не знаеше защо. Много по-късно разбра — мъртвите гризачи са предвестниците на „голямата смърт“.

Подир една седмица се разболя мъжът ѝ и умря. Само той, другите останаха незасегнати. Майка му преболедува, но оздравя.

Амрит не успя да си обясни много неща след това. Защо например строшиха червената ѝ гривна? Отде можеше да знае, че тя беше знак на омъжена жена? Защо ѝ обръснаха главата? Защо я омотаха изцяло в бяло? И това разбра късно — че значи траур.

Още по-късно проумя и защо смятат за щастливка онази жена, която си отиде от този свят преди съпруга си. Затуй, че е длъжна да се лиши от всякакви развлечения. От общуването с други хора, от празните приказки, от хубавите дрехи. Все едно монахиня, като тези от християнския манастир наблизо.

И все пак тук беше по-добре. На други места изгаряли вдовицата върху кладата на покойника...

Гласът на предсказателя скъса лентата на спомените:

— Това е първото... По-страшно е второто... Второто... Нарушеният закон на Ману... Искаш да се свържеш с мъж извън кастата ти... С парий...

Законът на Ману — неписан сборник от правила за поведението на кастите... За безпрекословното спазване на разделението им.

Тя неволно отвърна:

— Може да е парий, но — световноизвестен.

За другия това не звучеше убедително:

— Кастите са създадени от Брама. Париите не произхождат от него. Те са калта под нозете му... Всяко докосване до тях, даже пиенето на вода от един и същ извор, дори настъпването на сянката му е осквернение...

Забързаната кинематографска лента отново завладя съзнанието ѝ.

Останали без издръжка след смъртта на мъжа ѝ, бяха обречени на глад. Пратиха я да търси работа. И тя постъпи като тъкачка в текстилната фабрика, където беше работил съпругът ѝ.

Работа като работа. Уморителна и досадна. Цял ден на крака притичваш от стан до стан, следиш качеството на плата, наглеждаш машините да не са се повредили, свързваш скъсаните нишки.

И все пак по-добре, отколкото отшелничеството на вдовица. Срещаш се с хора, разменяш някоя и друга дума със съседката, с надзирателя. Остава време и за поклюкарстване през закуската и почивката.

И главното — печелиш пари. Ти печелиш. Печелиш дори самочувствие. Престана да бръсне главата си, почна да се грижи за външността си. Реши да се отърве от белите дрехи. Купи си зелено сари от тези, дето ги носят момичетата. Като я видя така, свекърва ѝ едва не припадна. Но се примири — нали Амрит ги хранеше?

Но предприятието фалира. И работниците му се озоваха на улицата.

Наложи се отново да си търси работа.

Дочу, че има място за доячка в института за производство на противозмийски серум. Поколеба се, но не за дълго. Не само защото в Индия всички хора по-малко се боят от змии, отколкото другаде по света, но и защото от дете беше свикнала с домашния си питон.

При проверката я одобриха. Имаше вярно око и бързи рефлексии. И усет за това. Преценяваше мигновено поведението на змията.

Постъпи на работа. Не тежка както във фабриката, но несъмнено по-опасна. Не позволяваше никакво отпускане, никаква небрежност.

С лявата ръка отклоняваш вниманието на опасното влечуго, а с дясната със светкавичен замах го хващаш зад главата, като натискаш отстрани челюстите да се отворят, масажираш жлезите и изцеждаш в чашката стичащата се по зъбите отрова. Не по-малко внимание се изисква и когато трябва да се върне „издоената“ гадина в сандъка, откъдето си я извадила. Защото по зъбите ѝ все още остава достатъчно отрова, колкото да убие човек. Въпреки че до доячката винаги се намира инжекция с противозмийски серум.

Продължи да учи — все така вечер.

В лабораторията се запозна с доктор Рам Чандра, който беше дошъл да вземе конски серум за неговите опити.

Щом свърши работата си, той хвърли бегъл поглед към нея. Заприказва я. Уж да му обясни всичките манипулации, които извършва.

След два дни пак дойде. Трябваше му още кръвна плазма. Тогава се застоя при нея малко повече.

Дойде трети път. Четвърти.

Колегите ѝ взеха да подмятат, че напоследък нуждите му от серум пораснали необичайно.

Петия път дойде късно, тъкмо преди края на работния ден. Случайно и тръгна едновременно с нея. Случайно и двамата едновременно излязоха от института. Случайно пътищата им съвпадаха.

Оказа се, че имат желание да гледат един и същ филм.

Така започна дружбата им. Съвсем естествено.

Решиха да се оженят...

Гласът на гадателя отново я върна в действителността:

— Слушаш ли? И кажи вярно ли е, което ти говоря! Повярва ли, че чета в душата ти? Сега ще предскажа и бъдещето ти.

— Оставете ме! — махна тя с ръка.

— Не, не! Изслушай ме докрай! Защото виждам там страшни беди, които те очакват. Записани са от Предопределението. Да знаеш...

Тя губеше търпение:

— Не ме интересува!... При това, щом са предопределени, ще станат... И да знам, и да не знам...

Ясновидецът я прекъсна решително:

— Не... Щом си предупредена, можеш да се противопоставиш. Да заобиколиш... Да притъпиш удара...

Амрит нямаше време да слуша повече. Подкара велосипеда. И чу зад гърба си:

— Ако не го зарежеш, ако не се разделите, и то завинаги... Дори ни думаше повече... Ще го сполети, него ще го сполети страшно зло... Това виждам аз — бял траур...

Догониха я последните му думи:

— Ману не прощава!

Пак ѝ напомни суровия закон за разслоението. Тя не остана да чуе с какво още я заплашваше. След дълго криволичене из множеството, след спиране, изчакване и отново тръгване стигна до института на Рам Чандра.

Намери го в лабораторията му, залепил око в окуляра на микроскопа.

Той не стана да я посрещне, не прекъсна заниманието си, само махна с ръка за извинение да го изчака. Тя седна на съседното столче.

След не повече от две минути той се обърна. Стана, прегърна я.

Беше сух, изпечен, подчертано мургав, с очила заради вродено далекогледство, които правеха изразителните му очи да изглеждат още по-големи.

— Прощавай! — рече той. — Наблюдавах интересно делене на тъканна клетка... Не можех да прекъсна.

Амрит се отдели от него:

— Развълнувана съм... Един вещател ми предрече... Страшна беда ще те сполети...

Рам се усмихна:

— Вярваш на такива измамници!... Все още...

Тя отвърна замислена:

— Вярвам не на предсказанието, а на... Предупрежденията му.

— В смисъл?

— Моята каста няма да ми прости. И ме заплашва с това, което най ме засяга... Нещо, което се отнася до теб...

И отново се притисна към него:

— Направи нещо!... Пази се!

— Какво да направя? Да си купя револвер ли?

— Нещо...

Рам опита да се засмее ободрително:

— Ще си останат със заплахата. В днешна Индия законът на Ману не важи...

И добави:

— Не съм религиозен, знаеш. Но споделям основните правила на будизма. Едно от тях е несъпротивлението на злото. Насилието е зло. Борбата срещу него е също насилие. Значи пак зло. Да воювам срещу злото със зло, така ли?

Посетителката възрази неубедително:

— Как иначе?

— Как... С несъпротивление. Така прогонихме и англичаните... Тази самозащита е позната и в природата. Когато се сбият два вълка, този, който почувства, че е по-слаб, ляга и предлага на победителя оголения си врат, най-уязвимото място...

Но и така не я убеди напълно.

— При вълците може... Не при хората...

[1] Място за отглеждане на змии, терариум — бел.ред. ↑

ПРИЗРАКА НА ДЖУНГЛАТА

Роден далече на север, вечен бродяга, белият тигър бе извървял хиляди километри през гори, мочурища и ниви, гонен навсякъде от изпреварилите го сродници, докато стигне в областта, сред която се извисяваше скалният храм на богинята Кали — резерват, богат на дивеч и напълно прочистен от други тигри, вече поголовно изтребени от вездесъщите браконieri.

Не знаеше, пък и не го бе грижа, че появата му тук бе оповестена по целия свят и че вече му бяха прикачили прозвището „Призрака на джунглата“. Не допускаше, че „удушвачите“ — служителите на богинята Кали, го бяха провъзгласили за свещен, за покровител на обителта си. И не предполагаше, че тъкмо това го предпазваше поне от туземните ловци, за които заплахата от богослужителите беше подействена от глобите на държавата, направо смехотворни, в сравнение с облагите от всеки убит звяр. Особено такъв като него.

Бродеше сам из новото си владение и се наслаждаваше на изобилието от месо, каквото то му предлагаше. Безспорно, както навред по света, не съвсем безгрижно. Защото редом с безобидните антилопи, газели и сърни резерватът гъмжеше от опасни слонове, диви биволи и носорози, от грухтящите стада диви свине, от глутници вълци и диви кучета. И все пак, въпреки всичко, той беше и си оставаше владетелят на гората, което рядко някой дръзваше да оспори.

Този път си бе набелязал за жертва едно слонче, съвсем малко, палаво и непослушно, което все гледаше да се отлъчи от младата си майка. Белия за себе си вече я бе кръстил Беззъбата, понеже нямаше нито бивни, нито дори зачатъци на бивни.

Безспорно нарекъл я бе не с дума, той не мислеше с понятия. Липсата на бивни формираше само представа в неговото просто мислене — най-характерното във външността, в поведението.

Отстрани на стадото крачеше развълнуван Счупения бивен, старият мъжкар с един прекършен на върха бивник.

Не много отдавна куршумът на непохватен стрелец беше заседнал там, бе олющил емайла и създал условия за разяждането на зъба. И при опит да изкърти едно дърво той се бе счупил. А загниването му бе продължило. Бе проникнало до корена. И от време на време почваше да боли. Да боли непоносимо.

Тогава ставаше нетърпим. Не само за чуждите, а и за своите. Но когато не го болеше, отново се превръщаше в най-добрия страж, на когото всички разчитаха.

И сега слухтеше с разперени уши, опитваше да види всичко с малките си очички.

Белия се приготви за нападение. Беше се приближил безшумно срещу вятъра. Само изчакваше слончето да приближи на достатъчно разстояние. Планът му вече беше готов. Щеше да го грабне и да се шмугне, влачейки го, в близкия гъсталак, където разярените исполини не биха могли да се проврат.

Внезапно Счупения бивен измуча тревожно. Всички обърнаха глави нататък, накъдето се взираше и той. Надали беше видял нещо. По-вероятно само беше подушил мириса на враг.

Погледна натам и тигърът. Веднага я забеляза — черната пантера с бялата опашка. Често си бяха оспорвали плячката, все една и за двамата.

Счупения бивен вирна хобот, протръби като локомотив и се втурна, следван от цялото стадо. И младата майка — ведно с другите, в суматохата забравила за миг рожбата си.

Призрака на джунглата не се поколеба. Изръмжа по обичая си преди нападението. И се метна върху плячката си. Повали я на земята, схруска гръкляна ѝ и тозчас я повлече към шубрака, както си бе набелязал.

Не го достигна.

Младата майка внезапно се досети и се извърна назад. Едва го зърнала, без да се замисля, се юрна насреща му.

Хищникът прецени начаса, че планът му няма да сполучи. Заряза трофея си и хукна през гората, сподирен от гневното мучене на освирепелите слонове, схванали навреме какво става. Успя само да мерне с крайчеца на окото си, че осиротялата не ги последва, а налетя срещу струпалите се върху мъртвото вълци и чакали.

Преследвачите вече го настигаха, когато Белия достигна реката. С два скока премина над дремещите на тинестия бряг тънкомуцунести гавиали (знаеше, че са безобидни рибояди, затова не се боеше от тях) и се хвърли във водата.

Слоновете спряха на брега. Изглежда, бяха преценили добре възможностите си. Или пък бяха забелязали отсъствието на майката, затова свърнаха назад.

Тигърът бързо преплува реката. Само дето течението го отвлече доста надолу. Видели го навреме, орляците ибиси и бели щъркели се разлетяха с уплашени крясъци. С оглушителна врява го посрещна и орда макаци, които подскачаха по клоните на надвисналото над плитчината дърво.

Белия изръмжа сърдито подире им, ала те не дочакаха да повтори. И с изумителни скокове се прехвърлиха от клон на клон навътре в гората.

Стария бивол, Сприхавия, не побягна, а продължи да се излежава в тинята. Беше единак, изгонен от чардата заради гневливостта си. Не се уплаши. Свикнал беше да се среща с такива врагове, докато беше неоспорим водач. Само го изгледа с кръвясали очи и леко поклащане на рогатата глава. А то рога ли бяха, или цели клонаци, избуяли върху челото му, същинска разлюляна черна канара.

Белия дори не помисли да се задява с него. Опасен противник изглеждаше. Предпочете да продължи пътя си.

И чу ядно скимтене и съскане. Погледна.

Счепкалите се в двубой на живот и смърт мангуста и едра кобра въобще не го забелязаха. Продължиха да се дебнат, нападайки неочаквано и отдръпвайки се светкавично.

Призрака на джунглата не се спря. Тяхната вражда не го засягаше. Мангустата беше гладна, змията бранеше живота си. Толкова просто и естествено. До тънкия му слух достигна далечна човешка глъчка. Виж, това заслужаваше внимание!

Отбягваше хората. Не се бе срещал лице в лице с тях, но предчувствието му подсказваше, че са трудно достъпна плячка. Опасна плячка. Затова мигом свърна встрани и забърза.

И все пак, макар още непрегладнял, не престана да мисли за ядене.

Гората е пълна с месо. Но живо. Бягащо, мушкащо с рога, ритачо с копита. Трябва не само да го намериш, но и да се приближиш неусетно до него, да го надхитриш. Чак тогава идва яденето. Засищането.

И все пак като че ли най-трудно е промъкването. По целия ти път все ще се намери някой да те издаде: я крясък на фазан или паун, на дива кокошка или сврака, я измучаване на елен, я маймунска врява, я грухтене на глигани.

Днес не му досаждаха много и той успя да се приближи до пасящия край блатото женски носорог. Белия я знаеше като Тъпорогата — оцетена от природата с къс, тъповръх рог.

Всичките ѝ сродници бяха тежки, наглед тромави дебелаци, макар да бягаха толкова бързо, че тигърът няколко пъти едва се бе отървявал, като се бе покатервал на първото попаднало му дърво. Тази беше още по-дебела, което издаваше, че е бременна и че съвсем скоро ѝ предстои да ражда.

Призрака на джунглата съвсем не възнамеряваше да се задява с нея. Допускаше каква е силата ѝ. Носорозите и тигрите обикновено се уважават взаимно. При случайна среща се разминават на разстояние, сякаш без да се забелязват.

Сега друго привлече вниманието му. На пет-шест крачки от нея пасеше антилопа нилгау, която явно смяташе, че е в безопасност под закрилата на тази великанка.

Това искаше да използва хищникът, под прикритието на съседката да се промъкне до антилопата.

И той запълзя безшумно, почти слял се със сенките на слонската трева, каквито наподобяваха шарките по тялото му. Разчиташе на това, че Тъпорогата няма да се занимава с него.

Навярно усетила идването му, навярно чула почти безшумните му стъпки, навярно доловила с остроото си обоняние опасната воня на кръволока, тя само го проследяваше от време на време с крайчеца на късогледото си оченце. С нищо не издаваше, че присъствието му ѝ е отдавна известно.

Нилгау продължаваше да си хрупа трева почти безгрижно.

Белия прецени, че вече е време. Понадигна се. След два скока щеше да се стовари върху набелязаната жертва.

За проклетия тъкмо тогава се разврякаха маймуните, които досега се бяха спотайвали на съседното дърво.

Повече не беше нужно. Антилопата помръдна глава и зърнала Белия призрак, се втурна като изстреляна през поляната.

Нападателят падна върху мястото, където бе стояла допреди миг точно тогава, когато тя отскочи. За малко да одере бута ѝ. Не направи опит да я преследва. Даваше си сметка, че не може да се сравнява с бързите ѝ крака в бягането.

С недоволно изсумтяване я проследи, докато тя се шмугна отсреща в гъсталака. Не погледна повече и към размърдалата се найсетне Тъпорога, а се озъби срещу объркалите плана му маймуни и се запъти към мястото за водопой. Там най-лесно издебваше плячката си.

Насред път спря. Ослуша се. Гневно джавкане. Добре познато.

Глутница вълци си поделеше улова. По врявата се досети, че са малко на брой. Затова без колебание се отпрати натам.

Скоро доближи кървавата гощавка. Наистина, вълците бяха убили елен и вече ръфаха трупа му, като не спираха да ръмжат с оголени бели зъби.

Последен поглед, за да се убеди напълно. По навик изрева заплашително и налетя.

Макар и изненадани, пируващите мигом се извърнаха срещу опасния предизвикател. Дори се втурнаха към него, но сражението завърши бързо. Белия посрещна първия, който се бе метнал право към гръкляна му, и със зашеметяващ удар на мощната си лапа пречупи гръбнака му. В същия миг раздра със страшните си нокти корема на втория. Без да погледне към двамата повалени неприятели, се метна върху третия. Ала онзи не устоя. Обърна се и хукна назад. Докосналите го нокти само одраскаха бедрото му. Останалите се разпръснаха.

Едва на стотина крачки от полесражението те се спряха да погледнат дали опасният враг не ги преследва. И като се увериха, че той повече не се занимава с тях, а се е заловил с тяхната плячка, се наредиха в полукръг и задебнаха, наежени, озъбени, неспиращи да ръмжат и да пролайват злобно.

Ясно, по навик изчакваха да дооберат трапезата на горския властелин. Този път — своята законна плячка. Но тук закони не важат. Тук властва правото на силния.

Тигърът им нямаше доверие. От горчив опит знаеше, че по хитрост те не му отстъпват. Опасяваше се от тяхно изненадващо отмъщение.

Колкото и да се насилваше, не успя да се справи с целия елен. Половината остана. Но не я изостави, както друг път. Предпочете да си я скъта за утре, когато пак щеше да огладнее. Събрало му се бе ядене за няколко дни поред: остатъкът от елена и двамата вече издъхнали вълци.

Полегна и замърка доволен като огромна котка.

УДУШВАЧИТЕ

Такова беше светилището на Кали — изсечено преди векове от изкусни каменари в гръдта на отвесната скала наред джунглата, с фасада, украсена с тежки колони, подпирани от каменни слонове, с арки и корнизи, сред които изпъкваха, огрени от страничното слънце, барелефите на божества и божествени животни — изумителен изглед, вдъхващ възхита от майсторството на строителите и в същото време — смутно предчувствие за онова, което те очаква вътре.

По скулптурите се катереха свещени тънкотели маймуни, които единствени имаха това право, защото бяха свещени. На земята се разхождаха пауни, които кълвяха наскоро излюпилите се кобри — също единствени разполагащи с правото да убиват тези свещени змии.

А вътре, в просторната зала, по чиито изписани с фрески и разкошни орнаменти стени бяха подредени ваянията на най-тачените кумири, начело с Брама, Вишну и Шива, стъпили върху гравирани корнизи, отново редом с почитаните наравно с боговете животни, възплъщение на обожествената природа.

Върху мозайката на пода, до пиедестала на богинята Кали под чудотворната ѝ статуя, която беше купил Карлос Гонсалес, седеше самият гуру — учителят, а всъщност непрекословен властелин на сектата на удушвачите, облечен в одеянията на безсмъртните, защото го смятаха за богоравен.

Това беше Ашок Кумар. Пред него стоеше на колене помощникът му Шипара, наричан тук Сянката на гуру, със скръстени върху гърдите ръце и наведена глава, недръзващ да проговори, преди да бъде запитан.

И гуру Ашок го запитва:

— Ушите ми очакват думите ти, Сяно моя.

Сянката започна бавно и тържествено:

— О, помазанико на Великата майка, изпълних мъдрите ти заръки. Осквернителят е в ръцете на верните в очакване на твоята правда, полагаща се за деянието му присъда.

— Да го видя!

Шипара стана с поклон и влезе в съседната зала. Върна се почти веднага, следван от стареите на отделните кланове. Двама от тях водеха подсъдимия, без да бъде вързан, защото нямаше нужда от това. Той знаеше предварително участта, която му готвеха.

Изправиха го пред гуру, който след дълго оглеждане заговори тежко и заплашително:

— Изповядай, без да премълчиш ни думичка, как направи това! За да не попаднеш при следващото си прераждане в образа на червей. И оттам душата ти да започне отново усъвършенстването си.

Крадецът преглътна мъчително. Нямаше защо да мълчи.

— Направих копие и ги размених. Истинската чудотворна статуя продадох на един милионер.

— За колко? За колко продаде душата си?

— Милион рупии!

— Само толкова! Срецу това обрече душата си на вечни мъки! Защо, защо, окаянико?

Нямаше какво да губи повече:

— Омръзна ми да бъда вардач, плах угодник сред толкова всемогъщества. Прищя ми се, грях ми на душата, и аз да поживея като тях. Барем като чужденците. Тъй и тъй бог няма да стана... Как другояче да се сдобия с пари? Защото извън храма всичко е с пари. А жадувах да имам каквото ми се прииска...

— Е, получи ли?

— Не успях да избягам... Сипаха ме на летището.

След кратко мълчание сипаничавото лице на Ашок Кумар се сгърчи.

— Чух разказа ти. А ти... Ти отдавна знаеш какво те очаква за такъв грях...

— Знам! — изпъшка подсъдимият.

Ашок се обърна пак към Шипара:

— А как го разкрихте?

— Един прислужник в хотела... От нашите хора... Той ни извести. С негова помощ разменихме статуите. Взехме нашата, истинската. Оставихме копието.

Гуру наведе глава. Зашепна молитвата си:

— О, Кали, богиньо майко! Ти, която олицетворяваш зараждането и смъртта, подкрепи немощния си служител!

И се прегъна в още по-смирнен поклон.

— Подкрепи безсилния да разчете твоята повеля! — Почти изплака: — Помогни!

Настана заплашително мълчание в очакване на желанието на кръвожадната богиня.

Най-сетне гуру вдигна глава:

— През моите уста слушате гласа на Кали. Чуйте го!

Всички паднаха на колене. Сринаха се като покосени.

— Кали е оскърбена. И изисква да измием позора си. Задето сме търпели сред нас такава измет. Повелява само едно: „Неумолимото възмездие!“

Отново замълча. Старейте, а ведно с тях и осъденият, знаеха какво означава това.

— Изпълнете волята на Кали! Утре заран душата на този гнуснивец да се пресели в тялото на червей, а с неговия труп да пируват лешоядите горе на скалата над храма!

И се извърна към помощниците си:

— Трябва да намерим и милионера, който с погледа и с мръсните си ръце оскверни Чудотворката! Трябва! — После отсече повелително: — Изпълнете желанието на Кали!

Стражите изведоха осъдения.

Ашок Кумар, сега всемогъщият гуру, остана неподвижен, сякаш не забелязваше тези, които бяха край него. Удовлетворен. Не само задето бе защитил честта на богинята. Но и заради доволството, което изпитваше при всяка такава присъда.

Богоизбран! Властен над живота и смъртта на хората!

А доскоро не беше така. Ашок живееше както всички свои връстници в игри и уроци. Безгрижно, без никаква мисъл какво го очаква. Десетгодишен го хвана сипаницата. Всички близки се изредиха покрай леглото му да му се възхищават — защото едрата шарка според индуистите означава благоволенieto на Кали. Душата на този, който умре, се преселва в по-висша каста, а оздравелият остава белязан за сполуки във всичко, с което се захване.

„Сипаничав“ — това значи „избраник на Всемогъщата“.

Шест години след това, все първенец: и в училище, и сред децата, загуби баща си, поразен от незнайна болест. И Ашок, ще не ще, трябваше да зареже ученето и игрите, за да продължи работата на баща

си — прекупвач на ютени стъбла. Беше уверен, не се и съмняваше, че е благословен от безсмъртните.

Затова се хвърли самоуверено, с младежка жар в новата си дейност. Още първата година реши да рискува. Взе заем, задлъжня до гуша, както се казва. И обяви негласна война на съперниците си в бранша. Навсякъде, където поискаше нещо, удовлетворяваха желанието му. И дали от благоволенieto на богинята, или поради самочувствието си, винаги успяваше.

Обяви, че изкупува ютените гръсти на много по-високи цени. Всички плантатори от областта предпочетоха, то се знае, него. Конкуренцията отстъпи и той зае мястото ѝ. Хванал в ръцете си цялото производство на суровината, вече монополист, диктуваше условията си на работилницата за първична преработка.

Вече се бе включил смело в делата на удушвачите, където бе попаднал също поради дейното участие на баща си в тази секта. Прояви се в няколко отвлечения на осъдени по закона на Ману. Почнаха да го ценят. Ашок и по-сетне продължи да използва мощта на организацията за свои цели. Така и сега. Пратеник на удушвачите пошушна в ухото на собственик, който и без това беше укоряван за дружбата си с парий, да продаде работилницата си на Ашок почти на безценица. Сполуката не го напускаше. Сипаничавия отново спечели. Създаде своя мрежа от прекупвачи. И спести печалбата си, която вземаха досега те.

Забогатя достатъчно, та пак с помощта на удушвачите да предложи нова форма на съдружие със завода, който от получената вече преработена суровина произвеждаше тъй търсените на пазара готови непромокаеми чували, върви, въжета, брезенти, та и декоративни тъкани.

Ала на предишния собственик не му провървя. Имаше слабост да играе на борсата, и то на едро. Загуби на едро. След което, отчаян, сам предложи на съдружника си своите акции. Сипаничавия стана единствен владетел на обединението, разпореждащ се с всичко: от изкупуването на необработените ютени стъбла до изнасянето на пазара на готовите изделия. И единствен разпоредител с благоденствието на стотици, на хиляди хора, работници и фермери. А най-голямо удоволствие му доставяше да бъде начело.

Капиталът му растеше кажи-речи всеки ден. Вече беше милионер, осигурил си достъп до най-висшите слоеве на обществото. Главно до това, на което най-много държеше — общуването с върховни администратори и полицаи, от които черпеше сведения за замислите им срещу удушвачите след всяка тяхна неособено законна проява.

Доскоро го смятаха само за обикновен съветник в сектата, който се ползва блестящо от големите си връзки. Тогавашният гуру беше албинос. Различието от другите хора, белите косми и червените очи бе допринесло най-много за издигането му в йерархията. Не приличаше на обикновените хора, по-особен, знак от боговете за неговата неповторимост.

Неотдавна той умря. Умря в дома на една вдовица парий.

Тогав се появи и Призрака на джунглата. И бащите старей огласиха волята на Кали. След смъртта си покойният гуру вместо в по-висша форма се бе превъплътил в тигър, също албинос. Наказание за връзките му с по-долна каста.

Тогав избраха за нов гуру Ашок Кумар — добросъвестен, верен, предан до фанатизъм. И най-важното — белязан от Кали. Грозотата, следите от шарката, и този път му донесоха успех.

Самата Кали го бе поставила начело на почитателите и поклонниците си. Дала му бе пълна възможност да се прояви още повече, да задоволи неутолимата си стръв да властва. Не стигаха милионите, те дават всички други наслади освен тази — насладата да се разпорежда с живота на стотици, на хиляди хора.

Коленичещият пред него заместник го откъсна от спомените. Изкашля се боязливо. И Ашок Кумар го запитва:

— Какво още имаш да ми кажеш, Сяно моя?

И Шипара, когото напълно удовлетворяваше второто място в мощната организация, заговори:

— Предстои да претеглим греха на Амрит Каур. Да узнаем от богинята майка каква участ ѝ е отредена.

Ашок сведе чело:

— Да, Амрит!

Някога ѝ бе предложил да се съберат под един покрив. Ала тя отказа, предпочела презрения парий. Той вдигна глава:

— Разкажи, Сяно, какво става с Амрит?

И заместникът почна:

— Гадателят не е успял да я уплаши.

— Как другояче би се държала дъщерята на един удушвач.
Продължавай!

— Тя не прекъсва позорната си връзка. Не престават да се срещат. Даже са определили деня, в който ще се венчаят. Питай Всемогъщата какво се полага за това?

Ашок Кумар зашепна молитвата си замислен.

Такова беше непоклатимото му убеждение. Роден за него, предопределен за него, закърмен за него. Кастовото разделение представлява гръбнакът на човешката общност, неговата основа. Има ли здрава основа на стана, какъвто и вътък да вътъчеш, ще стане тъкан. Важна е основата. Който оспорва това разслоение, оспорва волята на боговете, записана в закона на Ману.

От устата на Брама произхождат брамините, предопределени да бъдат жреци и носители на знанието, тълкуватели на законите. От нозете — кшатриите: князе и воини. От бедрата — вайшите, определени за търговци и земеделци. От ходилата — шудрите, по рождение слуги на по-висшите касты.

Този беше първият закон за Ашок Кумар, по-властен от всички други, по-властен от държавните повели. Сегашните държавни повели създават богоотстъпници, покварени от съблазните на порочния Запад. С всичките си брътвежи за равенство и еднакви права. Хората поначало са неравни: черни, бели, жълти, високи, ниски, силни, слаби, богати, бедни.

Ей затова се бореха удушвачите — за кастова чистота. Всеки неин нарушител смятаха за свой личен враг. Ето защо наказваха тъй безпощадно!

Той се сепна. Заговори отново:

— Кали мълчи... За Амрит... Не за Рам Чандра...

— А за Рам?

— Тъй отсъди Тя: за прелъстителю се полага най-тежкото — възмездие!...

Удушвачите! Все по-слабо се оказваше и тяхното въздействие, уви!

Покварата беше проникнала дълбоко. Не стигаше будизмът, който отрича кастите, ами и привнесените отвън вярвания:

християнство, ислям, атеизъм. И главно... покварата на „цивилизацията“.

Срещу всичко това удушвачът беше длъжен да се бори. И в тази непосилна битка му оставаха малко позволени средства. Налагаше се да си служи все по-често с отричаните досега. Да ползва оръжието на враговете и най-мощното от тях — парите.

Шипара продължаваше да говори. Ашок го прекъсна:

— Повтори!

И онзи се върна към началото на разказа си:

— Още нещо... Във връзка с нашите тревоги...

— Слух съм!

— Един другоземец предлага цял милион, ако премахнем от този свят презрения Рам...

— Какво? Какво?

— Един милион за същото, на което ние и без това сме осъдили богохулника.

Гуру премисляше трескаво. Кали бе наредила и това. Никой нямаше да ги обвини, че са наемни убийци. Те си оставаха изпълнители на Нейната воля. А парите нямаха значение. Онзи все едно им ги бе подарил. Въздъхна:

— Много милионери се навъдиха.

Сянката на гуру натърти:

— Не са много, само един.

— Я! Че кой е той?

— Нашият човек проследил пратеника му, всъщност неговия секретар, и научил, че шефът му се казва Гонсалес.

— Карлос Гонсалес! — възкликна Ашок.

Този, който го направи за смях на покера! Който само за това трябваше да получи, което заслужава.

Решаваше бързо:

— Възмездие ще го настигне по-късно! Сега да спипаме парите му!

Вчерашната Индия е различна от днешната. Сегашните неразграничени класи са чужди на вчерашните непоклатими касти. Някои шушнеха на ухо, че удушвачите са се превърнали в мафия от наемни убийци.

Кастата на удушвачите, макар и под друга външна форма, продължаваше да изпълнява главната си задача — да налага справедливост там, докъдето не достигат ръцете на държавата.

Сега се оказа различно и устройството ѝ — още по-стегнато, с желязна дисциплина, както го изискваха днешните условия, с нещо като мафиотски „кръстник“ с неограничена власт, но все още славословен по старому като „гуру“.

Днешната обстановка налагаше различия и в заплащането на делата им. В миналото удушвачите получаваха наготово това, от което се нуждаеха: дом, храна, облекло. Днес им се даваха пари в брой. И не се смяташе за обидно. Някога раджите сами си вземаха данъка. Днешните президенти и министри пък получават заплати. И не го смятат за срамно. Така и удушвачите за всяка екзекуция, с мъчения или без, получаваха различно възнаграждение. Днешните нужди бяха по-големи. Не само храна и облекло, ами и радио, телефон, хладилник, та и автомобил.

А всичко това струва пари.

Властта се опитваше да им се противопоставя, длъжни бяха да я обезвреждат, а това става пак с пари. Така неусетно дейността им потъваше в дълбока тайна. Всичко беше в пълна нелегалност. Всеки удушвач си имаше за прикритие друго занятие за пред обществото, независимо от задълженията, които с раждането му беше предопределила кастата.

И гуру Ашок имаше параван — богат бизнес, собствени милиони. В същото време беше и пълновластен разпоредител с милионите на сектата.

За какво повече можеше да мечтае сипаничавият Ашок Кумар?

С власт над живота и смъртта на хората.

НЕУДАЧНО САФАРИ

Карлос Гонсалес се чувстваше като истински раджа, отпуснат в „ловджийския трон“, закрепен върху гърба на питомния слон. Подобно удоволствие малцина могат да си позволят. Организирана го бе мафията, и тя се наричаше „секта на браконьерите“, с които го бе свързала все същата туристическа компания.

Под балдахина на „трона“, издигнат да пази благородния пътешественик от палещите лъчи на слънцето, а когато се спуснеха и противомоскитните мрежи — и от летящите вечер комари, седяха двамата: „раджата“ и професионалният ловец, който организираше цялата експедиция, то се знае, срещу заплащане, каквото не би му осигурило убийството на няколко тигри.

Пред двамата, яхнал врата на слона, махаутът — водачът, управляваше гигантското си добиче с побутвания на петите. А това се случваше рядко, само когато пътеката се разклоняваше, защото слонът си знаеше пътя.

Гончиите, тридесетина полуголи индийци, въоръжени с тъпани, факли и ракети, бяха тръгнали преди два часа. И вече навярно се бяха разгърнали в полукръг около леговището на звяра, открито от опитните следотърсачи с кучета, приучени да не се боят от такъв противник. Щяха да изчакат на местата си, докато чуеха сигнала на ловеца — изсвирване с рог.

Наоколо се ширеше гората. Всъщност от нея хората виждаха само дънерите на дърветата, все едно безкрайна колонада в гигантски храм. По-тънки и по-дебели дънери, по които пълзяха гущери и змии, с подпорни дъсковидни корени, високи повече от метър, обрасли с мъхове и разноцветни гъби. Те подпиряха високия листен покрив, който не пропускаше слънчев лъч да докосне земята, застлана с мухлясала шума и плодове, откъдето се носеха миризмите на гнило, на влага и спарен въздух. И всичко: стъбла, клонци, вейки, бе омотано в лиани, наподобили оплетена с водорасли гигантска рибарска мрежа. Тази пролука между дънерите, отъпкана преди десетки години от

скитащи слонове, служеше за пътека, обрамчена от сенколюбиви храсти и папрати. Високо горе в шумнатите корони ехтеше врявата на маймунската банда, която ги преследваше от самото навлизане в гората, и грачът на безброй птици, всичките все невидими от листака. Долу, между стъблата, пърхаха пъстроцветни пеперуди и различни големи и малки бръмбари.

Но виж, това беше друго. Внезапно прелитна нещо по-едро, без да маха с крила, само с планиране от един клон до друг. После изпълзя нагоре и отново се стрелна във въздуха към съседното дърво.

— Това пък какво беше? — учуди се Карлос.

Ловецът отвърна малко пренебрежително:

— Летящ дракон!

И видял недоумението му, добави:

— Гуцерче. Но с израстъци отстрани на тялото, с които планира като безмоторен самолет.

И млъкна, свикнал да отговаря само когато го питат.

Замълча и Карлос. Отпусна се, почти задряма, така полюляван в трона си. Все едно раджа! А какво беше преди години?... Сепна го гръмогласно грухтене. Огледа се и видя. Насреща им връхлиташе огромно животно, все едно локомотив на теснолинейка, малко по-дребно от слона им. Нападеше с наведена глава.

В изненадата си Карлос го разпозна — носорог, наречен брониран заради дебелията му твърда кожа, нагъната подобно на рицарски доспехи.

Ловецът се наклони към ухото му:

— Спокойно! Махаутът ни е опитен.

Слонът се закова на място. Неподвижен. Решителен. Не трепна.

Нападателят не устоя. Закова се на десетина крачки, като зари копита в пръстта, ще речеш внезапна спирачка. Изпръхтя яростно.

За това кратко спиране Карлос успя да забележи, че е почти без рог.

Тъпорогата се обърна необичайно пъргаво за привидната си тромавост, все същият локомотив, само че на обръщателна платформа, и се въртна нататък, откъдето бе дошла.

Ловецът се усмихна служебно:

— Ако слонът се уплаши и побегне, ако махаутът не успее да го овладее, лошо ни се пише. Никой няма да се задържи върху трона. Ще

се тръшне на земята. А носорогът не прощава.

След няколко минути, достатъчни да се успокои слонът, отново потеглиха.

Колкото и да си въобразяваше, че се владее, Карлос Гонсалес усети, че сърцето му бие по-особено. Но скоро дойде на себе си. Дори се огледа наоколо.

— Я, дъб! — възкликна той неочаквано.

Запитаният отвърна веднага:

— Има и дъбове. Има всякакви дървета. Не като в Европа — в горите само по един-два вида. Тук са стотици.

Той посочи най-близкото стъбло:

— Абанос! В преработено състояние го знаете като махагон.

Охо! Досети се Карлос. Кабинетът му и всички мебели бяха от махагон. Та и тапицерията по стените.

— А това е сандалово дърво! От него винаги лъха приятен аромат.

Показа друг прав ствол:

— Това е тик! Служил за направа на кораби. Главно за мачти.

Обърна се на другата страна:

— Фикус! На Запад го отглеждат в саксия.

После:

— А това е карамфилово... Едно от най-високите.

Пътя им препречи някакво провесено дървено въже, та се наложи да заобиколят, за да не ги смете от гърба на слона, докато се промушват под него.

— Ротангова лиана! — продължи обясненията си ловецът. — От стъблата й правят витата мебел.

Карлос се замисли. Познава си човекът работната среда. Оправя се отлично. Можеше да му се довери изцяло.

Най-сетне спряха на нещо като полянка с по-разредени дънери.

— Ще почакаме тук още малко!

Изчакаха доста, докато ловецът прецени, че е дошло време.

Карлос се сети. Отдавна се канеше да го каже:

— Имам една молба! Не стреляйте едновременно с мен! Имайте ми доверие! Не пропускам. Оставам си гаучо.

Знаеше, че едно от дискретните задължения на професионалния ловец е да стреля едновременно с любителя, когото придружава. А

после да настоява, че клиентът му е улучил жертвата.

И видял, че онзи се двоуми, отсече:

— Удвоявам хонорара!

Парите задушават всяко колебание.

— Добре!

Водачът бе оценил честолюбието на клиента си и добави, повече за свое оправдание:

— Гоним тигър, не антилопа.

— Нали затова съм тук?

Замълчаха пак.

След няколко минути уредникът отново заговори. Намерил бе добър слушател. Предразполагаше го.

— Много намаляха клетите! Скоро ще останем без работа. Трепят ги богати чужденци като вас. Трепят ги браконieri като мен. Трепят ги селяците, за да могат спокойно да работят нивиците си.

— А защо? Отдавна не съм чувал за човекоядци.

— Защото получават много парички... Нищо не се хвърля. Кожата — постилка пред леглото на богаташа. (Простете!) И то ведно с препарираната глава. Задължително заплашително озъбена. Палта за разглезени богати дамички. За гоблени на стените зад бюрата. Сърцето — за храброст. Лапите — за сила. Белият дроб. Черният дроб. Зъбите. Костите. Да са живи и здрави знахарите, които ги предлагат срещу страх и зли духове. Дори ноктите — овесени на врата, са талисмани.

— Суеверия!

— Ама носят пари! И никой не може да спре това изстребление. Напук на най-върлите природозащитници.

Спря. Заслуша се. И вдигна рога. Това беше сигналът.

Изведнъж въздухът се разтърси от избухналата шумотевица. Стрелба, бумтеж на тъпани, човешки викове, кучешко джафкане.

Гората оживя. Между дънерите първи профучаха елени, газели, антилопи. Последваха ги диви свине, зайци, лисици, фазани, пауни. Накрая — вълци и чакали. Запрелитаха с грач птици, високо из клоните заподскачаха скимтящи от уплаха орди маймуни. Да се чудиш къде се бяха спотайвали досега.

Ловецът докосна лакътя на клиента си:

— Готови!

Карлос вдигна пушката. Зачака.

Второ докосване... Карлос проследи погледа на водача си. И го видя. Между дънерите се мерна бяла сянка. Същински призрак! Призрака на джунглата!

В следващия миг се показва на открито. Но, усетил засадата, се спря. Поколеба се. Врявата зад него от стесняващия се обръч на гончиите не му остави възможност за отстъпление. Сви крака за скок.

Какъв разкошен звяр! Чисто бял, с кафяви ивици!

Мушката на вдигнатото оръжие полази по тялото му към набелязаното място. Тогава Карлос зърна и очите му — съвсем сини! Като неговите, на блондина Карлос. Същите очи!

Двата сини погледа се кръстосаха — две сини мълнии! Не че го трогна, повече от удивление позабави изстрела, загуби време на мекия спусък. Това се оказа достатъчно. Звярът изрева.

После всичко протече почти едновременно: скокът, гърмежът и помръдването на слона.

Не побягна, само трепна леко. Ей от това съвсем леко трепване се отмести и насочената цев. И куршумът, вместо в сърцето, удари жертвата в бедрото.

Звярът изскимтя болезнено. Когато падна на земята, не повтори нападението си. Застоя се секунда стреснат, разколебан. Да скочи ли или не... Предпочете да избяга.

И преди стрелецът да съобрази и да даде нов изстрел, тигърът се шмугна зад високия дъсковиден корен. Изчезна от погледа.

Професионалният ловец сякаш забрави стълбичката и се свлече от гърба на слона, готов за стрелба. Затича се подир изплъзналата се жертва. Но се върна скоро.

Слязъл бе и неудачният самохвалец.

Ловецът не можа да се сдържи:

— Ранен не се оставя жив... Става човекоядец...

И без да слуша оправданията на клиента си, реши:

— Да го догоним! Да го доубием!... Длъжни сме...

Прекратили гълчавата си, гончиите излязоха от гората и ги наобиколиха.

— Само ранен! — обясни им с две думи водачът.

Разбраха се и с тези две думи. Тия с кучетата начаса поеха по кървавата диря. А току зад тях забързаха с готови пушки двамата ловци.

Другите останаха при слона. Не бяха нужни. Гонговете сега излишно щяха да плашат беглеца.

Чуха стонове — човешки. Отбиха се и видяха какво се е случило. При отстъплението си тигърът бе налетял на един от шумната хайка. И той лежеше на земята с раздрано от ноктите рамо, изгубил много кръв.

— Веднага превръзка! — нареди организаторът.

Такава беше една от задачите му.

А с какво? Гончиите имаха само по една препаска около бедрата. Ако я разкъсаха, оставаше им да тръгнат съвсем голи.

Ловецът свали своята риза и я разпра на ивици, с които заместиха липсващия бинт.

— Веднага при лекаря!

Имаха такъв съучастник, който умееше да лекува и да мълчи.

Вдигнаха на ръце ранения и го понесоха по обратния път. Там щяха да го качат на слона и да го откарат където трябваше.

А двамата продължиха преследването с кучетата.

Вървеше се трудно. Като че ли хитрият звяр нарочно бе избирал най-непроходимите места в гората. Въздушни корени, увиснали като рехави завеса, подпорни корени, обикновени дебели корени, подали се над земята, гъсто поникнали фиданки, бързаци да догонят преварилите ги роднини, препречени ротангови палми. И бодли, бодли! Растенията нямат много оръжия за защита от безбройните стада тревопасни.

Най-сетне, раздрани до кръв от остриите шипове, достигнаха крайнината на гората. Дърветата бързо се смалиха, разрешиха, изместени от палми, храсти и папрати. Напреде им лъсна обширно блато.

Следите навлизаха във водата.

Кучетата джафкаха недоволно, разочаровани. Във водата не остават миризливи отпечатащи.

Ловецът изруга:

— Пеш не можем да прегазим проклетото тресавище! Умно го е измислил хитрецът.

Дори симпатия се прокрадваше в думите му.

— А и с лодка не може! И да се провре през тръстиките, ще заседне в плитчините.

Карлос предложи:

— А не може ли със ски?

— И туй съм опитвал. Не става. Оплитат се в блатните треви.

Милионерът предложи:

— Тогава с хеликоптер! Още утре!

Другият се замисли:

— От шума ще се уплаши още повече. Ще се завре под панданусите на някое островче... И върви го търси!

Спряха се на това решение. Впрочем друго не оставаше. Затова трябваше да се върнат колкото може по-скоро в града. И да ангажират хеликоптер. То се знае, с пилот, който умее да държи езика си зад зъбите. Това все пак си оставаше браконьерство.

ПРЕГРЪДКАТА НА КАЛИ

Звънецът го събуди още по тъмно. Рам скочи от леглото, наметна халата и отвори. Пред вратата стояха двама полицаи. Единият, види се старшият, запита:

— Доктор Чандра?

— Аз съм! Какво обичате?

Полицаят обясни с малко смутен, неприсъщ глас:

— Лабораторията ви е опожарена. Нужен сте ни да посочите дали в нея няма опасни взривни или отровни вещества.

— Как? — Рам усети, че му прилошава.

Лабораторията му! Делото му! Няма ги! Вече ги няма! Онези изпълниха заплахата си.

Облече се за минута. И тръгна с тях.

Още с влизането в колата шофьорът подкара бързо.

Така и трябваше! Да стигнат навреме!

Ученият не можеше да овладее отчаянието си. Трудът му за толкова години... Смисълът на живота му... Опожарени!

Въпреки това забеляза:

— Ама ние не отиваме към института.

Пазителят на закона понечи да го успокои:

— Първо ще се отбием в управлението. Подозираме умишлен палеж. Да ни дадат известни указания. — И се обърна предразполагащо: — Имате ли врагове?

— Какви врагове, като от работа глава не мога да вдигна?

Но след още няколко минути, вече с известно съмнение, озадачен, запита пак:

— Накъде? Отминахме и управлението.

В същия миг усети хладината на опряното в тила му дуло.

— Не мърдай! Иначе...

Той разбра начаса в чии ръце е попаднал. Ала не можеше да мълчи:

— Къде ме водите?

— Не е твоя работа, мръсен парий!

Нямаше място за съмнения. Значи тъй, гадателят! Не губеха време.

Пътуваха дълго. Поне на него тъй му се стори. Отклониха се от магистралата, навлязоха в някакъв горски път — достатъчно широк, та да мине всъдеход като техния. Спряха пред светата обител. Измъкнаха го навън. Въведоха го в храма, а оттам — в издълбаната скална килия.

— Стой тук! — изръмжа похитителят. — Няма да чакаш дълго!

Пленникът се заразхожда тревожно. Пет крачки напред, пет крачки наляво. Такива бяха мерките на затвора му.

Чувал бе за „удушвачите“, за злодеянията им, но все му се струваше, че слуховете са преувеличени. Сравняваха ги с „черните ескадрони“ на Запад, които си присвояват правото да съдят. И да наказват по своя преценка. Дори с Ку-Клукс-Клан. Но сега, когато...

Не беше вярващ, както твърдеше и в интервюто, но беше възприел догмите на будизма. Париите са будисти. Чувстваше, че цялото битие е страдание. Причина — привързаността към живота, жаждата, стръвта за живот. Страданието ще изчезне, когато изчезне и тази жажда. Но съзнаваше, че едно е да изповядваш една истина, съвсем друго — да живееш с нея. Не му се умираше. Защото имаше Амрит.

Досега не бе живял истински, само се бе трепал, единствено труд без щастие. От дете. В бедност. Баща му беше продавач на тръстиков сок. Майка му бе умряла отдавна. Будисткият проповедник го научи да чете и пише. Той вдъхна в сърцето му любовта към знанието. Той му внуши главното правило — че съвършенство се постига с праведно поведение, когато не причиняваш никому зло. Тогава ставаш архат — светец, отшелник, познал истината. Тогава постигаш Нирвана, което означава край на преражданията. Човек сам я постига. А тя, уви, си оставаше все още твърде, твърде далече. Предстояха му още изпитания, тежки изпитания!

И спомените отново нахлуха в съзнанието му. Разправят, пред бесилката човек преживявал като на филм целия си живот.

Баща му умря. Рам трябваше сам да се прехранва. Стана кули, общ работник. Парий трудно намира друг поминък. Но и оттам го изгониха. Другите работници бяха от кастата на шудрите, най-нисшия слой на признатото общество. Въпреки това и те се гнусяха от него. Не

искаха да бъдат наравно с парий. Нае рикша. Най-долното занятие. Все едно добиче. Само че без конска амуниция. И още една разлика — каруцарят храни кончето си, подслонява го в обора. А тук? Тук никой не го е еня какво ядеш, имаш ли въобще нещо за ядене, къде спиш. Това си е твоя грижа. Цял ден разхождаше паралиите, вечер връщаше рикшата на наемодателя. И му плащаше наема. А за него самия — каквото остане от припечеленото. Така всеки ден — и делник, и празник. Даже в празник повече, защото има повече желаещи за разходка. Денем впрегатно добиче, нощем — над книгите. Жаждата да чете, да се учи все не го напускаше...

Грозната мисъл отново проряза съзнанието му. Изгорени... Лабораторията... Документацията... Смисълът на живота му... Толкова!

Паметта отново го пренесе в миналото... Една вечер го нае заможен чужденец. Прищяло му се да разгледа отблизо забележителностите на града. Разговаряха на английски. Рам го бе понаучил добре. От други клиенти, от разговорниците, от учебниците. Неусетно се озоваха в един от крайните квартали. Рам побърза да го предупреди:

— Вечер по тези места е опасно.

— Нищо! — усмихна се самоуверено клиентът. — Нека видя и това!

Още на следващата пресечка ги спря бандит. Но лумпен. Само с нож.

Оказа се, че чужденецът няма никакво оръжие.

— Давайте портфейла! — заповяда нападателят.

Пасажерът се направи, че се бърка за парите. В действителност възнамерявал друго. Скочи на земята и се метна да избие ножа от ръката на злодея, който обаче се оказа по-пъргав. Преметна го с ловка хватка по гръб върху паважа. Вдигна ножа.

В такива случаи рикшите обикновено изоставят пътника си на произвола на съдбата. Не и Рам. Той съобрази начаса. Измъкна се от впряга и се хвърли върху крадеца. От тежкия труд беше заякнал като добиче, мускулите му бяха придобили изключителна сила. Успя да отнеме оръжието от бандита и да го насочи веднага към него. Победеният не посмя да се бори и с него. Защото в това време и пасажерът съобрази. Завъртя се и го стисна за гърлото. Крадецът

прецени, че не би могъл да се справи с двама противници, от които единият — със собствения му нож. Отскубна се от стискащите гръкляна му пръсти и хукна да бяга.

Не го преследваха. Нямаше нужда, пък и нямаха никакви изгледи да го догонят в лабиринта на предградието. Заеха местата си: единият в креслото, другият между тегличите. Поеха веднага обратно към центъра на града. Любителят на силни преживявания беше изгубил охота да види всичко.

Пред хотела, слязъл от двуколката, след като бе мълчал през целия път, той заговори решително:

— Вие ми спасихте живота.

Рам отговори стеснително. Придобитото покорство на пария беше прерасло в добродетел — скромност.

— Хм! Обикновено задължение на всеки човек към другия човек. Буда забранява убийството.

Пасажерът извади от джоба си някаква книжка и написа нещо.

— Вие мечтаете да се изучите, нали? Ето ви възможност! Вземете чека! Ще стигне, вярвам, за едно следване.

Погледнал бегло и зърнал огромната според неговите представи сума, Рам се смути:

— Но... Аз не мога да приема.

— Защо пък?

— Много е... За един кули...

— Вие ми спасихте живота! — повтори чужденецът. — А той май че струва повече.

Така на Рам не му се налагаше да се блъска повече с рикшата. Върна я на стопанина ѝ и се отдаде с цялата си жар на учението. Колежа завърши като частен ученик. И на всеки изпит получаваше отличен. Тогава, полунаистина-полунашега, му прикачиха прозвището „феномен“ — толкова бързо и толкова много знания!

Постъпи в университета. Същият успех — все блестящ. Получи стипендия, та спести и малко пари. Когато се дипломира, все като „феномен“, не стана нужна да търси служба. Няколко от професорите му го поканиха за асистент. Той избра сегашния институт при бившия си преподавател по физиология. Предпочете го, защото той, въпреки че беше брамин, най-малко държеше на кастовите предразсъдъци. При

другите все се прокрадваше някакво пренебрежение. Абе, може да е феномен, но все пак си остава парий.

Отдаде се на изследвания в областта на тъканните култури. Оказа се, че не е сгрешил... Съсредоточи се върху работата с хибридами...

Спомените внезапно прекъснаха...

Вратата се отвори и двама стражи го изведоха навън. Вкараха го в обредната зала, най-просторната и най-величествената.

Той неволно се спря на входа, потресен от видяното.

За пръв път влизаше в индуистко светилище. Парий няма право да припари там. Линчуват го още щом го открият.

Беше смаян от претрупаността му. Колони, подпори, арки, по стените скулптури и барелефи, сложни орнаменти, фрески. Всичко — грозно, заплашително, създадено да вдъхва страхопочитание, чувство за безпомощност у редовия богомолец, да внушава смирение пред величието на божествата.

На стената отсреща най-горе — статуя на Брама. Внушителна, издаваща всемогъществото му. От брадата му висеше медена пита, върху която се бе струпал рой пчели, от онези големите, черните, най-опасните. Долитаха и отлитаха с тревожно бръмчене, смутени от човешкото множество.

Под него вдясно беше Вишну, вляво — Шива с тризъбец, оръжието на боговете, в десницата и кобра на челото като диадема. А край тях Ганеша, богът на мъдростта като слон, и Хануман като маймуна.

Отдолу, върху бял пиедестал, блестеше статуята на Кали с демонично лице, с четири ръце, във всяка от които държеше отрязана човешка глава, и огърлица от черепи на врата. Изящество, съчетано с ужас! А пред нея, седнал, подобно на божествата, първенецът, навярно гуру, сипаничав мъж в бяло одеяние и с червени и жълти петна по челото.

Наоколо чакаха прави двадесетина души също с тризъбци, навярно старейте, които (Рам беше слушал) единствени имат право да участват в най-тържествените ритуали. Така се носеше мълвата — ритуали оргии.

Обвиняемият не можеше да откъсне поглед от зашеметяващия разкош на „стадото“ от идоли, както си ги наричаше наум. Сепна го

гласът на Сипаничавия:

— Падни на колене, презряна твар!

И понеже парият не беше свикнал да коленичи, Шипара — Сянката на гуру, го натисна надолу.

Ашок изсъска, без да крие злобата си:

— Как дръзна, богохулнико, да престъпиш закона на Ману?

Рам преглътна.

— Този закон не важи за париите. Те вярват в Буда. А той го отрича.

Гуру повиши глас:

— Осмеляваш се да сквернословииш и тук, в дома на безсмъртните? — И добави със същия заплашителен глас: — Не си ли чувал как наказваме този грях?

Рам намери още смелост да възрази:

— Повтарям, вашият закон не засяга будиста.

Гуру изкрещя:

— Знаеш ли какво те очаква?

Науката лишава от упованието в религията. Вярващият все се надява поне за безсмъртието на душата си. Примирил се беше с неизбежното. Дързък в безсилието си, Рам отвърна:

— Не се боя! Битието е страдание.

Сипаничавият сякаш не го чу. Заговори уверено:

— Да се вслушаме в словата на Богинята майка, на Всемогъщата!

И навел глава зашепна тихо:

— О, Кали, носителко на зараждането и тлението, подкрепи безпомощния си слуга!

Отново се поклони до пода:

— Милостиви са твоите ръце, о, Кали! Защо се бавиш? Надари ме с мъдростта си!

И замълча, вслушвайки се напрегнат. Притихнаха всички. Такова затишие, че се чуваше бръмченето на пчелите в брадата на Брама. Найсетне Ашок вдигна глава:

— Слушайте, слушайте! През моите уста говори Кали.

Всички коленичиха с кръстосани ръце пред гърдите.

Сипаничавият продължи:

— Кали е разгневена, Кали пита защо протакаме. Не губете време! — нарежда тя. Накажете нищожеството, което е дръзнало да не зачита ведите! — Задавен от злоба, изсъска: — Изпълнете нейната воля! А тя е една: „Прегръдката на Кали!“

Рам вече беше претръпнал. Нямаше какво повече да губи. Досещаше се, че става дума за нещо жестоко — Кали прегръща, за да убие. Стана. Отново заговори:

— Насилието е зло. Съпротивлението на злото също е насилие. Значи пак зло. То нараства, набъбва, издува се като мехур. И накрая ще се спуска. Тогава ще платите и за моята смърт.

— Говори, гадна твар! Това са последните ти думи!

Рам пак замълча. Наистина нямаше смисъл.

Ашок Кумар се надигна:

— Жертвоприношението е храна за боговете. Нахранете богинята!

Протегна нагоре двете си ръце:

— Нека влезе Божествения удушвач!

Отдръпна се и се смеси с останалите.

Двама от тях избутаха осъдения пред постаментата на медното изваяние.

Рам дори не се опита да се противопостави. Пошепна, повече на себе си:

— Не се съпротивлявай на злото! — Не вярваше, но си помисли: — Да постигнеш Нирвана!

Застана изправен, в неособено успешен опит да се покаже твърд.

Три души, водени от танцуващ жрец, довякоха една желязна клетка върху колелца. И вътре — нещо голямо, пъстро... Живо!

Обреченият с тръпка на погнуса и ужас го разпозна — тигров питон! Огромен! Такъв, какъвто не бе виждал другаде. Значи... това е той, Божествения удушвач! Така тези змии убиват жертвите си.

Гуру отново извиси глас:

— Нахранете богинята!

Укротителят, танцуващият жрец, подхвана някакъв особен неразбираем напев, нечленоразделен, както се стори на Рам. Заподскача, завъртя се в самозабрава.

Затропаха по каменния под в унисон с него с крака и с тризъбците си и останалите. Укротителят, все така шляпайки отмерено

с крака, вдигна вратичката на клетката.

Помощникът му донесе вързана за прът кокошка. Подаде му я. Той я вдигна пред отвора. За примамка.

Примамката успя. Отвътре се подаде зъбата глава, обърна се наляво, обърна се надясно, като опипваше въздуха с раздвоения си език. Подир нея бавно се източи цялото тяло. Запълзя подир стръвта към застиналия в ужас под пиедестала нещастник.

Рам не успя да се владее повече. Понечи да избяга. Но протегнатите напред тризъбци го върнаха обратно.

Значи това беше „Прегръдката на Кали“!

Питонът го достигна, вирна глава наравно с неговата. Засъска, без да прибира езика си, като го гледаше вторачено с безизразните си студени очи. Раздвоен.

Множеството не го остави да се колебае дълго. Затропа още по-екзалтирано с крака. Укротителят приближи с кресливата си песен.

Ученият знаеше — змиите са глухи. И тази също. Тя усещаше шляпането на нозете по пода, привиквана отдавна да разбира какво се иска от нея.

Отново се насочи към предопределената жертва. Залюля глава. Грозно озъбена, зла, настървена. Може би повече раздразнена от тропота.

А тъкмо такава беше целта на палачите.

Рам чакаше, затаил дъх. Кога щеше да се нахвърли? Нека да се нахвърли, да свършва всичко по-скоро! А му беше тъй мъчно... Непоносимо... За изобретението... За Амрит...

ДЪЩЕРЯТА НА УДУШВАЧА

Амрит Каур тъкмо излизаше за работа, когато телефонът я върна назад. Обаждаше се асистентът на Рам:

— Лабораторията е опожарена! А доктор Чандра е изчезнал!

Дъхът ѝ спря:

— Как изчезнал? Къде е изчезнал?

Гласът измънка неуверено:

— Съседите видели как двама полицаи го отвели нанякъде с кола.

Тя едва можа да запита:

— Нещо друго? Повече подробности?

— Нищо... Само това... Няма я лабораторията... Няма го доктор Чандра...

С поставянето на слушалката Амрит изтича навън.

Как успя да се промъкне тъй бързо през обичайната навалица, не разбра. Опомни се пред полицейското управление.

Влетя вътре при началника.

— Къде е доктор Рам Чандра? Знаете ли?

Той я посрещна със скръстени ръце:

— Това се чудим и ние.

Тя избухна:

— Как така не знаете? Отвели са го униформени полицаи. Със служебна кола.

Началникът стана:

— Успокойте се, доколкото е възможно! Известно ни е само това, предполагам, което знаете и вие. Провеждаме разследване. Вече ни искат обяснение и от министерството... Освен журналистите...

Амрит сметна за уместно да спомене и за онова, което, изглежда, те не знаеха:

— Вчера ме заплашиха, че ще му се случи нещо лошо.

Полицаят се приведе, явно заинтригуван не от празно любопитство:

— Кой ви заплаши?

И тя му предаде подробно целия разговор с гадателя. Завърши така:

— Аз съм дъщеря на удушвач. Познавам целите им и знам как действат. Те следят за кастовата чистота. Тъкмо затова ме заплашиха.

— Искате да кажете?

Тя довърши мисълта му:

— Че това е тяхно дело... Да накажат и мен, и него...

Началникът си записа всичко в дневника.

— Сведенията ви са особено ценни. Повтарям, ще направим всичко по силите си.

И съвсем доверително ѝ пошушна:

— Макар че и сред нас има техни уши.

Амрит излезе съвсем обезверена. Щом имат свои хора... Значи... Значи, няма да допуснат... Оставаше една-единствена възможност. Тя самата да се оправя! Ако тя не успее, не бива да разчита другиму!

Властта ще бъде натикана в глуха линия. Дори да има желание да успее, както личеше в началника.

Трябваше да действа сама! Имаше нещо предвид. Както спомена, беше дъщеря на удушвач, знаеше нещичко за похватите им.

Първо — налагаше се да се вмъкне в светинята им! В тяхното свърталище. Усетът ѝ не я лъжеше. Знаеше как да проникне там. Да подслуша. И ако може...

Все още помнеше пътя. Още в родния си дом слушаше да казват: „Това дете не е добре!“ Защото ѝ липсваше обичайното чувство за страх. По-право имаше го, но съвсем притъпено. Момичетата, щом видеха мишка или змия, изпадаха в ужас. А тя почваше да ги наблюдава и изучава с необяснимо за другите любопитство.

Като малолетна съпруга беше забелязала, че старият ѝ мъж често се губи нощем. И една вечер го бе проследила с велосипед. Не от ревност, каква ревност у едно хлапе, още непознало любовта! Повече — от детско любопитство.

Така беше видяла как той пропълзя в едно подземие, чийто отвор сред джунглата беше затиснат със скален къс. Беше видяла и къде го натисна, за да се отмести. И да го пропусне.

С разгуптяно сърце го бе последвала.

Вътре беше тъмно, влажно и задушно. Тя бе внимавала да не изостава от него, като се бе възползвала от светлината на свещта му, която проникваше до нея. Бе отскачала много пъти, когато забележеше или усетеше пропълзяла змия, а там гъмжеше от змии, и скорпиони, и какви ли не гадини.

Най-сетне бяха достигнали края на тунела, залостен с подобен камък врата. Мъжът ѝ бе отместил и него по същия начин.

Така Амрит бе надзърнала през пролуката. И бе видяла вътрешността на храма с каменните изваяния на животни и божества полуживотни. Бе изпитала чувството, което той трябваше да внушава на богомолците.

Бе видяла и струпаните старейци, прехласнати в злокобния обред. И осъдения.

Ужасена, тя бе побягнала обратно...

Това не се забравя, помни се цял живот.

Амрит този път нае такси, за да стигне по-скоро. Докато пътуваха, поглеждаше през прозореца навън.

Поле — от хоризонт до хоризонт, заето до последната педя земя с ниви и пасища. Пшеница, ориз, просо, ечемик, памук, юта, царевица, фъстъци, риган, лен, пипер. И хора, плъзнали като мравуняк, които вършеха едновременно всички селски работи. Тук винаги е топло. Едни жънеха, други прекопаваха градините, трети оряха с рала, запрегнати с дългороги биволи, четвърти поливаха оризищата, като вадеха вода от напоителните канали с кожени чували.

И плантации с банани, ананаси, цитруси, захарна тръстика. После се ширна саваната — безбрежно тревисто море, сред което се издигаха като самотни островчета единични баняни с огромни корони, подпирани от врасналите в земята въздушни корени, придавайки им вид на отделни горички с многобройни стъбла. И разпръснати на китки на китки палми: финикови, арека, палмира с огромни ветрилоподобни листа. И други, и други.

Не след дълго пое по черния път за храма. Когато достигна мястото, откъдето се отклоняваше пътеката за тайния проход, Амрит спря шофьора, плати и пое по нея. Лъхна я упоиващият аромат на дървесина, на гнило, на безброй цветове. Врявата на макаките и орляците папагали почти я оглуши.

С навлизането навътре задушаващата влага нарастваше. Сякаш струеше отвред: от листната настилка върху почвата, от обраслите с мъхове и лишеи дънери, от въздушните корени на епифитите, от плътния листак, от който се отцеждаха излишните водни капки.

Не ѝ остана време да забележи всичко в този величествен олтар на природата — тропическата гора, събрала в себе си сякаш цялата мощ на битието. Сега имаше друга задача — да издири позабравените знаци по скритите с нови папрати балвани, по израслите високо някогашни фиданки, по изгнилите вече счупени клонки. Най-добре я насочваха горските гиганти с дъсковидните корени. Като че ли само те не се бяха променили, само те не я оставяха да се заблуди.

Най-после го откри. Побърза да натисне блока там, където помнеше. И той плавно се отмести. Проходът зейна, едновременно примамбащ и заплашителен.

Още невлязла, отвътре изпъзяха едра пепелянка и преследващата я по опашката кобра. Но Амрит се бе подготвила донякъде с високи обуца и електрическо фенерче, мушнато в джоба. Тя го включи и навлезе в подземието.

Едва сега при неговата светлина забеляза пълчищата змии, гуцери, паяци и скорпиони. Но нямаше право да губи време, да прекъсва това, което бе решила.

Ето, най-сетне достигна края! Последно колебание. Но само за секунда. После натисна камъка врата, който се плъзна безшумно вдясно.

Амрит погледна в отвора. В миг видя всичко: танцуващите мъже с тризъбците и заплашително вирналия глава питон. И този, заради когото бе дошла. Изправен, дързък, готов за всяко изпитание. Рам Чандра!

Позна, гигантското влечуго беше раздразнено, вече вбесено от тропота на краката и дръжките на оръжията. Нямаше време! Трябваше да решава! Бързо, светкавично. Но как? Как?

Неочаквано зърна пчелния рояк под брадата на Брама и съобрази. Изскочи изненадващо, застана смело пред Божествения удушвач, между озъбената му глава и обречения. Не напразно бе прекарала цялото си детство с домашния питон. Някога бил див, после опитомен. Познаваше нрава му. Не току-тъй и сега работеше със змии. Не се плашеше от тях, предугаждаше поведението им.

Струпаните удушвачи не свариха да се опомнят от изумлението си. Прекъснаха танца си, сякаш се вцепениха по места.

Амрит простря ръка към зъбатите челюсти. Завъртя я в бавни кръгови движения. Огромната змия откъсна поглед от досегашната си жертва, вторачи го в изневиделица появилата се ръка. Очите ѝ сякаш залепнаха за нея. Цялата глава покорно я последва. Завъртя се в унисон с нея. Не бяха нужни много, само няколко кръга. Питонът застана като вцепенен.

Така змиеукротителите „хипнотизират“ своите кобри, а после дори ги премятат върху раменете си. Галят ги, целуват ги.

Амрит съзнаваше, че не разполага с излишно време. Грабна подпрения до стената тризъбец и го протегна, изправена на пръсти. Ето, достигна рояка! С рязко дръпване го срина от опората му. Разлютените едри пчели се разлетяха с ядно жужене и се нахвърлиха върху всичко живо, което им се мернеше насреща.

Ужасени, стареите начело с гуру хукнаха да се спасяват навън, сподирени от бръмналия зад тях жилец шлейф.

Нямаше повече време. Амрит хвана Рам за лакътя и го повлече, все още неопомнил се, към зейналия проход. Влезе и тя след него и залости изхода с подвижния камък.

ПРИСЪДАТА НА ГУРУ

Карлос Гонсалес беше много недоволен. А това му се случваше рядко. Първо — несполуката с Белия тигър. И второ — подмяната на статуята на Кали с неспособно копие почти без никаква стойност.

За първото вече беше уговорил полет с хеликоптер над панданусовото островче сред мочура. И се надяваше този път да не пропусне. Но за второто — виж, нямаше никаква надежда. Компанията, която му бе препоръчала доставчика на скулптурата, не можа да му даде никакви сведения. Измамникът бил изчезнал безследно. Измамил и нея. Чудеха се как е възможно това при тяхната разузнавателна служба.

Трябваше да се примири! А не беше свикнал. Никой, а той повече от другите, не понася да бъде надлъган.

За да се поразсее, реши да се разходи из града. Днес беше празникът на пролетта. Тук все е топло, все е лято. Тук пролетта означава край на сухия сезон — зимата, и очакване на дъждовното лято, което спестява поливането на оризищата и плантациите. Прищя му се да види с очите си как се забавлява този гладен, изнемогващ народ.

Стихията го повлече, още щом излезе. Насреща му се втурна цяла тълпа да го облива с кофи боя и да го обсипва с шепи разноцветен прах. За минута го направиха неузнаваем. Боядисан, нашарен, мокър — от косата до подметките. После цяла дузина омазани като него хора се втурнаха да го прегръщат. Беше подготвен и за това — нали беше и празник на побратимяването! Всички еднакво боядисани, неразличими: и по националност, и по раса, по класа, по каста, по секта. Един ден в годината пълно равенство. Братство.

Така оплискан, нямаше защо да се пази повече. Карлос повика един кули с рикша и той омазан с боя. Толкова, че не можеше да се види лицето му, да се разбере индус ли е, чернокож ли е. Качи се в двуколката. И кули припна с такава бързина, каквато му позволяваше навалищата.

Под предлог да се предпазят от пороите боя, кули свърна в една странична уличка. Но там ги посрещнаха многоцветни водопади от балкони и прозорци.

Карлос вече се колебаеше дали не е време да прекъсне разходката, за да се преоблече (омръзнала му беше ориенталската веселба), когато пътя им препречиха трима души, вапсани, мокри и те като тях. Нямаше нужда да бъдат маскирани. Под маските все може да се различи нещо, под боята — нищо. Те насочиха към тях пистолети. Най-високият, види се водачът, заповяда:

— Слизай!

И понеже пътникът се позабави, извика:

— По-чевръсто! По-чевръсто!

Усетил опряното дуло в реброто си, Карлос скочи на земята.

— Пред нас! — изръмжа похитителят. — Никакви щуротии! Нито жест, нито вик!

Отведоха го до чакащата ги кола, натикаха го вътре и поеха.

Наложи им се дълго да се лутат, додето се измъкнат от ликуващата тълпа. Когато се добраха до магистралата, шофьорът натисна педала. Колата полетя. Но скоро спряха. Измъкнаха пленника си навън. И го подкараха пред себе си, все с насочени през джобовете пистолети.

Останалия път изминаха пеша. След четвърт час, мълчаливи, стигнаха до скалния храм.

При вида на претрупаната с барелефи и статуи фасада, готови сякаш всеки миг да се стоварят върху им, Карлос едва се овладя, предчувстващ нещо ужасно, което го очакваше зад това злоещо сборище на каменни чудовища.

Похитителите го сръгаха да влезе. И той влезе, какво друго му оставаше.

И отново — трепет! И погнуса пред това пълчище от богове зверове. Насреща му стояха десетина души в индийски носии, но различни в лица. Особени. Подпухнали, обезобразени. С подутини по цялата глава, по очите, по устните, по носа, по челото и врата. С подути до ръкавите ръце.

Не бяха друга раса, индийци бяха. Досети се какво е станало, когато дочу злобното бръмчене на осиротелите пчели, които долитаха, въртяха се под брадата на Брама и отлитаха още по-разярени, защото

не можеха да намерят гнездото си. Удушвачите го бяха прибрали на сигурно място, където нямаше да го открият работливите насекоми, след като ги бяха поукротили с дим от пърхутка.

Карлос зърна чудотворната статуя на Кали. Какво точно бе станало? Как бяха успели да го изиграят? Това беше оригиналът. Все дотолкова разбираше.

Не му остана време да си отговори. Видя седналия в подножието ѝ човек в одежда на жрец и прехапа устни от изненада и страшно подозрение. Насреща му се хилеше злорадо Сипаничавия, партньорът му на покер. С още по-разкривено лице с подпухнало око, клюмнало ухо и бухнал нос.

Карлос не бе допускал това, което последва.

— Мистър Кумар — рече той, — моля ви, обяснете ми какво значи това!

— Не ти ли е ясно? — процеди през стиснати зъби жрецът. — Каква отплата очакваш за греховете, които си извършил?

— Какви грехове? Не проумявам!

Ашок изръмжа:

— Рани свещения тигър. Оскверни с нечестивото си докосване образа на Чудотворната Кали. Какво още?

Обвиняемият все още не можеше да се опомни:

— Да се изясним! Има някакво недоразумение.

Онзи го сряза:

— Няма какво да изясняваме! Всичко е доказано. Остава да узнаеш присъдата. След като аз чуя волята на Кали — и се обърна към стражите: — В тъмницата! Докато се завърнат тези, които гонят избягалите.

Вкараха го в килията — същата, в която бе престоял Рам Чандра, недоумяващ, объркан като никога, направо изтръпнал пред участта, която го очакваше. Верски съд! От фанатици! Няма по-безпощаден.

Допуснал бе, че един приобщен към цивилизацията индиец, един почти джентълмен ще го разбере и ще му помогне. А то, оказа се, че тъкмо този джентълмен е организирил отвличането.

Осквернил Кали, ранил свещения тигър! Толкова ли непростими са тези деяния, та да заслужат подобно отношение? Или пък битият на покер не е могъл да понесе загубата на панталона си — за него безсъмнено позор.

Набутаха го в тясната каменна дупка. Хлопнаха вратата зад гърба му.

Карлос Гонсалес беше разглезен от ласкателства и не беше свикнал на такива обноски. Парите отварят всяка врата, щяха ли да отворят и тая?

Неволно го налегнаха спомени. Като че ли тази килия предразполагаше към това, както Рам Чандра, както всички осъдени на смърт. Спомени...

Някога... Преди години... Когато още беше гаучо, всъщност говедар. Цял ден препускаше из пампата на коня, който също не беше негов, покрай пасящото стадо да завръща своенравните животни, на които им беше хрумвало да се отлъчат. Бос, със закърпени дрехи, почти винаги гладен, без нито минута покой.

И все си мислеше — защо господарят има такова богатство? Защо и Карлос да няма? С какво е по-калпав? Язди отлично, та го досмешава, когато господарят му дойде за проверка на кон. Почти жалък, дето се казва, едва крепящ се на седлото. Нищо не знаеше: нито животните си, нито дори общия им брой, нито кога на кое пасище трябва да ги откара, нито какво да прави, когато някое се разболе, ако звяр нападне чардата. А така също когато се наложи да ги уварди от крадци на добитък.

Пък Карлос знаеше, познаваше, дето му е думата, всяко теле, всеки вол по „физиономия“. А беше сиромаш, длъжен да изпълнява нескопосните приумици на чорбаджията. Не можеше все така! Трябваше да се отърве от това слугуване, комай робство! Трябваше!

И една вечер, вместо да го върнат във фермата, тримата гаучоси откараха стадото в една по-отдалечена кланица, с която господарят им нямаше вземане-даване. Продадох го. Поделиха си парите. И се разделиха — един на една страна, другите — на друга.

След седмица, поживял си добре по ресторанти и барове в най-отдалечената провинция, намери късмета си. В лицето на един болнав старец, който търсеше да се отърве от фермата си заради дългове.

Скоро се убеди, че и от тази сделка няма да забогатее. Вече му бе станало напълно ясно — пари, много пари не се печелят с труд! Не го измисли той, чел го бе някъде.

Напълни един патрон със златен пясък. И с тези скъпоценни сачми простреля няколко ара от земите си. После пусна слух, че е

открил златен залеж. И уж със съжаление го отстъпи на хапльото, който налетя да го купи, зажаднял за лесна печалба.

По същото време обявиха на търг близката кланица. Не се явиха много желаещи. Не искаха да рискуват с такова губещо предприятие. Карлос го купи на безценица. Имаше енергия, имаше воля, познаваше занаята, най-вече качествата на „суровината“ — угоените говеда.

Това беше началото. После всичко потръгна като че ли от само себе си. В неговите ръце кланицата се оказа рентабилна.

С печалбите придоби още една кланица. После — още една. И още. И още. Прибави към тях и обслужваните месопреработвателни предприятия. Възползва се от неуспехите на някои конкуренти и ги склони да създадат съдружие, в което скоро получи главния пакет акции.

Докато се усети, се видя милионер.

Мъчно се печели първият милион. С много усилия, с много находчивост и амбиция, понякога с компромиси на съвестта, този еснафски предразсъдък. Нужен е по-широк поглед върху нещата. Право казва народът: пари при пари отиват. Капиталът набъбва прогресивно. Защото има мощна гравитация. Колкото по-голям, толкова по-мощно привлича другия. Сам си върши работата. Даже без помощта на капиталиста, чиято грижа всъщност е да ползва благата. Капиталът няма националност, няма отечество. Има само едно изискване — количество...

Вратата отново скръцна. Пред нея чакаха двама часовои с тризъбци.

— Излизай!

И той ги послуша. Килията и без това го потискаше с теснотата си.

Отведоха го отново при Сипаничавия, пред когото в полукръг се бяха подредили десетина души все с тризъбци, които тозчас отстъпиха, за да направят път.

— Падни на колене! — заповяда единият от стражите.

И понеже затворникът се поколеба, го принудиха да се подчини с няколко сръгвания с бодливите оръжия.

Ашок Кумар заговори:

— За вината ти няма нужда от повече доказателства. Остава да чуя само каква участ ти е отредила Кали.

Скръсти ръце, сведе поглед, заговори нещо на хинди.

Ще не ще, налагаше се да изчака края на бръщолевенията му.

Сипаничавият гуру вдигна глава:

— Кали не ти прощава. Всемилоливата изисква позорна смърт — и добави, все едно не забелязал въздействието на думите си: — Жертвоприношенията са храна на всевластните.

Всичко звучеше тъй зловещо сред потискащата студенина на вторачените в него каменни божества.

Коленичил, Карлос опита да се овладее:

— Аз съм чужденец, мистър. Не забравяйте! Моята страна ще ме потърси. Ще стане дипломатически въпрос. Ще ви открият.

— Нищо няма да открият! — отсече на английски Сипаничавия. — Ние умеем да заличаваме следи. — И вдигна ръка: — Не се опитвай да предотвратиш заслуженото възмездие! Само слушай какво ти е отредила милостивата богиня!

— Какво?

— Възмездието на Кали!

— Туй пък какво значи?

Онзи изсъска злорадо:

— Просто удушаване.

Осъденият почувства ледена тръпка в гърлото, сякаш вече усещаше как стискат гръкляна му стоманените пръсти на палача.

Но намери сили да проговори:

— Не може да бъде! Вие блъфирате!

— Това не е покер, Гонсалес! — озъби се Сипаничавия.

Карлос разпери ръце:

— Не мога да повярвам... че вие... Такъв джентълмен...

— Сега аз не съм никакъв джентълмен, аз съм само гуру. Посредникът с Кали... — и натърти: — А тя е гладна!

Карлос мълчеше, слисан, потресен.

— Не е толкова страшно, драги! — додаде насмешливо Ашок. — Животът и смъртта са две състояния на единния цикъл на развитието. Всъщност ти няма да изчезнеш със смъртта си, душата ти само ще се пресели в друга кожа. Ще напуснеш този живот и ще се озовеш в тялото, да речем, на жаба — тържествуваше: — И вече там, в блатото, няма да играеш покер, няма да печелиш панталони...

Карлос подозираше това, но сега се увери. Вината му съвсем не беше в раняването на тигъра или в купуването на статуята. Вината му беше другото, спечеленият панталон. Ей това нямаше да му прости неумолимият гуру. И никога не бе допуснал, че това малко забавление ще му излезе толкова скъпо.

Сипаничавия извиси глас:

— Благочестиви, изпълнете волята на Кали!

Мъжете с тризъбците пристъпиха към осъдения.

А той мислеше трескаво, преценяваше, анализираше всичко. Винаги, от всяко положение се бе измъквал. Трябваше да се измъкне и сега!

Трябваше! Но как?

Идеята не беше нова. Парите отварят всяка врата. Навсякъде до днес. Защо не и този път? Милионерът в него се събуди:

— Предлагам... Откуп...

И побърза да се поправи. Другият се бе намръщил при думата „откуп“.

— Ще направя дарение на храма ви.

Очите на съдника светнаха под присвитите клепачи:

— Колко?

Карлос показа с пръсти.

— Какво?

— Милиони, то се знае! Животът ми не струва ли толкова?

— Повече струва! Затова, като си толкова щедър, отпусни още!

Противно му беше да се пазари като слугиня на пазар, но нямаше избор. Изнуденият показа още няколко пръста.

— Добре! — склони вече бизнесменът Ашок Кумар. — Ще питам богинята дали е съгласна.

Няма що, налагаше се да чака още. Карлос се умълча, едва сдържащ гнева си пред спектакъла, който му разиграваше този полуджентълмен-полудивак. Идеше му да скочи и той да го удуши. Не го стори, разбира се, при вида на обръча от въоръжени мъже, които дебнеха всяко негово мръдване.

Този път съвещанието с богинята се оказа по-кратко.

Сипаничавия вдигна глава:

— Кали е благосклонна! И разчита на твоята щедрост.

Милионерът си отдъхна — и тази врата се откряна.

— Да се уговорим как!

Ашок Кумар беше преуспяващ бизнесмен, който съобразяваше мигновено. Заговори решително:

— Няма да те пуснем ей така! Съмняваш ли се? И да се осланяме на твоята добросъвестност...

— Срещу честна дума! На джентълмен!

— Нямам доверие на джентълмени. Друго ще направим ние, друго!... Ще те изпратя с мои хора до най-близкия телефон. И оттам ще наредиш на вицепрезидента си да преведе обещаната сума по нашата сметка!

Добре познаваше хората. Особено бизнесмени. Нали и той беше такъв?

— Кажете номера й!

— Ще ти я напиша. И ще я издиктуваш по телефона. След това ще се върнеш пак тук, докато парите бъдат преведени. И не си помисляй никакви глупости! Зад теб винаги ще има някой...

Карлос постави най-важния си въпрос:

— А какво ми гарантира, че след това ще ме освободите?

Ашок се усмихна ехидно:

— Само моята честна дума!

— И за мен не е убедителна.

— Друг избор нямаш! Или ще приемеш без възражения, или ще отидеш в ръцете на този, който храни Кали.

Наистина нямаше изход.

— Приемам, няма как!

Гуру отново зае надменната си стойка:

— А сега най-същественото! Обаждаш се на вицепрезидента. Опитваш да го убедиш, че си се преситил от „човешката суета“. Точно така. И че си се укрил от света при един приятел. Да не те търсят. Междувременно ти се е паднала изгодна сделка. Затова са ти нужни тези пари. Да ги преведат. И да мълчат...

А Карлос мислеше. Впрочем, какво може да попречи на това двулико чудовище, като божествата му, да го убие, след като получи парите? Какво?... Няма да му прости за панталона... А и друго му хрумна сега. Щеше ли да прояви милосърдие към тогова, който знаеше тайната му? Щеше ли... Оставаше му едно, само едно — да се

изплъзне по какъвто и да е начин при пътуването! По какъвто и да е начин!

Гуру повика стражите, които щяха да го конвоират:

— Рабиндра! Чанд!

Двамата излязоха напред.

— Да си отваряте очите! Без него да не се връщате!

Карлос не знаеше езика им, но въпреки това гуру се наведе и пошепна в ухото на единия пазач на езика хинди последните си нареждания. Какви ли бяха те? Щеше ли да запази жив такъв свидетел?

Тръгнаха — и те, и той, готови на всичко...

ХРОМИЯТ ПРИЗРАК

Великият тигър лежа цели два дни в панданусовия храсталак, защитен отгоре с гъстата шума от орлите лешояди, а откъм водата — с непроходимата решетка на кокилестите му корени. Повече не можеше! От загубената кръв гладът му се бе утроил. Трябваше да намери месо! Трябваше! Месо! Месо!

Той не беше тревопасен готован, от когото тревата и листата няма къде да бягат, а хищник, длъжен да улови живото месо, което умееше да се спасява с бързи нозе, с рога, бивни и хобот. Налагаше му се да се размърда! И той се размърда.

Но колко усилия му струваше това! Беше страшно отпаднал, ала не това беше най-лошото. По-лоша беше ужасната болка, която сковаваше крака му. Сякаш газела бе навряла рога си в раната и човъркаше със зла наслада чак в мозъка на костта му. Въпреки това... Той закуцука на три крака из тресавището.

При неговата поява се разкряхаха разтревожени нагазилите в плиткото щъркели, ибиси, лопатари и жерави, плаващите гъски и патици, притичващите по листата на блатните лилии водни фазанчета, стрелкащите се като запокитени скъпоценни камъни, блеснали с красотата на оперението си земеродни рибарчета.

Месо! Но недостижимо — крилато! Наведе поглед, та да не се дразни, да не чувства тъй мъчително безпомощността си.

Най-сетне стъпи на твърда земя. Закуцука отново болезнено. В крайбрежната тиня се бяха изтегнали редом старият бивол — Сприхавия, и носорожката Тъпорогата, предоставили хълбоците си на водните костенурки да ги пощят от пиявици и кърлежи. Тигърът вече ги бе поопознал. Дето се казва — по лице. Когато си помислеше за някого от тях, знаеше точно за кого. И на тях не обърна внимание. Бяха недостъпни за него не само сега, когато беше скован от болка, а и преди това, когато беше силен и със здрави нозе. Един спомен го привличаше все нататък, към мястото, където бе сгризал слончето на Беззъбата. Малко вероятно изглеждаше да е останало нещо при

толкова лешояди: орли, чакали, вълци, хиени. И все пак му се щеше да провери, да се убеди сам.

Наслаждаваше се на страха, който все още вдъхваше. Подушили го, се пръсваха от пътя му глигани, лисици, вълци, елени. Ясно, не бяха усетили недъга му.

Ето, достигна полянката, където уби слончето. Беше се приготвил за схватка с хиени или чакали, а го изненада съвсем друго. Беззъбата не беше изоставила детето си, макар и мъртво. Продължаваше да стои над него и да разгонва мършоядите, освирепяла от скръб, настръхнала в жаждата си да излее върху някого непоносимата си мъка. Подуши го начаса. Тя също умееше да различава отделните врагове и приятели. По миризмата — все едно по образ. Налетя насреща му с тръбящ хобот, вирнат, готова да смачка омразния кръволок. Призрака на джунглата не устоя срещу тази яростна атака. Търти да бяга. Но бяга ли се така осакатен, с режеща болка в бедрото?

Слоницата вече го настигаше и протягаше хобот, когато той зърна повалено дърво. Съобрази мигновено. С неизразимо усилие успя да се покатери на него и да полази по-нагоре. Още по-нагоре! Болеше, тъй болеше, че пред очите му притъмняваше, ала не спираше. Пълзеше, пълзеше.

Но кракът отказа. Белия едва се задържа да не падне на земята точно пред тритонната майка.

Беззъбата разбра, че няма да го достигне. Въпреки това продължи да тъпче на място и да реве заплашително през вирнатия си хобот.

Тигърът се спотаи на дървото.

Слонът е опасен враг, особено слоница, която отмъщава за детето си. Но и в гнева си успя да чуе зловеция кикот на доскоро дебнещите край нея хиени. Заряза обсадата и се втурна срещу тях.

Едва започнали толкова очакваното пиршество, мършоядите не възнамеряваха да отстъпват. Пресрещнаха я с оголени челюсти и гневно ръмжене. Най-близката до нея подскочи да я захапне за хобота, най-уязвимото ѝ място, но в същото време — най-опасното ѝ оръжие. Беззъбата се оказа по-пъргава. Отдръпна го и в следващия миг го стовари върху гръбнака на нападателката. После налетя срещу

следващата. Тя не я дочака. Преценила възможностите си, подвигна опашка и с уплашено скимтене хукна назад, сподирена от останалите.

Призрака на джунглата нямаше време за губене. Защото, след като разгонеше онези врагове, отмъстителката щеше да се върне, за да се разправи и с него. Племето ѝ е злопамятно. Свлече се задъхан долу и търти, доколкото му позволяваше недъгът, през гората.

Сега вече можеше да се поотпусне. Да намалее болката. След туй пак щеше да тръгне на лов.

Но спря, дочул тежките стъпки и доловил познатата миризма. Счупения бивен!

Залегна. Притаи се начаса. Предпочете да не се задява с него. Обикновено така постъпваха и двамата. Разминаваха се все едно не се забелязват. Уважаваха се взаимно. Този път — не само от уважение. Разколебал се бе в своята сила. Добре че слонът идваше откъм вятъра, та не успя да долови нито шума, нито миризмата му. Тигърът го изчака да се запилее по пътя си. Опасяваше се, че стадото му го следва. Не знаеше, че поради вече нетърпимия му нрав го бяха изгонили. И той скиташе сам — единак, готов да излее на първия срещнат яда си.

Като се убеди, че няма други слонове, без да си обяснява защо, Белия пое отново. Усетът му подсказа, че наблизо има нещо. Едва доловимият шум от хрупкането на тревата или издйническият мирис.

Придвижи се още малко срещу вятъра и надзърна между оплетените с лиани дънери. Четирирога антилопа! Тъкмо плячка за него! Без остри зъби, без хобот, без твърди копита, дребна, почти без рога, макар че бяха четири на брой. Четири, но къси, безопасни.

Примъкна се към нея така, както умееше. Безшумно, незабелязано.

Вече можеше да нападне, доближил се бе достатъчно. Пред скока по обичая си изръмжа гръмогласно. Набелязаната жертва се сепна ужасена, замръзна за миг затыпяла, изгубила бързината на действията си.

Друг път този миг се оказваше решаващ. Не и сега. Сега раненият крак го забави и с непохватния си скок ловецът се озова на вече опразненото място. Опомнилата се антилопа се бе стрелнала в гората, изчезнала бе от погледа му.

Белия спря неподвижен, с недоволно изръмжаване. Сякаш посрамен.

Няма що, животът е низ от несполуки. Успехите са редки.

Пак тръгна.

А маймуните отгоре май че бяха побеснели. Изглежда, първи бяха забелязали и преценили недостатъка му. Злорадстваха, издевателстваха над него. Вдигаха връва до небесата и го замеряха с каквото им попадне: откъртени сухи вейки, плодове, гъби, дори цели фикусови клонци, натежали от тлъсти листа.

Това вече преля чашата. Макар и безпомощен срещу тях, горе из клоните, хищникът вирна муцуна и изрева, разтреперан от ярост. Може би най-страшният му рев.

Маймуните не устояха. Мигновено забравиха дързостта си. Пръснаха се безредно от клон на клон, вдигнали още по-оглушителна връва.

Тогава стана това, което и той не бе очаквал. Едно маймунче се бе изпуснало от гърдите на прескачащата по върхарите недостатъчно благоразумна майка, бе полетяло надолу и се бе тръшнало на земята с натрошени кости. Безжизнено.

С тържествуващ вид тигърът забърза към законната си плячка. Не предвиди само това, че Бялата опашка го бе следила.

Тя профуча почти пред носа му. Изпревари го. Захапа мъртвото телце с уста и с един скок се метна на най-близкото дърво.

Такава безочливост!

Белия опита да я настигне. То се знае, безуспешно. Нейните крака, и четирите, бяха здрави.

Той се повъртя още малко отдолу с ядно ръмжене, освирепял при вида на пируващата безсрамница. Накрая проумя. Не можеше да я накаже.

Запъти се към реката. Струваше му се, че хладината ѝ ще притъпи болката.

И чу нещо. Предсмъртни стонове, шляпане на копита в калта.

Забърза към водопоя.

Достигна навреме. Крокодил тъкмо беше уловил елен и отмъкваше трупа му към водата да си го скъта из подводните коренища, докато поомекне и стане годен за ядене.

Тигърът се втурна към него, все тъй куцайки. Успя да захапе задницата на жертвата. Запъна крака да я издърпа назад. При подобни

случаи винаги бе успявал да измъкне месото от крокодилските зъби. На сушата водното влечуго не може да се мери със сухоземния убиец.

Сега положението се оказа различно. Хромият крак не вършеше работа. Влечугото надделя. Повлече и неочаквания си сътрапезник ведно с улова си. Отмъкна го във водата.

Призрака на джунглата все повече се убеждаваше, че вече не е онова, което беше доскоро. При това противникът му се намираше в своята стихия. Как можеше да се сравнява с него? Съобрази. Пусна лакомата мръвка и изплува до брега. Пак посрамен. Пак гладен.

И докато се двоумеше накъде да тръгне сега, съгледа нещо ново. На стотина крачки нагоре по брега стояха мъж и жена.

Явно не можеха да преминат отвъд. Погледите им издаваха каква е целта им.

Белия настръхна. Това също беше месо! А той примираше от глад.

Досега винаги бе избягвал да се задява с хората. Слагаше ги наравно с носорога, със слона, с бивола. Дребни, наглед хилави, без зъби и рога. Но все така опасни, даже още по-опасни. Защото поразяват отдалеч. Протягат с гръм невидими нокти и ги впиват в плътта, човъркат, убиват. Не бе забравил изстрела на човека от гърба на слона, който така го бе осакатил. И бе станал виновник за всичките му сегашни злочестини.

Бе ги отбягвал до днес. Но докога? Гладът замъгляваше ума му, заличаваше омразните спомени, подканваше го да опита.

Все месо...

БЯГСТВО ПРЕЗ ДЖУНГЛАТА

Амрит и Рам успяха да се измъкнат от подземиято незабелязани. Разлютените пчели бяха забавили хайката, която иначе щеше да ги последва начаса. А не се съмняваха, че ще има преследване. Нямаше да ги изтърват. Опасни свидетели бяха. А удушвачите не търпят очевидци. Трябваше колкото може по-скоро да се отдалечат от заплашителната близост на скалния храм. Колкото може по-скоро!

А това съвсем не беше лесно. Трудно се напредва из екваториалната гора дори с обикновен ход, а при тичане това се превръща в изтезание. Опадалата шума бе разстлана в неравен, но достатъчно дебел слой, влажен и хлъзгав, в който нозете им затъваха, сякаш газеха в пръхкави снежни навеи. Дъсковидните корени и падналите клони ги препъваха, а лианите се омотаваха около главите и телата им.

Но те не спираха. Отнасяше се за живота им. Падаха, ставаха и пак забързваха.

Понякога пред краката им изпърхваше фазан или дива кокошка, пресрещаше ги със съскаща глава змия, пробягваше уплашен варан, изгрухтяваше стреснат глиган, стрелваше се антилопа.

Макар и с очила, ученият пръв видя увисналата от клона бяла опашка. Пантера! Естествено, не спряха. Само я заобиколиха.

Дори глиганите, дори вълците, дори леопардите не бяха тъй страшни като удушвачите. Но това, виж, беше различно! И двамата едновременно чуха и обърнаха погледи назад, в търсене на път за отстъпление. През гората минаваше някакво голямо животно, което кършеше дънерите и ревеше оглушително. Все едно ураган!

Не го дочакаха, а по плетивото на лианите се изкатериха като маймуни на най-близката разкривена смокиня. Едва успели да се сместят сред възлестите ѝ клони, съгледаха изтичалия под тях слон, който тръбеше пронизително със заплашително размахвания хобот. Единият му бивник беше преполовен.

Бегълците се спотаиха в укритието си с надеждата, че няма да ги усети. За беда ги усети. Закова се на място точно под тях, протегна хобот дано успее да ги достигне. И тъй като това не му се удаде, освирепя. Натисна с чело стъблото, което се заклати под напора му, но все пак не се прекърши. Устоя.

Рам и Амрит се вцепениха от страх. Такъв бяс не бяха виждали. Не само сред питомните слонове. Не бяха чували за такъв и сред дивите. Отде да знаят, че зъбът отново бе почнал да го боли — тъй както боли зъб.

Дебелокожият гигант сега се скиташе из гората сам, обиден и унижен, измъчван до полуда от болка. И само диреше кому да излее насъбраната злоба. Намерил бе и нямаше намерение да ги остави. Затъпка на място. Зарева още по-настървено.

Колко ли време бе вилнял? Най-сетне се поукроти. Замлъкна. Ала не си отиде. Остана да пази, да ги дебне отдолу.

Двамата нямаха избор. Знаеха, че вече трябваше да се намират надалеч, по-далеч от преследвачите, а бяха принудени да стоят безпомощни в такава заплашителна близост с враговете. Притихнаха съвсем, да не го дразнят.

Но и мълчанието не помогна. Дебелокожият не изоставяше обсадата си.

Доктор Чандра се замисли гласно. Какво друго му оставаше?

— Мечтаем за несъпротивление на злото. А то. И сега пак с насилие...

— Какво насилие?

— Пчелите — твоето оръжие!

— А как иначе щях да те измъкна?

— Така е... Как?...

Млъкнаха пак, заслушани в пръхтенето на слона на три метра под тях.

След малко ученият отново проговори:

— Мечтаех... Като не е принуден да убива, за да се храни, човекът ще стане, трябва да стане по-човечен... А то...

— А то?

— Убеден съм в еволюцията: космична, химична, биологична, техническа. Следва, трябва да следва — етична.

Амрит не отговори. Загрижена повече за това, което ги очакваше занапред.

Той се доизказа:

— Човечеството ще преуспява. Ще регулира раждаемостта, ще произвежда толкова блага, колкото са му нужни, ще отпадне най-голямото днешно зло — вещоманията. Всеки иска да владее всяка вещ: дом, вила, мебелировка, автомобил, яхта, дори частен самолет, телевизор, мобифон, телефон, домофон и още, и още. И завижда на този, който вече се е сдобил с тях. А завистта ражда омразата. Омразата пък е първопричината за насилието.

Тя слушаше. А той не спираше:

— Незадоволените стремежи раждат страданието. Преминаването в Нирвана изисква отказ от тях. Но не Нирвана след смъртта, а тук на земята. Буда значи „Просветление“. Всеки сам е длъжен да го постигне. Хомо етикус ще задоволява поравно всички потребности на всеки човек. Хомо етикус ще укроти ламтежа си. Когато Диоген видял момчето, което пиело вода от шепя, захвърлил канчето си като ненужно.

Мечтаеше на глас:

— Тогава вече ще сме успели да се преборим с всички болести, дори с рака и атеросклерозата... Задоволил всичките си желания, то се знае, без излишества, преодолял лакомията си за „още и още“, хомо етикус ще намери Нирвана приживе... Вярвам... Ще ми се да е така...

Счупеният бивен пак избоботи. Зъбоболът бе станал непоносим. Прекъсна размислите на мечтателя, който изчака малко, колкото онзи отдолу да попритихне, и продължи:

— Мъдрувам си за несъпротива. А какво правим ние, какво правя аз?

— Защо пък ти?

— Защото, щом научих от теб за гадателя, вместо да се въздържа, направих презапис от компютъра си на цялата документация и депозирах касетата в трезора на банката. За по-сигурно. С нареждане, в случай че изчезна, тя да бъде предадена на института.

Амрит стисна ръката му:

— Чудесно! Значи засега загубата е само материална.

Той смръщи вежди:

— Но не малка...

Неочаквано живата грамада под тях разпери уши, вирна хобот, смукна шумно въздух. Слонът беше усетил нещо. Какво ли?

Обсадените на дървото се послушаха. Доловиха далечно кучешко джафкане, което бързо се засилваше. Скоро доловиха и човешки говор. Кой друг — само потерята. Тях диреха. Затова — и куче.

Лаят приближаваше. Счупения бивен настръхна. Запристъпва отново напред-назад с вирнат хобот, готов да протръби заплахата си. Същинска скала от страдание и злост.

Ето, кучето изскочи между дънерите. Усетило слона, то притихна в ловджийска стойка. Разколебано. Ала не за дълго. Внезапно се озъби злобно и се хвърли в атака. Нападна живото препятствие, което бе стъпило тъкмо върху дирите, които то проследяваше. Чувството за дълг, тъй присъщо на рода му, го бе накарало да забрави стократното надмощие на оказалия се насреща му непредвиден противник.

Слонът не очакваше такава наглост от едно мъниче! Само протегна хобота, към който се бе метнало гончето, и го сграбчи. Сетне, все едно нищо, го тръшна на земята и стъпи с единия крак върху му. Толкова!

Удушвачите се опомниха, но късно. Опитаха се да спасят кучето си. Извадиха оръжията. Проехтяха няколко безредни изстрели. Едни рикошираха в дебелия кожа, други, два-три, само го одраскаха. На такъв лов не се ходи с пистолети.

И без това озверял от болка, Счупения бивен озверя съвсем. Изрева и се втурна напред. Докопа онзи, който се оказа на пътя му, вирна го във въздуха, след което със замах го запокити настрана. Нещастникът не стана повече. Слонът не го и погледна, а се спусна подир пръсналата се тълпа.

За минута хайката и гонителят ѝ изчезнаха в гората. Утихна и гълчавата им.

Бездейни зрители досега, изумени от разигралата се пред очите им драма, двамата бегълци стояха слисани. Потресени. Ала слисването им скоро премина. На негово място изплува все още неосъзнато доволство.

Всичко се бе развило така, както не бяха и мечтали. Потерята беше разбита, главният им враг, кучето — мъртво под тях. Без неговата помощ вече не биха могли да ги открият.

Това правеше допустима надеждата им за спасение, която доскоро им се струваше, макар и да не го признаваха гласно, недостижима.

— Май вече можем да слизаме? — зададе въпроса повече на себе си ученият.

Без да отговори, Амрит се свлече по лианата. Стъпи на земята, изчака го да слезе и той, след което двамата продължиха пътя си, то се знае — в противоположната посока на тази, в която бяха поели удушвачите.

Сепна ги заплашително съскане. Неволно се отдръпнаха.

Амрит се опомни първа:

— Трябва да ме уволнят! — разсмя се тя. — Аз, змиедоячката за пример, да се уплаша от такава гадинка...

Доктор Рам Чандра също се бе окопитил. Опасността беше фалшива. В гъстата папрат се бе навил като пожарен маркуч един мрежест питон.

Амрит каза това, което и той си бе помислил:

— Безобиден! Само ни предупреждава да не се завираме повече до гнездото му.

И Рам го знаеше — тези влечуги мътят сами яйцата си като птиците, не ги оставят да се излюпят сами от топлината на гниещата шума.

Съобразиха се с предупреждението му. Поеха отново.

Скоро забелязаха как шумният покрив над главите им взе да се снишава, да слиза все по-надолу, докато накрая направо легна на земята. Изчезнаха стъблата, сякаш потънаха, останаха само корените. Гъсталак, почти непроходим, през който криволичеше само пътечката им, отгпкана навярно от слонове и носорози.

И напреде им лъсна реката, отразила в ослепителна жарава слънчевия блясък. А точно пред тях, върху напуканата тиня — няколко крокодила, по-точно гавиала с тънки, източени морди. Огромни чудовища четири-пет човешки ръста дълги, но безопасни за човека. Верни на природата си, те побягнаха, понесли тежките си туловища върху късите крака, и се гмурнаха във водата.

Необузданата зеленина наоколо сякаш кипеше. Най-отгоре развяваха перестите си ветрила кичестите палми. Израслият като дървета бамбук и дървовидните папрати опитваха да ги достигнат и

надминат. Отдолу, размесени в неразличима маса, протягаха сочни вейки хибискуси и смокини, сред които се открояваха широките нацепени листа на дивите банани. И всичко — оплетено с ротангови и други лиани, с нацъфтели ароматни орхидеи. Под тях показваха разкошните си канички капани непентесите, около които се въртяха неблагоприятни мухи и бръмбари.

Джунглата е тясна за неукротимия живот. Нагазили в плитчината върху кокилестите си корени, панданусите дават вид, че искат да завоюват цялата вода. Но ги спират остролистните камъши — сякаш непроходима ливада от слонска трева. В лъсналите пролуки между тях цъфтят бели лилии, по чиито плоски листа пробягват дългопръсти водни фазанчета, издигат върху дългите си дръжки розови главици тъй възпяваните от поетите лотоси.

Наблизо нямаше други водни птици, навярно подплашени от влечугите. Ятата им пъстрееха като многоцветни облачета нагоре срещу течението, неразличими от далечината и леката пара над водата. Долиташе приглушен само звънливият им хор, също слят и неразличим.

Доктор Рам Чандра се спря възхитен. Рядко напускаше лабораторията си и сега очарователната природна картина го бе зашеметила. Не може да съдържа въздишката си:

— Все едно Раят на християните, все едно нашата Нирвана! Толкова красота! И покой!

В близост до тях бяха останали само пет-шест патици, които от време на време вирваха опашки, за да ровят с човки из плиткото дъно.

Внезапно едната изкряка. Изпляска с криле. Ала не свари да се вдигне във въздуха. От водата се стрелна дългата тънка муцуна на гавиал, ще речеш гигантски пинсет, и я отмъкна в дълбокото.

Ученият сгърчи чело:

— Прелест и кръвожадност! На едно място, слети, неразделни. Уви, съвсем далеч от Нирвана!

— Така е създаден светът! — сви устни Амрит.

Той поклати глава:

— Мечтаех си човекът да коригира своята майка природата. Изглежда непостижима мечта! Дори ако моето откритие успее, останалите живи твари, поне дивите, ще продължават да се подчиняват на основния природен закон — за взаимното изяждане.

Техните разсъждения, съвсем не на място тук, сред буйството на джунглата, бяха прекъснати от избухналата врява в клоните. Маймуни, пауни, папагали — една оглушителна олелия, към която прибавиха своя крясък и разлетелите се водни птици.

Двамата бегълци обърнаха погледи нататък и видяха излезлия на брега звяр. Познаха го начаса — Призрака на джунглата! Дори и те в своето уединение бяха слушали за него.

Неволно отстъпиха назад, изтръпнали. И все така неволно се хванаха за ръце, да си дадат взаимно смелост.

— Не, само това не! — промълви с пресъхнали устни Рам. — Всеки хищник инстинктивно преследва бягащия.

Знаеше го и Амрит. Закова се неподвижна, макар и с разлудувано сърце.

Видя ги и тигърът. Настръхна озъбен. Пое към тях на три лапи. Но спря.

Какво ли го разколеба? Защо не бяга тази плячка? Може би...

— Само с лице към него! — прошепна Рам. — Не се обръщай!

Не беше ловец, но го знаеше. Този звяр не напада отпред, да речем, като лъва. Той дебне да се метне отзад.

Постепенно самообладанието му се възвръщаше.

— Поначало той избягва човека. Твърде рядко се съобщава за човекоядци.

— Отде да знаем — Амрит се усмихна кисело — какъв имаме насреща?

Намеренията на неочаквания им враг съвсем не изглеждаха миролюбиви.

Отново тръгна насреща им. Изрева...

СПРИХАВИЯТ БИВОЛ

Карлос Гонсалес и двамата му стражи — Чанд и Рабиндра, минаха напъряко към гаража. Да спестят време.

Обикновена пътека през джунглата. Отстрани — колонада от дънери с различен ръст, омотани в лиани, непрекъснато разкъсвани от преминаващите хора и животни.

Мълчаха и тримата, всеки обладан от своите грижи. Вгълбени в онова, което им предстоеше. Забравили, че все пак се намират сред дивата природа — с нейните изненади и заплахи.

Затова нападението на Сприхавия ги завари съвсем неподготвени. Старият бивол самотник връхлетя изневиделица с наведена застрашително глава, с кръвясали от злоба очи, измършавял, с изпъкнали ребра и настръхнал като скалист зъбер гръбнак. Побеснял, готов да помете всичко живо, което му се изпречи. Стихия от злост към целия свят.

Неочаквали такава среща, изумени, хората не успяха да съобразят начаса. Забравиха оръжията си. Пък и си даваха сметка, че сега те са безполезни — някакви си пистолетчета срещу брониран с дебели рога череп и кожа, по-яка от гъон. Не им остана време и да се отдръпнат. Сприхавия налетя върху Рабиндра. Подхвана го с рогата си, подобни на лира на великан. Те разпраха корема му, после го подхвърлиха настрани вече труп. Оръжието падна от ръката му, преди да даде един изстрел.

Това не го задоволи. Втурна се и срещу Чанд. Наведе чело. Не успя да довърши замисъла си. Попречи му Карлос.

Гаучото неочаквано се бе пробудил у него. (Не се забравят преживяванията на младини.) Така се бе оформил като човек, като гаучо. От сутрин до вечер и цяла нощ все с добитъка.

За да катурнеше набелязаното за дамгосване говедо, той издебваше сгоден момент да е в удобна стойка, когато повдига задния си крак да направи крачка, хващаше го за опашката и го дръпваше настрана. Изгубило равновесие, животното се катурваше на хълбок и

почваше да подритва с крака, напълно обезсилено. Тогава ковачът сядаше отгоре му и притисваше клеймото. Но това е къде-къде по-лесно. Трудно е да се стигне до там, това, което прави гаучото — повалянето. Там са нужни сила и сръчност.

Както се вижда, това не бе забравил Карлос Гонсалес. Насреща си имаше едно говедо, едно огромно говедо. Огромно, но мършаво. Безсъмнено изгубило предишната си мощ.

Някогашният гаучо докопа нападателя за опашката и издебнал удобния момент, я дръпна настрани. Колкото и да беше голям и силен, биволът не устоя на тази подла хватка. Строполи се на земята с безпомощно размахани копита.

Предоволен, че въпреки напълняването и застаряването не е забравил всичките си умения, Карлос грабна изтървания пистолет на Рабиндра.

Насочи го към най-уязвимото място, което познаваше добре, и натисна спусъка.

Втори изстрел не беше нужен. Сприхавия трепна, изпъна нозе. Подритна във въздуха. И се отпусна безжизнен.

Стрелецът се изправи с гордо изражение на лицето. Пак беше победил. Все победител.

Видя проснатия на земята Чанд, който се гърчеше сред локва кръв с разпрани гърди.

— Помощ! — изхриптя той. — Помощ!

Доскорошният му арестант сякаш не го чу, сякаш не го и забеляза. Имаше по-голяма грижа от ролята на „милостивия самарянин“. Самото Провидение му беше изпратило дивия бик. Нима щеше да се откаже от шанса, който му предлагаше това?

Без да се обръща, продължи в първоначалната посока. Но съобрази. Ако беше чула изстрела, насам щеше да се юрне цялата хайка. Затова свърна встрани, нагази в гъсталака.

Беше ловувал и в други гори. Но винаги — без особено удоволствие. Предпочиташе полето. Тези дънери колони, тези дъсковидни корени подпори, тези плетеници от лиани го потискаха. Приличаха му на затвор, на решетка на гигантска тюрма.

И този листен потон над главата му — ще речеш чудовищна пряспа от шума, която всеки миг можеше да се сгромоляса отгоре му. И да го затрупа в зелената си непрогледност.

Той си оставаше гаучо, роден и израсъл в пампасите. Обичаше равнината. Нейната безкрайност, просторът ѝ, който не спираше погледа и полета на мисълта, му напомняха, че е свободен човек, с неограничавани от нищо възможности, и широтата, която му позволяваше да открие навреме всяка заплаха и да се подготви за срещата с нея.

А тук?

Кой впрочем съска в бухналата папрат? Змия ли, или безобидна горска котка? Кой се спотайва зад подобния на стобор плосък корен отсреща — тигър или кротка антилопа, несварила навреме да избяга? Кой реве в шумака над главата му — маймунски самец или дебнеща пантера?

Всичко му беше чуждо и непознато, а това значи заплашително. Не както при сафарито от „трона“ върху слона и професионалния ловец до рамото. Дори миризмата, която лъха в спарения въздух. В родната селва ухае на ванилия, тук — на индийско орехче. Приятен, наистина, но чужд аромат. Там, в равнината познаваше всички зверове, изучил бе привичките им. Наричаха ги по навик зверове, но безопасни за човека. И оцелотът, и гривестият вълк, и храстовото куче. Дори пумата, възвеличавана от народа като леоне — лъв, всъщност му се струваше като голямо кротко коте. Кротка и игрива. Почти не закача домашните животни, а за нападения над хора изобщо не бе чувал.

А тук? Тук само за човекоядци говореха. И тигри, и леопарди. А и тревопасните, без да са месоядни: слонове, носорози, биволи — все страхотии.

Какво го накара да вдигне нагоре поглед? Зърна една увиснала бяла опашка. Вторачи се. Разпозна я с мъка сред листака — пантера. Дали дебнеше него, или той случайно се бе озовал под засадата ѝ и в следващия миг тя щеше да се стовари отгоре му? Дочу и нервното ѝ покашляне. Слушал бе, че това означава, че ще нападне.

Без да се замисля дълго, тъкмо това беше силата му — да атакува пръв, Карлос вдигна пистолета. Натисна спусъка. Стори му се, че дори чу удара на куршума в тялото ѝ. Но, изглежда, не бе улучил. Бялата опашка скочи на земята и се скри зад дървесната колонада. Такава жизненост — издръжлива като истинска котка!

Беглецът нямаше защо да се бави. Ако му хрумнеше, хищникът можеше да го нападне, където пожелае, не само тук. Забърза отново в

набелязаната посока, впрочем, без да знае къде ще го отведе. Най-важното беше да се движи, да се отдалечи колкото е възможно повече от зловещото удушваческо сборище. Хлъзгаше се в мократа шума, спъваше се в падналите клони и щръкналите корени, понякога падаше. Но тутакси ставаше, за да продължи пътя си.

Така и не усети кога го бяха наобиколили преследвачите. Видя ги в полукръг пред себе си с насочени пистолети. Начело със Сипаничавия. Всички все още подпухнали от ужилванията, но не по-малко настървени.

Ашок Кумар, или гуру, беше чул изстрела, с който уби бивола. И бе повел част от останалите в храма заговорници да провери какво се е случило. Така бе намерил агонизиращия Чанд, който бе успял да ги насочи с няколко едва чути думи накъде е поел пленникът им. Потерята навярно щеше да продължи по пътя към гаража и да го изгуби, ако не бе чула стрелбата по пантерата.

Карлос прецени ситуацията начаса. Всяка съпротива изглеждаше излишна. Затова прибра обратно в джоба си изваденото вече оръжие. Дори му хрумна да се пошегува, както смяташе, че му подобава:

— Имали сме щастието да се срещнем пак.

Сипаничавия също опита да се усмихне. Но усмивката му излезе различна, повече такава, каквато си беше — злорада гримаса.

— Е, драги! Вярно е, доживяхме и тази среща. Кали не изпуска това, което ѝ се полага.

И понеже пленникът мълчеше, зашеметен от вероломството на Съдбата, добави:

— Имаме уговорка. За телефона.

И зае обвинителен израз:

— Да зарежеш умиращ човек! За да отърваваш кожата си. Как не те е срам!

Карлос отвърна дръзко. Друго не му оставаше:

— А вие, мистър Кумар, как бихте постъпили?

Гуру не отговори. Направи се, че не го чу.

Тогава видяха излезлия от гората Шипара — Сянката на гуру. Изподран от шиповете на лианите и храстите, изнемощял, с подгъващи се нозе, задъхан до задушаване.

— Помощ! — промълви той с последно усилие. — Помогнете и на останалите!

— Къде са те? — запита, вече съвсем разтревожен, Сипаничавия.

На езика хинди Сянката обясни, доколкото силите му позволяваха, как бяха следвали дирята на двамата грешници, как ги бе пресрещнал побеснелият слон, който беше убил кучето им и бе разпръснал цялата хайка. И сега Шипара не беше в състояние да каже кой къде е.

Гуру нареди на двамина да го отведат до светилището, а той с останалите се отби от пътя за гаража и ги поведе към пътеката на другите бегълци.

— Предстои ни по-важна работа! Ще свършим първо нея, а сетне ще ходим към телефона. Надявам се, че този път не ще ти се удаде да избягаш.

Нагазиха отново по мъчителния път през девствената гора. С гъстата дънерна колонада. С бодливите лиани. С опасните змии и сухоземни пиявици. Без повече приказки. Неразговорливи. Забързани.

Срещнаха още трима от хората на Шипара. Взеха ги със себе си. Макар и омаломощени, все щяха да бъдат полезни. Ако не с друго, то поне с това, че знаеха пътя.

Най-сетне, издраскани и те, с раздрани дрехи, достигнаха полесражението със слона. При идването им се пръсна глутница чакали, които вече бяха захванали да се гощават с мъртвото куче. Без да се бавят, хванаха пътеката, по която би трябвало да е минала догонваната двойка.

КРАЛИЦАТА НА КОБРИТЕ

Амрит и Рам отстъпваха бавно назад, без да губят от поглед готовия за нападение тигър.

Той изрева повторно. Скочи.

Какво стана? Скочи не върху тях, а във водата. По-право не скочи, куцят крак не му позволяваше, а се протътри. Гмурна се, изплува и забърза към отсрещния бряг.

Двамата стояха все още вцепенени от ужас. А сега — вече и от изумление.

Защо ги заряза? Защо?

Тогава чуха човешките викове. И видяха излезлите от гората удушвачи. Ясно, звярът ги бе чул преди тях. Навярно му бяха напомнили за онзиденшното настъпление на гончиите и последвалия гърмеж, и непоносимата болка в бедрото, и окуцяването, и неуспехите вследствие на това. Предпочел бе да избяга. Хората, особено когато са много, са опасни. Нямахше да забрави.

Амрит, пък и Рам съжалиха за спасението си. Защото разпознаха в шайката на спасителите си Сипаничавия. Участта, която ги очакваше в неговите ръце, не беше по-добра от мигновената смърт от зъбите на хищника.

Но кой беше мъжът с европейския костюм? Блондин, не-индиец. Дали можеше да помогне? И щеше ли да иска това?

Ашок Кумар излезе крачка напред:

— Имали сме щастието да се видим пак! — повтори той приветствието на Карлос Гонсалес.

Ученият не отговори. Само проклинаше съдбата си.

Страданието е спътник на цялото битие. За да се премахне то, трябва да се премахне самото битие. Не можеше да се примири с тази философия тъкмо сега, когато му предстоеше мъчителната раздяла с битието. Блажени вярващите, които разчитат на сладостите в задгробния живот. Които жадуват за Нирвана. А той беше учен, и то биолог.

Гуру изръмжа:

— Хайде назад! Бързо!

Що да сторят? Без оръжие срещу цяла банда озверени фанатици!

Тръгнаха, все така хванати за ръце. Свързани пред смъртта.

А тревожната врява на маймуните, на папагалите и свраките не заглъхваше. Човешкото множество ги дразнеше не по-малко от тигъра.

Стигнаха дървото, на което се бяха спасили от побеснелия слон. Минаха покрай останките на кучето, което чакалите вече бяха довършили. Малко по-нататък намериха сгърчения от болка удушвач с натрошените нозе. Ашок нареди да стъкмят носилка от клони и да го отнесат в храма.

За по-напряко минаха по една пътека, която обикновено не се ползваше. Спряха до издълбана в скалата яма, дълбока повече от три метра, широка два метра, дълга четири. Навярно цистерна за дъждовна вода, но сега, след сухия сезон празна. Впрочем не, не съвсем празна! На дъното ѝ се гънеше огромна кралска кобра! Четири-пет метра дълга! Гигантът сред отровните змии.

Нарочно ли беше пусната там или бе паднала сама, подхлъзнала се случайно, когато е пропълзявала покрай ръба на ямата, и повече не могла да се измъкне?

Изглежда, такава мисъл можеше да се роди само в мозъка на фанатик като този удушвачески главатар. Той посочи гънещото се туловище:

— Предпочитате ли я?

Въпросът беше отправен към пленената двойка.

Мълчаха.

И той довърши:

— Очиларките са свещени змии. А кралската кобра е най-свещена. Посветена на Кали, богинята кралица.

Те все не искаха да приемат това, за което наемкваше върховният удушвач. Занемели, претръпнали след всички ужаси, които бяха преживели.

Сипаничавия се обърна направо към доктор Чандра:

— Прегръдката на Кали! Няма да ти се размине! Тази блудница — и посочи с поглед Амрит, — те отърва от Свещения удушвач. Сега няма да успее!

Ученият хапеше устни в предчувствие на онова, което го очакваше.

— Нечестивецо, обречен си на удушване. От задух да се пресели душата ти в някоя нисша твар. От отровата на свещената змия на Кали умира всеки след четвърт час. От задушаване — и натърти: — Чу ли? От задушаване!

И преди да осъзнае ориста си, Рам усети, че се сгромолясва в ямата, избутан от няколко чифта яки ръце.

Падна на нозете си, без да си счупи никаква кост. Опита се да стане, вторачил ужасен поглед в изправената змийска глава в отсрещния ъгъл на цистерната.

Сега Сипаничавия се обърна към пленницата:

— И ти, вероотстъпнице! И ти ще споделиш участта на възлюбения си! Нали мечтаехте да се съберете? Ето, Кали ще ви събере в смъртта!

В следващия миг и тя полетя надолу.

Рам свари да я поеме навреме в ръце и да притъпи удара. Съвсем невредима, тя се изправи до него.

Тогава Ашок Кумар посочи с очи третата жертва:

— Кали не забравя и теб. Майката на сътворението и унищожението е неудовлетворена. Иска жертви.

Карлос гледаше и сякаш не чуваше, потресен от това, което ставаше пред очите му. И от онова, което предчувстваше, че ще стане и с него.

Гуру прибави:

— Богинята е размислила. Казва, че не ще парите ти. Иска смъртта ти — и натърти злорадо: — Чуваш ли, не ти ще парите! Има си.

Поле посочи с ръка надолу:

— И него! При тях! При кралицата на кобрите! Кали иска човешка жертва, достойна жертва!

И додето си даде сметка какво му готвят, осъденият усети, че пропада в дупката, тласнат от няколко послушни изпълнители.

Все още беше достатъчно пъргав, та и той не строши костите си. Само дланите му се ожулиха при падането.

Надигна се, избърса се в ризата си. Застана до другите двама.

Ашок Кумар се наведе отгоре им:

— Изчакайте малко! Не губете търпение! — подиграваше се. — Ако пълзящата кралица не бърза, можем да я подканим. И не забравяйте, че отровата ѝ стига за стотина като вас. Предостатъчна е за трима.

— Чудовище! — изкрещя отдолу Амрит. — Ще отговаряш!

— Аз отговарям само пред богинята закрилница. Подчинявам се само на нея. Не аз съм ви осъдил, осъди ви тя самата. Такава е божествената ѝ воля.

Карлос Гонсалес все не искаше да приеме, че съдбата, толкова благосклонна доскоро, вече го е изоставила, че този път няма никаква надежда да се отърве.

— Мистър Кумар! — провикна се той в последен опит. — Размислете! Това са пари, много пари!

Опита да хитрува, уви, на дребно:

— За втори храм на Кали... Послушайте!... Удвоявам дарението!

Сипаничавия се поколеба за миг. Но скоро самоувереността му се възвърна:

— Не проумяхте ли, вие тримата, че за вас няма спасение?

Не се опита да се прикрие. Направо изръмжа:

— Не толкова заради греховете ви. И за още нещо. Който знае тайната ми, тайната на мистериозния гуру, няма право да живее...

Виж, тези думи бяха най-убедителни. От страх да не го издадат щеше да ги погуби. Нямаше да се поколебае. От страх за кожата си! Кожата му беше по-скъпа.

Той се ухили жлъчно:

— А теб, сеньор, можех да пратя на телефона. И после пак да те унищожа. Ала не исках да рискувам. Кой знае какво още може да се случи? Ново бягство... Така, както го реши Кали, е най-мъдро. Покойниците не говорят. Само мъртва уста пази тайната.

Не спираше да злорадства:

— Ще загинете! А ние отгоре ще се забавляваме с предсмъртните ви мъки. Насладата на Кали — върховната наслада! Кралицата на кобрите не прощава.

И махна с ръка:

— Пък и да се позабави, ние ще я подсетим да избърза. Ето!

Мъчителите заподскачаха на място. Рам Чандра познаваше този ритъм. Така дразнеха и питона, който беше предопределен да го

удуши.

И понеже змията не се подчини веднага на тази им подкана, първият от тях, навярно змиеукротителят, откъсна един клон и с него сръга огромното влечуго, но за учудване на пленниците — не с такова страхопочитание, каквото се полагаше на една божествена любимка.

Сипаничавия като че ли изсъска, все едно не той, а змията:

— Пригответе се, безверници, за преселението на душите ви в предопределената ви плът на нисши твари! Пригответе се за...

Не довърши. Последователите му се пръснаха, след тях отскочи назад и той. Чу се яростен рев. Амрит го позна:

— Бесният слон!

Такъв глас не се забравя.

Наистина, горе ставаше нещо страшно. Счупения бивен се мяташе подир обезумялата от ужас, съвсем неочаквала такава развръзка тълпа, като не спираше да тръби бойния си призив, който заглушаваше отчаяните викове на бягащите и предсмъртните стонове на онези от тях, които бе успял да настигне.

Тримата осъдени, долепили гърбове към тясната стена по-далеч от вирналата глава змия, не можеха да видят жестоката драма, която се разиграваше горе на поляната. За сметка на това пък притежаваха достатъчно въображение да си я представят по трополенето на човешките нозе, по виковете, по слонския рев и глухите удари на тежките му крака по твърдата земя.

Чак сега като че ли гигантската кобра се опомни от досегашната си апатия. Запълзя към тях с вирната глава наравно с техните.

ЖАЛКИЯТ ВЛАСТЕЛИН

Призрака на джунглата се обърна да види дали е преследван чак когато достигна отсрещния бряг. Хората бяха изчезнали. Значи нямаше защо да бяга повече.

Навън беше страшен пек. Затова не излезе на брега, ами потърси по-спокойно място за онова, което му хрумна. Намери го в панданусовия храсталак. Навря се сред кокилестите му корени. За всеки случай, на по-сигурно.

Подсъзнателно в душата му почваше да се прокрадва съмнение в собственото му всемогъщество.

Натопи се във водата, като остави само главата над повърхността. Пригответи се за обичайната си всекидневна баня. Отпусна се с доволно мъркане като огромна котка в предчувствие на насладата от хладината.

Този път очакваното блаженство не го споходи. От влагата кракът го загложди още по-жестоко. А и гладът застърга корема му помъчително. Поколеба се дали да остане още в приятната баня, или да се надигне, за да потърси храна.

Тогава на стотина метра надолу по течението видя рибар, седнал на дървено скеле, проточил нозе във водата. А до него — един корморан с халка на шията. Човекът го побутна с ръка и птицата се гмурна в реката. След по-малко от минута изплува, подскочи и пусна уловената риба в ръката на стопанина си, който я прибра в кошница до него.

Ясно за какво била халката! Да не глътне плячката си.

После отново се гмурна. Отново изплува и втора риба тупна в кошницата.

Но странно! Както седеше, лицето на рибаря би трябвало да бъде обърнато към реката. А то? А то — към гората!

Куцията тигър примираше от глад. Отсреща на скелето имаше месо. Достатъчно не само за едно zasiщане, а и за две и повече. Оставаше му само да пропълзи през шубрака, докато се озове зад него.

И да скочи... Такъв беше обичаят му — атакуваше откъм гърба. А къде беше гърбът на този? Там, където трябваше да се намира, имаше лице, което гледаше направо, спокойно и безстрастно.

Разсъдливостта му не достигаше — в природата не му се бе случвало подобно нещо — там и главата, и гърбът са си на местата.

Отде можеше да допусне, че това беше малка човешка хитрина — поставена на тила маска именно за такъв случай — рибарят да е спокоен, че докато ловува, хищник няма да му връхлети изотзад.

Не дръзна и Белия. Колеба се дълго — да рискува ли? Не се осмели — ококорените очи на тила го смуцаваха.

Звярът накрая заотстъпва безшумно, припомнил си, че тези двукраки същества са опасни. Че гърмят, че невидимите им нокти като мълнии поразяват отдалеч, причинявайки дълбоки рани.

Трябваше да търси по-достъпна плячка! Предвидливостта — обичайното обяснение на необичайната интуиция — го поведе обратно.

Не бе забравил натежалия корем на Тъпорогата. Дали вече се бе отелила? Той толкова обичаше крехкото месце на новородено носорогче! Белия преплува реката обратно и пое по слонската пътека нататък, накъдето го водеше усетът му или — безпогрешният инстинкт...

Но виж, това не можеше да пропусне! На малката поляна пасеше познатата му антилопа нилгау. Огладнелият хищник се запромъква тихо срещу неуловимия вятър откъм гърба й с надежда да се приближи достатъчно, незабелязан. Но не, забелязан беше. Видя как с обърнатата леко глава жертвата му го следи с крайчеца на окоето си. Той прибави още няколко крачки, но вече разколебан в успеха си. И когато я приближи на разстояние един тигърски скок, тя тръгна. Но не както друг път ужасена, а спокойно и самоуверено. Не побягна, само отстъпи. И отново спря. Даже не прекъсна пашата си, като само не го изпускаше от поглед. Пъстрият ловец продължи, антилопата също се отмести, колкото да запази нужната дистанция и пак спря.

Белия най-сетне проумя безсмислието на действията си. Тази, която смяташе за сигурна плячка, по някакъв начин бе осъзнала недъга му. И като че ли се гавреше с него. А той не понасяше подигравката.

Нямаше какво да стори, заряза я. Недоволен, обиден, гневен. Пак пое нататък, накъдето бе тръгнал. Забеляза, че не само тя, и другите

тревопасни се държаха като нея. Не се втурваха презглава да се спасяват при неговото приближаване, а само се отдалечаваха на разумно разстояние, додето той се махнеше. Направо му се надсмиваха. Очевидно цялата джунгла вече беше предупредена за сполетялата го беда. А как? Най-вероятно със същия усет, с който той преценяваше кое животно от стадото е най-изнемощяло, та да избере тъкмо него, а не съседа му. Вече не се опитваше да ги дебне. Отминаваше ги с гневна гримаса и заплашително изръмжаване. И толкова...

Зърна и Бялата опашка, която опитваше една от многото си ловни хитрини. Скрита в папратта, надаваше зов като елен и почваше да се оглежда дали няма да се приближи някоя подмамена кошута. Друг път отстъпваше. Сега като че ли не го забеляза. Остана на мястото си, без дори да напусне засадата си. Призрака на джунглата (всъщност какъв призрак, куц призрак) не спря. Отмина я.

Най-сетне, верен на вътрешното си чувство, дочу очакваните звуци. Нежно скимтене! И гърлесто, гальовно грухтене. Ето ги — Тъпорогата и малкото й, което едва се държеше на крачетата си и се мъчеше да достигне корема на майка си, за да бозае.

Премалял от глад, при вида на крехката жива мръвка тигърът пренебрегна обичайната си предпазливост. Забрави да провери откъде духа вятърът.

Зорката майка, превърната на слух и обоняние, веднага го усети. Трепереща от страх пред безбройните опасности, които заплашваха безпомощната й рожба, тя не съобрази добре, не прецени коя заплаха е по-голяма. Усетила бе зловонието на стръвника. Това й стигаше! Изсумтя, освирепяла от тревога за детето си, и се втурна срещу наследствения враг.

Белия не устоя при този необуздан налет. Отскочи назад, доколкото му позволяваше раната, и хукна да се спасява. Осъзна начаса. Куцайки, не можеше да се избави от гнева на бронираната грамада. Кракът му беше болен, но съобразителността му още не го бе изоставила. Видял насреща си огромния фикус с високите три метра дъсковидни корени, той прецени мигновено и се шмугна в пролуката между два корена, толкова тясна, колкото само той да се свре там.

Огромната му преследвачка опита да се намъкне подире му. Не й се удаде — много малко се оказа за нейното туловище укритието му.

Ала не отстъпи. Продължи да се блъска в яката преграда и да ръмжи заканително. А доскорошният властелин на джунглата, напъхал се като мишка в дупката си, бе настръхнал от страх така, както никога преди в живота си.

Въпреки беса си Тъпорогата разбра какво става зад гърба ѝ. Обърна се рязко и тозчас се втурна обратно. Защото бе видяла глутницата хиени, които се бяха възползвали от свадата ѝ с тигъра и бяха връхлетели стръвно, по обичая си, върху детето ѝ.

Те не удържаха на устрема ѝ. Зарязаха наченатото угощение.

Майката се изправи над рожбата си, готова на всичко, но уви, вече над трупче!

Призрака не пропусна и това. Измъкна се заднишком от укритието си и търти по обратния път, пред угрозата от освирепялата майка, изгубил всякаква охота за ядене.

Най-сетне се поуспокои. Не го преследваха. Можеше да си поеме дъх. Чул друго ядовито грухтене, погледна нататък. И между дървесната колонада зърна глиган, който беше уловил змия. Отровна.

Глиганът не се плашеше от змии, умееше да ги побеждава с пъргавина и разсъдливост. Пък и сланината му спираше проникването на отровата в кръвта му. Змия — змия! Нали е месо?

Белия връхлетя нататък. Разчиташе, че прасето ще се уплаши и ще изостави улова си. Само една хапка — но все пак месо! Наистина, уплаши се, ала не го изостави. Отнесе го със себе си. Изчезна в гората.

Още по-гладен, още по-обезнадежден, Призрака пое отново. Но накъде? Всичко му бягаше. Вече всички се подиграваха с него. Дори маймуните. И преди това крещяха подире му. И преди това го замеряха с клечки, ама все от високите корони, съвсем недостижими. Сега, почувствали се безнаказани, вдигаха врявата си, като подскачаха по най-долните клони, кажи-речи над носа му.

Неусетно той се примири и с това. Даже не се опитваше да изръмжи. Вървеше, все едно не съществуваха. Но успя да долови вика на пауна. Ала не обикновения сигнал към съседите за приближаването на опасния хищник, а друг, различен — предсмъртен вик. Повече не му трябваше. Тозчас се насочи нататък. И видя лисицата, която беше удушила едрата птица. Белия понечи да връхлети както друг път отгоре ѝ. Не успя. Ловджийката побягна, само че без да пуска плячката си. Макар и тежка, повлече я подире си, захапана за шията. Слаба

беше, но достатъчно бърза, за да не позволи на нападателя да я настигне. Накрая преследвачът я заряза, убеден в безсмислието на тази безполезна гонитба.

По-право предпочете друго. По пътеката премина чарда настръхнали биволи. Не би им обърнал внимание, ако не беше забелязал сред стадото едва тътрещо се малаче. Навярно болно! Изтощено докрай! Нямаше да издържи дълго. Усетът на кръвника не го подвеждаше — скоро щеше да падне. И възрастните, щат не щат, щяха да го изоставят. В стадото няма място за слабите, за негодните в живота. Не вървяха бързо. Белия, макар и хром, успяваше да не изостава. И той не преставаше да ги следва. По едно време се досети, че вече не чува стъпките им и куркането на коремите им. Ала не изостави следите им. Миризмата им му стигаше да не ги загуби.

Опита да избърза, та да ги настигне. И тогава те връхлетяха изневиделица отзаде му — десетина рунтави грамади, само сила и бяс, навели към земята грубите си наглед недодялани главища, въоръжени с двуметрови рога. Едва сега улисаният в гонитбата звяр си даде сметка, че е забравил противния им навик да се отбиват изненадващо встрани, да правят завой като дъга, за да се озоват зад гърба на доскорошния си преследвач. Трябваше да се откаже и от това угощение! За да опази собствената кожа!

И добре че неотдавнашният тайфун беше съборил доста дървета, та подплашеният хищник успя да се изкатери с невероятни усилия на здравите си крака по един повален дънер и така да се спаси от ровещата с копита, настръхнала и мучаща черна лавина.

Стадото явно нямаше време да чака. Пое отново по пътя си, който трябваше да го отведе по неговите си биволски задачи.

Разтреперан, Призрака слезе отново, по-право се свлече на земята. Почти под носа му профуча охранен варан. Тигърът замахна с ноктестата лапа. Обикновено не би пропуснал. Сега пропусна. И огромният гущер се стрелна като зелена мълния по най-близкия дънер. Отърва се.

Белия достигна реката. Все с някаква надежда. Добър плувец беше, умееше да лови и риба. Щеше да опита и сега. Във водата недъгавият крак не му пречеше толкова.

Но това, виж, заслужаваше. Без да го усети, едра костенурка изплува от водата и се провлече по нацепената тиня. Той се метна

отгоре ѝ. Преобърна я по гръб, за да откърти по-уязвимата ѝ коремна черупка.

Уви, пак неудача! Без да забележи, улисан да се справи с яката броня, не забеляза изпъззелия от реката крокодил, който тозчас ухапа улова му. Тигърът не мислеше да я отстъпи без борба. Запъна се, придърпа я към брега. Единият — към сушата, другият — към водата.

Накрая пак куцията не устоя. Огромното влечуго ведно с костенурката го повлече към дълбокото и той, волю-неволю, трябваше да изостави плячката си.

Огорчен, засрамен, отчаян, се измъкна към гората. Просна се върху гнилата шума, задъхан, почти без сили. Както лежеше, зърна бързачия да се свре в шубрака обикновен гущер. Сега му се удаде да го затисне. Начаса го налага жив, усети дори как продължава да мърда в стомаха му.

Но какво представляваше една такава мръвчица за глада на едрия звяр? Трошичка! Но, изглежда, вече щеше да се задоволява и с трошички! Почваше да осъзнава това, налагаше му се да се примири! Ето, например това! Докопа с нокти подскачащата наблизко жаба. Лапна и нея. Видя едър скакалец. Хвана го само с език, глътна и него. Още един, и още един. Няма що, налагаше се да яде! Каквото и да е! Само да е живо, да се движи. Да не е трева! Но както беше прегладнял, струваше му се, че ще опре и до нея.

А това? По-голяма мръвка. Но опасна! Пред муцуната му премина на късите си крачета бодливо свинче. Съзнаваше преимуществото си, затова не бързаше.

Доскорошният Призрак задебна. Опасно наистина, но все пак месо! Приготи се да го задържи с лапа. Добре че се позабави. Бодливецът внезапно вирна иглите си — не игли, ами направо шишове, затрака предупредително с тях и рязко подскочи заднишком, премерил се с тях в муцуната му.

Белия мигновено изгуби всяка охота. Веднъж се бе опитал да хване такава животинче. И се бе набол болезнено. За щастие съвсем леко, но въпреки това няколко дни лежа в реката, след като измъкна със зъби счупения шип, докато лапата заздравее.

Не бе забравил урока. Щеше да го помни цял живот. Предпочете скакалците. Заряза свинчето. Този път хвана бръмбар носорог, който бе имал непредвидливостта да кацне тъкмо пред устата му. Наистина

рогчето поодраска езика и глътката му, но все пак успя да премине през хранопровода. Не го засити, то се знае, само възбуди още повече апетита му. Стомахът му се заусуква още по-мъчително.

Стори му се, че една шумка на земята мръдна особено. Отмести я и налапа едра бяла личинка. Продължи да рови дано открие и друга.

Няма що, трябваше да се задоволява и с това! А все не можеше да се примири. Принуден беше да търси нещо по-голямо, подходящо за неговия глад. И щеше да търси! Гладът, най-лошият съветник, му го налагаше.

Тръгна. С подгъвачи се от изтощение нозе...

ВЪЗМЕЗДИЕТО НА КАЛИ

Тримата обречени стояха вцепенени от ужас с опрени гърбове в стената.

Амрит се опомни първа. С простряна напред ръка, изкрещя от радост:

— Но тя... Тя не е опасна...

— Как така? — изфъфли с пресъхнали устни Карлос Гонсалес.

— Не е опасна?... Кралицата на кобрите!...

Амрит продължаваше да сочи с треперещи от вълнение пръсти:

— Погледнете устата ѝ!... Погледнете де!

Едва тогава двамата мъже забелязаха, че между челюстите ѝ виси опашката и част от тялото на друга змия, нагълтана до половината.

Амрит не можеше да сдържа ликуването си:

— Налапала е бяла очиларка, поне два метра дълга. И не може да я глътне наведнъж... За наше щастие...

Въздъхна с облекчение и ученият:

— Кралицата на кобрите... Затова... Храни се със змии... Най-често кобри... Затуй е кралица...

Амрит добави:

— Ще си я дояжда навярно още няколко часа... Залъкът ѝ се е оказал не за нейната уста.

От радост подскочи като малко момиче:

— Имали сме късмет.

Карлос съобрази начаса:

— Тогава да не губим време! Да се измъкваме оттук, преди да са се върнали онези диваци удушвачите...

Рам не възрази.

— Прав сте... Трябва!... Но как?...

Отговорът на Карлос, свикнал да съобразява при всяко непредвидено обстоятелство, беше готов:

— Много просто... Един ще стъпи върху гърба на другия... Така ще се залови за ръба на ямата... Ще се изкатери, после ще пусне клон... И ще изтегли останалите.

Това изглеждаше най-приемливо.

Кралската змия, макар и обезвредена, настъпваше към тях с бавни извивки на дебелото си туловище. Дори не можеше да съска със запушената си уста, ала не ги изпускаше от светещите си в зелени отблясъци зли очи.

Близостта ѝ беше непоносима.

— Кой ще се качи пръв? — запита Рам.

Другият и този път имаше готов отговор:

— Най-лека е мис... Мис...

— Каур — помогна му тя.

Светското му възпитание, макар и късно добито, надделя:

— Впрочем, не сме се представили един на друг... Аз се казвам Карлос Гонсалес.

Нямаше защо да се крие. Този, който не биваше да го знае — Ашок Кумар, вече го знаеше... Дано да му е натрошил кокалите бесният слон!

И допълни:

— Бизнесмен. От Аржентина.

Въпреки че не смяташе момента за най-подходящ за етикеция, Рам Чандра каза и своето име.

Карлос Гонсалес едва сдържа възклицанието си. Доктор Рам Чандра! Изобретателят! За чието погубване беше платил толкова пари. А той все още беше жив, редом до него. Непонятни са прищевките на съдбата! Паднал му бе на сгода — време беше да се отърве от него! Още тук! Незабавно скрой план.

Без да ги пита, подложи гърба си.

— Моите рамене са по-яки, както виждам. Ще я вдигна по-нависоко.

Не им оставаше много време за умуване.

Гигантската кобра вдъхваше несдържан трепет в душите им, макар и обезоръжена.

— Хайде, мис!

Рам ѝ помогна да стъпи върху плещите на бившия гаучо, след което тя се залови за скалистия перваз и се прехвърли горе.

Досами нея лежеше изтърваният от змиеукротителя клон, с който бе опитвал да раздразни чудовището. Тя го спусна в дупката.

— Рам, хващай се!

Той посегна да хване долния му край. Ала другият го спря.

— Не, драги докторе! Не така!

— А как?

— Че знам ли какво може да ви хрумне... В такива случаи решава жребият. Нека той покаже!

Рам Чандра нямаше търпение. Защото, докато Амрит беше сама горе, можеше някой от удушвачите да се върне. Можеше да се върне и сипаничавият гуру.

— Добре, но бързо!

Някогашният гаучо се наведе, взе едно камъче от земята.

— Комуто се падне пълната ръка, ще излезе пръв!

— Добре, добре!

Карлос дръпна ръцете си зад гърба и нагласи камъчето. После ги протегна напред със свити пестници:

— Избирайте!

Рам посочи дясната ръка. Карлос разпери пръстите си. Празна!

— Губите!

Ученият беше свикнал с неуспеха. Пона начало не се осланяше на късмета. Дори не можеше да допусне, че съперникът му съвсем не по джентълменски беше пуснал незабележимо камъчето на земята и че и двете му ръце бяха празни, все губещи.

— Излизайте! По-скоро!

Дори му помогна да се изкатери.

Едва стъпил горе, Карлос захвърли надалеч клона, с който Амрит го бе изтеглила. С внезапно променен глас заповяда.

— Долу! Веднага долу! В ямата!

Тя гледаше слисана. Какво му стана?

— В ямата! — изкрещя той. — Чувате ли?

И преди тя да разбере, я блъсна долу. Видял всичко, Рам я пое в ръце.

Двамата се изправиха в пълно недоумение до стената, пред продължаващата да настъпва, макар и засега безопасна змия.

Карлос се огледа. На петдесетина крачки видя това, което търсеше — един труп на смазан от Счупения бивен удушвач. И до него

— наганът му!

Револвер — това му трябваше сега! Щеше да застреля и двамата! Бизнесът му не позволяваше да остави жив изобретателя. А жената беше опасна свидетелка, която също нямаше право да живее.

Забърза нататък.

Не предвиди едно — Сипаничавия.

При нападението на слона Ашок Кумар бе успял да се покатери на най-близкото дърво. И сега се спусна на земята. Препречи пътя му с насочено дуло. С вдигнат предпазител.

— Назад! — изръмжа той. — Назад в дупката!

Карлос се слиса. Тъкмо това не бе очаквал. А нямаше обичай да отстъпва.

Ашок го приближи, уверен в превъзходството си и посегна да го блъсне.

— Веднага! В...

Не довърши.

С удесеторени сили от обхваналия го ужас Карлос скочи напред, с отсечен замах изби оръжието от ръката му и замахна с юмрук. Врагът му избегна удара. С пъргавината на диво животно се метна напред и вкопчи в гърлото му коравите си пръсти. Пръсти на удушвач!

Но и другият не мислеше да се предава и тъй безславно да се раздели с живота. И той имаше сили и воля за борба. Полузадушен, успя да сграбчи нападателя си през кръста. И да натисне. Та да пречупи, ако може, гръбнака му.

Не успя да го пречупи, но го катурна на земята. Двете преплетени тела се завъргаляха в сухата шума като два диви звяра. Ту единият отгоре, ту другият. Натискаха, ритяха, хапеха, блъскаха с лакти. Ту единият отгоре, ту другият.

Карлос усещаше, че повече не ще издържи. Гърлото му хърхореше, задушено. Ала не се предаваше. От някогашните побоища с гаучосите му бе останал някакъв спомен.

Удар в корема! Под лъжичката! Онзи се присви. Карлос се възползва от това мигновено отпускане. Извъртя се отгоре му и когато усети коляното си върху адамовата му ябълка, натисна с все сила. И усети. Усети как изпращя хрущялът на гръкляна му. Усети как захърка задушното гърло.

Нов напор! И още един! И още... Продължи да удря с коляното и след като неприятелят му вече бе отслабил хватката си. И след като бяха омекнали всичките му мускули.

Победителят най-сетне осъзна какво бе станало. Сипаничавия беше мъртъв! Убил го бе той, Карлос Гонсалес. Бизнесменът, джентълменът.

Изправи се залитащ. Не само от изтощение. И от нещо друго... Нещо, което не искаше, което не можеше да възприеме. В краката му лежеше проснат като дрипа страшният гуру. Удушен! Един удушен удушвач. Убиецът му би трябвало да тържествува. Пак победител! А не можеше. Трепереше цял. Беше лишил от живот човек! Убиец! Физически убиец! Като наемниците... Наистина беше давал нареждания да премахнат някого, който му пречеше много. Но отдалеч, лично той не беше убивал. Само едно задраскване в черния списък. А то било страшно — ти да бъдеш физическият извършител. Физически извършител!

Потресен, заотстъпва назад. По-далеч от мъртвия... който го гледаше, сякаш заплашително, с изцъклените си безжизнени очи. Още по-далеч! По-далеч...

Мерна как, възползвала се от свирепия двубой, Амрит Каур се измъкваше от цистерната. Щеше да изтегли и годеника си. Да се измъкнат!

А не опита да попречи — най-важното беше това, че е убиец.

Не видя, само усети как върху гърба му се срина някакво тежко тяло, същинска скала от мускули, нокти и зъби. Как тези зъби се впиха във врата му. Чу как изпращяха натрошените прешлени. В предсмъртния си ужас зърна дерящата плътта му лапа с кафяви ивици. Призрака на джунглата!

За частица от секундата помисли това.

Възмездието на Кали!

И толкова...

София, юли 1996 г.

**ДИАДЕМАТА НА ОРАНГУТАНА
НАУЧНОФАНТАСТИЧЕН РОМАН**

ВРЪЩАНЕ КЪМ ЖИВОТА

Отначало се появи някаква сребриста мъгла, която бързо се разсейваше, разсейваше, ставаше все по-светло, взеха да се мяркат замъглени очертания, докато накрая се откриха индикаторите на бордовата апаратура. Засия и дисплеят на оглеждащите цялата околност и вътрешността телевизионни камери.

Звездолетът, гладка четиристенна пирамида с инкрустирани върху повърхността ѝ като огромна интегрална схема сложни антени, сензори и рецептори, лежеше във входа на пещерата. А през грейналия отвор, замрежен от раздърпаните ресни на лианите, които го бяха прикривали, искреше в цялото си великолепие обляната в ослепителната слънчева жар и напиреща с непокътнатата си жизненост джунгла.

Най-сетне се възвърна и съзнанието му.

На съседния екран, точно по средата на кабината се виждаше странно малко полукълбо, разцепено на две, с безброй нагъсто усукани гънки.

Мозък! Обикновен мозък! Вече успял да се сдобие с двете си очи, естествено негово продължение.

А този мозък беше той, не се съмняваше.

Еор! Така се наричаше там, на родната планета.

Тогава. Някога. Преди да се впусне в това безкрайно, не само рисковано, а направо безнадеждно пътуване. Преди дегенерацията на тялото му, за да остане единствено мозъкът му не само заради по-малката необходимост от енергия за съхранението му, но и поради по-голямата му студоустойчивост, безусловно нужна за полета в междузвездното пространство. И по-слабата му чувствителност към въздействието на криопротекторите, предназначени да не позволят невроните му да бъдат убити от водните кристалчета, които иначе биха се образували в тях.

Бе издържал. Бе издържал и криолизирането, бе издържал и бавния многостепенен процес на размразяването. И най-важното —

командното устройство за реанимирането му бе успяло да се задейства съвсем навреме. Не някъде в космичната пустота, а тъкмо тук, на тази планета, която, явно, беше напълно годна за живот. Зеленината навън подсказваше, че атмосферата, каквато несъмнено съществуваше, съдържа безценния кислород. Тъй като биологичните закони, както всички други физични и химични закони, са в сила за цялата Вселена.

Погледът му неволно се спря върху календара. Нима бе минало толкова време от деня, когато бе влязъл в криостата, за да се отправи в това фантастично гмуркане сред безкрая? Връстниците му със сигурност бяха измрели отдавна, много отдавна бяха измрели и внуците, та и правнуците им. А той още съществуваше, щом съществуваше съзнанието му, независимо от липсата на телесната му обвивка. И главното — неговата памет, която го свързваше с живота на онази далечна, далечна планета, със събитията и промените ѝ, с неговата лична съдба. Най-вече с неговите лични спомени, със собственото му „Аз“.

Тогава се чувстваше горд, че бе един от малцината, дръзнали да се обрекнат на тази идея, да пожертват заради нея и общественото си положение, и преживяванията си, та и целия си живот.

Един от малцината мисионери — избраниците, на които предстоеше да прекосят неизмеримите звездни пространства в търсене на живи същества върху друга планета, в друга звездна система. И то не само проста органична материя, а разум. Нещо повече — с развита цивилизация.

Да установят мечтания от векове контакт между световете, да се свържат, да обменят и научни познания, и философски възгледи, и нравствени норми.

И ако, а вероятността за това изглеждаше едно на милиарди, този контакт бъдеше осъществен и мисионерът успееше да кацне благополучно върху планета с по-нисък стадий на развитие, да предаде на заварените разумни обитатели постиженията на своята цивилизация. И най-вече на своята етика. Защото най-ценното завоевание на интелектуалния прогрес е да достигне върха на нравствеността. Ако наистина може да бъде достигнат.

Още тогава, преди излитането, дегенераторът бе разрушил предишното му тяло, като бе оставил жив единствено мозъка му. И то в състояние на пълно бездействие, като спрял часовник.

И звездолетът се бе зареял в нищото. В това, което на обикновен език се нарича пространство. А пространството и времето в научните представи, особено изразени математически, имат относително значение. Спре ли протичането на каквито и да са процеси в природата, а това се отнася и за човешкия организъм, престава да съществува и времето.

Така, като странна „машина на времето“ след дълго лутане из междузвездната пустош го бе пренесъл тук. Защото сетивните уреди бяха установили, че в електромагнитното поле на тази планета преобладават радиосигнали от изкуствен произход. А това можеше да означава, че аборигените са овладели тази енергия, което пък подсказваше наличие на разумна дейност.

Автопилотът беше приземил апарата нарочно в по-закътаното място, в случая пещерата, за предотвратяване на всякаква евентуална неприятност, за да могат следващите процеси да протекат необезпокоявани от любопитството на туземното население.

От микроскопично люкче бе излетял наноробот, който със свръхчувствителните си сензори бе открил същество, излъчващо най-сложните в околността биотокове. Бе ги разчел като безличен електроенцефалограф и след като се бе прилепил към него, бе изчоплил от кожата му няколко дермални клетки, които бе донесъл обратно в камерата, а там роботизираният микрохирург бе трансплантирал няколко от тях към размразяващия се мозък.

Сетне се бе включила в действие цялата регенерационна система с пълния си набор от хранителни вещества и управляващи растежа хормони. Присадените клетки със собствения си наследствен апарат бяха почнали да се делят изумително бързо по заложената във всяка дезоксирибонуклеинова киселина холографска програма за диференциране на отделните тъкани. Особено благоприятното в случая беше, че мозъкът не притежава имунологична защита, което позволява да бъде лесно преодоляна тъканната несъвместимост, която иначе би се проявила при трансплантацията на чуждите клетки. И като при обикновен зародиш ускорено почнаха да се изграждат новите органи и системи, които оформяха вида на новия индивид — фантастичен хибрид между другопланетния мозък и телесната структура на местното същество.

МЕЧКАТА

Даякската пирога прау, дълга десетина метра, тясна, заострена в двата края, наподобила запокитено по повърхността на мътната вода огромно вретено, я пореше като нож, тласкана напред от веслата на двама лодкари.

Единият, истински даяк от вътрешността на Борнео, нисък, мускулист, със сравнително светла кожа, препасан с батик — омотан около бедрата плат, с риза отгоре, оглеждаше с присвити очи околността, явно, за да избегне сблъскването на лодката с някой полупотопен дънер или, още по-зле, с отпуснал се до самата повърхност някой от въдещите се по тези места огромни крокодили, който с един замах на трионената си опашка би могъл да я потопи. Тук, докъдето стигаше приливът, водата гъмжеше от тези чудовища, които макар и да предпочитаха морските води, не пропускаха случай да навлязат дълбоко навътре и в реките.

Другият гребец беше съвсем различен. Русобрад плешив европеец, облечен с бяло мисионерско расо, върху което се открояваше окаченият на шията му дървен кръст. Опитваше и той, клетият, да помага в гребането, но това явно не му спореше особено. Не можеше да се сравнява с привикналия към такъв труд туземец. А може би му пречеше още нещо — под изпотеното му расо прозираха ръбовете на ортопедичен корсет — белег за преживяна тежка катастрофа, който не позволяваше на иначе здравето му тяло да прояви присъщата си сръчност и сила.

Срецнали се бяха случайно надолу по реката, на пристанището. Джалонг, даякът, се готвеше да отплава срещу течението към родното си село, а мисионерът — отец Томас, търсеше кой да го откара тъкмо в тези места, в Централно Борнео, при все още непокорните туземци, сред които да опита това, което преди него не се бе удаило на другите — да приобщи и тези изгубени души към Вечното спасение.

Отец Томас бе предложил на даяка да му плати щедро, поне за тукашните представи, ала бе получил категоричният отговор:

— Даякът не ще пари и богатства!

Мисионерът бе слушал за подобно нещо. Вече знаеше, че сред това племе се ценят най-вече честността и храбростта. Всъщност — честност и храброст по местните схващания. Не бе настоял повече. Надяваше се да му се отблагодари, когато завърши плаването, с някои от вещите, които носеше в двата си сака. Макар и да му се струваше, че няма да слиса водача си със своите подаръци, приготвени по препоръка на хора, които бяха черпили знанията си за тукашните нрави по отдавна изтъркани пътеписи.

Джалонг имаше пушка, и то последен модел, с оптичен мерник. И отличен транзистор, който работеше почти по цял ден, като приемаше ту местна музика, ту съобщения на малайски, английски и португалски език, та мисионерът едва издържаше. Само вечер преди лягане млъкваше. А в натоварените в прауто сандъци като че ли имаше и други не по-малко привлекателни вещи. Виждаше се шевна машина и добре опаковани батерии за транзистора, та и фотоапарат.

Това го караше да се чувства все по-неудобно. Защото поне това беше научил — европеецът дължи престижа си сред аборигените на произведенията на своята цивилизация. Иначе, ако се разсъблече като тях и опита да живее като тях, няма дълго да оцелее.

С какво ли можеше той самият да им направи впечатление? Засега разчиташе на медицинските си познания и на запаса си от най-необходими лекарства: антибиотици, аналгетици, противозмийски серум и някои други медикаменти за първа медицинска помощ.

Пътуваха вече три дни, а като че ли още нищо не си бяха казали един за друг. Само кратки подвиквания за маневрите на лодката, уговаряния за избор на място за нощувка и за приготвянето на храната. После веднага заспиваха, изтощени от гребането. Пък и още нещо — даякът, учтив, внимателен, услужлив, сякаш умишлено отбягваше по-голяма близост.

Гребяха — отпред Джалонг, а зад него европеецът. Но когато се наложеше да се обърнат един към друг, лицето на даяка запазваше обичайната си безизразност. И като се прибави привичката на местните жители да оскубват всички косми от лицата си, дори веждите и миглите, отец Томас не можеше да се освободи от досадното чувство, че има насреща си не жив човек, а восъчна кукла, особено с присъщия на тази раса женствен вид. Единствена живост му придаваше косата —

лъскавочерна, отпред над челото подстригана, както казват европейците „на бретон“, а отзад дълга и вързана на конска опашка. А ушите. Никая статуя няма такива уши. С огромни дупки в меката част. Мисионерът беше виждал вмъкнати в такива дупки цели чинийки. Джалонг се бе оказал по-умерен. Там бе натикал само две цигари, но не от обикновените, а от тези, които се пушат навътре в острова — лютив зелен тютюн, свит в парче от лист на див банан.

Реката се влачеше бавно и лениво. Еднообразието ѝ биваше нарушавано от време на време от понесен дънер или цяло изкоренено дърво, от внезапните скокове на прогонени от дълбокото риби и пресичащите пътя им крокодили, с чиято близост отец Томас вече бе свикнал, а Джалонг въобще не им обръщаше внимание.

Не внасяха разнообразие в ежедневието им дори срещите с други плаващи съдове: праута, натоварени с кехлибарени буци дамар и огромни кълбета от тънки ротангови стъбла, с кожи, с горски плодове или топки суров каучук, или пък с разпънали мрежите си рибарски ладии, или с пухтящите моторници на странстващите търговци.

Едва на третия ден Джалонг се обърна към пътника си:

— Туан! Господине!

Отец Томас отвърна начаса:

— Аз не съм „туан“. А човек като теб. Какво от това, че кожата ми е по-бяла или брадата руса? Всичко друго еднакво ли ни е?

Даякът продължи да гребе, без да отговори. И Томас добави:

— Ние с теб сме братя. Знай! Всички хора са братя. Затова не ми викай „туан“, а „брате!“

След дълго мълчание Джалонг пак запита:

— Защо искаш да дойдеш при нас? Да целуваме кръста ли?

Мисионерът отвърна:

— Искам да видя как живеете. Да науча нещо от вас. Пък и вие да научите нещичко от мен. За моя свят.

Не си кривеше душата. Отдавна бяха отминали времената, когато ведно със завоевателите са вървели и мисионерите, които с меч в едната ръка и кръст в другата са „приобщавали“ към истинската вяра „невежите диваци“. Сега беше различно. За да убеждаваш, трябва първо да спечелиш доверието на тези, които ще убеждаваш. Днес сеячите на вярата живеят години наред в най-глухите пущинаци, за да покръстят едно-две села.

Джалонг изведнъж се разприказва:

— Слушай! Даяките няма да повярват в твоя бог. Някогашните султани опитваха със сила да ги примамят към исляма, отдавна белите ги дърпат към Христа. И все напразно. Ислямът забранява свинското месо. А какво друго да яде гладният даяк в джунглата? Християните пък не позволяват да имаш повече от една жена...

На лицето му се появи нещо като усмивка и тозчас се стопи. Размаха още по-усърдно греблото. От двете им страни джунглата се надигаше като фантастичен пролом в изумрудено плато. Листа, листа, листа!

В плитчината тръстики, водни лилии, стрелолист, между които бяха нагазили с кокилестите си корени пандануси и драцени с бухнали китки навръх клонките, а редом с тях бяха избуяли папрати и хвощове под широколистни диви банани и ниски палми нипа с никнещи направо от земята листа. И изведнъж отгоре им надвиснаха тридесетметрови бамбуци, а още по-нагоре бяха разпънали короните си огромни великани, достигащи петдесет-шестдесет метра височина фигури с едри кожести листа, подобни на дъбове литокарпуси и какви ли не други дървета. Над всички се поклащаха от лекия мусон разкошните кичури на стометровите изящно гънещи се палми. Но не поотделно, всяка за себе си, а оплетени в една обща тъкан, чудовищна мрежа от безброй безкрайно дълги врежове^[1] на ротанговата палма лиана, сред които се усукваха в невероятни възли. И по всяко стъбло, по всяко клонче и ластарче — налеп от мъхове, лишей, папрати, плесени, гъби и безброй други неканени гости. Най-отгоре цъфтяха орхидеи — във всички големини, форми и разцветки. Като че ли всяка наподобила някакво насекомо, ще речеш накацали пъстроцветни пеперуди, бръмбари, огромни оси и пчели. А истинските насекоми обратно — правеха всякакви опити да заприличат на клонки, листа, кора, лишей.

В плитчините газеха чапли, във водата плуваха патици и змиешийки, по клоните сушаха разперени крила корморани. От тинестите брегове във водата цамбуркаха жаби, изсулваха се водни змии. Сред клоните прелитаха шумно висящи папагалчета и бързаха да се заловят за първото попаднало им клонче, увисвайки на него с главите надолу като прилепи.

Гората кънтеше от безброй звуци, познати и непознати. Надвикваха се гибони, груктяха глигани, кряскаха свинеопашати макаци. Скрибуцаха цикади, жужаха пчели и бръмбари.

Джалонг поднови разговора едва привечер.

Заникът почервения и водата неусетно се превърна в река от кръв. Причерня гората. Нощта бързо смени жаркия ден и джунглата като че ли въздъхна с облекчение. Върху пламналото небе се откроиша като изрязани от черно кадифе, както в индонезийските театри на сенките, силуетите на коленчатите бамбукови стъбла с къдравите им корони под разкошните черноперести ветрила на палмите.

— Туан! — обърна се даякът към пътника си.

— Не туан, а братко! — поправи го начаса отец Томас.

Джалонг сви рамене:

— Време е за нощувка.

— Време е.

Свърнаха към брега. Там вързаха прауто към един щръкнал над водата корен. Това донякъде ги предпазваше от нежелани посещения на змии, скорпиони, паяци, сколопендри и кой знае още колко опасни гадини.

Над главите им високо горе сякаш прелитаха от клон на клон дългоръки гибони и огласяха гората с пронизителните си викове. Още по-пронизително заскрибуцаха цикадите.

Пригответиха се да вечерят. Трябваше да отворят някоя консерва. И докато мисионерът ровеше из сака си, разколебан какво да избере, даякът възкликна:

— Я! — И посочи с пръст.

Томас проследи посоката. Друго не можеше да бъде. Отсреща, над избуялата папрат, се извиваше познато дърво. Дуриан! Лакомство за туземците... Пък и за много колонисти. От клоните му на петнайсетина метра височина висяха върху дългите си дръжки големи колкото дини бодливи плодове.

— Чакай! — подметна Джалонг.

И преди спътникът му да схване какво възнамерява, прецапа през плитчината, шмугна се в папратта и само след няколко секунди взе да се катери по стъблото, захапал ножа си мандоу. Ясно, решил бе да достигне клоните и да отреже няколко плода.

След минута от гъсталака се чу злобно ръмжене. Отец Томас се взря в полумрака. Едва успя да я зърне, но я позна. Борнейска мечка! Най-дребната на ръст от целия си род, но според някои най-свирепата.

Какво я бе разгневило така? Дали я бе стреснала внезапната поява на Джалонг или пък беше майка, която смяташе, че рожбата ѝ е заплашена?

Не остана време за отговор. Хищницата се хвана за същия дънер и с изумителна бързина последва даяка. А тази мечка, освен другите си качества, е и най-добрият катерач сред всичките си сродници. Ето, почна да настига човека.

Той я усети. Забърза нагоре. Уви, не особено успешно. Тя се оказа по-пъргава от него. Настигна го. Посегна да го докопа с лапа. Острите ѝ нокти оставиха няколко кървави резки по прасеца му.

Даякът може да бъде обвинен във всичко друго, само не и в страхливост. Хванал се с лявата ръка за дървото, той размаха мандоуто с дясната. Ала позицията му съвсем не беше удобна. Оръжието му не успя да достигне преследвача. Въпреки това Джалонг не прекрати борбата. Приведе се толкова, че още малко и аха-аха да се изпусне от дървото, но сполучи да прасне стръвницата по муцуната. За жалост не смъртоносно. Само разпали повече настървението ѝ.

Мечката достигна жертвата си. Захапа глезена на даяка. Почна да го дърпа надолу, за да го свали на земята, та там да се разправи както си знае с него.

Отец Томас не издържа. Кой знае откога не бе стрелял. Пресегна се. Грабна пушката на Джалонг, насочи дулото. Трябваше да внимава. Да не засегне човека. Оптичният мерник помогна.

Гръм.

В следващия миг рунтавото кълбо, доскоро само мускули, нокти и зъби, полетя към земята. И не стана.

Мисионерът въздъхна. Бог бе казал: „Не убивай!“. Само дето не бе уточнил какво — само хора ли, или и животни? Но не бе могъл да постъпи другояче. Не би понесъл пред очите му да загине човек. Дори ако беше грях... Нека той тежи на душата му!

Джалонг погледна отгоре и като разбра, че опасността е отминала, продължи това, което си бе наумил. Замахна с ножа и надолу полетяха три едри дуриана. После и той се спусна обратно. Не

погледна към мъртвата мечка. Само хвана трите плода за дръжките и нагази във водата. Прехвърли се в лодката.

Чак тогава проговори:

— Вече мога да ти казвам „братко“. Така е при нас. Който ти е спасил живота, ти е повече от брат — и веднага добави: — Не отваряй консервата! Дурианът стига.

— Не стига! — усмихна се мисионерът. — Защото не го обичам.

Беше го опитвал. Казват, че има само два вида хора: едните, които не понасят този дар на джунглата, и други, които губят ума си по него. Никой не оспорва, че месото му е изключително сочно и вкусно. Но миризмата... По-право вонята...

И докато новият му брат си облизваше пръстите от придобитото с такъв риск лакомство, отец Томас се отдръпна в другия край на прауто и със стиснат с пръсти нос опразни кутия с телешко.

В това време над главите им прелетя облак крилати термити, толкова гъст, та им се наложи да метнат противотермитните мрежи, та да не се напъхат в носовете и устата им замаяните в любовното си опиянение насекоми.

Когато термитите отминаха, налетя новата напаст, още по-противна, още по-непоносима. Москитите! Сякаш избухна мина с игли. Нахвърлиха се, мигновено забиха смукалата си. И двамата пътници побързаха да се наврат отново под мрежите. Тогава на Томас му хрумна да зададе въпроса, който отдавна се въртеше в главата му:

— Ами ти, Джалонг, защо напусна кампонга^[2] си?

Джалонг замълча малко, съвсем малко, колкото да размисли заслужава ли да обяснява на един чужденец какво върши даякът. И внезапно реши:

— Пред брат нищо не се крие. Трябваше да замина! Иначе не може. Баща ми умря преди два сухи мусона, вие казвате две години. А той беше славен вожд, потомък на храбри бойци. Заслужава подобаващо погребение. Пък аз, синът му, не бях богат. И свинете ми малко, и зъбите на пантери малко, от всичко по малко. Недостойно за такъв покойник.

Отец Томас беше чувал колко много държат туземците на старите традиции, как тачат духовете на родителите и дедите си.

— Затова ли? — запита той.

— Затова! Слязох по реката, наех се да сека дървета. Трепах се през цялото време. Без ракия, без опиум, без кино. Само да събера пари.

— Както виждам, посъбрал си.

— Вярно е. Купих пушката, купих транзистора, купих платове, въдици, ножове, тютюн. И се връщам.

— За погребението ли?

— Не само за него. Време ми е да се задомя. Ще погребем стария, както му се полага. Ще отстрелям много глигани, толкова много, че да стигнат за двацет дни пируване. Ще подаря на всички платове и въдици. Ще купя оризова ракия, та през цялото време да не изтрезнеят... Да запомнят...

„Чувство за важност — помисли си неволно мисионерът. — Две години дървосекач за двацет дни погребален помен.“

Така беше рекъл и Джалонг: „Не за богатство се бори даякът, а за едната чест.“

Той вече задрямваше, когато се доизказа:

— Време е да извадим кокалите му от гроба, да ги измием в реката и да ги положим в погребалната урна навръх мъртвешкия кол пред колибата му. Да намери покой духът му.

Отец Томас сметна, че е улучил удобния момент да постави и този въпрос:

— А „нова глава“?

Трепнал за миг, Джалонг се окопоти скоро:

— Наистина някога е било така. Колкото е по-славен вождът, толкова повече вражи глави под урната. — Преглътна и продължи: — Сега не бива! Едно време даякът не е имал право да се ожени, ако не поднесе на невестата поне една отрязана глава. Сега правим друго. Купуваме череп от съседите — все едно „нова глава“ — нова за нашето село. Та и затуй съм помислил. Нося... За няколко „нови глави“...

В следващата секунда, напълно преуморен, вече спеше.

[1] Стебла на пълзящи растения — бел.ред. ↑

[2] Даякско село — бел.авт. ↑

ВЕЛИКОДУШНИЯТ КОНТРАБАНДИСТ

Рахман бин Абдул Субанто не беше султан. Султан на тази област е бил працядо му. Затова по дух той и сега се смяташе неин собственик. Въпреки че за обществото, все новобогаташи, не представляваше нищо повече от един богат търговец, за почтеността на чиито сделки се носеха всякакви слухове. Ама само на ухо. Иначе не смееха. Рахман султан, както все още го наричаха повечето хора, съвсем не беше безобиден. Всички чувстваха това и предпочитаха да бъдат в добри отношения с него. Не само обикновените селяни и горяните, ами и властите.

Произходът му го бе изисквал, затова беше станал офицер. Но скромната власт като офицер беше разпалила в душата му незаспалите пращари наследствени амбиции. Включи се в един от многото по онова време заговори за сваляне на правителството, заради което попадна в затвора. Но за добро поведение скоро беше помилван. Налагаше му се да си търси друга работа. И за удивление на всички, които го познаваха, той избра тъкмо тази — търговията. Оказа се, не от глупост, а по добре обмислен план. Працядото беше владял областта с ятагана, той щеше да я завладее с помощта на съответни за днешните времена похвати.

Моторницата му с десетина телохранители даяки пореше искрящата в чудно кафяво речна повърхност срещу течението, като плашеше накацалите в плитчината водни птици и припичащите се по бреговете блатни крокодили, които пропълзяваха бързо-бързо до водата и се гмуркаха в дълбините.

Соленоводните гребенести крокодили не стигаха до тук, но и местните съвсем не бяха безобидни. Срещаха се и гамииалови крокодили, не по-малко страшни на вид, но безопасни за човека, пък и за другите животни, освен за рибите.

Ето, подаде се една дълга тънка муцуна, чиито челюсти стискаха като огромни пинсети уловената риба. Ловецът я подхвърли във

въздуха, така че да падне направо в гърлото му, след което начаса потъна към дъното.

По реката сновяха и други лодки, и моторници, и праута. И всички, щом познаеха кой е насреща им, вдигаха за поздрав весла. Радостните им възгласи проехтяваха над реката. Искрени бяха приветствията, непринудени.

Рахман бин Абдул не се съмняваше в добрите им чувства. Имаше защо. Защото в действителност като че нямаха друг защитник освен него. Нито сред властите, нито сред по-заможните и по-влиятелните си сънародници. Никой друг не беше в състояние да ги опази от „пиявиците“. Тъй наричаха на острова търговците: и тези в дюкяните, и странстващите във вътрешността.

Но това прау му се стори подозрително. Защо се опита да се завре в тръстиките?

Рахман вдигна рупора:

— Я ела насам! Не се крий!

И тъй като онзи не го послуша, а заразмаха лудо веслото, Рахман извади пистолета и стреля пред лодката. Това се оказа добро решение. Беглецът спря. Моторницата обърна, достигна го, опря борд о борда му.

Вцепенен от страх, вътре се бе сгърчил един от плаващите търговци, които вършат сделките си нагоре по течението на най-непристъпните речни притоци. Лодката беше претъпкана с черни буци суров каучук и кехлибарен дамар, та едва се държеше над водата. А между тях лежаха притиснати вързопи крокодилски кожи.

Рахман извиси глас:

— Откъде ги имаш?

Заловеният почна да пелтечи:

— Аз съм честен... Честно съм си платил.

Рахман не го изчака да се доизкаже:

— Ти да си чувал, че няма място за пиявици като теб? Че аз съм забранил...

— Ама аз... — задъха се от страх другият. — За пръв път...

— Това ще ти бъде и за последен! Рахман бин Абдул не прощава.

И даде знак с очи. Двамина от телохранителите му скочиха в плененото прау и прехвърлиха търговеца пред шефа си.

— Хайде! — рече Рахман.

Само чакали тази заповед, двамата натопиха пленника във водата с главата надолу. Държаха го така, докато почна да изпуска мехури. Тогава го извадиха.

— Разбра ли какво те чака, ако повториш? — изръмжа Рахман.

Клетникът не можеше да поеме дъх, та да отговори.

— Сега ти се размина! Пипна ли те втори път, няма вадене!

Пак с очи даде нова заповед.

Преметнаха търговеца отново в лодката му, като зад него седна друг телохранител.

— Стоката в склада! Конфискувана! А тази гнида повече да не се мярка пред очите ми!

След това разпореждане моторницата му отново пое срещу течението, докато заловеното прау продължи пътя си надолу.

И отново размътената искряща водна повърхност и криволичещите от двете ѝ страни зелени грамади на джунглата. И отлитащите птици и мярващите се тук-там очи и ноздри на крокодили. И подскачащите по клоните маймуни. И пърхащите облаци от пеперуди.

Това беше обаянието на Рахман Субанто, както предпочиташе от фалшива скромност да го наричат официално. Всички бяха убедени, че ги защитава от хищното ограбване на „пиявиците“. Винаги е имало търговия. Откак съществува човечеството. Дали става дума за натурална размяна, за пазар, за бизнес, за клиринг, за борсови машинации — това си е все търговия. В различни стадии за развитие. Тук, особено далеч от крайбрежието, още беше в сила натуралната размяна.

Когато излезе от затвора, Рахман завари цяла орда „пиявици“. Напълнили праутата си със сол, газ, тютюн за дъвчене, ориз, въдици, пирони, мъниста, платове, ножове и всякакви дрънкулки, те поемаха към най-затъntenите кътчета на джунглата, където разменяха стоката си срещу рула от ротангови врежове, крокодилски, леопардови, еленови кожи, златен пясък, редки птици и буци дамар. Особено предпочитаха дамара, смолата от каури, от която се получава копалът, толкова нужен за производството на лакове. И тъй като неуките им клиенти нямаха представа за стойност и цена, ги ограбваха най-безсрамно. Препродавайки така получените суровини в градовете на десетократно, та дори стократно по-висока цена, те печелеха луди пари

и само за няколко години успяваха да си осигурят охолство до края на живота си. Е, имаше и риск. Понякога някой не се завръщаше. И никой не можеше да каже защо. Крокодил ли го бе отмъкнал, пантера ли го бе разкъсала или бе извършил нещо, което ловците на глави не прощаваха?

Това бе така, докато дойде Рахман.

Всъщност той не се залови с търговията така, слепешката, налучквайки, без да му е ясна от самото начало крайната цел. Отначало тръгна като всички други само с една лодка. Заподозряха го в нелоялна конкуренция. И клопки му устройваха, ала той се оказа достатъчно умен и ловък, та оцеля. Започна почти на загуба. Буца дамар, за която другите даваха един нож, той заплащаше с цял наръч ножове. Вместо шепа сол — цяла кошница. Вместо един метър плат — петдесет метра.

Даяките са неграмотни хора, някои дори ги наричат диваци, но умееха да си правят сметката. И взеха да връщат обратно другите прекупвачи. Къде с увещания, къде със заплахи. Рахман успя да наеме още няколко лодки. Дейността му бързо се разрастваше. Конкурентите един подир друг отпадаха от състезанието. По-твърдоглавите пък изчезваха мистериозно. Накрая в цялата област остана само той и неговите агенти.

Всички знаеха причината — не търсеше печалба. Само добро заплащане на агентите си. И ако все пак след препродажбата приходът надвишеше разходите, Рахман раздаваше тази част на най-бедните — тези, които въобще нямаха какво да продават.

Името му знаеха и най-дивите горяни. Славата му се носеше и нарастваше. И престижът му. При спорове, при съюзи, при сдружавания се допитваха все до него. Не признаваха официалната власт. Само неговото мнение. И това му стигаше — славата, обаянието, предаността на народа. Надали прадядо му, султанът, е имал такава тежест, такова влияние, макар и неизявено. Той си оставаше все същият външно скромнен гражданин, непретенциозен, чужд на богатите, които се смятаха за елита на района.

Ала това не можеше да замаже очите на всички, особено на местните управници, които предусещаха надигащата се заплаха. И настойчиво дебнеха, търсеха сгода да го оплетат в някоя нечестна сделка, в спекула или контрабанда. Но все не им се удаваше. Той не

беше глупак, не се замесваше в бизнес, който му се струваше подозрителен. Не на властите, а на него самия.

Внезапно Рахман даде знак. Моторът млъкна. Лодката продължи за кратко по инерция.

На стотина метра от тях на брега се бе навела пантера и озъртайки се недоверчиво, навярно смутена от внезапно заглъхналия пукот на мотора, побърза да се налочи с вода. Това отклони вниманието ѝ от истинската опасност. В следващия миг надвисналият над брега дебел възлест клон внезапно оживя. Превърна се в огромен питон, който светкавично се метна върху жертвата и я стисна в стоманените си намотки. Двете мощни тела се замятаха, завъргаляха се в тинята, превърнали се в едно замайващо кълбо, в което беше невъзможно да се разбере кое е лапа, кое змийска глава или опашка. Изтърколиха се във водата, превръщайки я в кипнал гейзер. Ала не се пускаха. Не се пуснаха и след като един кой знае откъде появил се крокодил се намеси в борбата, ухапал опашката на змията.

Лодкарите спряха и наблюдаваха настървената схватка доста време. Ала никой от бойците не отстъпваше. Битката продължаваше все тъй ожесточено, без никакъв признак за надмощие на кой да е от тях.

Хората нямаха много време за губене. Та нали това беше ежедневието на джунглата? Все някой щеше да победи и да изяде другия. По-особеното в случая беше, че в кървавата драма участваха трима гладници. Единият трябваше навреме да отстъпи и после да продължи сражението с победителя от двубоя.

Вече палеха мотора, когато съвсем наблизо се чу изстрел. Не изпращяване на счупен от несръчна маймуна клон, не удар на мандоу по прояден от термити дънер, а истински пушечен изстрел. Кой си бе позволил това?

Кормчията не изчака команда. Изви руля към брега. Лодката заби нос в глиневия бряг. Хората наскочаха от нея и бързо я изтеглиха наполовина на сушата.

Слезе и Рахман. Част от телохранителите остави на място, а с другите навлезе в гъсталака, като се мъчеше това да стане колкото е възможно по-безшумно.

Усетът му не го мамеше. Чуваше се приглушен човешки говор и затихващи животински стонове. Наблизо се водеше борба — дали само

между хора или пък с едро животно? Трябваше да разбере!

След още двајсетина крачки през мрежата на листата видя какво става. Нямахше съмнение — браконiere! Петима души, от които един европеец, русоляв плешивец на около четирийсетина години, и четирима даяки опитваха да натикат в грубо скована клетка един едва потръпващ орангутан. Всъщност не само един. В козината му се бе впило с всички сили съвсем малко орангутанче.

Значи майка с дете! Обикновено така постъпват браконiereите — убиват майката, за да пленят детето ѝ.

Рахман изтича напред с насочен пистолет.

— Не мърдай!

Пръв се опомни европеецът. Вдигна пушката си. Но куршумът на един от идващите на помощ на водача си даяки я изби от ръцете му.

Ловците се вцепениха, видели се обкръжени от всички страни с въоръжени до зъби противници. И докато се чудеха какво да предприемат, един от хората на Рахман с ловка хватка закопча ръцете на европееца в белезници.

Сега вече разпитът можеше да започне. Рахман пристъпи напред:

— Кой сте вие?

— Американски гражданин — вирна глава запитаният.

— Име?

— Зигфрид ван Фелдеке.

Разпитващият натърти:

— А знаете ли вие, туан Зигфрид, че това, което вършите, е незаконно?

— Знам! — Ловецът се бе поокопитил. — Но разчитам да се споразумеем.

— Как?

— Десет хиляди долара. Стигат ли?

Ясно, не знаеше с кого си има работа. Предлагаше му рушвет! Рушвет на Рахман бин Абдул Субанто!

— Само затуй заслужаваш още тук да ти тегля куршума! — изръмжа султанският внук. — Но няма! Нека реши съдът. Знаете ли каква е присъдата за убит орангутан?

Зигфрид побърза да отвърне:

— Но той не е убит.

— А?

— Приспан е с наркозен куршум.

Аха, това е добре.

— Защо ви е? Контрабанда? Зоопаркове, научни лаборатории, богати любители на екзотични животни?

— Не знам точно. Тъй ми е наредено. Жив да бъде.

— А колко плащат?

— Щяха... Петдесет хиляди...

— Долара?

— Аха!

Докато траеше това разследване, зад гърба на Зигфрид приближиха двама от Рахмановите даяки и си зашепнаха привидно съвсем невинно. Единият подметна:

— Хубава глава! Струва си!

Другият потвърди:

— Абе, че е хубава, хубава е! Ама вратът ѝ е къс. И много дебел. Мандоуто ще я повреди.

— Дума да не става! — намеси се трети. — „Новата глава“ трябва да бъде майсторски отрязана. Иначе магията не става.

Зигфрид ван Фелдеке чу разговора. Извърна се.

Не се шегуваха. Дори единият вече беше изтеглил ножа си и опитваше с пръст острието му.

Американецът пребледня. По челото му изби ледена пот. Погледна към главатаря им, който стоеше съвсем безучастен.

— Чувате ли ги? — почти изстена Ван Фелдеке.

— Това си е тяхна работа. Постъпват, както повеляват обичаите им. Като сте тръгвали насам, би трябвало да понаучите нещо и за ловците на глави.

Контрабандистът заекна:

— Ама... Наистина ли...

Коленете му потрепваха, потрепваха ръцете, та и устните му. Страхът беше сковал и тялото, и мисълта му.

Единият от шегобийците се обърна към главатаря:

— Нали търсехме тъкмо такава „нова глава“? Да я заровим под новия склад, та да не се срути.

— Вярно е, търсехме...

Зигфрид почти изплака:

— Моля ви! Изглеждате културен човек. Ще допуснете ли това?
Пред очите ви...

Без да му отговори, Рахман заповяда на своите хора:

— Разбийте клетката!

И те мигом я превърнаха в купчина колове.

Той седна върху нея.

— Ще изчакаме да се събуди маймуната. И да се покатери на дървото. — След което добави замислен: — Пък дотогава ще решим и вашата участ.

Зигфрид не преставаше да повтаря:

— Вие... Културен човек... Ще допуснете ли...

Най-сетне орангутанката се посвести. Забърза, по-право затътри се към дървото, прегърнала детето си. Почна да се катери неуверено нагоре. Но без да спира. Все по-нагоре и по-нагоре. Когато достигна височина, на която не можеше да я засегне куршум, Рахман се обърна към пленника си:

— Хайде, от нас да мине! Не ни трябва главата ви! — След което с рязък глас добави: — Измитайте се веднага от този край! Веднага!

В очите на браконiera светна надежда:

— Наистина ли?

— Но ви предупреждавам. Пипна ли ви втори път, или чуя нещо подобно, не гарантирам за главата ви. — И довърши подигравателно: — Пък изглежда представителна.

Хората му прибраха оръжията си, изчакаха браконьерите да се качат в скритата сред панданусите лодка, след което продължиха пътя си, като се превиваха от смях на измислената от другарите им шега с „новата глава“.

ОРАНГУТАНИТЕ

Мониторът представи целия ход на регенерацията. Във всичките ѝ стадии. Все едно ускорени кадри на нарастващ зародиш, само че прикачен към огромен мозък, който се покриваше в съответстващи му череп и лицеви мускули. Тялото наедряваше бързо: туловище, ръце, крака. Накрая растежът спря.

Еор преглътна мъчително. Не беше очарован от новия си вид и новата си външност. Не само защото се различаваше коренно от някогашната. Въобще не се харесваше така. Макар че се бе подготвил за подобно разочарование.

Първо лицето. Тъмносиво, почти голо, с приближени очи под надвиснали вежди. С рижави мустаци и брада. А снагата му покрита със също така рижава козина. Ръце много по-дълги от нозете, с по пет пръста, от които палецът почти закърнял.

Как ли щеше да се придвижва върху тези къси крака?

Как ли щеше с тези ръце да извършва всички манипулации на едно цивилизовано същество?

Все още не можеше да си отговори. Налагаше му се да чака.

Скоро „пъпната връв“, която снабдяваше организма му с нужната кръв, се прекъсна. Тялото му стана съвсем независимо от поддържащата апаратура. Сега то трябваше да се грижи само за себе си.

Всъщност не толкова за себе си. Това не е самоцел. Предназначението му е да доставя кислород и хранителни вещества за мозъка. За носителя на самосъзнанието — този, който представлява личността. В който е съсредоточено управлението на всеки сложен организъм. От него потичат нервните импулси по цялото тяло, в него се съсредоточават сигналите от външната среда. То отделя нужните вещества за всички функции, не само нервните, но и биохимичните, които направляват цялостния метаболизъм. Наистина, съществуват жлези с вътрешна секреция и в тялото: щитовидна, панкреас, надбъбречни, полови, но в крайна сметка всички те са подчинени на

командите, предавани от хормоните и медиаторите, произвеждани в специализираните дялове на този сборен орган, който наричаме мозък.

Време беше да установи контакта! Тъкмо затова беше предвидена тази сложна операция — да приеме образа на местен жител. Защото иначе, в истинския му вид, те надали щяха да го възприемат както би искал.

Той надяна на главата си „усмирителя“, сложна микроапаратура, поместена в дискообразна пластина, придържана от тясна препаска, предназначена да възприема биоелектричните заповеди от мозъка му и да ги проектира в определена посока под формата на мощен електромагнитен сноп.

Това беше оръжието, с което имаше право да се защитава при евентуално враждебно посрещане от аборигените. Той беше мисионер, сеяч на висшата етика, затова му бе забранено да си служи с по-опасни средства. Забрана, наложена от най-висшата власт в неговото общество — собствената съвест.

Отправеният мислен импулс отвори люка на звездолета. И Еор излезе навън, откъдето нахлу вълна от влажен задушен въздух, наситен с безброй непознати ухания. Ухания, за него първоначално дори неприятни. Но беше длъжен да ги приеме такива, каквито бяха. Доброволно бе дошъл, безропотно трябваше да се примири с всичко тук.

Опита се да стъпи на краката си. Ха сега де! Не му се удаде. Дългите му ръце се чувстваха по-сигурни при досега с пещерния под. И той несъзнателно, подчинен повече на телесните си хормони, тръгна на четири крака, като се подпираше на ръцете си, а след това отмяташе подире им непохватните си нозе. Особени нозе — с ходила подобни на дланите, като че ли предназначени за хващане, а не за стъпване.

Излезе пред пещерата. Огледа отвисоко околността. Джунгла! Докъдето стига поглед. Пресечена от лъкатушеца река. Навред се извисяваха стволоче на огромни дървета и палми, тапицирани с дебел слой мъхове и подобни на странни инкрустации най-разнообразни по форми и цветове гъби, всички омотани в безредна мрежа от лиани, от които висяха като проскубани ресни лишеи. Отдолу земята — все едно дъно на съхнещо езеро. Подгизнала от влага.

Високо сред клоните се носеха в зашеметяващи скокове гибони и макаци. Прехвърчаха кълвачи, скорци, нектарници. Над водата се

носеха чапли и патици. Озъртащ се боязливо, ловък макак ловеше крабове в плитчината. Видрова цивета се гмуркаше по-пъргаво от кормораните на лов за риба. А малко по-нагоре дългоноса маймуна опитваше да се напие, като отместваше с ръка големия си нос да не ѝ пречи. Наблизо ситнеше костенурка, забързана, доколкото можеше, към водата. Агама надникна зад палма нипа и тозчас изчезна от поглед. Тромав панголин, на вид нещо средно между маймунка и гущер, беше увиснал на хватателната си опашка и облизваше с език пълзящите около отвора на хралупестия си мравуняк мравки.

Еор не беше забравил мисията си. Предстоеше му решителна среща с представителите на тукашната цивилизация, чиито електромагнитни излъчвания извън бордовия радиоиндикатор беше уловил преди приземяването на звездолета. Притиснатият към челото му апарат, подобен на диадема, опипваше околността, за да открие съществуването с най-висша психична дейност сред това гъмжило на живот. Усети сигналите му. Насочи нататък поглед. И трепна.

Наблизо, отместил гигантските листа на див банан, го наблюдаваше... Наблюдаваше го индивид по външност досущ като него — дългорък, късокрак, с гъста козина и тлъсто туловище.

Нямаше съмнение — негови бяха биоимпулсите, които постъпваха в мозъка на Еор посредством настроената за такава връзка диадема. Но интензитетът и комбинативното им разнообразие не издаваха наличие на интелект, способен да създаде материална, та камо ли техническа култура. Едно интелигентно животно! Стар мъжки орангутан! Тогава...

Озадачен, Еор запристъпва, по-право закрета на четири крака към себеподобния си съсед, като опитваше да установи с него биоенергетична мисловна връзка.

Орангутаните са миролюбиви същества. Но, както всички живи същества, до определена граница. Макар и да са номади, те все пак пазят територията си. Не допускат чужденци.

Този (Еор мигновено го кръсти за себе си Безухия, заради липсата на дясно ухо, навярно откъснато в някоя по-настървена схватка) сметна, че новодошлият иска да го прогони, за да нахлуе във владенията му. Затова се изправи, заловен с една ръка за банановия лист, а с другата се тупна в гърдите. Изрева...

Орангутаните са мълчаливци. Този рев издаваше колко много беше възмутен от нахалния пришелец. Раздруса листа така, че го отчесна, после се метна в атака. От съседните дървета се спуснаха още две маймуни, съвсем млади, буйни, неудържими. Идваха на помощ на стария. Може би негови синове.

Еор нямаше защо да се страхува. Знаеше, че е неуязвим. И тази негова самоувереност вбеси нападателите. Подскачайки на четири крака, те се втурнаха насреща му.

Еор мигновено включи „усмирителя“. Трите животни тозчас се заковаха на място. Озъбените им муцуни се отпуснаха в безгрижна гримаса. Заплашителните им резове пресекнаха. Настървението, готовността за жестока битка угасна неусетно и те приближиха с кротко мъркане. Безухия посегна да го прегърне. Другите двама взеха да се ровят в козината му, все едно да го пощят. Така Еор попадна в орангутанското семейство.

Те продължиха да късат пресни пъпки и да ги предъвкват самодоволно. После се покатериха по лианите. Да се чудиш на сръчността на тези тромави наглед тела. И то разчитайки повече на ръцете, отколкото на краката си, макар и те с дланоподобни ходила.

Без да осъзнава какво прави, Еор ги последва. И се смая. Сякаш цял живот се бе придвижвал така по клоните на горските великани. Дали се бе превърнал в животно? Но не, мозъкът му си беше същият, на Еор. Мозък, незабравил предишните си знания, незабравил и важната си мисия. Да установи контакта! Съвсем озадачен, той следваше тримата си нови познайници все по-нагоре и по-нагоре, като при по-дебелите стволоче се хващаше за врежовете на ротанговите лиани и цисусите.

Дървото се разклони. Но катерачите не спряха. Продължиха. Най-сетне, достигнали един според тях удобен чатал, спряха. И там Еор видя орангутанката, притиснала към гърдите си най-малкото си дете, още сукалче. Направиха място и на госта си да се сгуши до тях.

Стъбла, клони, лиани, вейки — всичко беше обрасло с едри мъхове, с папрати, с орхидеи. Същинска градина някъде високо-високо върху горния етаж на гората. И му беше меко, прохладно от влажността им, дори уютно. Сякаш цял живот бе прекарал по дърветата.

Неусетно притъмня. Във въздуха проехтя далечен тътен. Втори — по-наблизо. Трети... Орангутаните се примъкнаха по-близо до главния ствол, притиснаха се един към друг. Ставаше все по-мрачно. И по-мрачно.

Внезапно ярка светлина го ослепи. В следващия миг гръмотевица изтреця съвсем наблизо. И рукна дъжд.

Отначало листата пазеха малко сушинка. Само отначало. Скоро и те подгизнаха съвсем. От всички листа, от увисналите по тях мъхове, от просмуканите с вода клони рукнаха шуртящи порои. Мълниите зачестиха. Сякаш се сляха в една непрекъсваща канонада. Огън и трясък! И обливащи ги водни струи.

Еор последва примера на другите. Прегърби се съвсем, скри лице с ръце. Водата се плискаше по гърба му, но гъстата козина не ѝ позволяваше да достигне кожата му. От нея, превърнала се в сплъстени кичури, потекоха ручейки, както се стичаха и от мъховете и лишейте.

Задуха вятър. Разлюля върхарите. Но в средните горски етажи почти не се усещаше. Познаваше се, че беснее, само по обрулваните от силата му плодове, вейки и листа, като по-леките се спускаха плавно надолу, а по-големите и по-жилавите, като тези на фикусите, падаха право надолу ведно с плодовете.

Докога ли щеше да продължи тази буря? Та за нея ли, или за намокрените орангутани бе преодолял и времето, и пространството?

Хм! Установил бе контакта. Вече разбираше издаваните от тях звуци. Само че те никак не приличаха на разумна реч. Бяха израз само на настроения.

„Дъжд — лошо!“

Толкова! Ако можеше да се назове мисъл това, което разчиташе диадемата от гърлестите им изръмжавания.

Най-сетне дъждът взе да пооредява. Мълниите отминаха на юг. Утихна и вятърът.

Но просмуканите с плътна влага листа, мъхове, лишей, папрати продължаваха да ръсят отгоре му бавно пресекващите си ручейчета. Постепенно през редките пролуки между листата почнаха да се промъкват тънки слънчеви снопчета, грейнали като прожектори в наситения с влага въздух.

Маймуните се размърдаха.

„Няма страшно!“ — измърмори самецът. Семейството му се поразмести. Всеки взе да изтръсква намокрената си козина, да подскача на клона, та да отцеди и последната дъждовна капка.

И не само те. Раздвижи се, по чудо оживя цялата гора. Разхвърчаха се пеперуди, нектарници, птици носорози. Запрелитаха от клон на клон и гущерчета дракончета, носейки се във въздуха като планерчета с разпънатата ципа по костните израстъци отстриани на телата им. Почти пред лицето му премина летяща жаба, разперила крачетата с опънати между пръстите ѝ ципи като миниатюрни парашутчета. Профуча и сплескана като панданусов лист летяща змия. Ех, не бяха истински летци, но все пак достатъчно сръчни планеристи. С огромен скок се прехвърли на съседното дърво и летяща катерица.

Еор гледаше и не можеше да се нагледа на този тъй непознат, тъй интересен за него живот. Живот — накъдето обърнеш очи. И жужащи пчели, и бръмбари, и лазещи навред стоноги, и цели армии мравки. И притичващи на зигзаг гекончета.

Безухия поведе увеличеното си семейство към съседния каури. Оттам по якото ротангово въже само с ръце го отведоха до първата си трапеза — дърво, отрупано с тъмночервени топчета — и почнаха лакомо да ги дъвчат, облизвайки се.

Еор последва примера им. Отде можеше да знае, че това е мангустан, един от най-вкусните плодове.

Наистина беше приятен. Месото се топеше в устата му.

Поеха отново на път. Все по клоните, и все по-често с ръце.

Похапнаха си и от рамбутаните, ех, не толкова сочни. При това с твърда космата кожа. Затова ги зарязаха скоро. Нападнаха матакучинга. Излапаха доста от ситните му жълти зърна.

Пак тръгнаха.

„Хубаво, хубаво!“ — изсумтя самецът. Покатерили се бяха на друго вечнозелено дърво, от чиито клони висяха едри бодливи плодове. Дуриани!

„Хубаво, хубаво!“ — повтаряше Безухия.

Всички се скупчиха върху любимото си лакомство. Раздираха със зъби бодливата обвивка и облизваха прехласнати подобното на крем месо на плода.

Еор и този път не изостана. И понеже не познаваше особеностите на този свят, в който се бе озовал, съвсем не усети

неприятната миризма на тези тъй обичани от едни и тъй отбягвани от други плодове.

Внезапно трепна. Психоиндикаторът му долови близостта на висша нервна дейност. Погледна надолу.

И видя непознато същество. Имаше нещо общо с орангутаните, но имаше и значителни различия. Беше съвсем голокожо. Само с нещо бяло около таза. С по-къси ръце и по-дълги крака. И козина единствено върху темето.

Мозъчните му излъчвания, много по-сложни и по-неразбираеми, заглушаваха всички други биоимпулси в психоиндикатора. Нямаше съмнение — това беше по-висше същество от тези, с които Еор се бе свързал.

Съществото, а то беше обикновен даяк, вдигна някаква дълга тръба, допря я до устните си и я насочи нагоре точно срещу Безухия. Психоиндикаторът препредаде в съзнанието на Еор усилените му биотокове. Напрегнати, целенасочени, агресивни.

Стръв за убийство!

Еор откликна мигновено. Отправи лъча на диадемата си към него. Не се учуди на въздействието му.

Човекът тозчас отпусна сумпитана си, извади приготвената отровна стрела, прибра я обратно в колчана. После подвикна весело:

— Охой!

Махна с ръка и безгрижно продължи пътя си към реката.

Прикрили се в това време зад дебелия ствол, орангутаните излязоха от укритията си. Забърбориха развълнувани с гърлестите си изръмжавания.

„Човек! — мърмореше Безухия. — Убива!“

А съмнение нямаше, че тъкмо това щеше да го сполети. Психоиндикаторът не лъжеше.

Тревогата премина. Маймуните продължиха пиршеството си с усладилите им се дуриани. Единствен Еор престана да яде. Сви се на клона до тях. Замислен. Потресен...

Отново притъмня. Но вече не пред дъжд. Свечеряваше се. Мракът изпълзяваше от най-гъстите шубраци и бързо лазеше нагоре към горските върхари. Развикаха се отново гибоните, зацвърчаха цикадите, закряхаха жабите.

Безухия поведе семейството си за нощувка. И всеки се залови да си стъкмява гнездо. Кършеха с ръце и крака гъвкави клони с меки листа, подреждаха ги в подходящите разклонения, оплитаха ги здраво едно в друго, натискаха ги с тела.

Без да си дава сметка, Еор също опита да се нагласи удобно в своето недотам уютно, особено след удобствата на звездолета леговище, като подобно на другите за по-голяма сигурност се хвана с ръка за най-близкия клон.

След кратки прозевки другите заспаха начаса. А той не можеше. Потресен от откритието си.

От съседното дърво се разлетяха безшумно огромните прилепи калонги. Дългопет скочи на отсрещната вейка и го загледа с огромните си очи. Но тозчас се метна обратно с още по-дълъг скок. Лемур лори пък съвсем спокойно премина покрай Еор, без да му обръща внимание, като само се озърташе за някое птиче гнездо. Пропълзя безшумно змия. Притича гекон. Отдолу изръмжа пантера като режещ трион. Изгрухтя глиган. Край реката се прозина шумно крокодил.

Започваше нощният живот на джунглата. Не по-малко занимателен от дневния. И все пак по-въълнуващо си оставаше другото.

Тъй значи, имало е земен обитател с по-съвършена нервна система — онзи с убиващата тръба, когото беше укротил. Нанороботът му, тази образцова биохимична конструкция с вградения в нея пикокомпютър, беше направил грешка. Малка грешка с големи последици. Беше остъргал клетки от първото срещнато същество с сложна психична дейност, в случая орангутан, и ги бе присадил към неговия събуждащ се от анабиозата мозък. После регенераторът беше довършил сегашния му образ. Образ на маймуна. А той, като всеки мисионер, беше длъжен да наподобява тези, с които възнамеряваше да установи контакт. Защото контактът с орангутаните явно се оказа съвсем безсмислен.

Как щеше да спечели доверието на разумните същества, едно от които бе срещнал днес, с тази си външност? Животно, каквото и да е то, да споделя с носителите на разума върху тази планета своите познания за света и своята етика. Щяха ли да го приемат?

ПРОЦЪФТЯВАЩИЯТ БИЗНЕС

Беше един нещастен човек. Съвсем сам. С обезобразено лице. И парализиран нерв. От това краищата на устните му бяха винаги повдигнати насмешливо нагоре. Тези, които го мразеха, а те не бяха малцина, го наричаха на подбив „Човекът, който се смее“.

И белегът от изгорено, и този недъг му бяха останали от онази фатална нощ, когато поразвеселен, сръбнал малко уиски, макар че обикновено не пиеше, блъсна колата си в насрещен камион. Свести се в реанимацията със счупени крака и ръка, в гипс и бинтована глава. Пламналият бензин беше обгорил половината му лице. Даде си веднага сметка какво е станало.

— Къде е Джейн? Къде са Питър и Мери?

Отначало криеха от него. Накрая лекарят му каза истината.

Бяха загинали. И тримата: жена му, синът му, дъщеря му. Семейството му, смисълът на живота му, все едно цялата му вселена. И докато той бил в безсъзнание две седмици, ги били кремирали.

Поиска да умре и той. Не само защото ги бе изгубил, а защото тъкмо той беше причинил тази трагедия. Няколко пъти прекъсва системите за поддържане на живота. Накрая го „фиксираха“, както се изразяваха лекарите. А и той като че ли се примири.

Оправиха го, доколкото това можеше да се нарече така. И той напусна болницата вече съвсем различен човек. Скъсал всички светски и приятелски връзки. Запазил само деловите. И то предимно по телефона, телефакса, радиото, писмата.

Продаде стария си дом, та нищо да не му напомня за миналото, и се пренесе в тази съвсем скромна къщичка, която ограда с висок зид, не толкова срещу крадци, колкото да се предпази от всяко общуване с хора. Нито приятели, нито журналисти.

Отдаде се изцяло на работата си. До премаляване. В злочестината едни се пристрастяват към наркотиците, други — към алкохола, трети — към пътешествията. За него работата стана нещо

като опиат. Докато работеше, като че ли позабравяше мъката си. От тъмно до тъмно.

В спалнята му имаше една кушетка, гардероб и шкафче със сънотворните лекарства, без които въобще не можеше да заспи. Само това, дори без килим.

А кабинетът му приличаше повече на радиотелефонна централа, отколкото на милионерски кабинет. По всички маси и етажерки имаше телефони, радиопредаватели, телекси, телефони със записващи устройства, компютри — тъй натъпкани един до друг, че едва се промъкваше между тях.

Тук, в дома си, нямаше нито секретари, нито компютърни оператори. Всичко вършеше сам. Нямаше и телохранители. От смъртта не се боеше. Напротив, желаше я. Не се боеше и от похищение за откуп. Защото той нямаше да им го даде. А надали някой друг щеше да плати за него.

Цялата оперативна работа се вършеше от мениджърите и служителите му, чиито канцеларии, оборудвани с най-съвършена техника, се помещаваха в собствения му небостъргач. Там, в бронирано подземие, беше инсталиран и компютърният център — информационната банка на предприятието му, известно не само в страната, а и в чужбина — навсякъде, където се намираха богати хора, готови да плащат и за по-чудати приумици.

Ей това поддържаше все още искрицата от жаждата за живот в душата му — самочувствието на преуспяващ индустриалец, на най-богатия, най-влиятелния в своя бизнес. Бизнес, за който допреди години се говореше с нескрито пренебрежение.

Внезапно един от скритите в стената микрофони проговори. При особено важни случаи доверен секретар свързваше шефа си с радиопредаванията. И ето какво чу Стив Макгил:

„Тази нощ към два часа и тридесет минути в криостатната лаборатория на фирмата «Роналд Харди Къмпани» е избухнал пожар. Въпреки навременната намеса на пожарната команда понесените щети, особено с унищожаването на най-ценната апаратура, са огромни.

Води се следствие. Според първоначалното мнение на специалистите произшествието се дължи на късо съединение в отдавна неподновяваната електрическа инсталация. Застрахователната компания засега отказва да изплати обезщетението, тъй като подозира умишлен палеж от страна на фирмата с цел да получи голямата застрахователна сума. Подозренията имат известни основания, тъй като «Роналд Харди Къмпани» напоследък изпитва значителни финансови затруднения. На това отгоре не се е вслушала в предупрежденията на противопожарните органи“.

Стив Макгил нямаше защо да се усмихва. Лицето му и без това беше на „Човека, който се смее“. Само очите му светнаха доволно. Бизнесът понякога налага и това.

Роналд Харди беше един от най-твърдоглавите конкуренти. Не се поддаваше на никакви призови за обединяване, както вече бяха сторили десетина от фирмите в бранша. Не желаше нито да се кооперира, нито да продаде предприятието си. Е, щом като не ще с добро...

Бизнесът не е само конкурентоспособност, не е само реклама. В него е впрегната и наука, и политика, и добре прикрита престъпност. Не само стопанският шпионаж, не само изнудването, не само саботаждът. От памтивека се намесва и религията. Напоследък в страната се разпространяваше като епидемия увлечението по различни екзотични религии. Особено много сансарата, вярата в преражданията, донесена от будизма и индуизма.

Човекът винаги е мечтал за безсмъртие. Не е могъл да се примири с мисълта, че в даден момент ще престане въобще да съществува. Че няма да остане ни помен от тялото, от душата, от чувствата, от идеалите.

Сансарата обещава прераждане на безсмъртната душа в друго тяло. Все е нещо по-добро, отколкото нищо. Но имаше хора, които, без да вярват в каквато и да е религия, мечтаеха за същото. Ако не за вечен живот, то поне за удължаването му. Доколкото може. Особено неизлечимо болните.

А Стив Макгил притежаваше нюх. Наистина, имаше предшественици. Когато започна, десетина бяха фирмите, които се бяха заловили с крионика.

Криониката е научен термин, който не е приет официално. Някое сериозно списание не би отпечатаало материал на тази тема. Но това съвсем не пречеше на бизнеса да процъфтява. Колко много открития са били отхвърляни от академичните светила, а впоследствие са се оказвали изключително ценни. Целта на криониката беше лесно разбираема. Запазване чрез дълбоко замразяване на телата дотогава, дори след векове, когато бъдещата наука ще успее да ги съживи отново.

Обикновено на такава операция се подлагат неизлечимо болни, естествено с много пари, които се надяват, че в бъдеще знанието ще е напреднало толкова много, че не само ще ги размрази, ами и ще ги излекува, за да ги върне здрави към живота. Даваха луди пари за това. Милиони. Все още се носи легендата, че Уолт Дисни не е умрял, а се спотайва заледен някъде в планината Юта в очакване на „възкресението“ си през идващия век. А щом някой дава милиони, винаги ще се намери друг, който да ги вземе.

Хрумването на Стив Макгил беше много просто. Впрочем и други бяха опитвали преди години, но без особен успех. Вместо да замразяват в течен азот цялото тяло, да подложат на такова въздействие само главата. С обяснението, че в бъдеще ще могат да регенерират чрез клониране на клетки от съживената глава ново тяло. Здраво тяло. А това струва пет пъти по-евтино. Така кръгът на евентуалните клиенти се разширяваше значително. А Стив знаеше, че сигурната печалба се крие в големия оборот.

Това успя да направи той. Привлече с баснословни хонорари група изтъкнати учени, за които сензационната преса, и тя добре платена, проглуши света. Напразно сериозните им колеги опитваха да доказват, че до днес никой не е успял да замрази бозайник и да го върне след това към живот. Пък и неговите хора твърдяха, че щом отдавна криобиолозите вече съхраняват за дълго време отделни човешки органи, защо да не постигнат същото с цялото тяло. Вярата е по-силна от всеки рационален довод.

Лабораториите по криолизиране изнемогваха от работа, пещерите, в които съхраняваха капсулите със замразените тела и

свързаните с тях електронни монитори, вече бяха препълнени и се налагаше да бъдат наемани все нови и по-дълбоки пещери с осигурена охрана.

Рекламната му служба работеше отлично. Приобщаваше все нови и нови вярващи във възможностите му. В които впрочем той самият съвсем не вярваше. Вярваше само в наивността им, благодарение на която да пълни банковата си сметка. Останало му бе само това — самочувствието на безспорен лидер в своята област. Единствената наслада сред мъката...

Леко иззвъняване и светналият монитор отсреща го извадиха от мрачния му унес. Екранът изписа следните думи:

— Обажда се Фред!

„Фред“ беше псевдонимът на Зигфрид ван Фелдеке при поверителните им разговори.

Всъщност цялата система на свръзка беше много по-сложна. Някъде от другия край на земята Зигфрид диктуваше по своя радиопредавател шифрованото си донесение, като ползваше определения само за него код. В приемната станция радистката въвеждаше в компютъра дешифратор това, което чуваше в слушалките си. Той пък разчиташе кодираното съобщение и изписваше върху монитора точния му смисъл. Слушателят, в случая Макгил, пишеше на клавиатура отговора си буквално, а дешифраторът по обратния път го преобразуваше и подаваше на радистката, която пък го препредаваше на докладващия в шифрован вид. Той трябваше да притежава ключа на шифъра, за да разчете безсмисленото за непосветените съчетание от думи.

Макгил натрака по клавишите:

— Слушам!

И продължи събеседването посредством компютъра в ясна и понятна форма, нужна за работата му.

Върху дисплея се появи нов надпис:

— Опитам да ликвидирам Людоеда!

Въпреки почти неразгадаемия шифър и компютърните усложнения някои по-важни данни и имена продължаваха да бъдат засекретени. Така в случая „Людоеда“ означаваше орангутана.

Зигфрид ван Фелдеке се намираще в Борнео с особено важна мисия. Учените в института на Макгил не бяха постигнали особени

резултати при опитите си с шимпанзета. Експерименти с хора естествено не смееха да предприемат. Затова насочиха вниманието си към орангутаните — не толкова близко родствени на човека, колкото шимпанзето и горилата, но с някои особености в биохимията на мозъка по-сходни с човешката.

За целта му беше нужен поне един екземпляр. А понеже ловът на тези маймуни е строго забранен, цената им беше нараснала баснословно. Нужен беше опитен ловец. И още по-опитен контрабандист. А от Зигфрид ван Фелдеке по-подходящ нямаше.

На екран пробягна новият текст:

— Бях почти успял, мистър. Но ми попречи една особа. Също контрабандист, но по-всесилен от управителя на района. Едва се спасих. Но ме заплаши, че ако повторя, ще ме лиши от глава. По тамошните обичаи.

— Е? — пресече го Стив.

Онзи отсреща отвърна смутен:

— Какво да правя по-нататък?

Бизнесменът, не човекът Стив Макгил попита:

— Когато лиана ти препречи пътя в джунглата, какво правиш?

И тъй като другият не каза нищо, добави:

— Отстраняваш пречката. По какъвто и да било начин. При успех удвоявам цената.

Зигфрид, явно насила, след кратко забавяне, прие:

— Разбрах... Ще се постарая... Първо пречката...

Стив Макгил прекъсна връзката.

Предстоеше му да проследи играта на борсата.

СВЕЩЕНИЯ КРОКОДИЛ

Още с пристигането си в своя кампонт Джалонг почувства известна неприязън у съплеменниците си. Не само заради дошлия с него мисионер. Даяките не обичат европейците, още по-малко мисионерите. Неприязън срещу него самия. А Банао, дукунът — което значи магьосник, — въобще не се показва.

Скоро разбра каква е причината. В отсъствието на Джалонг Банао бе разширил влиянието си върху цялото племе, като беше опитал да внуши, че няма нужда от друг водач.

Е, не можеха да го изгонят. Беше от тяхната кръв. Отстъпиха му старата бащина хижа, скупчиха се да си получат подаръците, които им бе донесъл. Неусетно забравиха втълпяваната им от дукуна враждебност. Особено при вида на чудесиите, които бе докарал.

Най-силно ги смая магнетофонът му. Как така приказваш, спориш, смееш се, караш се, а само след минута кутийката повтаря твоите думи с твоя глас. Транзистори, виж, бяха слушали. Но понеже батериите им се бяха изтощили, ги бяха оставили като признак на превъзходство до окачените по стените черепи на убитите от дедите и бащите им, а някои — от тях самите, врагове.

Тъй Джалонг без усилия си възвърна симпатиите и влиянието, които бе имал преди това. Съселяните му като че ли бяха забравили дългото му отсъствие. Обградиха го със същото внимание.

Постепенно свикнаха и с неканения чужденец. Отделиха и за него стая близо до Джалонг. Позволиха му и да обикаля навсякъде. Той не изглеждаше като другите, които бяха идвали преди него. Не ги поучаваше като малки деца, не ги кореше за обичаите им, не ги караше да изхвърлят черепите от домовете си, не ги убеждаваше да целуват дървения кръст, който висеше на шията му. Само обикаляше, разговаряше за техните работи, за лова и посевите им.

Имаше трима души, които според разбиранията на даяките бяха обхванати от зли духове. А той скоро ги изправи на крака само с по

няколко хапчета, без да мърмори заклинания и да се кълчи около тях като техния дукун.

Мълчаливо се разучаваха — те него, той тях. Но така, че да не ги дразни. И най-важното, това, което другите европейци не можеха да усвоят — когато разговаряше с тях, не ги гледаше в очите. Според даяките това е признак на лошо възпитание. Те се стрелкат с погледи само когато се карат.

Истинско даякско село беше този кампонг. Пет огромни хижи, всяка от които с по четиридесет стаи за отделните семейства. И всяка постройка върху тераса от дъски дълги четирийсетина метра, метър-два широки, вдигната на високи колове от желязно дърво, да не гние. Хем за защита от наводнения, хем против хищници и змии. Покривът изграден по образец на местните майстори. Стръмен заради дъждовете, заслан с керемиди също от желязно дърво. И всичко — от стълбовете до покрива — без нито един гвоздей. Свързано само с ротангови ластари.

Обзавеждането вътре беше съвсем скромно за европейските представи. Ротангови рогозки и огнище от четири камъка в сандък с пясък. До него камара от съчки за гориво. Колкото е по-внушителна камарата, толкова е по-работлива стопанката. По стените — ловни трофеи: глигански челюсти и еленови рога, на които окачваха копията, сумпитаните и колчаните с малките отровни стрели.

До самия покрив вън имаше нещо като олтар от човешки черепи. Да предадат на домакините своята тайнствена сила, която са притежавали приживе.

Цялото село беше обградено като с крепостна стена от бодливолист бамбук, оплетен с още по-бодлив ротанг. Напоследък междуплеменните войни бяха попрестанали. Въпреки това оградата си стоеше. Растеше си и ставаше още по-непроходима.

Извън оградата на малка поляна зеленееше плантацията на селото. Подобни на огромни азалии папай — пъпешови дървета; захарни палми с грамадни гроздове; саго, чиято сърцевина става за ядене; банани, манго, канелени дървета, мускатни орехи и какво ли не. А по клоните бяха окачени кошери от бамбук.

На третата вечер Джалонг реши да свика съплеменниците си на съвет. Да им съобщи кога ще се извърши погребението. Истинското. И подобаващото пиршество.

Насядали на терасата пред дома му, всички чакаха търпеливо решението му. Сред тях на най-личното място този път се бе настанил и Банао.

За случая всички бяха украсени според възможностите си. Като явно най-много държаха на накитите си за уши. Най се ценяха зъбите от пантера, но влизаха в работа и изпилени свински глиги, както капачки от консерви и тежки бронзови обеци. Най-разтегнати, претоварени от своеобразните си украшения, висяха ушите на жените, на някои достигащи до раменете. Това е своеобразно мерило за красота. Но скъсат ли се, претоварени от бижута, собственичката им губи всякакво очарование.

Хората мълчаха, някои пушеха лютивци цигари, свити в бананови листа. И чакаха.

Джалонг започна така:

— Време е да успокоим душата на моя баща, някогашния ви старейшина. Да извършим подходящо за храбростта му погребение. Това ще стане след три нощи. Дотогава аз ще отстрелям толкова свине, колкото всички вие няма да изядете до новото пълнолуние. — И се обърна с въпрос към множеството: — Бива ли? Вие само ще ми помагате да ги донесем тук и да ги опечем.

— Бива! — отвърна в хор народът. — Бива!

Отдавна чакаха това. Всеки ден не се прави знатно погребение. С толкова ядене и толкова пиене на оризова ракия. Малко бяха развлеченията в живота им.

Хората вече се надигаха да се разотиват, когато от мястото си се провикна дукунът:

— Млад си ти, Джалонг. Не знаеш, че не ти трябва да решиш това, а дукунът. Той да определи и деня, и броя на свинете, той да произнесе заклинанията към злите духове. Иначе душите на прадедите ще се разгневят и ще ни сполетят страшни беди.

Джалонг се посмути:

— Добре де, Банао! Казвай какво да правим.

Магьосникът отвърна. Явно, премислял го бе добре:

— Колкото и дивеч да убиеш, няма да стигне. Баща ти, великият воин, заслужава повече почит. А ти, както се види, съвсем го срамиш със свидливостта си. И с незачитането на обичая. — И плю: — Какъв баща, пък какъв недостоен син!

Хитрец беше, добре беше подготвил удара си.

Джалонг, пламнал, му се сопна:

— Какво повече искаш?

Банао се надигна с насочен към гърдите му пръст:

— За душата на велик вожд трябва „нова глава“!

— Ще я има! — отсече Джалонг. — Вече се уговорих със съседите да ни продадат две.

За да спазят някогашните си главорезки обичаи, без да нарушават правителствените забрани, даяките от различни племена бяха намерили друг изход. Напоследък си разменяха срещу ценни според тях подаръци стари черепи.

Ала дукунът не отстъпваше:

— За велик вожд не стига някакъв си прашасал череп. Трябва истинска, прясна „нова глава“!

— Ти чуваш ли се какво говориш? — отвърна му още по-рязко Джалонг. — Искаш да изгорят кампонга ни, така ли?

Дукунът не отстъпваше и все повтаряше:

— Какъв баща, пък какъв недостоен син! Пфу! Една глава не смее да отсече.

Нямаше друг изход. Джалонг се обърна към събранието:

— Искате ли да дойдат войниците? С пушките и картечниците. Със самолетите. И да подпалят кампонга. И да ви избият.

Наплашени от подобни разкази, мъжете почнаха да се обаждат един подир друг:

— Не! Не! Не!

— Дума да не става!

— Не сме съгласни!

Джалонг смяташе, че е спечелил битката.

Ала дукунът не се предаде веднага:

— Ако не е човешка, нека да е на орангутан!

— И туй не дават, знаете. Ще ни изсекат овошките.

Магьосникът си тръгна. И през рамо изръмжа:

— Аз казах! Пък през моите уста говорят духовете на прадедите.

И додаде:

— Гледам, напоследък наоколо се навърта един sameц. Все насам гледа, все нещо замисля... Дали девойка ще открадне... Или... Пък може да е зъл дух... Неговата глава ще свърши работа.

Той вече си отиваше, когато Джалонг отсече:

— Баща си ще погребя, както аз реша!

Банао се извърна:

— Както ти или както те подкочоросва белият магьосник, дето го навря сред нас?

— Не го намесвай! Имам ум да решавам сам.

Един по един, смутени от разпратата, хората взеха да се разотиват по домовете. Прибра се и Джалонг. Пригответи се да легне върху рогозката. И усети някаква корава издутина. Мушна ръка и извади отдолу нещо.

Излезе на терасата. И на лунната светлина видя какво е. Обля го студена пот.

В ръцете си държеше сламена кукличка. И най-зловещото — прободена с дълъг шип. А това е... Това е... Зла магия! Който намери такава прокоба под леглото си, на следващия ден умира. Обречен.

Кой я бе тикнал? Мисълта му работеше трескаво. Че кой друг, освен Банао? Решил бе така подло да го премахне. Какво да стори? Магия се обезврежда с по-силна магия. Трябваше да намери още по-властен над злите сили магьосник! А кой ли да бъде той?

Обречен! Преди да е погребал баща си. Преди да е устроил достоен помен. Преди да е измил на реката костите му, преди да ги е положил в урната навръх свещения стълб пред хижата му. Та така, отвисоко да бди как живеят потомците му, да ги предпазва от беди. Вожд покровител. И преди Джалонг да се е задомил, преди да е оставил потомство. Уви! Нямаше да успее! Никой не се е опазвал от такава напаст. Дори без да е ранен с копие или стрела, без да е завлечен от крокодил, без да е ухапан от змия. Ей така, лягаш и умираш.

Цяла нощ не мигна. А тя му се стори безкрайна. Само тази мисъл — щеше да умре! Без да е показал колко велик е бил баща му и колко добър син е създал. За срам и позор!

Когато се развидели, повече не изтрая. Излезе на терасата. И видя на отсрещната тераса седнал дукунът, който го стрелкаше с убийствен поглед.

Какво да стори? Да чака ли примирен безславния си край?

Тогава от съседния вход излезе отец Томас. Поздрави. Седна до него.

— Угрижен ми се виждаш, братко! — рече той тихо.

Джалонг не отвърна.

И мисионерът повтори:

— Нещо те гнети. Сподели го с мен! Може да ти поолекне.

Обикновено умееше да прикрива чувствата си, както подобава на мъж. Този път под кроткия му поглед Джалонг разказа всичко, що бе преживял през нощта.

Отецът го изслуша с разбиращо съчувствие. Накрая, след дълъг размисъл, рече:

— Да речем, че е магия. Да речем, че Банао я е сторил.

— Той е! — избухна младежът. — Само той!

Мисионерът вдигна глава решително:

— Аз съм по-могъщ дукун от него. Вярвай ми!

Познаваше донякъде характера на даяките.

— Дай ми я!

И когато пое кукличката от треперещата му ръка, щракна запалката си и поднесе огънчето под нея. Сухата слама пламна веднага. За няколко секунди злоещата прокоба се превърна в пепел. Отец Томас се прекръсти няколко пъти, прошепна „Патер ностер“ и се обърна към даяка:

— Безсилна е вече! Казах ти, аз съм по-властен от него.

Отсреща Банао, станал прав, с размахани юмруци и диви подскоци ги обсипваше с ругатни и заклинания. Разбуди се цялото село. Зашумя. И Джалонг трябваше да обяснява на всички какво точно бе станало. Най-сетне хората се поуспокоиха. Животът, поне привидно, пое в обичайното си русло.

С няколко другари Джалонг тръгна пак на лов. Нали това беше сега най-важната му задача. До обяд отстреля толкова диви свине, че помощниците му едва успяваха да ги влачат подире си.

Когато приближиха кампонга, дочуха възбудена врява. Скоро един от дотичалите помагачи разправи какво бе станало.

Докато обикаляла околността в събиране на съчки за огрев, дъщерята на Банао била ухапана от кобра. Едва се добрала до село и издъхнала пред колибата. Дукунът обвинил за това мисионера. Той бил направил тая зла магия. А „черни магьосници“ нямат право да живеят.

— Ето ви я „новата глава“! — рекъл побеснелият от скръб дукун.

После намислил друго. Да направи жертвоприношение на Свещения крокодил, покровителя на кампонга, та да ги варди от бъдещи беди.

Свещения крокодил беше стар, много стар. Кой знае как и къде някой му бе отсякъл опашката. И преследван от съперниците си бе намерил спасение в разлива на реката до селото. Грижил се бе за него бащата на Банао, поел бе след това тази грижа Банао. И често го гощаваше я с кокошка, я със свиня. Този път беше решил да му предложи белия магьосник. Да изпита силата му.

Ей това видя Джалонг. Видя вързания мисионер, който вървеше покорно сред тълпата, като повтаряше непрекъснато:

— Прости им, Господи, защото те не знаят какво вършат!

Джалонг се хвърли да го освободи. Изпревариха го. Няколко здравеняци се метнаха отгоре му и го издърпаха назад, напрегнаха всички сили да го удържат.

Когато изблъскаха мисионера на брега, напред излезе Банао. Забъбри проклятията си. Взе да пляска с ръце.

След малко от водата се подаде Безопасатия. Заплува към брега. Изпълзя на сушата. Насочи се право към вързаната жертва. Сякаш знаеше, че е предопределена за него.

Отец Томас го посрещна с ритник по муцуната. Стресна го. Ала само за миг. Крокодилът скоро се окопоти. Настъпи повторно. Устремно. Докопа протегнатия за повторен ритник крак на плячката си и я повлече към водата. Към своята стихия. Човешкото множество явно го смущаваше.

В този миг стана чудо. Откъм гората се чу страшен рев. И веднага след това от най-близкия клон на земята скочи едър орангутан. Най-смайващото беше, че извика с човешки глас:

— Какво стоите? Защо не помогнете на човека?

На даякски език!

Множеството се вцепени. Маймуна — пък говори! Заотстъпва назад. Това беше нещо, което надхвърляше човешките възможности за разбиране. Значи, оставаше едно обяснение. Намесваше се някакъв горски дух. Преобразен. Или пък бяха прави старите, дето разправяха, че орангутаните умеят да говорят, ама не щат, че да не ги карат да работят като хората.

Силната маймуна се хвърли към крокодила, който за всеобщо удивление също се бе заковал на място. Възседна го. Хвана с ръце двете му челюсти и с един напън ги разчекна. Успя да освободи захапания крак.

Отец Томас се претърколи настрана. Този път настървеното влечуго не го последва, а съвсем кротко, лениво дори се обърна, за да пропълзи във водата. Орангутанът бързо развърза ръцете и краката на осъдения. Помогна му да се изправи. И внезапно запита:

— Ти кой си? Не приличаш на другите.

След преживения ужас от жестоката захапка на крокодила, от това, което чуваше и което виждаше, отец Томас помисли, че ще загуби съзнание. Това приличаше повече на кошмар. Орангутан да говори!

Еор, а това беше той, повтори:

— Кой си ти?

Подчинен на тайнствената сила, която излъчваше това странно същество, мисионерът отвърна като замаян:

— Проповедник!

— Какво търсиш тук?

— Дошъл съм да просветля душите на тези божи чада за истинската вяра.

В това време даяките бяха възвърнали самообладанието си. И подканяни от дукуна, награбили кой каквото свари: копие, сумпитан, или мандоу, настъпиха отново.

— От една маймуна ли се уплашихте? — крещеше Банао. — Я по-бързо я убийте!

Но гледаше да бъде най-отзад. Защото усещаше как и неговите нозе треперят от страх. Макар и въоръжен — със своите заклинания. Срещу злите духове най-много помагат заклинанията.

— Убийте ги! И двамата! И двамата! Две „нови глави“!

Джалонг се възползва от суматохата, отскубна се от пазачите си и се втурна напред. Прегърна мисионера:

— Братко! Братко!

Беше забравил маймуната до тях, която ги разглеждаше с явно любопитство.

Тълпата настъпваше. От един сумпитан излетя стрела. Но в уплахата си стрелецът не улучи.

Тогава Еор рече кротко:

— Приберете оръжията! Усмирете се!

Неусетно хората отпуснаха ръце, по изпънатите от страх и напрежение лица неусетно се появиха дружелюбни усмивки. Почнаха да се разотиват.

— Гледайте си работата, хора! — добави Еор. — Забравете какво е станало!

После се обърна към двамата, които се наричаха „братя“ и които вече бяха изгубили страха си от него:

— Елате с мен! Искам да поговорим насаме!

Те тръгнаха подире му. Той вървеше съвсем по маймунски, подпирайки се на дългите си ръце и с мъка провлачваше късите си нозе. Цялото му животинско същество излъчваше необикновено спокойствие. Чувство за сигурност.

Когато се отдалечиха достатъчно от кампонга, Еор ги спря.

— Да поговорим малко?

И приклепна върху дебелия настилка от опадала шума. Седнаха насреща и новите му познати.

Джалонг все не можеше да надмогне изумлението си. Маймуна! А говори! И тази препаска на главата. С прикрепеното към нея колелце.

Еор се обърна първо към него:

— Тебе те познавам. Ти си даяк. Знам и езика ти. Но теб... — И посочи с поглед отец Томас: — Не си тукашен. Различен си. Каза, че си „проповедник“. Какво означава това?

Мисионерът трябваше да му го обясни на даякски:

— Нещо като дукун. Бял дукун. Който иска да направи даяките по-добри. Да не си режат главите. Искане ми се да ги науча как да живеят по-добре. Да се хранят по-добре. Да не мрат от болести.

— Значи, такава е задачата ти? — поклати глава косматият Еор. И повтори повече на себе си: — Удивително сходство!

После отново запита:

— А откъде идваш? Има ли там много хора като теб?

Отец Томас опита да обясни отговора си с познатите му думи от даякския език:

— Да, белите хора са много. По цялата земя. Прекарват живота си по-леко, с по-малко лишения и опасности. В големи кампонги, в

каменни колиби от желязо и парчета печена глина. Обличат се против студ и жега.

Еор постави нов въпрос:

— А къде ловуват? Какво ловуват? Имат ли градини като тези тук?

— Те не ловуват. Те отглеждат животните. Имат и градини, много по-големи от тези, с повече растения за храна.

— А като са тъй големи, как ги обработват?

— Как? С машини...

И като се сети, че това не е даякска дума, реши да обясни другояче:

— Имат сечива. Големи. Сложни. Които сами вървят, сами копаят, сами обират добива.

— А кой ги движи?

— Мотори... Всъщност нещо, в което изгаря течност. Наричат я петрол. Извличат я от земята.

— Петрол! — повтори думата Еор. — Машини!

Въпросите му нямаха край:

— Ами ти как дойде дотук?

— Последно с прауто на Джалонг. Но преди това... — Позапъна се: — Прау на колела. Голямо-голямо прау по... Голямата вода... И с летящо прау...

Говорещият орангутан смени темата:

— А с какво свири Джалонг?

— С магнетофон.

— Кой му дава сила?

— Батериите. — Почна да си помага с ръце: — Кутийки, пълни с електричество...

— Това пък какво е?

Мисионерът се сети. По-просто обяснение не можеше да намери:

— Всъщност укротена мълния. Както са укротени кучетата, свинете.

Еор замълча. Но съвсем за кратко:

— Виждам, чрез тебе мога да си разясня повече неща. Затова първо трябва да науча езика ти. — Надигна се: — Сега се приберете в кампонга си! Никой няма да ви причини зло. Укротил съм ги.

— Но как? — мисионерът още не се бе опомнил от чудодейното си спасение.

— Когато науча и твоя език, ще ти обясня всичко — рече Еор. И се хвана за надвисналия клон, готов да се покатери по него.

Тогава отец Томас постави и своя въпрос, който напираше в главата му от самото начало на чудноватия разговор:

— Ами ти няма ли да ни кажеш кой си?

Орангутанът се почеса по главата. Съвсем по маймунски:

— Не знам ще повярвате ли. — И вдигна космати рамене: — Идвам от друг свят. Тук приех този образ.

Джалонг сякаш разбра. Друг свят! Значи, светът на умрелите. Навярно преобразен прадядо. Защо не?

Изкачвайки се по лианата, Еор подметна:

— Когато ви повикам пак, нали ще дойдете? Да си побъбрим още. Искам да науча и твоя език. За да ти разкажа много неща... — И вече от високото се провикна: — Аз също... като теб... мисионер...

АМОК

От два дни Дао скиташе из гората, без да намери покой. Непоносима тревога стягаше гърлото му. Щеше да стане нещо! Нещо трябваше да стане!

Не беше хапвал нищо. Само понякога потапяше устни в пресякъл пътя му поток и пак тръгваше. Тялото му трепереше. Страх сковаваше гърдите му. А в същото време го пришпорваше нагон за действие. И той действаше. Размахваше мандоуто, сечеше клоните и продължаваше пътя си. Път без цел.

Внезапно отгоре му се посипа градушка от гнили плодове и откършени клонки. Шайка гибони крещеше пронизително над главата му. Той вдигна поглед. И се сети. Беше тръгнал да търси дамар. И тъкмо там, при маймуните, върху сухия клон на каури висеше два пъти по-голяма от главата му кехлибарена буца. Дамар! Нали това търсеше?

Ама боровите клони почват високо, много-много високо, два пъти по десет човека, стъпили върху раменете си, едва ли ще ги достигнат. Освен това дънерът му е толкова гладък, че само катериците и геконите могат да се катерят по него.

Той не се колеба дълго. Наблизо растеше друго дърво. Възлесто, с ниски клони. Дао се хвана за него и пъргав като маймуна изкачи височината до дамара. Стигна. Ама не можеше да го стигне. Деляха го десетина крачки.

В такива случаи даяките знаят как да постъпват. И той го направи. Отсече един клон от дървото, на което се беше покачил, и го прехвърли да се опре в едно разклонение на каури. Получи се нещо като мост. Мост само от един кол! И то съвсем неустойчив.

Придържайки се за увисналите лиани, пристъпвайки уверено по люлеещото се мостче Дао стигна целта. Откърти дамарената буца, проследи как тя падна на земята и се обърна да се върне по същия път. Ако не бяха проклетите маймуни... Какво им хрумна в дяволските глави? Една се протегна и издърпа назад към себе си кола.

Дао остана безпомощен върху каури. Как да слезе? От такава височина!

Но скоро намери разрешение. Напрегнатият му мозък преценяваше мигновено. На два метра от него висеше ротангова лиана. Той отсече клон от каури и с него придърпа лианата. После все по нея, по нея, ожулил до кръв ръцете си, успя да достигне друга лиана, по която се спусна на земята.

През цялото време гибоните крещяха, беснееха над него, като не преставаха да го замерят с всичко, което им попаднеше. Вбесяваха го. Затова, когато стъпи върху килима от подгизнала с влага шума, Дао забрави дамара. Остана само гневът му към маймуните. Ех, ако имаше сумпитан! Но нямаше. Защо ли?

Не помнеше. Забравил беше и кога е напуснал кампонга. Трябваше да си вземе оръжието и да се върне, та да застреля ордата. Останала бе единствено омразата му към маймуните.

Така се запъти към селото.

Пред входа в бамбуковата ограда спря. Разколеба се. Цялото село се бе събрало напред площада. Тълпата: мъже, жени, деца, беше направила място в центъра, където бе застанал дукунът Банао. А срещу него — Гонтор. Млад, силен мъж.

Дукунът мърмореше своите баяния, като от време на време почваше да подскача, да се криви, да крещи. После внезапно се заковаваше на място. И продължаваше неразбираемия брътвеж. В ръката си държеше половинка от кокосов орех, а от разпалените въглени в нея се виеше струйка дим. За връзка с тайнствените сили. Бъбренето му стана по-разбираемо:

— Аз съм всемогъщ дукун! Най-могъщият! Мога да преобразя Гонтор в маймуна, мога да го превърна в обикновен човек.

И отново закрепцяваше, отново подскачаше. Пак спираше. Пак занареждаше:

— Онази маймуна, онзи говорещ орангутан е човек, омагьосан от друг дукун. Но аз съм по-силен. Ще разваля магията му.

Почна да вие. На устата му се появи пяна. Така дукуните влизат във връзка с духовете. Научават всичко от тях. После размаха ръце около главата на безволево застиналия отпреде му даяк. Сякаш паяк омотаваше уловената муха в мрежата си. И не спираше:

— Ти си маймуна! Чуваш ли? Ти си маймуна!

И чудото стана.

Гонтор се отпусна на четири крака. Започна да подрипва, да вика, да гледа като диво животно. Сякаш всичко човешко го бе напуснало. Чешеше се като маймуна, зъбеше се като маймуна.

Банао му подаде зелен кокосов орех. И омагьосаният го хвана с радостен вик. Загриза го. Някой му подхвърли зелен банан. Гонтор захапа и него. След това изведнъж пробяга през тълпата, която уплашено му направи път, и се метна на една палма. Достигна листния кичур, залюля се на него.

— Убедихте ли се в силата ми? — пъчеше се Банао. — Създадох маймуна, сега отново ще го направя човек.

Подвикна му нещо и Гонтор послушно се спусна от дървото. Тръгна все така на четири крака към дукуна.

Дао не издържа повече.

— Ах, проклета гадино! — изкрещя той. — Ще ми дърпаш клона! Ще ме замеряш с...

Не довърши. Побеснял от гняв, с див рев той се хвърли напред, достигна човека маймуна. И замахна с мандоута. Обезглави го с един удар. Беше достоен син на главорези. И се закани към потресената тълпа:

— Никой да не ме докосва! Аз убивам... Убивам...

Хората се пръснаха ужасени към домовете си с викове:

— Амок! Амок! Амок!

Разбрали бяха, че го е овладял зъл дух. Бесът за убийство.

Но само след минута мъжете занаизлизаха от колибите с оръжията си: копия, духови пушки, мандоута. Амок не се лекува. Овладеният от беса се убива.

Дао, изглежда, и в лудостта си осъзна това. И без да чака побягна обратно в джунглата. Тича, тича до вечерта. През зеленянали води, през тръстики и бамбук, през папрати и лиани. Не можеше да си намери място. Трябваше да убива... Да убива...

Видя спотаен в храсталака пъстър питон. И преди нещастното влечуго да се опомни, отсече главата му. Разполови и пробягал варан. Обезглави пълзяща костенурка, преди да успее да се свие в корубата си. И опитващото да се скрие под шиповете си бодливо свинче. Не му се удаде да настигне побягнала брадата дива свиня. И дребно еленче. Много по-пъргави бяха от него. Не улучи с ножа си и прелетелия над

главата му дракон — летящо гущерче, което в полет захвапа една пеперуда и достигнало отсрещния клон, се покатери по него да си я изяде на спокойствие.

Смрачи се. Под високия листен покрив бързо се надигна мрак, все едно черен вулкан. Зблещукаха светулки. Налетяха комари.

Но това не. Не бяха светулки. Бяха очи. Само че не на елен. Много ниско бяха разположени. Пантера! Готова за скок.

С див рев Дао се метна насреща ѝ. Неочаквала такава съпротива, хищницата отскочи назад и изчезна в тъмнината.

— Бягай! — изкрещя подире ѝ Дао. — Аз убивам! Убивам!

И продължи. Излезе на някаква поляна. По-право плантациите на съседното племе. Ето и кампонгът му!

Дао се спотаи в храстите. Само след минута покрай него мина жена с дъщеря си, натоварени с наръчи дърва. Потиснати бяха, защото, увлечени в работата си, бяха закъснели. Двете дори не свариха да извикат от уплаха. Лудият размаха мандоуто си и ги повали мъртви сред тревата. След което, позаситил жаждата си за кръв, се обърна и побягна в джунглата. Без да подозира дори какви последици щеше да има това убийство.

ПОСЛАНИЕТО НА ЕОР

И този ден Джалонг продължаваше лова си на диви свине за погребението. А Еор — орангутанът, и отец Томас разговаряха, седнали върху един повален дънер. Всъщност не разговаряха, а слушаха записа на посланието, което Еор възнамеряваше да изпрати до цялото човечество. Беше на английски:

„Братя по разум, дойдох при вас от четвъртата планета на звездата, означена на вашите небесни карти като Алфа Центавър D.

Дойдох, за да установя мечтания от нас, а както разбрах, и от вас, велик контакт. Да обменим научни знания и етични ценности. Дойдох подобно на вашите мисионери именно с тази цел — ако цивилизацията ви е по-развита, да се поучим от вас. Ако е обратното — вие от нас.

Първият ви въпрос естествено ще бъде как съм дошъл. Принципа ще ви обясня на предстоящата ни среща. Как материално тяло може да достигне скорост, съизмерима със скоростта на светлината. Вие както разбрах, вече се досещате за съществуването на «хроналните аномалии» — резултат от промяната при скоростта на времето в дадено тяло.

Ние сме изучили само принципа. Не сме го овладели напълно. Предстои ни още много работа, за да постигнем мечтания ефект.

По няколко причини беше пренесен само мозъкът ми. Кριοлизиран. От една страна, за по-малък разход на енергия. И от друга — заради външния ми вид, който е съвсем различен от вашия.

Но всяка машина може да допусне грешка. Нанороботът ми ме облече в тялото на земно същество, в

което не мога да се представя пред вас.

Затова, ако пожелаете, ще обменим опит задочно. За целта при ваше съгласие, оповестено чрез масовите средства за информация, ще съобщя координатите си, където ще проведем без визуален контакт обмяната на информация, научна и етична, с компетентни представители на вашата Организация на обединените нации.

Целта ми е знанията, които ще ви предам, да станат достояние едновременно на цялото човечество, а не на отделни негови групи. Предпазливостта ми се дължи на това, че донякъде съм осведомен за човешката душевност, както и за междуличностните и съсловните отношения.

В космическите измерения съществуват три нива на цивилизация. Впрочем това ви е известно. Първото е овладяло своята планета, второто — своята звездна система и третото — своята галактика. Засега нямаме никакви основания да мечтаем за повече.

Ние навлизаме в третото ниво. Това е един от първите ни опити. А вие, както разбирам — във второто.

Съществуват и няколко енергийни стадия, през които разумните същества на всяка планета преминават: физически, основаващ се на силата на собствените мускули и на работните животни, химически — на двигатели с външно и вътрешно горене, електронен — на използване на електрични потоци и електронни устройства. И накрая нашият — фотонният, който разчита на неизчерпаемия източник на фотони от звездата ни. Най-икономичен и екологично най-чист.

Надявам се да споделим опита си и в областта на етиката. Както еволюира цялата Вселена, както еволюира биосферата на дадена планета, така еволюира и нравствеността. Вашата стига до личното щастие — да го наречем нирвана. Нашата продължава по-нагоре.

Но всички тези въпроси не могат да бъдат изяснени в подобно обръщение, което всъщност е само покана за събеседване. Очаквам да се отзовете на призива ми.

Да осъществим контакта! Да подпомогнем
обединяването на вселенския разум!
Чакам!“

Еор прибра „фонографа“ си — с това остаряло и за Земята име бе кръстил своето сложно устройство, и се обърна към слушателя си:

— Надявам се, че съм успял да предам поканата си на разбираем за хората език, нали?

Мисионерът отвърна:

— Не се съмнявам в това! Обаче не съм толкова уверен каква ще бъде реакцията им. Човечеството, уви, няма общ интерес. Всяка нация, класа, религиозно общество гони своя цел.

Орангутанът поклати глава:

— Тогава ще бъде много жалко!

Наоколо джунглата кипеше от живот. Листните грамади наподобяваха необикновен зелен взрив, вулкан от бухнала вулканична пепел. Ако не бяха животните. Неизброимото множество ровеци, пълзящи, тичащи, подскачащи и летящи твари, върху които погледът се спираше, накъдето и да се отправи.

„Страната на летящите чудеса!“ — рече си Томас. — Така са кръстили първите европейци този архипелаг.

— Знам! — нещо като усмивка изви устните на странния орангутан. И посочи нагоре.

В същия миг над главите им премина наподобило книжна лястовица гущерче драконче. Отсреща пък прелетя от едно дърво на друго летяща жаба. Стрелна се плоска, изящно нашарена летяща змия.

— Аз знам! — повтори Еор. — Познавам и летящите кучета, и едрите прилепи, и летящите катерици. И...

Ниско долу, до земята, беше съвсем тихо. Но горе, над плътния зелен свод бушуваше властният мусон, от който нейде високо-високо мощните корони се люлееха в такт с неравните му пориви. И шумоляха заплашително-тревожно, като ръсеха дъжд от начупени вейки, обрулени плодове, листа и подобните на конфети венчелистчета на прецъфтяващите дървета.

Отец Томас продължи прекъснатата си мисъл:

— Драги Еор! — вече си говореха на име. — Посланието ти е много хубаво. Но как ще го предадеш, нужен е мощен радиопредавател.

Нова усмивка изви устните на маймуната:

— В моята експедиция е предвидено всичко. Аз притежавам система за кондензиране на радиовълните в тесен лъч, с който ще се включва в най-близкия транслационен спътник на стационарна орбита. А той ще препредаде по-нататък посланието ми.

Вече няколко дни двамата бяха все заедно освен за сън, когато всеки се подчиняваше на своята природа. Орангутанът Еор си изплиташе гнездо в клоните, а мисионерът се прибираше в кампонга, където всъщност беше мястото му. Защото той беше дошъл да проповядва Словото Божие, а не да посредничи с космически пришълци.

Едва днес като че ли и двамата имаха настроение за взаимни обяснения. Впрочем досега Еор само беше изучавал езика на другаря си.

И ето, отец Томас постави основния въпрос, който най-често го вълнуваше:

— Еор, ти спомена за „хроналните аномалии“...

Другият се замисли:

— Навярно това ще бъде една от най-трудните ми задачи при контакта с вашите учени. Чудя се как да бъде пределно прост и ясен. Мога да кажа само това. Всяко тяло съдържа запас от хронони. А хрононите — това са квантите на времето. Когато този запас се изчерпи, веществото се разпада. А успеем ли да променим хода на времето, всъщност количеството на хрононите в едно тяло, ще се получи равнодействаща, насочена в обратна посока.

— Възможно ли е?

— Някога и вие ще се научите да управлявате и времето, и пространството, както сега управлявате скоростта, температурата, налягането, силата на тока. Нашите постижения в тази област засега все още могат да се сравняват с опитите на древните елини да наелектризират кехлибарена пръчица с триене.

Мисионерът махна с ръка:

— Виждам, моите познания, пък и не само те, не достигат да смелят тази проста за теб истина. — Ала не се отказа да пита: — Дано

пък отговорът на този ми въпрос бъде по-разбираем за такива като мен! Направо — ами фотоните, които ви осигуряват енергията?

— Ами тази, която вие ползвате, не е ли трансформирана светлина? Храната, горивата ви. Само че ние преди вас успяхме да я оползотворим направо без посредничеството на асимилацията.

Еор почувства, че на събеседника му стана неудобно да поставя такива детински за него въпроси. И то на една маймуна — тъкмо това всъщност беше сега Еор.

— И все пак — смутолеви Томас. — Едно е електричество, поток от електрони. А фотонът...

— Преди няколко века нали никой не е допускал, че ще успеете да впрегнете мълнията? А сега? Вие дори не предполагате изключителните възможности на кондензираната фотонна енергия. А това е една от моите задачи — да ви го демонстрирам.

Томас възкликна:

— Изумяваш ме! Отде пък знаеш и това?

— Вие бихте отговорили — техника! Тъкмо тъй. Притежавам апаратура, която от разстояние успява да разчете електромагнитните вълни, индуцирани от компютрите, и да извлече от тях информацията, без да се включва директно в системата. С няколко думи — използвам информационните банки на човечеството.

— Тогава аз за какво съм ти нужен?

— Ти ме научи да разбирам, да чета и да говоря английски.

— Аз ли?

— Точно ти. Макар и несъзнателно.

— Пак ме смайваш.

Еор показа с пръст диадемата си:

— Ако искаш, наречи го психоскоп. Всъщност той външно прилича на лекарските офталмоскопи. Вместо в окото прониква в душата.

— И какво виждаш?

— Агресивност, прекалено много злоба във всичко живо наоколо. Прекалено много злоба има на вашата планета.

— Тъкмо заради това, ех, и заради нещастията ми, аз, бившият студент електроинженер се посветих на религията. Която като че ли единствена може да ни откъсне от злото.

— От началото на своето очовечаване човекът изповядва някаква религия. И въпреки това...

— Те също еволюират. За даяките всеки съсед е враг. В Библията пък е казано: „Око за око, зъб за зъб“. Узаконено отмъщение. Трябваше да се появи християнството, за да ни даде поне засега най-висшата етика.

Еор пак сви устни:

— Какво според теб е най-важното в тази етика? Коя формула?

Мисионерът не се поколеба:

— Не прави на другите това, което не искаш да правят на теб!

— Ех, все е нещо повече от нравствените норми на даяките. Но това ли е върхът? Тя е пасивна доброта. При това заради нея ти очакваш отплата — Рая или Ада.

— За нас, поне в днешните времена — да.

— А за нас — недостатъчно. Предпочитаме активната: „Прави това, което искаш да правят на теб!“

Отец Томас го изгледа, едва сдържащ жаждата си да чуе наистина нещо ново от това чуждо същество:

— А вашата формула, както я нарече?

— Вие, ако сте праведници, се стремите към личното щастие. А за нас щастieto е да правиш другите щастливи.

— Другите... А ти?

— Това е пък твоето най-висше щастие. Колкото повече добрини си сторил, толкова си по-удовлетворен. Еволюцията в цялата вселена започва с егоизма. Ние постигнахме, поне засега, висшия егоизъм. Ти, а не другият, да изпиташ насладата, че си помогнал. — И добави: — Само едно допълнение към вашето латинско название на вида „човек“. Вместо „хомо сапиенс“ — „хомо сапиенс и етикус“. Защото и сред вас се срещат хора, достойни да живеят сред нас. Но условията...

Томас запита умислен:

— Впрочем, ние още не сме наясно какво означава добро.

— Аз също не мога да дам дефиниция. То е несъзнателно. Иначе е търговия: ти на мене, аз на тебе. И да ти кажа, такъв въпрос за нас не съществува. Разбрах какво значи едва тук, като го съпоставих с вашите нрави.

— Не е точно така. Християнството повелява: „Ако имаш две ризи, дай едната на ближния!“

— А защо не: „Дори ако имаш само една, дай и нея“?

Томас поклати глава:

— На Земята всяка религия има своя мярка.

— А то е тъй просто! — прекъсна го Еор. — Помагай на другите да не бъдат нещастни!

— Има ли и при вас нещастни?

Еор заобиколи прямия въпрос:

— За някои това значи незадоволени потребности: материални и духовни. У нас останаха само духовните. Ние не сме роби на вещите като вас. Понятията богатство, власт, разкош са анахронизми. Богатство — да. Но на идеи. На хипотези. Търсене на смисъла на живота. Тук всеки може да помогне на другия със своя идея — единствената собственост, която тозчас става всеобща.

— Че как? Нали всеки е отделна личност. Отделна, честолюбива.

Еор се усмихна:

— Разковничето — анонимността!

— Анонимността — проклятието на големия град, основата, върху която избуява престъпността!

Еор кимна:

— У вас — да! Зависи от условията. При вашите условия... При вас всеки е луд да запише името си в историята, в изкуството, в науката. — Отново се усмихна снизходително: — Да го види напечатано. А никой от нас не желае да превъзхожда другите. Няма величия и нищожества.

— Но как?

— Всички ние общуваме, споделяме знания и опит, които се натрупват в централен, да го наречем по земному, информационен пункт, където се взема най-подходящото решение за развитието на обществото. Управници нямаме, всеки знае задачата и мястото си при изпълнението ѝ.

Отец Томас мълчеше. Все още трудно възприемаше всичко това.

Еор довърши:

— Никой не може да получи самочувствието, че превъзхожда другите. Никакво чувство за важност.

Мисионерът прошепна замечтано:

— Само духовен живот. Нещо като нирвана.

— Човешката нирвана е лична. Ние се стремим да стане всеобща. Ние преживяхме индустриалната ера, навлизаме в интелектуалната. Но, уви, и ние не сме осъществили всичките й възможности. Мечтаем за повече. За повече знания. Защото тайната на битието си остава все още неразгадана.

Томас наистина беше смутен:

— Щом и вие... Тогава какво остава за нас...

Внезапно ги лъхна мирис на глиган. И тозчас ги върна на земята. Показа се цяло стадо, но тоз час се въртна подплашено назад. Отново настана тишина.

— Така е в джунглата — подметна мисионерът. — Долу, на земята, животните са малко. Повечето са горе, по дърветата.

— Това ако не знам... — отвърна Еор. — Нали и аз живея там?

Томас прехапа устни. Забравил бе с кого говори. Такава външност и такива мисли под нея! Пак попита:

— Чудя се! Как успя толкова скоро да научиш и езика на даяките, и английския?

— От теб, от тях.

— Но нашите разговори са толкова делнични. Аз въобще не съм и споменавал някои от думите, които ти употребяваш.

Еор кимна:

— Това е едно просто, но сполучливо устройство. Впрочем, излишно е да се убеждаваме, че гениалното е просто.

И посочи колоната черни мравки, която се източваше на метър от тях през гъстия мъх.

— Как се разбират те?

— С миризми — отвърна, както бе учил в лицей, Томас.

Орангутанът поклати глава:

— Не само посредством миризмата. А и с биополетата си.

— Какво общо има това с нашия въпрос?

Еор не го остави да се доизкаже:

— Този апарат на главата ми, който за простота нарекохме „психоскоп“, има многостранно предназначение. Едното е това. В специализираните неврони на твоя мозък са запазени като електрохимични отпечатъци отделните понятия. Редом с означаващите ги думи. Но мозъкът не спи. Той непрекъснато излъчва биотокове. Това е неговото биополе. Най-сложното. Съставено от различни по сила и

честоти вълни, всяка отговаряща за отделно понятие и означаващата го дума.

— Телепатия?

— Не съвсем. Защото в случая главно участие взема психоскопът. Той възприема от разстояние тези биоелектрични товари, след което ги препредава на съответстващите синапси. Едновременно с това проектира и звуковия им сигнал. И възлага на невроните понататъшната работа — да изготвят отпечатъците. Или, както казвате, превежда първата сигнална система във втора.

Отец Томас се бе превърнал в слух.

— Принципно приемливо — рече той. — Но за коефициента на моята интелигентност — направо изумително.

Еор, схванал самоиронията, възрази:

— Изумително е откритието, а не познаването му. То е по силите на всекиго.

И внезапно стана. Хвана се за най-близката лиана.

Вечерните цикади подхващаха пронизителното си цвърчене. Разлитаха се подранили калонги. Завайкаха се гибони и макаци, забързани към местата за нощуване.

— Хайде, Томас, прибирай се и ти! Пък аз да си направя навреме гнездото.

Разсмя се досущ като човек:

— Нали съм си избрал такава племенна принадлежност?

И вече от височина няколко метра подметна:

— Ако искаш, утре пак! На същото място.

И като че ли повече на себе си прошепна:

— Сега най-напред да предам радиопосланието си.

Човекът сви молитвено ръце:

— Дано стане... контактът...

Не довърши. Забърза към кампюнга, където би трябвало да прекарва целия ден, за да изпълни мисията си. А той вече като че ли я бе позабравил, не толкова очарован, повече замаян от общуването с това изключително същество.

Дали наистина е пратеник на друга цивилизация? Или... самият Сатанаил...

ЗАГОВОРЪТ

Радиограмата беше недвусмислена:

„Сделката да се сключи на всяка цена.“

Това означаваше, че шефът му развързваше напълно ръцете, като му разрешаваше да прибегне дори до насилие, ако е нужно. В същото време изискваше безусловното изпълнение на задачата. Това „на всяка цена“ издаваше скрита заплаха, намек за последиците, ако не свърши възложената му работа. Стив Макгил настояваше бързо, без никакви уговорки, без никакви усуквания да получи нужния му орангутан. А Зигфрид ван Фелдеке зависеше изцяло от Макгил. Омотал го бе проклетникът така, както огромният паяк отсреща омотаваше неблагоприятния скакалец, който бе попаднал в мрежата му.

Не беше много отдавна. Има-няма пет години. Зигфрид, млад биолог с големи амбиции, се бе захванал с неблагоприятната задача да доставя екзотични животни за зоопаркове и научни институти. По законния ред. С нужните пълномощни, лицензи, препоръки. Макар и да не беше сигурен кой поставя под заплаха от изчезване записаните в Червената книга животни: простите браконieri или научните институти.

Намираще се в Западна Африка с поръчка да достави няколко папагала жако за нуждите на бионичния център в Сан Франциско. Те също са под закрилата на закона, но той без особени затруднения беше получил всепрощаващото разрешение.

Там го намери един млад човек, който съвсем поверително му предложи сделка. Срещу петнайсет хиляди долара да изпрати едно младо шимпанзе на адрес, който щеше да му бъде съобщен след залавянето на животното.

Изкушението се оказа толкова голямо, че клетият Зигфрид не устоя. Съвестта му, екологичното му съзнание, възпитавано години

наред в колежа, оглушаха пред обещаната награда. И той под прикритието на официалната си експедиция успя да улови едно шимпанзе и да го натовари на долетелия хеликоптер, където младежът тозчас му връчи обещания чек. Честно и почтено.

А тези пари му бяха особено нужни. Бяха решили да се оженят с Джейн. Но каква женитба, като и двамата бяха почти бедняци. Той едва беше изплатил заема си за следването. Този чек му падна като че ли направо от небето.

Върна се. Сключиха брак. Роди се Питър.

Но, уви, скоро се оказа, че тези пари не били толкова много. Сам пожела да участва в нова експедиция. И понеже първата беше успешна, възложиха му и втора.

Без да събуди каквито и да било подозрения, този път достави два екземпляра. И получи още по-голямо възнаграждение.

Така, неусетно, тази работа му се услади.

Какво от това, че била незаконна? Какво от това, че броят на шимпанзетата намалял с няколко индивида. Нима само той е виновен за тяхното намаляване? Учените твърдят, че като последица на демографския взрив и индустриализацията в идните два-сет-трийсет години от лицето на планетата ще изчезнат половината растителни и животински видове. Всеки час изчезвал поне по един животински вид. Какво са няколко шимпанзета повече или по-малко? Всъщност, каквото и да правим, те накрая все ще изчезнат. Минало им е времето. Обречени са. Като питекантропите. Като динозаврите. Защо тогава Зигфрид да се откаже от хилядарките?

Банковата му сметка набъбна. И той естествено замечта за повече. Замечта за това, което сънуват повечето хора — разкош. Не като самоцел (съвсем не беше сребролюбец), а като средство за постигане на престиж. Да си шушукат хората: „Виж го ти! Да не му се надяваш!“ Вила. И то не къде да е, а във Флорида, с плувен басейн, с парк, с игрище за голф, тенискортове, конюшня. И автомобили, и яхти. И защо не и личен самолет? Да слушат за това познатите му и да цъкат с език: „Брей!“ Престиж!

Затова не спря. Продължи. Доставяше всякакви маймуни. Но работодателят му накрая спря избора си върху човекоподобните: шимпанзета, горили, орангутани.

И когато при експедицията му в Заир му възложиха доставката на една горила, той си позволи да постави условие. Заплащането да представлява мечтаната вила. И то — да я получи предварително, в аванс.

Купиха му я, но под формата на заем, който трябваше да бъде изплатен с уголемената поръчка.

Отначало всичко потръгна добре. Вече имаше опит. Беше си създавал връзки, успяваше да си набавя разрешения за достъп, навсякъде включваше в бизнеса си подкупени надзиратели в резерватите.

С наркозен куршум улови една самка. Така упоена я прекара до крайбрежието. И когато оставаше само да я прехвърли на чакащата яхта, щастието му измени. Той самият едва успя да се отскубне, а плячката му беше освободена и върната в джунглата.

Това беше убийствен удар! Защото заемът вече ставаше изискуем. Получената с толкова радост и самочувствие вила щеше да се изплъзне от ръцете му. А вече беше настанил там Джейн и Питър. Разполагаха с пари, даваха приеми. Като всички наоколо — все елит, торби с пари, които се пукаха по шевовете. Елит, сред който Зигфрид никога не бе мечтал да проникне.

Тук, в пущинаците, сред негодите, болестите и опасностите, той мислеше само за едно. То го крепеше и в най-трудните изпитания. Че Джейн сега представя пред обществото неговите възможности. С лукс, с личното си очарование, с външния израз на охолството.

Естествено, никому не бе споменал, че е прост ловец. Смятаха го за известен учен, който обикаля света за изключителните си изследвания. Срещу които, както се полага, получава подобаващи доходи.

И изведнъж — целият този блясък трябваше да угасне. Извоюваният с толкова лишения, с толкова рискове престиж беше заплашен да бъде сринат със земята. Тъкмо се бе почувствал и той човек — с тежест, с влияние, с някакво значение. Тъкмо бе позадоволил вроденото си чувство за важност.

За щастие Макгил се показа великодушен. Не поиска веднага погасяване на дълга. Остави му вилата. Не посегна на достойнството му.

Но отново с условия. Да му доставя нови животни за важните му опити. Този път му бе потребен орангутан. Особено бил подходящ за

неговите експерименти. А след това изцяло щял да заличи дължимата сума. Щял да го остави да се радва на постигнатото. Заслужена почивка подир толкова блъскане по всички краища на земята.

Тогава... Как да не го мрази толкова! Тъкмо когато тържествуваше над упоения орангутан, се яви тази султанска издънка. И с един замах унищожи всичко, за което Зигфрид бе жадувал. Докато беше жив Рахман бин Абдул, винаги съществуваше опасността дори при нов успех, дори ако сполучеше пак да хване някоя от тези изчезващи маймуни, Рахман да го спипа и да изпълни заканата си. Да окачи главата му за украса в някоя даякска колиба.

А нямаше право, нямаше дързостта да се отрече от последната си задача. Макгил държеше на думата си — и за добро, и за зло. Оставаше му само едно — насилникът да бъде махнат от сцената. Ала не се махаше сам. Напротив, разпростираше все по-нашироко мощта си.

И Зигфрид взе решение. Имаше достатъчно познанства. Сред тях успя да се сближи с трима, които като него се чудеха как да се отърват от противния им съперник: един тайландец, който доставяше опиум; един арабин, прекупвач на каучук, и един китаец, който пък снабдяваше Хонконг с „макаоски принцеси“. Така наричаха момичетата, които неговите агенти примамваха уж като представители на бюро за женитби, а всъщност ги откарваха в публичните домове, където особено ценяха здравите и хубави даякски девойки.

Рахман бин Абдул бе заплашил и тях, че ще ги лиши от главите им, ако пак ги излови в подобни дейности.

А те не изгаряха от желание да останат безработни. Занаятът им беше опасен, ала доходен и оправдаваше поетите рискове. И те като Зигфрид мечтаеха този самозабравил се туземец да се пръждоса от пътя им. Затова бързо бяха приели поканата на Зигфрид да се срещнат, за да уточнят подробностите за изпълнението на намеренията си.

Пратениците им бяха уговорили тази среща на този остров. Все с цел споразумението им да остане колкото е възможно по-незабелязано. Защото онзи, който им пречеше, имаше доносници навсякъде. И то безплатни, по убеждение, от благодарност, което ги правеше неподкупни.

Все с тази цел, да не бъдат забелязани, бяха пътували през нощта. Кажи-речи изсмукани от комарите. Точно преди разсъмване

бяха пристигнали в потуленото заливче. Познаваха местността, имаха представа за разстоянията.

Четиримата бяха насядали в кубрика на Зигфридовата яхта (тази предпазливост също не беше излишна) и по източен обичай продължаваха да си разменят любезности, като все не пристъпваха към въпроса, който ги обединяваше.

Утрото беше свежо. Ясно. Без никаква мъгла. И отраженията на поруменялото небе от подалото се над горските великани слънце танцуваха като златни рибки по речната повърхност.

Високо над главите им ехтеше песента на гибоните — меланхолични трели, които неусетно и съвсем безсмислено завършваха с подлудяващ кикот. По клоните се премятаха макаци и тънкотели маймуни лангури. Събуждаха се и птиците. Зачуруликаха, записукаха, закряхаха. В плитчините нагазиха чапли. Във водата навлязоха пеликани. Змиешийки, корморани, чайки — всички бързаха да натъпчат гушите си с още сънливите риби. Разхвърчаха се пеперуди, забръмчаха пчели и оси. А за най-голямо удоволствие на хората комарите бързаха да се изпокрият в гъстата шума.

На отсрещния бряг изпълзяха да се припичат на слънце три гавиала. А птиците едва се отдръпнаха да им сторят място. Знаеха, че такава близост е опасна само за рибите.

Зигфрид ван Фелдеке разбра, че трябва да започне. Не можеше да издържи това поне привидно ориенталско търпение. И той побърза да ги осведоми какво бе направил досега:

— Вчера се срещнах с петима даяки. Хората на Рахман нападнали кампонга им, задето пушели опиум. Разгневени, селяните пребили един от тях. След което изпратеният от Рахман отряд разстрелял водачите на бунта. Те пък били братя на моите даяки. А за такова нещо се плаща с кръв. И петимата се заклели да отмъстят. За да защитят честта си, трябва с кръв да измият позора. Иначе никой в кампонга няма да ги зачита. Наговорихме се. Ще се изпокрият в короните. Със сумпитаните. Когато той слезе от хеликоптера, ще духнат стрелите.

— А телохранителите му?

— Който оцелее, освен удовлетворението от възмездието и уважението на съселяните си ще получи от мен пушка с оптичен

мерник, транзистор, магнетофон и шевна машина. На това отгоре — и торба със зъби на пантера.

При разплащанията между даяките такива зъби все още вършат повече работа от истинските пари. Внимават само да не са фалшиви — изпилени мечешки зъби.

После се обърна към китаеца:

— Ти трябваше да научиш подробности за пътуването му.

— Научих ги — показва червените си от бетел зъби китаецът. — Утре ще дойде на тържеството с вертолета си. Все едно слиза от небето. Пратеник на Аллаха...

Арабинът се сопна:

— Не споменавай напразно името на бога!

— Добре де! — махна с ръка китаецът. — Ще дойде като султан. И ще раздава благоволения. Ще им прожектира филми. Туземците примират за филми. Когато са на работа вън от родните си места, каквото припечелят, прахосват за кино и опиум.

— Кога ще дойде?

— Точно на обяд. Когато всичко е готово. И месото, и ракията.

— С колко телохранители?

— Само той и пилотът. Охраната е вече в селището. Там ще го чака.

Зигфрид кимна:

— Другото е наша работа! Вие сте готови, нали?

Тримата потвърдиха. Всеки от тях щеше да дойде с добре въоръжен хеликоптер. То се знае, не лично негов, а на мафията, към която се числеше.

Зигфрид разгъна картата на местността.

— Това значи ще бъде неговият курс. Ние ще се съберем тук!

И посочи мястото.

— С трите машини ще го пресрещнем тук! — Не успя да сдържи доволната си усмивка: — Три срещу една! Съмнява ли се някой?

— Ами ако го изтървем? — рече неуверено тайландецът. — Ако промени маршрута си?

— Тогава долу ще го чакат сумпитаните. — Но тозчас вирна глава: — Ние, не се съмнявайте, няма да го изпуснем... Този път няма да се измъкне както досега. — И завърши: — Време е да се разделим! Предпазливостта е най-нужна тъкмо днес...

Скоро четирите лодки поеха в различни посоки.

КРЪВНО ОТМЪЩЕНИЕ

Дойде редът на Джалонг да бъде нощен пазач.

Ще не ще, налагаше му се да прекъсне разговора си с отец Томас. Макар че му беше много приятно да си приказва с него, с човека, който беше видял толкова много свят и знаеше толкова много чудесии, за които даяките даже не подозираха.

— Такъв си ни е редът — рече той. — Макар че такива неща вече не се случват. Вече няма както някога нападения на чужди племена. Ама ние продължаваме да пазим... — И дообясни: — Пък и да не се вмъкне я пантера, я мечка... Затуй... — Той се позасмя: — Понякога и Свещения крокодил на Банао докопва я кокошка, я прасе, та и куче.

В този миг зърна пропъзлял по пода скорпион, едър колкото рак. С един удар на приклада го смаза:

— Опасни са проклетниците.

А отец Томас не се насищаше да пита:

— Помниш ли как е било тогава? Нападенията де?

Джалонг сви рамене:

— Аз — не. Но баща ми е разправял.

— Какво точно?

— Ами че... Всеки чужденец е враг... Всяко племе иска да унищожи чуждото.

— Защо?

— Че знам ли? Види се, само за главите.

— А месото на убитите?

— Не се яде! Табу! — Довърши мисълта си: — Колкото повече глави си събрал, толкова си по-почитан. А даякът живее само за едната чест.

Томас пошепна тихо:

— Все това. Все чувството за важност. И тук, и там, навред. — И сам си възрази: — Та нима при нас е по-различно? Защо разните му там наполеоновци, сталиновци, хитлеровци обявяват войни? Всичко си имат. Но не то им трябва. Искат слава. Все повече слава. Независимо

на каква цена. Тук туземците са режели по няколко глави. А онези... Не собственоръчно, но по тяхна заповед — стотици хиляди, милиони избити...

Джалонг го изчака да се изкаже и рече:

— Тогава и кампонгите са били други.

— Нали и сега има ограда от бодлив бамбук, оплетен с ротанг?

— Това е нищо. Тогава кампонгът е бил на хълма. Между бамбуковите стъбла натрупвали камъни. А кухините на коловете били натъпкани с пипер. Та като срежеш кола, пиперът да се посипе по очите ти.

— Химическа война! — подметна Томас.

Джалонг доби желание да продължи описанието при вида на проявения от новия му „брат“ интерес:

— Ако някой успеел да се прехвърли отвъд оградата, паднал в някой капан. Или заострени колове, или примки от лиани, или покрити с клони ями, където стърчали набучени копия.

— Тогава как са прониквали вътре?

— Даяките са смели, даяките са пъргави, даяките са хитри. Все някои достигали до хижите. Тогава подпорните стълбове били още по-високи. И докато опитвали да се покатерят по тях...

— Ами стълбите?

— Всяка вечер ги вдигали.

— Значи, непревземаеми крепости.

— Няма такива! Нападателят гледали всичко да стане толкова тихо, че никой да не усети. Някой успявал да стигне до покрива, там повдигал някоя дървена керемида и изсипвал донесените в бамбукови гърнета зли мравки. Мравките почвали да хапят спящите. И в настъпилата суматоха проникналите в кампонга отваряли вратите на оградата и заедно с останалите воители нахлували в хижите...

Отец Томас скръсти ръце:

— Господи, Господи! Как си допускарал и това?

Джалонг побърза да го успокои със сгърчено от погнуса лице:

— Сега, братко, вече не е така. Е, не сме станали братя със съседите си, както ни учиш ти, ама нали не си режем главите?

Махна с ръка и излезе на терасата.

Луната бе надзърнала иззад скупчените кичури на палмите и обливаше всичко наоколо със сребристия си блясък. И гланцираните

листа, и дървените керемиди, и бамбуковия плет. Дневните шумове отстъпваха място на нощните. Пищяха до оглушаване какви ли не насекоми, звънливо крякаха жаби: и в локвите, и по земята, и по дърветата. Грухтяха диви свине. Прегракваха нощни птици. Измучаваха прегракнало елени. Тук-там изпращяваше настъпена съчка (от кого ли?), откъртваше се клон — дали от собствената си тежест или от струпалите се отгоре му маймуни?

Джалонг метна през рамо пушката, най-голямата си гордост. И слезе по стълбата. Стълба — всъщност пак кол, само че с издялани стъпала, подпрян под ъгъл.

В краката му се заумилкваха няколко кучета. Тръгнаха подире му, сметнали, че отива на лов.

Отсреща, пред входа на Банао, се мярна някаква сянка. И изчезна.

Честно казано, Джалонг продължаваше да се плаши от дукуна. Почувствал бе злобата му, познаваше коварството му. Какво ли още му кроеше? Уверен беше само в едно — че няма да му прости. Щеше да му напакости. Но как?

Достигна портата на оградата. Провери дали е залостена добре. И нали не преставаше да си мисли за проклетия магьосник, нито чу шум, нито видя как кучетата се върнаха назад.

Даякските кучета не лаят. Затова не ги бива за пазачи. Те ходят на лов или хапят влезлите в селото чужденци.

Убедил се в надеждността на вратата, пазачът се обърна. И всичко му стана ясно. Врагове нападаха кампонга. Изглежда бяха разкъртили някъде оградата и сега тичаха да се покатерят по стълбите в хижите.

Отде можеше да допусне, че идваха да отмъстят за убитите от завладения от амока Дао жени? Такова безсмислено, жестоко убийство не се оставя без възмездие.

Той въобще не се замисли. Свали пушката и откри стрелба. Чуха се стонове, викове, проклетия. Неколцина се строполиха на земята в гърчове. Това не смути останалите. Те продължиха да се катерят към терасите.

Ала гърмежите на Джалонг бяха разбудили навреме съселяните му. Неразсънени напълно, те грабваха мандоутата и копията. Излитаха навън и пресрещнаха смело враговете.

Битката се разрастваше. Викове, крясъци, женски писъци! Внезапно, в разгара на боя, откъм гората проехтя мощен глас. Човешки, но с някакъв особен тембър, все едно рев на чудовище:

— Хора, спрете!

Те все едно не го чуваха.

— Спрете, ви казвам! Заповядвам ви!

И... Стана чудо...

Нападателят неочаквано се заковаха на място. Отпуснаха ръце, някои захвърлиха ножовете и копията си на земята. Лицата им загубиха свирепите си изражения. Замънкаха някакви нелепи обяснения. Заотстъпваха, сякаш едва сега разбрали, че са попаднали в чужд кампонт. Изглежда забравили за какво са дошли.

Ала съплеменниците на Джалонг не бяха забравили. Видели ги така объркани, без да разбират на какво може да се дължи това, се спуснаха отгоре им, като безпощадно съсичаха всеки, изпречил се пред тях. Това вече не беше сражение, а безмилостно клане.

Тогава гласът от джунглата прокълкна отново:

— Спрете и вие! Не виждате ли, че не се съпротивляват? — И натърти: — Назад! Всички в колибите си!

И те покорно сведоха рамене, обърнаха се и поеха към домовете си. Все едно нищо не бе станало.

Джалонг още не можеше да се опомни. Ясно му беше само едно — това беше магията на загадъчния орангутан.

— Еор! — провикна се той. — Ти ли си?

— Аз съм, не се плаши!

И в следващия миг се свлече от клона на манговото дърво, скочи тромаво на тревата и се запъти към него с клатещата си маймунска походка, опирайки се с ръце на земята.

Дойде и отец Томас, не по-малко потресен, не по-малко учуден от другите, които се бяха стълпили на терасите и гледаха с ококорени очи неочаквания си спасител.

Бяха разбрали. Ако не беше той, онези, враговете, както ги бяха изненадали, щяха да ги изколят до крак.

Отец Томас клатеше замислен глава:

— Такава мощ! Все едно бог миротворец.

Еор сви космати рамене:

— Това, което бях нарекъл психоскоп. Диадемата. Само че в случая с обратно действие.

Мисионерът, бившият студент електроинженер, не можеше да си го обясни:

— И аз като тези прости хорица бих го приел за магия.

— Освен да приема, то е предназначено и да предава. Излъчва биополе, което индуцира в мозъчните центрове химикоелектрични импулси, присъщи на всеки вид поведение. Мога да укротявам, мога да вбесявам. Ако поискам... — И добави: — Това е единственото оръжие, което имам право да употребявам.

Управление на поведението с електромагнитни импулси! Томас премисляше трескаво. Откъде му беше познато?

Но да. Доктор Делгадо вкарвал електроди в различните мозъчни центрове на бикове. Дори изнесъл спектакъл на сънародниците си. По заповед чрез радиопредавател, употребен като рапира, той възбуждал ту центъра на гнева и бикът налитал яростно, ту центъра на спокойствието и бикът идвал кротко при него.

Наистина апаратът на Еор представляваше доусъвършенствана идеята на Делгадо, само че без имплантирани в мозъка електроди. Само това — непосредствено въздействие с електровълни върху определени мозъчни центрове от разстояние.

Докато траеше разговорът им, даяките от колибите се бяха опомнили. Бяха осъзнали какво бе станало. И наскачали на земята, бяха подхванали своите бойни танци. Танците на победата! С размахани мандоута, с тържествуващи кръсъци. А жените и децата ги подканваха отстрани, докато близките на пострадалите превързваха ранените или оплакваха убитите.

Еор рече:

— Да ги оставим! А ние да отидем другаде!

Излязоха. Седнаха върху повален бамбуков ствол.

Но воините спряха танците си, излязоха и те, обкръжиха Еор и двамата му приятели и проснали се по очи, замърмориха неразбираеми думи.

— Какво правят? — запита Еор.

— Благодарят ти, че ги спаси. Смятат те за дух покровител.

— Наистина — кимна Томас. — Притежаваш властта на бог.

Орангутанът отвърна смутен.

— Вие поне знаете, че не идвам като бог. А като равен сред равни. Разумен сред разумни. Не със силата, а с идеята. Моята идея е моята сила. У вас силата е все още на по-голяма почит, отколкото идеята. — Еор сви устни в тъжна усмивка: — Вече успях да схвана и това. При вас всичко е борба. Като при животните. С един стремеж: победа!

Томас отвърна:

— Такъв е редът в природата.

— Искаш да кажеш: на животните. А виж, при нас е друго. Ние не се месим в техните отношения. Само доказваме, че разумът превъзхожда първобитните природни закони. Че и етиката еволюира. Не знаем докога. Но... — Едва успяваше да надвика приветствията на тълпата: — Ще надживеете ли и вие това? Славословите победителя. И на мач, и на конкурс, и на война. Заради един щастливец си затваряте очите пред безброя на несполучилите нещастници. Ей с това се гордеят. Че не допускаме победители. Дори във великодушието. За да няма победени. Което е равнозначно на нещастни.

Джалонг слушаше. И все не доразбираше нещо.

— Как ще оцелееш, ако не побеждаваш? Враг, пантера, крокодил...

Орангутанът ставаше все по-тъжен:

— Победа! Победа! Победа! На всяка цена! Това е то — предтечата на злото. На всяка цена... Това значи и с честни, и с нечестни средства.

Той се измъкна от множеството. Хвана се за клона, по който бе дошъл. И довърши:

— Това е едната от задачите на моето идване. Мисионер срещу победителите. Да изхвърлите от речника си тази проклета дума: „Победа!“.

Изкатери се пъргаво нагоре и се скри в гъстата шума.

ГОНИТБАТА

Рахман бин Абдул Субанто можеше да бъде напълно доволен. Гостуването му в селището се превърна в триумфално шествие. А то какво ти градче? Всъщност една китна градина, прорязана от нещо като улички, очертани с редици от кокосови палми, фикуси, банани, бамбук, по които се бяха увидели безброй нацъфтели орхидеи, тук смятани за плевели. Рахман си бе помислил: колко ли би получил за всеки от тези разкошни плевели, ако успееше да ги изнесе в Европа или Америка?

Зад тези колони в зеленината се гушеха туземните хижи, заслонени от избуялите папай, манго, касава (маниока), ананаси, батати и какво ли не. Не градче в джунглата, а ботаническа градина, събрала екзотиката на целия свят.

Приветливите жители го бяха посрещнали така, както навярно не бяха посрещали и дядо му, султана. С песни, танци, радостни възгласи, които го съпровождаха през цялото му пребиваване тук.

Възхваляваха го не само редовните му доставчици, на които той раздаваше полагащата им се част от печалбата като дивиденди. Възхваляваха го като че ли най-вече бедняците, които всъщност нямаха какво да му продадат, а той бе изсипал и върху тях своята щедрост.

Рахман нямаше нужда от пари. Имаше нужда от слава, от възхищение, от обожание. Печалба за себе си не оставяше. Имаше си всичко, което му бе нужно.

Освен справедливите доплащания и подаръците бе уредил за населението и безплатни театри на сенките, любимите индонезийски представления. Бе им прожектирал цял ден задъхващи уестърни, тъй подходящи за темперамента на местните хора.

И най-важното — правеше се, че не забелязва проявите, които неговата религия забраняваше. Накрая ги бе оставил да се отдадат на своето племенно развлечение — надпиването с оризова ракия. Докато се строполят безсилни на земята. Ако ли пък някой почваше да

буйства, другите, по-трезвите, го връзваха за някой кол и го оставяха там, докато се укроти.

Настроението му не можа да развали дори суматохата при посрещането му на поляната, която бе послужила за аеродрум на хеликоптера му.

Телохраниелите му бяха докарали петима даяка с вързани отзад ръце. Заранта не друг, а местните жители ги бяха заловили. Даяките поначало не понасят чужденци. А тези бяха слезли от прауто си и без да подозират, че са проследени, се бяха отправили към същата поляна и на туй отгоре се бяха покатерили по дърветата със сумпитани и колчани отровни стрели.

Рахман не ги разпитва. Даяките са упорити. Издръжливи на всякакви изтезания. Нищо нямаше да научи от тях. Пък и много-много не се интересувахе. Цялата област гъмжеше от негови врагове, които не можеха да му простят, че ги бе лишил от сладките печалби. И които мечтаеха да го няма, за да потекат отново реките от пари в джобовете им.

При това знаеше как действа на тълпата великодушието. Реши да се покаже великодушен. Заповяда само да начупят сумпитаните им и да изгорят отровните им стрели, след което да потопят прауто им, а тях да изгонят от селището. Само толкова!

Всъщност това наказание не беше по-леко. Обезоръжени, без превоз трудно щяха да се измъкнат от прегръдката на джунглата. Пък ако успееха, надали друг път щяха да замислят подобна глупост.

Сега всички, които можеха да се държат на крака, бяха излезли да го изпратят. В такава плътна тълпа, че телохраниелите едва успяха да ги избутат назад, за да може машината му да задвижи витлата си.

Ето, моторът увеличи оборотите. Наоколо се разхвърчаха сламки и отнесени от главите шапки. После машината се отлепи от земята. Все по-нагоре и по-нагоре!

Тълпата под него издребня. Вече не беше множество хора, а сякаш разтревожен мравуняк. Пък да си признае, и той така си представяше хората — тези, които си въобразяваха, че ги обсипва с благодеяния. Не повече от мравки, които бяха нужни за великата цел на живота му, без да съзнават това.

Смяташе, че не се лъже. Спечелил бе хората. Това е политиката. Можеше да ги поведе. Само трябваше да улучи подходящия за това

момент.

А и новината, която научи, не беше за пренебрегване. Някакъв заблуден геолог, когото туземците спасили от гладна смърт, бил открил наблизно платинови залежи.

Ако Рахман почнеше да ги разработва, с доходите от тях можеше да привлече още повече хората. Да им осигури нови доходи, дори известно благосъстояние. Да ги привърже още по-силно към себе си.

Той направи няколко кръга над ликуващата тълпа за сбогом, след което пое по обратния път.

От високото всичко изглеждаше малко. Дребни бяха и дърветата на джунглата. Сякаш не гигантски фикуси, железни дървета, палми, а избуял мъх, сред който като бронзова лентичка се гънеше реката в безбройните си разливи, задънени ръкави и меандри.

Така изглежда светът и на самия Аллах. Мъх, сред който щъкаха невидими оттук зверове, птици. И хора. Хора като мравчици!

През грохота на витлата той не ги чу. Не ги и видя. Бяха се появили зад него. Усети ги може би с някакво тайнствено шесто чувство.

Извърна рязко глава. Наистина, преследваха го. Четири вертолета, навели леко корпуси, се бяха спуснали подире му.

Мисълта му работеше трескаво. Той наведе лоста, натисна газта. Машината се стрелна напред с максимална скорост.

Преследвачите също ускориха ход.

Някога Рахман беше служил като военен пилот. И то на машина от този тип. Познаваше отлично възможностите ѝ. Не бе забравил и правилата на боя.

Рязко намали оборотите, почти загаси мотора. Апаратът сякаш пропадна, хлътна надолу към надигащата се разлюляна от мусона гора, отдалеч наподобила изкласила оризова нива. Надяваше се преследвачите да го подминат. И той да се окаже зад гърбовете им. Предимството е на този, който е отзад.

Скоро се убеди, че не са новаци. Те свиха малко встрани и повториха маневрата му.

Джунглата се надигна отсреща като зелено море, готово да ги погълне. Рахман почти се гмурна в това море. По-право спусна се досами реката, залъкатуши над нея между отвесните ѝ брегове, досущ наподобила зелено ждрело.

Преследвачите закръжиха над него. Не посмяха да слязат толкова ниско. Пък и без това вече имаха предимство. Картечниците им зачаткаха. През воя на перките гърмежите не се чуха. Видяха се само огънчетата от дулата.

Ха сега, Рахман, покажи вещица!

Той отново натисна газта до краен предел. И хеликоптерът му рязко се вдигна нагоре, право срещу бълващите огън машини. Зачатка и неговата картечница. Този изненадващ контраудар посмути нападателите. Те се пръснаха, объркани от неговия устрем. Оръжията им замлъкнаха за малко. Но достатъчно да му позволят да продължи полета си нагоре. Нагоре-нагоре! Усетът му като че ли не бе го измамил.

Оказа се, че „таванът“, височината, до която можеше да стигне неговият апарат, превъзхожда техния. Въпреки това, на няколко метра под него те продължиха да следват курса му, предугаждайки всяка негова нова бойна хитрост. Наистина, не стреляха, да не хаят муниции. Но го следваха. Докога ли?

Рахман мерна бегло скалата за бензина. Намаляваше. Нямаше избор. Той поначало беше човек на риска. А и вярваше, че Аллах помага на смелите.

И ето, отново рязко наведе лоста. Врълетя срещу враговете почти на таран.

Оръжията отново изплезиха червените си езичета. Враговете отстъпиха смутени пред неочакваната му атака. Той се шмугна сред тях и отново се стрелна напред, почти над горските върхари.

Изглежда, не само неговото гориво беше на привършване. Забавиха скоростта си и те.

Готов беше да повярва, че ще ги изпревари, че ще им се изплъзне. Уви! Този път не успя.

Не разбра кога го бяха улучили. Почувства само как кабината се завъртя около оста си, все едно понесена от вятъра яворова крилатка. Бяха раздробили опашното витло, стабилизатора на хеликоптера. Оставаше съвсем безпомощен.

Четири вражески апарата врълетяха насреща му като настървени гигантски водни кончета. Куршумите им зачаткаха по корпуса.

Рахман спусна отвесно машината си. Нямахме време да избира място за кацане. Отдолу се надигна някаква полянка. И хеликоптерът му се строполи върху нея. Ала не се запали. Не се смачка. Пилотът по чудо не се преби. Дори успя да се овладее и да обърне нагоре картечницата си. Но и онези не преставаха да го обсипват с град от куршуми.

В този миг стана нещо изумително. Враговете прекратиха обстрела. Закръжиха плавно над него. Дори се разлюляха в знак на поздрав.

Рахман не се и опита да си обясни на какво се дължи промяната в поведението им. Натисна още по-уверено спусъка на картечницата. Ето, улучи единия! И той, обхванат от пламъци, се стрелна, проточил черна диря от дим към далечината.

Сега и вторият! Той също се оттегли, повлякъл подире си димяща опашка.

Третият и четвъртият въобще не се опитаха да окажат каквато и да е съпротива. Понесоха се по обратния път. И скоро изчезнаха от поглед.

Рахман побърза да се измъкне от кабината, защото хеликоптерът му всеки миг можеше да избухне в пламъци. Хукна да избяга по-бързо от опасната близост.

Тогавя видя... Това направо го зашемети. Хора, а между тях крачеше, по-право тъгрусеше се на четири крака, едър орангутан. И тъкмо той, орангутанът, не хората, заговори:

— Ранен ли си?

Говореща маймуна! Ей това скова езика му.

Ако беше маймуна, не биваше да говори. Освен ако не беше самият Шейтан...

— Виждам — обади се мисионерът, — здрав е. Само объркан от преживяното.

Рахман успя само да промълви:

— Вода!

Томас се обърна към него:

— Ела, братко! Ще ти дадем и вода! И храна! Успокой се!

Но как да дойде. Хората, чужденци, явно не бяха врагове. Но... тази маймуна!

Еор, орангутанът, поклати глава:

— Аз обезвредих враговете ти. Защо продължи да ги обстрелваш? Та се наложи и теб да укротявам.

Рахман се досети. Наистина, беше спрял стрелбата преждевременно. Можеше да помете и онези двамата, които се измъкнаха. А не го стори. Какво му бе попречило? Някаква чужда воля като че ли се бе намъкнала в неговата. Бе я сковала.

Опита да се оправдае:

— Те ме нападаха първи. А който се осмели да се задява с Рахман бин Абдул, не може да чака пощада!

Орангутанът пак въздъхна:

— Колко злоба наистина! Колко злоба!

— Това не е злоба! — възрази попомнил се Рахман. — Такъв е светът. Или те мен, или аз тях! Зъб за зъб, око за око.

Този път Еор се обърна към мисионера:

— Ще му кажеш ли: „Който вади нож, от нож умира?“ Или...

— Нали допреди малко за това разсъждавахме? — рече Томас. — Не са достатъчни проповедите. Ако няма нож, никой няма да убива. Затова да не правим ножове!

Намеси се и Джалонг с простата логика на дивака:

— Тогава със сумпитани.

— Ще ги начупим.

— И с прост кол може. И с камък. Искаш ли да убиваш, ще намериш с какво...

Еор показва големите си зъби:

— Той е прав. Не са виновни оръжията. Виновна е стръвта за убийство. Не притъпим ли нея... — Почти прошепна: — Затова съм дошъл при вас. Да притъпя тази стръв.

— Как? — рече Томас.

— Засега с диадемата на челото ми. С нейната сила. Ако вашите учени я имаха, биха я нарекли „пасифер“ — миротворец. — И посочи Рахман: — Както усмирих неговите преследвачи, както усмирих и него. Мощта ѝ е достатъчна да се справи с цели армии.

Рахман гледаше слисан. И възбуден.

Това колелце — да се справя с цели армии! Който го притежава...

Гибоните бяха подхванали ежедневиия си концерт. Съвсем наблизо по клоните на дърветата се премятаха веселите акробати —

макаците. Заскрибуцаха цикадите.

— За днес стига! — рече Еор. — Хайде, всеки у дома си! До утре!

Хвана се за една лиана и се покатери пъргаво нагоре.

Томас и Джалонг подканиха случайния си гост:

— А ти — с нас! В кампонга!

Ала той мислеше друго:

— Не, не! Аз трябва да се махам оттук! Вие ще ми помогнете! Подгответе едно прау! И ме откарайте към крайбрежието!

Еор го бе чул отгоре. И се провикна:

— Никакво пътуване! Никой, който ме е видял, не бива да отива другаде! Да не се разприказва. Докато си свърша работата, и ти ще останеш тук!

Рахман се слиса. Какъв беше този звяр? Да заповядва на хората. Същински Шейтан.

Да остане тук като затворник. Докато го чакат толкова важни дела.

Не опита да разубеди двамата си спътници, в случая — направо стражи. Волю-неволю трябваше да се подчини! И не само заради забраната. Имаше и друго — тази странна „диадема“ го беше замаяла. Все едно го беше хипнотизирала.

Диадемата — тъкмо това, което му трябваше... За великата цел.

ТРЕВОЖНИ ПРЕДЧУВСТВИЯ

Посланието на Еор получи различен отзвук между учените, пък и сред цялата общественост. Особено сред учените. От самото начало те се разделиха на два противоположни лагера. Едните допускаха, че това не е изключено. Толкова интересни проблеми поставяше, и то с такава убедителност, че не биваше да бъде пренебрегнато.

Другите напротив, виждаха един обикновен блъф, една от честите шегги, които някои шегобийци си правеха с колегите, като избираха най-пиперливите теми на съвременността. Възраженията им изглеждаха непоклатими.

Първо: дори със скоростта на светлината никой звездолет не е способен да транспортира на Земята въпросния мозък за по-малко от десетки години. Пък и тази Алфа Центавър D. Защо досега никой телескоп не я бе забелязал?

Ала Стив Макгил не се поколеба. Усетът му не го мамеше. Убеден беше, че не е шегга, че не е никакъв блъф. Цял ден и цяла нощ премисля чутото по радиото, прослуша няколко пъти записа му. И на другата заран, след една от многото си безсънни нощи, свика главните си експерти на консулт.

Неговите консултации се провеждаха под особена форма. Събрани в кабинета му в небостъргача, където той никога не ходеше, петимата съветници, безспорни капацитети в своите области, разговаряха с него, без да го виждат. Само чуваха гласа му, докато в същото време той можеше да ги наблюдава през видеофона. Да слуша отговорите, да следи поведението, жестовете, най-слабите им мимики.

Не биваше да им се показва. Обезобразеното му лице не вдъхваше никакъв респект, а той особено държеше на това. „Човекът, който се смее“ не предизвикваше сериозни мисли у събеседниците си. Изкривеното му лице събуждаше ако не насмешка, то най-малкото разсеяност.

Те бяха свикнали с този начин на работа. Затова не се притесняваха от това, че са наблюдавани и само чуват гласа му. Знаеха,

че този глас говори винаги сериозно. Въпреки че си представяха през какви усмихнати устни излиза.

Макгил не ги остави да чакат. Не си губеше времето, не обичаше да губи и времето на другите. Защото тяхното време създаваше богатството, крепеше мощта му.

И той започна начаса:

— Господа, вие всички сте чули или поне прочели посланието на пратеника от Алфа Центавър D?

И петимата насреща му в екрана кимнаха утвърдително.

— Налага се да обсъдим този въпрос. С подобаващо внимание.

Нито той, нито те се съмняваха в това. Той не ги занимаваше с дреболии.

Макгил постави ребром въпроса:

— Искам мнението на всеки от вас за случая! Смятате ли, че заслужава вниманието ни?

Първо се обърна към Норман Сингер, особено сведущ във възможностите на човека за пребиваване в космически условия:

— Първо. Да си обясним вероятността за достигане до Земята на подобен звездолет.

Сингер опипа смутен чело:

— Не съм убеден в съществуването на планети край тази Алфа Центавър D, камо ли на скрила се зад нея нейна сестра. Ако е звезда от слънчев тип, защо нашите апарати не са регистрирали гравитационното им влияние?

Макгил го прекъсна:

— Може да са малки и на по-значителни разстояния от нея.

— Не е изключено. Но отдалечеността? Дори със скоростта на светлината това изглежда неправдоподобно. Засега приемаме, че никое материално тяло не може да достигне тази скорост. Ще са нужни стотици и повече години, дори при най-съвършена техника.

— Значи — продължи Макгил, — остава да приемем споменатия в посланието принцип. „Хроналните аномалии“.

И се обърна към другия съветник, физика Пауърс:

— Вашето мнение?

— Математически е възможно. По каквата логика допускаме разширяващата се Вселена, свиващата се Вселена, пулсиращата Вселена. Както допускаме космическите струни, черните дупки,

изкривеното пространство, времето с обратен знак, магнитния монопол и безброй други теории.

— Заключение ви?

— Авторът е запознат с тези хипотези. Само че...

— Само че...

— Не знам доколко са реални.

— А вие, мистър Джонсън — обърна се Макгил към съседа му.

Джонсън, специалистът в енергетиката, вдигна рамене:

— Никой не спори, че цялата енергия, получавана на нашата планета, произхожда от Слънцето. Само че след безброй сложни преобразувания, които намаляват многократно коефициента на полезното действие. Така поставен въпросът, можем да наречем и нашата енергетика фотонна. Но...

— Какво?

— Прякото ползване на фотоните изглежда неосъществимо. Ние боязливо опитваме да навлезем и в тази област. Лазери, световоди, фотоелементи и други. Обаче да задоволят всички енергийни нужди на една суперцивилизация... Хм...

Това „хм“ значеше много.

Макгил се обърна към следващия съветник:

— Мистър Орловски, смятам, че още е рано да навлизаме във вашата област.

Орловски беше специалист по социология и етика.

— Аз не съм съвсем сигурен — рече той, — че винаги по-развитата в техническо отношение цивилизация се придържа към по-съвършена етика. Пример: Римската империя, хитлеризмът, сталинизмът... Преди това е нужно да чуем какви са техните постижения. Авторът на посланието би могъл да спомене поне някоя от безбройните утопии, които жадното за справедливост човечество е измислило.

Петият беше Сюн Уан, привлечен неотдавна от родината му в института.

Макгил заговори по-замислен:

— Нашият разговор е изключително важен. Ще анализираме само едно негово изречение: „Пренесен беше само моят мозък“. Добре, разбирам съображенията му. Това е много повече от нашия метод за замразяване на цялата глава. Но как е постигнато?

— Няма и намек за това.

— А вие? Каква хипотеза можете да ни предложите? Да се запази неувреден мозъкът в продължение на толкова години. И след това да се възстанови изцяло психичната му дейност. Ясно, анабиоза. Но от кой вид? Анхидробиоза? Криволизиране? Или нещо друго, неподозирано?

Сюн Уан присви очи:

— Нека да си представим условията, при които апаратът пътува. Това е междузвездното пространство на абсолютния студ. Има ли смисъл да се използва друг агент, освен самия студ? Да се хаби и без това недостигащата енергия за поддържане на по-висока температура...

— Искате да кажете?

— Единствено дълбокото замразяване. Както сме почнали и ние. Но... доведено до съвършенство. С изключително сложни технологии, както при изстудяването, така и при обратния процес.

— Теоретично допустимо ли е?

— Теоретично — да! Кората на главния мозък и сега се оказва най-издръжлива на преохлаждане. Повтарям — допустимо. Повтарям — допустимо. Но само като теория. Защото е съпроводено с такива непреодолими трудности, каквито не мога да си представя. Подготовката за операцията (химикали, ензими, хормони), вида на криопротекторите, процесите на размразяването. Ние едва запазваме жизнеността на консервираните органи в течен азот. И то при минус сто и шестдесет градуса. Какво ще стане при абсолютната нула?

Макгил нямаше нужда повече от техните съвети. И заговори решително:

— Излишни са повече мотиви. От думите ви мога да направя един-единствен извод. Изключено е осъществяването на такъв проект дори от галактична цивилизация, т.е. от третия вид.

Сюн Уан опита да смекчи заключението:

— Аз не исках да кажа точно това.

Но Макгил го прекъсна:

— Като истински учен вие се въздържате от безусловното отричане. Истинският учен никога не е категоричен. Той допуска и другата истина. Но аз, обикновеният човек, мога да правя всякакви заключения. — И отсеке: — Безсъмнено, блъф!

Гласът му стана още по-решителен:

— Длъжни сме като специалисти да предупредим обществото, цялото човечество, Обединените нации, че имаме работа с опитен измамник. Целта му не ни е ясна. Но надали е тъй безкористна. Кой знае дали няма да прибегне до шантаж. — Вече заповядваше: — Вземете мерки нашето становище да бъде популяризирано. Да бъде организирано публикуването на колкото е възможно повече отрицателни статии. И от колкото може по-големи авторитети. Хоноруването на такива публикации ще поеме нашата фирма.

В последните му думи не пролича никаква ирония:

— Всъщност това е и вашето убеждение, нали? Действайте по съвест!

Съветниците му се спогледаха неуверено. Но нямаше какво да сторят. С него не се спореше. Заповедите му само се изпълняваха.

Екранът угасна. Стив Макгил се отпусна в стола.

Те все още се колебаеха. Ала той не се колебаеше. Усетът, предчувствието му, ако щете, му нашепваше, че не е блъф.

Всички намеци в посланието бяха научно правдоподобни. Не противоречаха на никакви природни закони. Кой преди петдесетина години е допуснал, че човек ще стъпи на Луната, че ще бъдат присаждани сърце, бял дроб, черен дроб, бъбреци. А ето...

Но се налагаше да убеди другите, че това не е възможно. Заради бизнеса. Ако въпросният другопланетянин наистина съществуваше и успееше да се свърже с учените на Земята, това щеше да означава направо разгром за Стив Макгил. Защото неговата технология, в която той поначало не вярваше, щеше да се окаже не само остаряла, но и безсмислена. И тогава кой знае кои фирми щяха да се възползват от звездния патент? И да завладеят пазара.

А Макгил нямаше нищо друго. Освен своя бизнес. Освен самочувствието, че е единствен в своята област. Най-богатият, най-влиятелният, най-важният...

Той включи видефона на секретаря си.

Младият човек отсреща едва не скочи прав, когато чу гласа му:

— Мистър Макгрей, изключително важна задача!

— Слушам! — отговори по войнишки секретарят.

— Предайте на всички наши представители в Източното полукълбо...

Стационарният спътник, който беше препредал посланието, се намираще в орбита тъкмо там.

Макгил повтори:

— Предайте им... Да организират денонощно дежурство с радиопеленгатори, за да установят координатите на предавателя, който излъчва посланието на пришелеца.

— Но нали...

— Такъв не съществува, знам. Но трябва да открием измамника, за да го изобличим пред обществото. В противен случай ще пострада реномето на фирмата ни.

Секретарят вече се бе поопомнил:

— Тъкмо щях да ви уведомя. Индонезийски вестник информира, че някои радары са засекли странен летящ обект, който паднал на остров Борнео. Но не е сателит, не е и метеорит. Кацането му било лъкатушецо. И загатват за летяща чиния.

— Добре! — рече Макгил. — Да съсредоточат наблюденията си там!

И дообясни:

— Той не е повторил излъчването си. Но аз съм сигурен, че ще го повтори. И именно при този втори опит трябва да бъде засечен! Ясен ли съм?

— Напълно ясен, мистър Макгил! Пристъпвам веднага към изпълнението на заповедта ви.

Шефът отново изключи връзката.

Трябваше да го открие! На всяка цена! Ако се окажеше злонамерен шегобиец, да го компрометира. Ако ли пък... Ако ли пък е истински... Тогава трябваше със светкавична операция да го залови. Преди Организацията на обединените нации да се организира за търсения контакт. И да му предложи сделка, по-право да го изнуди, че ще го унищожи, ако не му разкрие патента си. Ако ли, уви, се окаже несговорчив, наистина да го смаже.

Не му изглеждаше опасен. Същество с такава етика, за каквато загатва, безсъмнено е достатъчно наивно. Етика и наивност се покриват изцяло. Макгил се надяваше, че ще успее да го придума. Или най-малкото — да унищожи и апаратурата му, и него самия. Та да няма кой да се възползва от познанията му.

Макгил не се интересуваше от велики контакти. Интересуваше се единствено от бизнеса си.

ГОРСКАТА УСОЙНИЦА

Рахман бин Абдул Субанто беше достатъчно находчив и енергичен, и изобретателен. При това и достатъчно хитър. Ако искаше, все щеше да намери начин да се измъкне от положението, в което беше изпаднал. Ех, не истински пленник, но заложник положително.

За него това бездействие в даякското село беше непоносимо досадно. Ходеше на лов наистина, но без никакво удоволствие. Свикнал беше да лови хора, да се бори с хора, а не с глигани.

Стоеше тук само за едно. От съзнанието му все не можеше да избледнее образът на онова чудновато колелце върху челото на още почудноватия орангутан. Диадемата — както я наричаха.

Арабите смятат, че прокълнатите от Аллаха хора се превръщат в маймуни. Да приличат едновременно и на човеци, и на Шейтана. Ала той беше достатъчно трезвомислещ. Не беше дело на Шейтан това. Имаше нещо друго. Може би, пък защо не, беше прав този Еор, който настояваше, че е прелетял от друг свят. Защо не? Щом хора бяха подскачали по лунната повърхност.

Не го интересуваха самият Еор, не го интересуваха етичните му проповеди, не го интересуваха фотонната му енергия. Мислеше само за „диадемата“. И за изключителната мощ, която тя можеше да даде в ръцете на един амбициозен и интелигентен човек. По желание и само за миг да укротяваш най-настървените врагове: и хора, и зверове. Какво повече му беше нужно?

Затова направо се бе присламчил, без да го канят, към двамата почитатели на орангутана — Джалонг и мисионера. Мъкнеше се с тях, уж слушаше смайващите разкази за неговата планета, преструваше се на прехласнат пред нравствените му поучения, клатеше глава, цъкаше с език. Но колкото и да се мъчеше, все не можеше да откъсне поглед от могъщата диадема, или както я наричаше Еор — „пасифер“.

Еор мечтаеше с нейна помощ да възцари мир на Земята, Рахман пък си бе наумил нещо по-особено. И за да осъществи новата си цел, трябваше да придобие това всемогъщо колелце. На всяка цена!

Тримата пак гостуваха на орангутана. Седяха на дънера и си приказваха.

Мъглата още не се бе вдигнала. Замрежваше със сребристото си було безредната плетеница от дървета: железни, карамфилови, канелени, фикуси, мускатни и какви ли не, омотани с ротанг, цисуси и безброй други лиани, всички обрасли, все едно тапицирани с мъхове, папрати, орхидеи. Мъхове дори по листата. Струва ти се, че не се намираш в обикновена джунгла, а в някаква подводна пещера, замрежена с най-причудливи ресни от водорасли.

Приказваха си. Естествено — все за етика.

Отец Томас беше ненаситен. Питаше, питаше...

По едно време Еор рече:

— Моят „психоскоп“ разчита чувствата на всеки от вас. И твоите.

Той посочи мисионера.

— И твоите...

Отнасяше се за Джалонг.

— И твоите...

Рахман настръхна. Дали наистина притежаваше тази свръхестествена сила? Досещаше ли се какви мисли витаят в главата му? Какви намерения...

Но Еор вече не гледаше към него. Обърнал се бе пак към Томас:

— Не знам само биографиите ви. Това „психоскопът“ не може да разчете. — И се приведе: — Приятели сме. Нека да си кажем всичко! Например ти, отче. Как така с твоята интелигентност си станал мисионер и си се заврял в пущинака, вместо да създаваш блага за хората. Не само материални, но и духовни.

Тъжна полуусмивка плъзна по лицето на мисионера. Той вдигна рамене:

— Прецених, че тук, при тези безпросветни хора, ще бъда полезен. И ти си мисионер, нали? Както виждам, и вашето общество не изпраща на такива мисии полуинтелигенти. Изпратило е, по-право ти сам си пожелал, една от най-подготвените си личности.

— Това не е достатъчно! — кимна Еор. — Има и някакви лични причини. Нещо в теб издава една постоянна непритъпена болка. — Прекъсна се сам: — Ако толкова боли, да не я човъркаме!

— Вече я разочвъркахме — рече Томас. — Тя не е нито тайна, нито престъпна, та да се срамувам от нея.

И след кратко замълчаване, като че ли да посъбере разпокъсаните си мисли, продължи:

— Наистина, някога се стремях към други неща. Бях студент, студент електроинженер. Предричаха ми добра кариера. Тъкмахме се да сключим брак. С Джейн. Хубава, а изглеждаше и влюбена в мен.

— И?

— Тогава имах още една страст. Мотоциклетните състезания. Няма защо да скромнича. Бях от най-добрите. За този спорт са необходими само две качества: бързи рефлексии. И... — Той се усмихна: — И слабо въображение. Неспособност да си представиш какво може да ти се случи. Не само по твоя вина. А какво могат да ти направят другите. Забравяш, че и те ламтят за същото — да спечелят.

— Авария? — запита Рахман.

— По-гадно! Умишлена катастрофа. Имах сериозен съперник. Зигфрид. Като митологичния герой. Зигфрид ван Фелдеке.

— Какво? — втрещи се Рахман. — Зигфрид ван Фелдеке?

— Да! Какво чудно има в това?

Рахман може би не трябваше да се издава, но вече беше късно да замълчи:

— Защото той беше един от тези, които ме преследваха с хеликоптерите. Контрабандист на животни.

Сега беше ред на Томас да се изненада:

— Зигфрид! Тук, на острова?

Но скоро се овладя:

— Вече всичко е минало! Не ми напомняй за него!

Намеси се и Еор. Почувствал бе мъката в душата на новия си приятел:

— Наистина, забрави! Разказвай какво стана по-нататък!

Мисионерът, бившият мотоциклетист, отпусна ръце:

— Жестока надпревара! Аз все водех. Но и той не изоставаше. Все до задното ми колело. Натискахме газта и двамата. Вече приближавахме финиша... а наградата беше голяма.

Той въздъхна:

— Какво да ви разправам? Все така, той до задното ми колело. И... Внезапно направи рязък завой. Нарочно, обикновен трик. Леко

бутване на моето задно колело. И понеже тъкмо това не предвидих, изпуснах управлението.

— После?

— Събудих се в болницата... И... още една година все там... Гипс. Системи... Рехабилитации... Изписаха ме уж оздравял. Но с корсет. Гръбнакът не издържа без неговата помощ... и досега...

Едва сдържа бликналите в очите му сълзи:

— През цялото време Джейн не ме посети, не ми се обади дори. Бог е казал: „Не съдете, за да не бъдете съдени!“ И аз не я виня за нищо. Защо ѝ е един инвалид? Предпочела другия, Зигфрид...

Рахман се бе вживял в тъжния му разказ:

— И ти не направи нищо? — И продължи разгорещено: — Щях да ги разстрелям! Начаса!

— Защо?

— Как защо? Да запазя честта си.

— Това ли изисква честта? — намеси се Еор.

— Да! Да знаят, че с мен не могат да се подиграват.

Еор като че ли го предизвикваше:

— Защото си повече от другите. Така ли?

Рахман не обичаше да го подчертава. Този път се изпусна:

— То се знае, повече съм! Аз съм внук на султан.

— Чувство за важност?

— Всеки има такава чувство.

Еор за кой ли път поклати глава:

— Все това първично чувство за важност! Вашето проклятие!

Томас не разбра веднага:

— Защо пък проклятие?

— Защото всичкото зло като че ли идва от него. Имаш жена. Как така ще те напусне? Ще уязви чувството ти за важност. Някой ти пречи да забогатееш. Запалваш му магазина. Защото богатството е средство за важност. Ти... — И се обърна пак към Томас: — Ти си щял да спечелиш състезанието. Не само парите. И другото. Ще бъдеш пръв. А той — втори. Никой не понася да бъде втори. Вашият пълководец от древността го е казал: „По-добре пръв на село, отколкото втори в Рим!“. Може ли това да се изрази по-ясно? Притежавал славолубецът всичко: богатство, влияние, блясък, жени. Но искал да бъде пръв. И станал. С подлост, с убийства, с военни походи.

Беше почнал. И не можеше да спре:

— Не толкова икономиката. Не толкова пазарите. Човешките войни най-често се предизвикват от това животинско чувство. Как така владетел само на една страна? Защо не и на съседната? И на третата? И на четвъртата? Защо не и на целия свят?

— А войните за правата вяра? — избухна Рахман.

— Също! Да наложиш своите разбирания над другите. Да ги подчиниш на своите убеждения. Да им покажеш, че си по-важен.

И ги изгледа почти съжалително:

— Проучил съм историята ви. От древността до днес. И все това. Александър, Цезар, Наполеон, Хитлер, Сталин. Имали са всичко, повече от всичко, което е нужно на един човек. Но искали още. Да докажат, че са повече от другите.

Томас отново пошепна откъс от Евангелието:

— Който е безгрешен, нека пръв хвърли камъка! Нима аз бях светец? Кой ми даваше право да съдя другите?

Еор слушаше внимателно. Но, изглежда, в съзнанието му бе останало само Исусовото поучение: „Не съдете, за да не бъдете съдени!“. Почти прошепна:

— Не приемам пасивността на твоята религия. Ние имаме същия нравствен закон, само че в друг смисъл: „Съдете себе си! Безпощадно! За всяка слабост!“ Прекалено е пасивна. Само забрани: „Не убивай! Не кради! Не лъжесвидетелствай!“ Все табута. Подобно на наказателен закон.

А мисионерът, вече почнал, не можеше да спре:

— Жертва на неправдата, реших да се посветя на борбата срещу нея. Това пасивност ли е?

И малко неловко, поглеждайки с извинителен израз към Рахман, додаде:

— Смятам християнските норми за връх на нравствените постижения на човечеството. Бях споменал най-убедителната: „Не прави на другите това, което не искаш да правят на теб!“. После: „Прощавай на враговете си!“.

Еор пак се обади:

— Виж, при вас този призив е оправдан. При толкова злоба. Тук като че ли смятате всеки срещнат за враг. А у нас няма нужда от това. У нас никой няма врагове.

— Как така? — намеси се и Джалонг. — А този, който иска да ти отреже главата?

— Бях споменал: „Най-голямото щастие е да направиш добро на другия. Който и да е той“. Вие! — той посочи с поглед Томас и Рахман. — Вие очаквате за добрите си постъпки да попаднете в Рая, нали? А всъщност знаете, че няма Рай, че няма Ад. Трябва да се разбере само едно — етиката е цел, а не подмазване пред Всемогъщия Бог, който иначе ще те накаже.

Рахман, като истински мюсюлманин, не можеше да приеме тези богохулни слова. Но не знаеше как да им възрази.

Еор продължи:

— Повтарям, вашата етика е пасивна. Несъпротивление на злото. „Ако ти ударят едната буза, предложи и другата!“. Активното начало във вашия свят е злото. Понякога за добър минава апатичният, ленивият, безразличният. А не този, който съзнателно иска да прави добро. Все повече добрини.

Рахман не внимаваше много в мъдруванията им за етиката. Той си имаше своя етика. Не му трябваше чужда. Нравствените норми налага този, който владее силата. Може там да е различно, но тук все още е така.

Наоколо джунглата дишаше с пълни гърди. Шумолене на листа, кършене на вейки, папагалски крясъци, маймунски подвижвания, жужене на пчели и бръмбари. Пред краката им две мравешки армии се бяха вчепкали в смъртен бой. С такова настървение, каквото трудно можеш да допуснеш за тези незначителни твари. И се унищожаваша взаимно.

— Такива сте и вие, хората! — подметна Еор.

Замълчаха и тримата. Вярно беше, разлика нямаше. Все същото.

Внезапно от гъсталака изскочи брадата свиня. Втурна се към хората, като че ли не ги забеляза. Какво ли я бе уплашило толкова? Пантера? Човек?... Не можаха да разберат.

Необикновенният орангутан трепна при това неочаквано нападение. Отстъпи крачка назад. Маймунската предпазливост бе надделяла. И изохка от болка.

В следващия миг Джалонг се метна напред и замахна с мандоуто. Главата на змията отскочи, отделена от извиващото се тяло. Но беше свършила гибелното си дело. Беше инжектирала отровата си.

Джалонг пребледня:

— Горска усойница! — задъха се той. — От най-отровните! Най...

Еор се сгърчи от непоносимата болка в ухапаната пета. Опитваше се да се овладее, личеше си, дори зъбите му проскърцаха от напрежение. Подпря се на дънера.

Петата му бързо се подуваше. За секунди. Под кожата се натрупаха сини кръвоизливи.

Пръв се опомни отец Томас:

— Джалонг, тичай у дома! Знаеш къде е чантата с лекарствата. Донеси я! Веднага! — И подвикна подире му: — Веднага!

Рахман също бе слушал за тази зловеща змия. Понякога смъртта настъпва след броени минути.

Еор се хвана за гърдите. Артериите на врата му се издуха, запулсираха ускорено. Прилоша му. Взе да повръща. Явно отровата бързаше да покаже злотворната си мощ.

Объркан, потресен, мисионерът се суетеше около пострадалия. Опитваше се да пристегне крака му с кърпа над глезена. Поне донейде да забави проникването на отровата към сърцето.

Напразно! Еор изстена. И загуби съзнание. Просна се възник сред тревата.

Рахман, не по-малко разстроен от другите, стоеше вцепенен на мястото си. Бездеен. Убеден, че не може да помогне. Такава е била волята на Аллаха.

И случайно видя, че „диадемата“ се изхлузи от главата на орангутана.

Диадемата! Заради която все още стоеше тук, в този пущинак! В краката му! Оставаше само да се пресегне, за да я вземе! Без някой да му попречи.

Като че ли несъзнателно се наведе. Сграбчи я. И я надяна върху челото си.

В този миг отец Томас го видя. Скочи, посегна да му я вземе.

— Остави я на мястото й!

Отецът се закова неподвижен. Със замръзнал израз. Безволев и безчувствен.

„Пасиферът“ бе влязъл в действие.

Рахман хукна да бяга. Право към реката.

Вече приближаваше дървения кей, където даяките връзваха праутата си, когато насреща му се зададоха прибиращите се ловци.

Предположил, че става нещо нередно, един се провикна:

— Стой! Стой!

Беглецът, то се знае, не спря. И ловците се втурнаха подире му с размахани копия и ножове.

Повече не беше нужно. Той обърна за миг „диадемата“ и множеството се закова на място. Настървените допреди миг мъже тозчас отпуснаха оръжията си. Загледаха се подире му с пълно безразличие.

Каква мощ!

Рахман достигна кея. Скочи в лодката, която му се стори най-подходяща. Дори не се опита да отвърже въжетото, а го срязва. Грабна веслото и загреба лудо по течението.

На брега даяките стояха със зяпнали уста, слисани, но безучастни. Само наблюдаваха, без да предприемат нищо. Ако искаха, можеха да го настигнат. Защото всяка от техните лодки щеше да се движи от няколко весла, а не само от едно.

Не помръдваха. Така, както дори не бе и мечтал...

ЗЛОВЕЩАТА ЗАПОВЕД

Бизнесът не е само успехи. Той познава и печалби, и загуби. Въпросът е как да се справиш със загубите. Всяка по-малка загуба е всъщност печалба. Тъкмо с това трябваше да се справи сега Стив Макгил. Впрочем той беше свикнал да се измъква от всякакви положения. Не му се случваше за пръв път.

Ударът с отрицателните публикации, с които бе опитал да разколебае обществеността относно възможността за контакт с тайнствения пришелец, се бе оказал несполучлив. Бе хвърлил парите си на вятъра. Може би някой друг, някой злопаметен конкурент или кандидат за такъв, бе финансирал обратната кампания. Кажи-речи всеки ден в почти всички издания се появяваха статии или отзиви, които целяха да внушат и на най-скептично настроените, че такъв пришелец действително съществува и че е наложително час по-скоро да бъде прието предложението му. Особено след второто послание на Еор, излъчено по същия начин като първото.

Мнозина се позоваваха тъкмо на него. Използваната вълна беше съвсем подобна на излъчваните от земните радиостанции. Само прецизното наблюдение на специфичните ѝ модуляции с компютърен анализатор подсказваше нещо за по-особено захранване на излъчвателя. Тъкмо с това различие някои обясняваха извънземния произход на сигналите. И че в резултат на това все още радиопеленгаторите не бяха засекли местоположението на подателя.

Пък и не само това. Не по-малко авторитетни учени от тези, които бе използвал Макгил, настояваха, че хроналните аномалии съвсем не противоречат на физическите закони в природата според последните схващания за космическите структури. И това, че ние, земляните, още не бяхме успели да ги установим, съвсем не означаваше, че те не съществуват.

Космобиолози пък привеждаха доказателства за възможността особени форми на живот да издържат в продължение на много, дори стотици и хиляди години в суровите космически условия, като даваха

за пример попадащите понякога в земната атмосфера особени форми на вируси. Засега само вируси. Но защо да не допуснем, че могат да се пренасят и по-висши организми: бактерии и други?

Анабиозата все още беше едно от най-неизяснените явления за науката. Човекът трябваше да се потруди доста, докато постигне успехите на природата и в тази област.

И най-лошото, разбира се, за Макгил беше, че почти всички изграждаха хипотезите си върху основите на криониката. Единствена тя засега правеше опити да даде обяснение за тъй дълго съхраняване на живот в условията на абсолютната нула.

Ако това се окажеше вярно, ако другопланетянинът беше пристигнал наистина в замразено състояние, то какво оставаше от бизнеса на Макгил? Един непохватен опит за подражание на природата. Несигурна стъпка в развитието на една технология, където онези, съпланетяните на пришецеца, бяха постигнали изумителни успехи.

Оставаше само да се свържат с него и да овладеят поне най-близката зона на Галактиката ни. А „Макгил и сие“ да отидат по дяволите! Там, където попадат всички некадърници. Никой още не го бе изрекъл направо, ала то личеше почти във всяка студия.

Най-убедително го издаваше курсът на акциите му. Само за дни той беше паднал катастрофално. И продължаваше. Ако Стив не предприемеше нещо, ако не станеше чудо, банкрутът му беше несъмнен. И — куршум в челото. Защото без бизнеса си, без чувството, че няма друг като него, той нямаше да се тътрузи по този грешен свят.

Изчуруликалият телефон го извади от мрачния му унес.

Той включи дешифратора. И на дисплея се изписаха думите:

— Обажда се Фред!

Макгил натрака по клавиатурата:

— Слушам!

И поведе разговора посредством компютъра в ясни и понятен вид, който беше нужен за работата му.

Тозчас се появи нов надпис:

— Опитах да ликвидирам Людоеда!

В случая под „Людоеда“ се подразбираше Рахман бин Абдул.

На екрана се появи следният текст:

— Подгонихме го с четири машини. Гонихме го дълго. Накрая го обезвредихме. Оставаше да го довършим...

— Е?

— Тъкмо затова ви се обаждам. Вече натисках спусъка, когато някаква сила, нещо като лек токов удар, ме вцепени. Всичко ми стана безразлично. Забравих дори за какво съм тук. И защо ми е картеницата. Видях само, че и другите прекратиха стрелбата.

Спря за миг, след което продължи:

— Людоедът се възползва от това и простреля две от нашите машини. А ние, останалите, без да разсъждаваме, обърнахме назад. Знаете, че не съм страхливец.

— Знам! — потвърди студено Макгил.

— Тогава защо избягах? Аз не мога да си обясня. Опомних се едва когато се прибрах обратно.

Пак пауза. И пак въпрос, повече към себе си:

— И какви бяха тези тримата, които посрещнаха Людоеда?

— Кои трима?

— Един мисионер, един туземец. И един... орангутан между тях... Не, не съм се побъркал... Истински орангутан между двама човека...

— Повече подробности?

— Нямам! Едва ги зърнах. И вече бяха. Но помня. Орангутан между хора. И разговаряха...

Макгил го сръза:

— Какви ги бърбите пък вие, Фред? Говореща маймуна? Знаете, че не е възможно. Аз ли ще уча вас, специалиста?

— И още нещо — продължи Зигфрид. — На острова се носят всякакви слухове. В джунглата мълвата се разнася невероятно бързо. Как? Бог знае. Почти легенди. От небето слязъл орангутан, Велик орангутан. Всесилен.

— В какъв смисъл?

Макгил вече не скриваше интереса си.

— Неволно свързвам слуховете и моето вцепеняване. Дали не беше дело тъкмо на него, на този орангутан от небето?

У бизнесмена се бе събудило любопитството към свръхестественото, присъщо на всеки човек. И към това, което сега го засягаше най-много:

— Ей, да не би...

Не довърши. Вместо него постави въпроса Зигфрид:

— Дали пък не е онзи, Пришелеца?

Вродената му предпазливост не позволи на Макгил да повтори въпроса. Мозъкът му работеше трескаво, до зашеметяване. Накрая, едва съдържащ дъх, запита:

— А координатите?

— Два юг, сто и тринайсет изток! Без да съм съвсем сигурен!

Това всъщност беше лесно за разбиране. Ставаше дума за два градуса южна ширина и сто и тринайсет градуса източна дължина.

Тези данни съвпадаха с изнесените в печата показания на повечето радиопеленгатори, както и на схемите от някои радари.

Макгил бързо взе решение:

— Организирайте изчерпателно проучване на обстановката за действие! Точно местоположение, топография, обкръжение, възможности за съпротива, начин за връзка с обекта. Поставете го под постоянно наблюдение! Обаче не предприемайте никакви акции без моето изрично нареждане!

— Разбрано!

— Изпращам ви веднага подкрепления. Специалисти в разни области. Главно криобиолог. Поставям ги под ваше ръководство. Разчитам най-вече на вас.

Умееше да гъделичка чувството за важност у подчинените си. Всъщност това е най-ценното качество на всеки ръководител, който държи да има предани изпълнители.

И приключи:

— Искам по всяко време да има готов за действие хеликоптер! И щом получите от мен конкретната задача, пристъпвате към изпълнението ѝ. — Повтори: — Разчитам на вас!

А планът за действие вече беше узрял в главата му. Само че не бързаше да му дава гласност отсега. Шифърът му беше надежден, но все пак...

ЧЕРНАТА ПАНТЕРА

След като уби двете жени от съседното племе, Дао като че ли се поуспокои. Ала не се върна в кампонга си. Нещо го теглеше все навътре, в гората. Не искаше да вижда никого. Не понасяше никого: ни човек, ни животно.

Спеше на земята върху дебелия листна настилка, хранеше се с диви плодове. Но все не можеше да намери покой. Все нещо вреше в гърдите му, някаква стръв. За кръв, за убийство.

Всичко живо го заплашваше, всичко живо искаше да го погуби. Затова трябваше да се пази! И от пантерата, и от мечката, и от глигана. Най-вече от хората. И от чуждите, и от своите. Хем гледаше да избягва всяка среща с тях, хем като че ли тъкмо те най-силно го привличаха. Защото бяха най-опасни. А той търсеше опасността. Беше храбър воин. Роден да убива.

Спираше, дремваше, изяждаше някой дуриан, рамбутан или нещо друго. И пак тръгваше.

Мръкнало бе отдавна. Небето се бе покрило с плътна облачна завеса, която не даваше на нито един лунен лъч да проникне долу, в черната джунгла. Но не заваляваше. Само от време на време горе, високо-високо, нещо просветваше и след малко се разнасяше глух тътен. Светване и тътен. Светване и тътен. Без капка дъжд — нещо рядко по тези места. Суха гръмотевична буря. И от това възбудата му като че ли нарастваше още повече.

В промеждутъците на приближаващите мълнии ухото му долавяше безброй звуци: познати и съвсем чужди, което значи заплашителни. Кой скимтеше, кой пищеше, кой ръмжеше?

Почти при всеки проблясък успяваше да зърне някое животно, което тозчас отскачаше от пътя му и изчезваше в отново затисналия ги мрак. Я мангуста, я брадата свиня, я фазан, я агама.

Навред из храстите и папратите просветваха разноцветни чифтове зеници. Дали беше питон, кобра или лемур? Профучаваше

светещ бръмбар. Мъждукаха в зелени сияния фосфоресциращи гъби и пънове.

От време на време усещаше лекия полъх от крилата на прелитнал калонг или прилеп, подгонил безшумно изпърхала нощна пеперуда.

С всички тонове писукаха комари и причиняваха всички възможни степени на сърбеж и смъдене. От клоните се ронеха кърлежи и пиявици, които неусетно се впиваха в кожата му. По краката му притичваха паяци и стоноги.

А той не спираше. Бесът не му даваше мира. Трябваше да убива! Да убива!

Без да осъзнае, се видя до своя кампонг.

А вътре имаше хора, много хора! Те го мразеха, те искаха да го погубят. За да се защити, трябваше да ги унищожи! Трябваше!

Спомняше си едно място в оградата, където бамбуковият кол беше разклатен. Тъкмо към него пристъпи. Отмести го безшумно. Тясно беше, но все пак успя да се провре.

Озърна се. Откъде да почне?

И зърна дукуна.

Банао беше излязъл на терасата пред входа си. И правеше своите непонятни за другите заклинания.

Седнал кръстато, той размахваше ръце, извиваше ги като змии и все сочеше заканително с показалец в една посока, като не преставаше да мърмори нещо.

Ето този! Той беше най-опасният! С него трябваше да започне! Той омагьосваше хората, той ги превръщаше в маймуни и глигани. Затова не биваше да живее повече!

Дао се промъкна пълзешком като змия до издялания на стъпала дънер, покатери се на терасата, пристъпи съвсем безшумно напред.

Дукунът още не го бе усетил. Дао вдигна мандоуто, готов да го стовари върху главата му.

В този миг Банао се извърна. Протегна напред ръка и изхриптя:

— Стой! Не мърдай!

Дори в състояние на амок в съзнанието на Дао престижът на дукуна оставаше ненакърнен. Почти ненакърнен. И уплашеният му глас прозвъня почти заповедно. Излъчващ сила и власт.

Дао неволно се покори. Вдигнатата му ръка изтърва оръжието.

Неслучайно Банао беше магьосник. Познаваше душите на сънародниците си, познаваше душата и на обхванатия от бяс. Не пропусна и този случай.

— Слушай! — рече той, вече възвърнал самообладанието си. — Ти искаш да убиваш. А знаеш, че мен не можеш. Знаеш, че съм всемоушен.

— Знаем! — измънка амокът.

— Има един за теб! Този, който докара всички злини в кампонга. Който и теб прогони в гората.

— Кой е той? — изръмжа Дао. — Кажи!

Естествено, не можеше да види набралата се омраза в душата на магьосника срещу слезлия от небето орангутан, който бе затъмнил славата му, който направо го бе обезличил. И който отново бе върнал влиянието на Джалонг и бе попречил на Банао да постигне честолюбивите си замисли — да остане единствен съдник и разпоредител в кампонга. Без племенен вожд, само с дукун. Все едно всичко.

И той почти пошепна:

— Знаеш го, виждал си го! Маймуната от небето!

В главата на Дао тозчас изплува споменът за проклетите гибони, които едва не го пребиха, когато се бе покатерил за дамара.

— Омразни маймуни! — изсумтя той и отстъпи назад. — Къде е? Къде е да го насека!

Банао го спря:

— Чакай! Само с мандоуто не може.

Вмъкна се в колибата си и скоро излезе, подавайки му сумпитан с колчан стрели и копие.

— Издебни го до пещерата!

Дао не изчака повече. Скочи направо от терасата, притича и се измъкна обратно през пролуката в бамбуковата ограда. Хукна направо през гората.

А гръмотевиците не замлъкваха. Продължаваха да боботят. Ех, вече все по-рядко и по-рядко, но не спираха. Светване, по-бледо или по-ярко, и избучаване, по-дълготрайно или по-късо, по-слабо или оглушително.

Но дори в промеждутъците между мълниите Дао успяваше да не се блъсне в някой дънер или да се оплете в някоя бодлива лиана.

Усетът на горянина като шесто чувство му даваше правилната посока.

И движението на въздуха, и мирисът на кората, и ехото от собствените стъпки — тези едва доловими признаци бяха достатъчни за него, особено в това напрегнато, безумно състояние.

Всяка кора има свой неповторим дъх, всеки цвят, всяко листенце — също. В мрака властват миризмите. Ето, лъхна го тежка воня. Глиган!

Дао приготви копието. Но жертвата избяга.

А сега — бодливо свинче! То не е опасно, ако не го нападнеш.

Ето и мангуста! Тя също офейка.

Но сега... Дао, дори в това състояние, заслепен от амока, се сепна. Закова се на място. Този път го облъхна зловонието на пантера.

Грейна нова светкавица. И тогава зърна сред папратта две светли огънчета. Или пантера, или елен. Еднакви са по цвят и големина. Само че тези бяха съвсем ниско до земята. Значи не беше елен. Беше пантера, приседнала за скок!

Дао си я представи начаса. Главата, вмъкната между плещите, а опашката нервно потръпва. Още миг...

Мислите пробягаха светкавично през ума му. Сумпитанът не става за случая. Дори да улучи, докато отровата на стрелата подейства, звярът вече ще е отгоре му и ще го е разкъсал. Единствено копието! И то от желязно дърво с обгорен връх.

В следващия миг звярът летеше насреща му. При новата светкавица Дао го видя и подложи копието си с опрян в земята тъп край.

Пантерата сама се наниза върху острието. И се просна на земята. Няколко предсмъртни тръпки. И толкова! Беше мъртва.

При следващата блеснала мълния човекът си даде сметка защо не я бе видял. Беше черна пантера, незабележима в гората.

Той затанцува от радост. Танцуваше върху още топлия труп. И крещеше:

— Няма по-силен от мен! Аз съм най-страшният убиец! Убих черна пантера! Черна пантера — ужасът на джунглата! Тя е мъртва. Аз съм най-силният! Най-страшният убиец. Когато срещна, убивам... Убивам... Убивам...

ТРИУМФЪТ НА РАХМАН

Целият свят беше зашеметен. Този свят, който не само беше свикнал, ами беше преситен от най-изумителни сензации. Защото всеки ден някъде ставаше нещо: преврат, революция, атентат срещу президент, война, чудовищно убийство, невероятно научно откритие. Това надминаваше всичко друго. Вестници, радио, телевизия се надпреварваха с все нови и по-нови подробности във връзка със събитието.

Ето защо Стив Макгил беше поискал доклад от външнополитическия си съветник. Трябваше да бъде наясно. Защото ставаше дума за Индонезия. А в Индонезия, на Борнео, вече действаше Зигфрид ван Фелдеке. Защото, както изглежда, тъкмо в Индонезия, на остров Борнео, се бе установил странният небесен пратеник.

А всичко във връзка с него засягаше пряко интересите на Макгил. Въпреки усилията му да омаловажи новината за този хипотетичен пришелец, убеждението, че това не е блъф, почваше да се налага все повече в общественото мнение.

Дори Комитетът за космически връзки към Обединените нации беше взел решение да отговори на посланието, за да се споразумее с автора му за времето и мястото на срещата. Уточняваше се дори съставът на делегацията, която щеше да влезе във връзка с него — все учени със световна известност, почти от всяка област на науката.

Но добре че тази институция поначало работеше мудро, та оставаше време за действие и на Макгил. Всъщност той не се боеше толкова от тази делегация, колкото от журналистите, които бяха много по-опасни — душеха като хрътки, преминаваха разстоянията като стрели, постигаха целите си с всички средства.

Тъкмо тях трябваше да изпревари!

Вече не само той, почти всички очакваха фалита му. Доскоро непоклатимите му акции се продаваха почти на безценица, въпреки напъните му да ги изкупува с подставени лица, за да им придаде поне привидна стойност. С това пък хлътваше още по-дълбоко в

тресавището, както наричаше чакащите тъкмо такива случаи кредитори.

Вече втори път препрочиташе изписвания върху видеото ценен доклад. Почти го бе заучил наизуст:

„Действието почва от една затънтена провинция на остров Борнео. Главен герой е Рахман бин Абдул Субанто, правнук на някогашния местен султан. Лице с огромно влияние сред населението, което го смята за свой благодетел, тъй като вижда, че той напоследък почти е монополизирал търговията в района, не го ограбва както предишните търговци, а напротив, дори при справедливите цени, при които търгува, по-голямата част от предполагаемата печалба разпределя между своите клиенти купувачи и продавачи. Освен това извършва невиджана благотворителна дейност сред многобройните бедняци.

И изведнъж този филантроп търговец се впуска в ново начинание. Свързва се с група офицери, заедно с които е бил уволнен от армията заради несполучлив опит за преврат, и организира истинско въстание. Само че този път смайващо сполучливо. Заговорниците навлизат в резиденцията на провинциалния управител и го арестуват, като вземат властта в свои ръце.

Дотук нищо особено. Особено за разклатените режими в Третия свят. Един нов преврат. Само че по-необикновен. Без никаква съпротива от охраната на управителя, без никаква съпротива от военния гарнизон и от другите армейски поделения в областта, въпреки бързата реакция на централното правителство, което вече е наредило да настъпят срещу размирниците.

Местни журналисти очевидци описват като театрална срещата между групата превратаджии и изпратения насреща им полк.

Рахман бин Абдул излиза пред своите хора и се обръща към настъпващата в боен ред правителствена

войска с вик:

— Слушай моята команда!

Войниците мигновено отпускат оръжията и спират настъплението. Само отделни офицери изстрелват по няколко патрона. Но без подкрепата на своите части биват тозчас ликвидирани.

— Аз съм непобедим! — провиква се Рахман. — Аз съм пратеник на Пророка. Надарен съм с божествена сила. Никой не може да ми устои. Елате с нас, правоверни, да освободим страната от всички «пиявици»! Малки и големи. Да въведем реда на исляма!

По същия необясним начин биват обезвредени и изпратените против него бойни самолети. Когато Рахман вдига към тях ръка, те прекратяват обстрела си, разклащат за поздрав криле и се завръщат в базите си.

Още на другия ден е превзет целият остров. Вече не тъй безкръвно. Правителството изпраща въздушни и морски десантни подразделения, които да усмирят метежниците. Някои от тях успяват да изпълнят задачите си. И да унищожат непокорните гарнизони. Но на мястото скоро пристига със самолет Рахман бин Абдул и със свойствения си загадъчен начин ги обезсилва. Оцелелите след контраатаката негови привърженици бързат да се възползват от това и избиват до крак десантните подразделения. Рахман бин Абдул излъчва по радиото послание до цялата страна:

«Който ми се противопостави, ще бъде разстрелян на място. Тези, които са ми се подчинили, ще спечелят милостта на Аллаха. Аз съм Махди, освободител. Аз съм новият пророк на Аллаха. Аллах ме надари с тази сила. И сега никой не може да ми попречи. Аз съм Рахман Победителя».

Народът го нарича Рахман султан. Всъщност той притежава по-голяма власт и от султан. Наистина божествена мощ. Никой няма представа каква е тя, но няма съмнение, че съществува. Божествена или не, но съществува.

Рахман султан не губи време. Още на следващия ден неочаквано пристига в Джакарта. Без да му бъде оказана каквато и да е съпротива, влиза в резиденцията на президента. И му заповядва веднага да абдикира. А в това време охраната стои бездейна, сякаш нищо не се е случило. Така, сякаш лишен от собствена воля, президентът обявява по телефона в радиото, че подава оставка. И оставя за свой заместник Рахман бин Абдул Субанто, а като досегашен главнокомандващ нарежда никой да не се съпротивлява повече. Някои части веднага се подчиняват на тази заповед. Ала други, с по-прозорливи началници, доловили причината за тази внезапна промяна, отказват да я признаят.

И почва междуособицата. Рота срещу рота. Полк срещу полк. Дивизия срещу дивизия. С цялата настървеност, присъща на гражданската война.

Рахман султан обикаля бойните фронтове. И където се появи, противниците му послушно слагат оръжие. Поддръжниците му тозчас се нахвърлят срещу доскорошните си противници, подлагайки ги на пълно изстребление.

Победителят прелита от една фронтова линия на друга и навред жъне победи. И гибел за противниците. Скоро, само за един ден, е завладяна и Ява. Дори без той да се появи, чули за фантастичните му подвизи, гарнизоните на другите острови избързват да признаят неговата власт. На третия ден цяла Индонезия е завладяна.

Рахман се явява по телевизията, прави обръщения към народа. И отново твърди, че е Махди, Освободител. Нима има още хора, които се съмняват в неговата небесна сила? Избраник на Аллаха да обедини всички мюсюлмани по света, да създаде световна държава, подчинена на ислямските закони. А след това...

Той не довършва мисълта си. Но се подразбира, че ще подчини целия свят. И ще го приобщи, доброволно или не, към исляма, в служба на Аллаха, който го е надарил с тази сила.

След два дни падат в ръцете му Бангладеш и Пакистан. Идва редът на арабските емирства край Персийския залив. А след това — на целия арабски свят. Не остава никакво съмнение, че няма да спре дотук. Всички, които го познават, потвърждават това.

Авантюристи завоеватели е имало откак свят светува. Този не е изключение. Изумителното е другото — тайнствената мощ, с която обезоръжава противниците си. Естествено, за това не можем да виним Аллах. Имало е пълководци, които са увличали армиите си към победи със силата на словото си. Този няма дар слово. Дори не опитва да го прилага.

Масова хипноза? Някои допускат и това.

Или пък нервнопаралитичен газ? Но той не се разпространява мигновено.

Или пък, на тази хипотеза се спират повечето коментатори — нервнопаралитично лъчение, генерирано от някакво секретно, още непознато устройство?“

Докладът свършваше така:

„Това са фактите. Изводи все още няма. При бързината, с която се развиват събитията, надали ще остане време за изводи“.

Макгил угаси видеото. Замисли се. Наистина — изумително! Дотолкова, че здравият му разум отказваше да го възприеме. Но факт!

И ако целта на този султан се осъществеше, това означаваше преобръщане на света с краката нагоре. Вместо трезв рационализъм — див фанатизъм. Стопанска катастрофа с всичките ѝ последици.

И главното — това, което засягаше него самия — край на бизнеса му. Религиите не признават физическото безсмъртие. Те се грижат само за безсмъртната душа. Което щеше да означава най-малкото отлив на клиентите му, ако не и пълна забрана от новата власт.

За него — пълен провал! Защото без бизнеса си той нямаше защо да живее.

А мисълта му отскачаше все натам, към Борнео. Какво беше това съвпадение: идването на Пришелеца и походът на султана? На едно и също място върху земното кълбо. И едното толкова фантастично, колкото и другото. Имаше ли връзка помежду им и каква можеше да бъде тя?

Имаше ли връзка и с радиотелефонното донесение на Зигфрид. За слуховете между диваците. За орангутана от небето. И за орангутана, застанал между даяка и мисионера. И най-главното — за споменатия от Зигфрид лек токов удар, който го вцепенил. Който обезсилил и него, и останалите летци.

Не напомня ли това за надмощието на този Рахман султан?

Толкова много съвпадения, които трябва да бъдат обяснени!

Внезапно видеофонът изчурулика. И на екрана се появи секретарят:

— Всички радиостанции предават, че Комитетът при Обединените нации е дал съгласие за среща с Пришелеца. Очакват само да им съобщи мястото на срещата.

— Друго?

— Засега няма!

— Благодаря!

Макгил угаси екрана.

Вече не му оставаше време за мъдруване. Трябваше да действа!

Той протегна ръка към клавиатурата на дешифратора:

— Слушайте, мистър Фред! Пристъпете към изпълнението на набелязания план! Заедно с пристигналите специалисти отлетете към определената цел! Веднага засечете радиопредаването на Пришелеца за координатите му! Представете се за пратеници на Обединените нации! И опитайте с хитрост да се доберете до това, което той държи да съобщи на човечеството! Най-вече ме интересува технологията за съхраняване на тъканите в космическото пространство при многогодишния път сред звездите. Без подробностите за тази технология по-добре да не ми се явявате! Ако ли пък той не се поддаде на миролюбивите ви увещания, ликвидирайте незабавно и него, и всичките му прибори и апаратури! Без остатък! Разчитам главно на това, че пратениците на Комитета няма да бъдат допуснати на острова

на султана, тъй като е обявил военно положение в цялата страна и е прекъснал всякакви международни полети. Заповедта ми е ясна, нали? Разчитам на вас. Очаквам отчет за извършеното.

После се отпусна в креслото.

Радистката му щеше да препредаде незабавно шифрованата му заповед. А Зигфрид, който беше длъжен да следи денонощно записващите устройства за нейните предавания, щеше да предприеме най-подходящото за случая. Въпреки огромните трудности, които го очакваха. Не само от Рахман султан, ами и от „кроткия“ Пришелец... Ако той беше снабдил Рахман с всесилния апарат, какви ли други оръжия притежаваше?

ОБЕЗВРЕДЕНОТО СВРЪХОРЪЖИЕ

Джалонг се бе върнал навреме с противозмийския серум, а отец Томас бе направил веднага инжекцията. Бе спасил от неминуема смърт Еор Орангутана.

Спасил го бе от смъртта, ала не и от последиците на страшната отрова. Ухапаният продължи да боледува още няколко дни. Почти между живота и небитието. С повръщане, главоболие, световъртеж, непоносими болки — до загуба на съзнание.

През цялото време мисионерът и даякът бдяха над него на дежурства в пещерата до звездолета, където го бяха отнесли за по-голяма безопасност при беззащитното състояние, в което бе изпаднал.

Едва днес беше станал и излязъл навън. Тримата седяха върху един камък и разговаряха, доволни от щастливия изход. По-право говореше Еор. Изглежда, имаше много неща, които държеше да им каже.

Джунглата се бе надвесила отгоре им като зелена снежна козирка, готова всеки миг да се откърти и да ги помете като лавина. Листата висяха неподвижни, като изстрелваха ослепителни слънчеви отблясъци от лъскавите си повърхности. Сякаш не листа, а микролазерчета.

Отвред ехтеше обичайната ѝ глъчка: провиквания, крясъци, чирикание, бръмчене, скрибуцане. Понякога се мярваше някое животно и тозчас изчезваше. Я летящо драконче, я папагал, я гибон, я дива свиня или мангуста. Единствени влечугите като че ли не се смущаваха от близостта на хората. Пропълзя кобра и се сви на кълбо на няколко метра от тях. Варан се свлече от съседния ствол и се изтегна в тревата, невидим в сходната ѝ окраска. С боязливо озъртане се подаде фазан. Сякаш не обикновена птица, а изящно ювелирно произведение. И за беда, загледан в хората, разколебан дали да продължи пътя си, не усети стрелналата се отгоре му раззината уста. В следващия миг челюстите на дебнещия питон го стиснаха в непускащата си захапка.

Томас въздъхна:

— В джунглата има толкова живот и толкова унищожение на живота, че всеки спор за суетата на битието губи смисъл.

— А в града? — подметна Еор.

Мисионерът прехапа устни:

— Наистина не мога да отговоря къде този смисъл е по-спорен. Избягах от градското безсърдечие, но не мога да приема световното безсърдечие, което ме души тук... Все суета...

Орангутанът продължи мисълта му:

— Суета! Нито знаем какво точно означава тя, нито искаме да прозрем в истинската ѝ същност. — Замълча и добави: — Всъщност разумът, по-право създадената от него етика, лишава от смисъл суетата. Осмисля съществуването. Поне на разума.

Приказваше му се.

— Наистина при вас има много суета. Всеки иска да е над другите. В нещо, каквото и да е. Всичко е борба. Един закон — победа! Акламирате победителя, а не виждате сълзите на победения. Борба за победа — това е то, злото. Заради един щастливец — безброй злощастни — продължи той.

Томас отново въздъхна:

— Такъв е законът на природата. Дори звездата звезда изяжда.

Еор кимна:

— Това е неразумната природа. А разумът е предопределен, да речем програмиран, да коригира нейните сурови закони.

Чак сега се сети да попита:

— А моят „пасифер“? Къде е?

И Томас, и Джалонг бяха мълчали досега за това, за да не го тревожат в доскоро тежкото му състояние. Повече не можеха да мълчат.

— Спомняш ли си пилота от сваления хеликоптер? Рахман?

Да, спомняше си. Изразът на лицето му потвърди това.

— Той го открадна.

Еор вдигна тревожен поглед:

— А той пък къде е?

Мисионерът се обърна към даяка:

— Пусни радиото! Тъкмо предават новините.

Уловиха края им. Но и той беше достатъчен:

— Рахман султан навлязъл в Кашмир. Съществува реална опасност от военен конфликт с Индия, която още не е предприела ответните мерки, тъй като почти цялата ѝ гранична армия е унищожена.

Томас побърза да отговори на недоумяващия поглед, отправен му от Еор:

— За информационните средства изумително леките победи на този завоевател остават необясними. Но за нас...

Еор скочи:

— Искаш да кажеш...

— Да, братко! Това е дело на твоя „пасифер“. Не се съмнявам, с неговата мощ той обезврежда противниковите армии, след което ги унищожават. Да сплаши другите. Владее цяла Индонезия, Бангладеш. Сега — и Кашмир. Освен арабските... Заплашва целия свят.

Орангутанът стоеше изумен.

— Възползвал се е от моето устройство, създадено да укротява страстите, да сее мир сред хора и животни, за да убива. И да заробва други хора. Как е възможно това?

— При нас всичко е възможно — рече примирен Томас. — И Нобел създаде динамита, за да облекчи труда на хората при разбиването на скалите. Кюри и Ръдърфорд изясниха структурата на атомното ядро, а човечеството вместо първо да построи атомни електроцентрали, взриви атомната бомба.

Еор не спираше да си говори на глас:

— Вие... Хората... Щом можахте да злоупотребите с „пасифера“, какво ли още бихте извършили, ако ви издам тайната на фотонната енергия? Или пък — управлението на хроналните аномалии? С вашата агресивност вие бихте объркали реда във Вселената.

— За жалост така е — рече Томас. — Всяко научно откритие у нас първо се прилага за военни цели.

— Войната! — пошепна Еор. — Алчността за победа, за задоволяване на чувството за важност... Като този Рахман... — И добави: — Не сте дорасли. Не сте дорасли за знанията, които смятах да споделя с вас. А няма по-ужасно от това — развитието на техниката да изпревари развитието на морала.

— А значи ли това — запита мисионерът — да спрем техническия прогрес?

— То се знае, че не значи. Но изисква по-напред да ускорите напредъка на етиката. Това, което се опитвам да ви внуша.

И пак поклати глава.

— Но виждам, че не сте дорасли.

— Рахман не е цялото човечество, Еор. Той не е критерий за цялото човечество.

— Но нали то не може да го възпре? Нали винаги ще се намерят алчни за власт честолюбци, които ще заемат неговото място?

Отец Томас изрече последния си довод в този мъчителен разговор:

— И все пак ние успяхме да създадем Организация на обединените нации. С нейната намеса опасността от злоупотреби намалява.

Еор сви космати рамене:

— Дано! Това е последната ми надежда. И все пак въпреки тази организация Рахман вилнее.

Той внезапно вдигна глава:

— Аз все още имам някаква сила да го възпра. Вместо вашата немошна в случая организация. За щастие имам. И ще го лиша от смъртоносната му мощ. Сега... — Очите му бяха потъмнели. — Но после... Ако ви разкрия другата сила, ако някой нов Рахман се добере до нея... — И натърти: — Ще се опитам да поправа бедата... Донякъде...

Обърна се да влезе в пещерата.

В този миг с пукота на сумпитан от гората излетя стрела. Еор неволно помръдна и тя профуча на сантиметър от рамото му. Удари се в скалата и се счупи.

Но и Джалонг беше горско чедо, израсъл сред вечни опасности. Грабна пушката, която винаги стоеше до него, и стреля. Чу се лек стон и човешката сянка, която се бе мярнала в храсталака, изчезна в гората.

Даякът се спусна натам с пръст на спусъка. Откри кървави следи. Значи беше улучил. Проследи ги донякъде. Но скоро се отказа. Изглежда раната не беше опасна. И нападателят бе успял да вземе преднина. Излишно беше да го гони.

Върна се. Разгледа съсредоточено счупената стрела.

— На Банао е! Всеки даяк ги прави по свой начин.

Поклати глава разколебан.

— Но не беше Банао. Струва ми се, стори ми се, че беше Дао.

Амокът...

Мисионерът се запита гласно:

— Защо се целеше в Еор? А не в теб, а не в мен?

— Разбрал е вече, достатъчно е схватлив, откъде идва силата ни.

А и Дао е амок. Срещу когото го пратиш, ще го убие.

Както беше застанал на входа, орангутанът рече:

— Ех, клетки братя! Всеки миг доказвате доколко не сте дорасли.

Сетне изведнъж смени темата. Заговори за това, което в случая му изглеждаше по-важно.

— „Пасиферът“ е уязвим като всяко друго техническо произведение. Това мога да ви кажа. Той се задейства от акумулатор на фотони. Не сте слушали за такива, нали? И тъй като те нямат маса в покой, в такъв може да се кондензира безкрайно много енергия. — И се усмихна насила. — Притежавам устройство, което може да го опразни мигновено. Да направя това, което вие наричате „пробив на акумулатора“. А нашият герой, всепобеждаващият Рахман султан, да се окаже напълно обезоръжен. И почти през рамо довърши: — Може би това, което наричаме гравитационна сингулярност, взрив, да е било също така кондензат от фотони. Естествен фотонен акумулатор. И някакъв непознат за нас агент да е предизвикал пробив в този грандиозен акумулатор и е причинил Големия взрив. — Запита ги с поглед: — Защо не? — И отново поклати глава: — Но вие наистина не сте дорасли...

ПРОЩАВАЙТЕ НА ВРАГОВЕТЕ СИ

Триумфът на Рахман бин Абдул облекчи задачата на Зигфрид ван Фелдеке. Замаян от леките си победи, завоевателят навярно вече бе забравил дребния за него браконьер на животни. Затова, когато чу третото предаване на Еор, което уточняваше местонахождението му, Зигфрид веднага свика съучастниците си, все изпечени нарушители на закона като него, и нареди изпълнението на задачата им да започне същия ден.

Бяха тринайсет души. Но той съвсем не беше суеверен. Нужни му бяха точно толкова. Защото всеки от тях имаше някаква подготовка и първоначално би могъл да вдъхне доверие у набелязаната жертва за известна компетентност в определена област: биология, електроинженерство, религия, астрономия, медицина. Криониката остави за себе си. По време на службата си при Стив Макгил бе успял да обогати задоволително познанията си по този проблем.

Добре облечени, с дипломатически чанти, в които бяха скрили оръжията си, заговорниците се качиха в очакващия ги хеликоптер. Беше голяма бойна машина, отвлечена от недоволен от Рахман султан пилот, който срещу тази услуга се надяваше да се измъкне от родната Индонезия, където повече нямаше място за него. По силата на ислямските закони Рахман признаваше само едно наказание спрямо отстъпниците.

Летяха дълго над джунглата, всеки унесен в своите мисли и грижи.

По едно време някой извика:

— Един липсва!

Преброиха се набързо. Наистина, вместо тринайсет бяха дванайсет. Кой липсваше? Оказа се Салиман, помюсюлманчен даяк, на когото разчитаха да ги води, ако се наложи да ходят през гората. Какво бе станало с него? Защо ги бе зарязал? Какво се криеше зад неговото бягство?

Тъй или иначе нямаха време да се връщат, та да го търсят. Ако си бе наумил да бяга, нямаше да ги чака на летището. Продължиха.

Пилотът се обърна и посочи с пръст надолу. Бяха достигнали целта. Оставаше да намерят място за кацане. А тук такива не се срещат често.

В този миг страшен блясък, нейде от тавана на кабината, ги ослепи. Оглушителен гръм ги зашемети. Сякаш беше настанал краят на света...

Зигфрид се свести бавно. Постепенно погледът му взе да различава къде се намира. Лежеше на земята върху опадалата шума, а над него се бяха надвесили, дотолкова оплескани в кръв, че не можеше да ги познае, трима от съучастниците му. На петдесетина метра от тях догаряха останките от катастрофирания хеликоптер. Над главите им крещяха до влудяване уплашени маймуни, папагали и безброй други птици.

Зигфрид взе да се поопомня.

— Какво стана? — със слаб глас попита той.

Един, но кой ли, чие ли лице беше така омацано със сажди и кръв, изруга:

— Какво? Агента! Нищо друго!

Допълни го вторият:

— Някой е заложил взрив. С часовник или с дистанционно възпламеняване — не е важно...

— Някой! — пошепна Зигфрид. — Кой?

— Кой? Само онзи, Салиман. Защо изчезна? Курдисал бомбата и дим да го няма.

Изглеждаше правдоподобно. Значи, Рахман султан не ги бе забравил. Бе успял да нареди това покушение.

Зигфрид опита да се надигне.

— Всъщност какво значение вече има това? Важното е да се измъкнем оттук.

Разпозна пилота и се обърна към него:

— Знаем ли поне къде се намираме?

— На километър-два от пещерата.

Зигфрид успя да се изправи. Значи нямаше нищо счупено. В случая това беше най-важното. Щом като можеше да се движи, все

оставаше някаква надежда. Не само за спасение, ами и да довърши започнатото.

Със счупена ръка се оказа пилотът. Подложиха ѝ шина от дървесна кора, превързаха я с кърпа и потеглиха. Но тъй като нямаха компас, а и не виждаха слънцето, скоро разбраха, че са се заблудили. А по раните им се въртяха рояци мухи, полепваха по тях, смучеха. Някои рани пък не спираха да кървят. Хората бързо губеха сили.

Не стига това, ами пилотът залитайки случайно се хвана за някаква лиана със здравата ръка. И изпищя от болка. Кожата му мигновено се покри с мехури. Като от чудовищна коприва.

Гората отново се бе успокоила. Животът бе тръгнал по своя път. Ето, един панголин, сякаш брониран в средновековна ризница, пресече пътя им. Изпълзя по стъбло нагоре едра агама. Защрака с дългите си пъстри шипове бодливо свинче.

Над главите им между клоните на фикусите, железните дървета и иглолистните каури, омотани с безредната плетеница на ротангите и другите лиани, запрехвъркаха папагали, кълвачи, скорци, нектарници, пеперуди, бръмбари, летящи жаби и дракончета.

Трябваше да намерят вода! Не само за пиене. Повече да промият раните си. Мъхове, листа, лишеи — всичко беше подгизнало от влага. Но влага, която не можеше да се пие.

Внезапно един извика:

— Ето!

И показва проснатата върху земята огромна маса с правилна форма, сякаш пет свински бута, подредени в розетка. Рафлезия! Най-големият цвят на света. Наоколо се носеше задушаваща воня на леш. И цели облаци мухи.

Зигфрид знаеше, че има ли рафлезия, има и цисус, върху чиито корени тя паразитира. Цисусът е лиана. Наричат я „горски извор“.

Биологът не се поколеба. Замахна с ножа, срязва стъблото ѝ. От среза като от водопроводна тръба избликна вода. Всички един след друг се напиха до насита. Остана и за промивка на раните.

Докато чакаше реда си, Зигфрид зърна спотаения в близката папрат дивак. Вдигна пистолета.

— Не мърдай! — заповяда му той. После му извика: — Ела насам!

Онзи знаеше мощта на това оръжие. И неохотно се приближи.

— Слушай! — рече Зигфрид. — Ще ти дам този нож, ако ни заведеш до едно място.

— Къде?

Нямаше защо да го усуква:

— При Орангутана от небето.

Туземецът облиза изведнъж пресъхналите си устни:

— Не го знам.

— Знаеш, знаеш! — натърти Зигфрид. — И ще получиш ножа.

— Не знам!

Нямаха много време за губене. Един не се стърпя и го прасна с юмрук в лицето, та едва не го повали на земята. Даякът стана. И повтори с тъпа упоритост:

— Не знам!

Втори юмрук. Трети.

Внезапно с пронизителни крясъци иззад дънерите наизскачаха двайсетина полуголи даяки и обкръжиха крушенците.

Зигфрид се сепна. Познаваше силата на сумпитаните, духовите пушки с излитащите с бръмчене отровни стрели. Какво да стори? Те бяха четирима. И то обезсилени, ранени, заблудени в гората. Срещу толкова много настървени ловци на глави. Не подценяваше противника.

— Ние сме приятели — рече той. — Искаме помощ.

— Помощ! С бой! — обади се един, навярно водачът.

Ха сега де! Защо?

— Вие сте врагове! — изкрещя даякът. — А враговете се посрещат като врагове.

Обръчът на нападателите взе да се свива. А сумпитаните им като спици на колело целеха все центъра, където се бяха скупчили с опрени гърбове четиримата бандити.

Нима черепът му щеше да украси някоя дивашка колиба? Докато помисли това и чу друг глас:

— Братя, не убивайте!

Даяките сведоха оръжията си към земята. И се извърнаха нататък, откъдето дойде гласът.

От шубрака се появиха двама души: кривоок даяк и бял мисионер. Стори му се нещо познат. Кой ли беше пък този? Дъхът му секна.

Та това беше той, Томас, съперникът му — и в надпреварите, и в любовта! Понечи да се скрие зад другарите си, но Томас го видя. Разпозна го и под омацалата лицето му кръв.

— Зигфрид ван Фелдеке!

Омразата блесна и в неговите зеници.

„Само туй ми липсваше! — помисли си Зигфрид. — Да попадна тъкмо на този!“

Посегна към пистолета си. Но мигновено вдигнатите цеви на диваците го спряха.

— Ти! — изпъшка мисионерът. — Ти, който съсипа живота ми...

Трябваше да каже нещо! Но какво?

— Ама аз... — заекна Зигфрид. — Аз...

Отец Томас дишаше тежко. Личеше си каква борба се води в душата му.

Замълча. Секунди ли, минути ли, часове ли? Накрая въздъхна:

— Иисус е рекъл: „Прощавайте на враговете си!“.

Беше възвърнал самообладанието си.

— Какво дириш тук? — запита той. — Маймуни ли ще ловиш?

И Зигфрид бързо се опомняше.

— Аз съм от пратениците на Комитета при Обединените нации.

— Ти? От Обединените нации?

— Понеже познавам острова, — бързо скрои лъжата. — Като водач. Пък и биолог...

И за по-голяма убедителност побърза да прибави нови доказателства:

— Този е електроник... Този лингвист... Този астроном...

Томас чак сега постави главния въпрос:

— А защо сте тук? — И повтори повече на себе си: — Прощавайте на враговете си!

— За контакта. За среща с Пришелеца. Уговорихме я по радиото.

— Пришелеца! — повтори Томас. — А какво знаете за него?

— Само това, което той събщи.

— Защо пък точно тук?

— Такива координати ни даде.

Мисионерът все още се колебаеше.

— В съобщението се казва, че ще дойдат тринайсет представители. А вие?

Сега вече нямаше нужда да лъже:

— Авария! Най-вероятно бомбен атентат. Хеликоптерът ни гори на двеста метра оттук.

Томас кимна:

— Затова и аз съм тук. Чухме приближаването на хеликоптер. После — взрив. И побързахме на помощ.

Зигфрид изкриви лице:

— Останалите вече нямат нужда от помощ, а от християнско погребение.

Томас все още се колебаеше:

— Ще им го осигурим! Но вие... Вие...

Зигфрид вече беше сигурен, че е успял да притъпи най-сериозните му колебания.

— Това е задачата ни. Да се срещнем... — И добави доверително: — За да се върнем обратно, с него или без него, преди да ни е изпреварил разбеснелият се султан Рахман.

Мисионерът размени няколко думи с даяка. И реши:

— Добре! Тръгвайте с мен! Ще ви отведе.

КОНТАКТЪТ

Колко измамно е бойното щастие! До вчера жънец победа след победа, днес Рахман бин Абдул Субанто беше принуден да бяга като недоубита пантера. Да се завира из пущинаците. И да търси. Какво да търси? Помощ, закрила от тогова, когото беше ограбил. А щеше ли да ги получи? Или освен славата щеше да загуби и главата си? И все пак... Разчиташе на неговото великодушие, на надчовешката му нравственост. На активното начало в доброто.

Всъщност той тъй и тъй беше обречен. Ако не успееше да склони необикновения говорещ орангутан, дните му и без това бяха преброени. За главата му бе обещана седемцифрена награда, от която малцина биха се отказали.

Досетил се бе, че всичко се дължеше на диадемата. Някаква повреда, която единствен орангутанът беше в състояние да отстрани. Щеше да падне в нозете му. Щеше да му се закълне във всичко, което Пришелеца смята за свято: в майка си, в баща си, в брадата на Мохамед. Само да получи нужната помощ.

Щеше да му обещае, че, ако му възвърне отново силата, ще му завоюва целия свят, да наложи на всички неговата етика, все едно нова религия. Религията на извънземните, чийто пророк щеше да бъде Рахман. Само да му върнеше мощта.

Убедил се бе напълно, че тълпата следва само силния. Види ли го унижен, тозчас се отдръпва от него, оставя го на произвола на съдбата, по-зле — подгонва го. Колко му се искаше да хване отново юздите на тази тълпа. Да я пришпори по своя воля.

Не допускаше, че самият Орангутан бе обезсилил всепобеждаващото му оръжие. Надяваше се, че не знае какво е правил досега с него. А съзнаваше, че постъпките му, всичките му действия бяха в пълно противоречие с нравствеността, която проповядваше Пришелеца.

Беше тъй близо до триумфа, до върха на славата. Ако бе успял да завоюва Кашмир, което значеше да победи и Индия, другите

държавички наоколо сами щяха да му подложат гърбовете си към върха.

Само една дивизия бяха сварили да изпратят насреща му. Една нищо и никаква пехотна дивизия! Пресрещналите го преди това ескадрили бе успял да обезвреди. Да ги върне безволеви в базите им. Неговият полк чакаше само знак, за да настъпи. И да изтреби враговете. Рахман дори не си даде особен труд да внуши чрез диадемата си своята воля за покорство. И ужас! Никакъв ефект! Индийците продължаваха настъплението си. Нещо повече — ракетните им части изстреляха ракетите си, които пометоха ротите и взводовете му.

Трябваше да действа решително! Той напрегна цялата си воля. И — пак нищо! Врагът продължи настъплението си. Затракаха тежките картечници. После — и автоматите. В неговия полк настана суматоха. Бойците му не бяха свикнали на такъв отпор. Пред това числено превъзходство, пък и разстроени от току-що понесените големи загуби, те хукнаха назад, следвани от победителите, които бързаха да се възползват от неочакваната победа.

Рахман свали диадемата, раздруса я гневно, постави я пак на челото си, пак се съсредоточи да отпрати цялата си жажда за победа. Напразно! Тя вече не беше онова всемогъщо оръжие, а безсмислено украшение.

И той отстъпи назад. Опита се да организира резервите си. Ала индийците, упоени от успеха си, пометоха и тези части. Рахман едва свари да се качи в хеликоптера на свой верен пилот. По радиото гърмяха строгите му заповеди за отчаян отпор срещу настъпващия враг.

Когато се приземи на летището до щаба си, разбра, че всичко е загубено. Свикналата на леки успехи войска бързо се бе разкапала, бе се пръснала по цялата страна, но не за бой, а за мародерство. Едва се спаси от посрещналата го куршумена градушка. Куршуми от неговите доскоросни подчинени! Куршуми на изменници!

Най-сетне осъзна. Беше изоставен, изоставен от всички, които доскоро го боготворяха. Изоставен като всеки диктатор в беда.

Прехвърли се на друг самолет. Върна се в Джакарта. Ала и там честололюбивите му военачалници се бяха отметнали от него, бяха предпочели те да поемат властта.

Завари страната в пълно размирие, в настървена гражданска война. И добре че все пак се намираха някои от старите приятели, та успя да се качи в един хидроплан. И с него да достигне до Борнео.

Отначало не си даде сметка защо тъкмо тук. Може би за да умре в страната на прадедите си. Малко по-късно го осъзна. Там беше Орангутанът от небето, единственият, който беше в състояние да му възвърне силата. Щом притежаваше това оръжие, това значеше, че познава устройството и действието му. Само трябваше да се престори на разкаян грешник. Християните имат слабост да прощават на „блудните синове“. Този с по-висшата етика, проповедникът на „активното добро“ трябваше да е още по-великодушен.

Без да спира, Рахман се понесе над познатата река нагоре срещу течението. И ужас! Бензинът свърши.

Побеснял от гняв, той се приводни. За негов късмет един любопитен яхтсмен опря лодката си до поплавъците на самолета. Насочил пистолет насреща му, Рахман се прехвърли в яхтата, свали собственика на брега, без да го е грижа какво ще прави нещастникът наред джунглата, и продължи пътя си с нея.

Този път горивото се оказа достатъчно. Лодката се носеше бързо срещу течението. Наоколо гората гъмжеше от живот. Ала Рахман не забелязваше нищо. Свикнал бе с такива пътувания. Не му правеха впечатление нито подскачащите риби, нито припичащите се на брега крокодили и гавиали, нито стрелкащите се огромни водни кончета, нито отлитащите уплашени водоплаващи птици, нито кряскащите папагали, нито премятащите се по клоните гибони и макаци.

Мислеше само за едно, за предстоящата среща и за ролята, която трябваше да изиграе. И то до съвършенство. Разкаяният блуден син!

Най-сетне стигна пристана, където съселяните на Джалонг връзваха праутата си. Нямахте съмнение — тук беше. Пресрещналият го безопашат крокодил представляваше най-убедителното доказателство.

Отби към брега. Килът му зари в тинята.

Рахман скочи до колене във водата и изгази на брега, където тутакси беше обграден от тълпа даяки.

— Къде са отец Томас и Джалонг? — беше първият му въпрос.

— При Орангутана от небето — отвърна някой.

— Водете ме веднага при тях! Много е важно!

Двама склониха да зарежат работата си, за да го придружат до пещерата. И макар че не бе спал цяла нощ, че не бе ял два дена, че бе съкрушен от поражението си, Рахман пак намери сили у себе си да не изостане от техния нормален ход и така по направената от мандоутата им просека достигнаха целта.

В пещерата нямаше никой. Рахман знаеше, че обикновено тези, които търсеше, седяха на близкия плосък камък, приличащ на издялана от природата пейка.

Даяките се засуетиха. Да влязат вътре не смееха. Не си позволи това и Рахман. Само се провикна:

— Ей, къде сте?

От вътрешността на пещерата проехтя познатият му глас:

— О, братко! Завърна ли се?

— Ами че... Завърнах се...

— Бойното щастие те напусна, така ли? Изгуби силата си, а?

Значи знаеше.

— Да! — отвърна с най-трогателния си глас Рахман.

— Е?

— Идвам да искам прошка.

— Защо от мен ще искаш? Искай я от самия себе си! Бях казал, ако помниш: „Съдете себе си! Безпощадно!“.

Привидно разкаяният почти проплака:

— Аз се осъдих! Кълна се в най-святото си!

— За какво?

— Че повече няма да убивам.

— И какво друго?

Той беше научил наизуст всичко, което се налагаше да каже:

— Еор, всемогъщи! Ако вдъхнеш живот на диадемата, ако ми възвърнеш отново силата, аз ще завоювам за теб целия свят. Обещавам, без капка кръв. И ще наложа твоята етика. Като твой пророк ще му я наложа, като нова, най-висша религия. Кълна се...

Не можа да чуе отговора. Защото в същото време от гората излезе забързана група хора, водена от Томас и Джалонг.

— Намерихме ги! — провикна се отдалеч Томас.

Чак сега орангутанът излезе навън.

— Защо са толкова малко?

— Атенат! — отвърна Томас. — Другите са загинали.

Рахман се вторачи в новодошлите. Във всеки от тях.

Единият беше Зигфрид ван Фелдеке. Значи, поставеният по негово нареждане взрив не бе успял да свърши докрай работата си.

Не се стърпя:

— Какви са тези?

Мисионерът се извърна към него учуден, че го вижда отново:

— Рахман султан! Как така?

Ставаше прекалено заплетено. Но трябваше да намери изход:

— Обясних на Еор. Ще обясня и на теб. Но по-напред кажи какви са тези хора!

— Делегацията на Обединените нации — отвърна Томас. — Която чакаме... за преговорите.

Рахман прецени светкавично. Можеше да се покаже като полезен доброжелател, който иска да предпази тези наивници от скроената измама.

— Никаква делегация не са те! — натърти той. И посочи Зигфрид: — Този е браконьер на диви животни. — После сочейки и останалите: — А тези са „пиявици“, търговци измамници, които пропъдих от района си. Банда от престъпници са те, никаква делегация.

Не довърши. Зигфрид ван Фелдеке извади пистолета си и стреля. Но натъртената му при катастрофата ръка потрепери. Пък и Рахман беше достатъчно пъргав и опитен в сраженията. Отскочи навреме. И още нестанал от земята, където се бе претърколил, извади своя пистолет и натисна спусъка.

Не пропусна. Куршумът му улучи безпогрешно контрабандиста, който се свлече със стон в тревата. Все пак намери сили да се надигне на лакът. И така сгърчен, с последни сили, насочи оръжието си към Пришелеца. Гръм!

Еор се хвана за гърдите. Между пръстите му рукнаха няколко кървави ручейчета.

Рахман успя да чуе само няколко прошепнати от умирация Зигфрид думи:

— Изпълних... задачата... Джейн... Питър... Мери... ще получат наградата... Ще... богати... облажавани...

В следващия миг и останалите бандити измъкнаха скритите си оръжия. Откос от куршуми надупчи тялото му. Той дори не усети

болката. Тялото му омекна, коленете му се подгънаха. И пред очите му падна мракът.

КРАТКОТО ТЪРЖЕСТВО

В кампонга цареше паника. Всички мъже, жени, деца, та и немощните старци бяха излезли по терасите и възбудено обсъждаха станалото. Опитваха се да си го изяснят. Всъщност не знаеха какво точно бе станало. А неизвестността е по-страшна от всяка явна опасност.

Първо бяха чули експлозията на хеликоптера. Като гръмотевица. А беше ясно, че не е гръмотевица. Тогава...

След това — престрелката. За нея вече нямаше съмнение — стреляха хора. И то нататък — към пещерата. С Орангутана от небето. Където бяха Джалонг и мисионерът. И Рахман султан. И двамата му водачи.

И докато се чудеха какво да предприемат, ето че дотича единият от тях, викайки с цяло гърло:

— Избиха се... Избиха се...

— Кои?

— И Рахман султан... И друг един бял... — Чак тогава се сети: — Убиха и Орангутана от небето.

Тълпата зашумя. Да погубят всемогъщия небесен пратеник! Та той уж беше по-силен от всеки горски дух. Той трябваше да е безсмъртен. А то...

Тогава от колибата си излезе Банао, който дотогава само беше подслушвал отвътре новините.

— Я разкажи свястно точно какво стана!

Тъй и тъй дума по дума вестителят повтори разказа си.

— Значи — усмихна се дукунът, — значи, орангутанът...

— Да, да! Застреляха го. Застреля го онзи, другият бял.

Усещаше как в гърдите му се надига несдържана радост. Не бе и мечтал за това. Беше се примирил, че е изгубил влиянието си. Че тази свръхестествена маймуна го бе лишила от всякаква власт. Че бе направил за смях и Свещения крокодил. И сега — изведнъж...

Джалонг беше загубил покровителя си. Банао отново щеше да си възвърне надмощието.

Душата му тържествуваше. Такова изненадващо щастие! И то без никаква негова заслуга. Подарена му направо от духовете на прадедите. Отплатили му се бяха за това, че не ги бе забравил, че той единствен не се бе поддал на злата магия, донесена от белия мисионер и подсилена от тази проклета говореща маймуна.

Щеше да си възвърне почитта на племето. Щеше да си осигури и щастливия отвъден живот — това, което мисионерът наричаше Рай. Раят на даяките е джунгла, пълна с глигани. И можеш цял ден да ловуваш. И да събираш хората на пиршества. Ядене и оризова ракия!

Трябваше да се отблагодари на прадедите! А един от тях беше Безопашатия. Първо на него трябваше да засвидетелства признателността си. Обикновено при по-маловажни поводи му поднасяше в жертва бяло пиле. Сегашният случай изискваше подобаваща жертва.

Банао нареди да хванат една свиня. После я отведе до брега и я върза за подалия се от водата оголен корен. Заподскача по сухата тиня, запровиква се, занарежда, ту съвсем тихо, ту с оглушителни крясъци, подканата си към Безопашатия:

— Ела, ела, уважаеми прадядо! Закрилнико на племето, родоначалник и хранител! Ти отново доказа, че си по-могъщ от чуждите духове. — Запляска с ръце и продължи: — Ела, ела, победителю! Ела да получиш заслуженото за доброто, което направи. За това, че ни отърва от страшния говорещ орангутан.

И ето, от водата се подадоха четири грозни пъпки: две ококорени очи и две раздути ноздри. Насочиха се към брега, към обезумялата от страх вързана свиня.

Безопашатия бе разбрал призива. Дали бе чул тропането от босите крака на танцьора, или плясъците на ръцете му, или кой знае по какъв друг начин? И бързаше да получи това, което му се полагаше.

Достигна плитчината. Бронираният му гръб се подаде над повърхността. Краката му зашляпаха в тинята. Жертвата заквича оглушително.

Тогава стана неочакваното. Отнейде изскочи Дао. И се втурна към дукуна:

— Ти, измамнико — изкрещя той. — Ти, дето ме изпрати в пещерата, та да ме убият...

Тълпата неволно отстъпи. Амок беше това, вселен в човешко тяло зъл дух.

Прекъсна заклинанията си и Банао. Извърна се. Отстъпи.

Все така, тичешком, насреща му Дао продължаваше да крещи и да се заканва:

— Ама не можаха... Никой не може да убие Дао... Сега аз ще убия теб... Ще те убия...

И се метна отгоре му. Стисна го за гушата.

— Ще те убия!

Дукунът не беше толкова стар. Имаше достатъчно сили. Вдигна ръце и натисна назад главата на нападателя си. Прегъна врата му. Амокът неволно отслаби хватката си. Изгубил бе доста сили от раната, нанесена му от Джалонг.

Банао не пусна. Продължи да натиска. Борбата не трая дълго. Хората не посмяха да се намесят. Единият беше магьосник, другият — обладан от бесове. Намеси се третият.

Свещеният крокодил по някакви си негови подбуди пренебрегна квичашото прасе. Метна се върху боричкащите се хора. Захапа първото, което попадна пред муцуната му. Прасеца на Дао. И тръгна заднишком обратно към своята стихия, водата.

При новата опасност, при новата болка, Дао се вкопчи още по-стръвно във врага си. Не го пусна и когато страшното влечуго го замъкна в дълбокото и го повлече към дъното.

Даяките наблюдаваха от брега ужасната развързка на разигралата се пред очите им жестока драма. Ръцете на Банао се протегнаха над повърхността като молба за помощ или като опит да се заловят за нещо. После изчезнаха под водата заедно с първата жертва на гмурналото се чудовище.

Духът на прадедите бе наказал и двамата. Но защо ли...

И ВСЕ ПАК ПРЪВ

Отдавна Стив Макгил не се бе чувствал тъй неспокоен. Тъй напрегнат, нетърпелив. Чакаше. А Зигфрид не даваше никакъв признак, че върши нещо, дори че съществува. Мълчеше. Защо мълчеше? Не беше го измамил, не беше се уплашил от опасната задача. Защото щеше да загуби всичко. Защото несъмнено знаеше, че Макгил не прощаваше на измамниците. Тогава?

Не можеше да се съсредоточи в другите си дела. Оставил бе нещата да следват естествения си ход. Досещаше се, че мениджърите му са разколебани, че почват да се двоумят какво да предприемат при всеки нов обрат на събитията. Свикнали бяха да изпълняват неговите нареждания, а не те да решават, както е в другите предприятия, където собственикът само прибира печалбата.

Макгил — Човекът, който се смее, наистина не се интересуваше толкова от изгодата, колкото от динамиката на бизнеса, от непредвиденостите, които борсата поднася ежечасно, от обратите в цените, дори от прищевките на акционерите. И главно — от удоволствието да предугажда тези събития и да ги насочва в своя полза.

Ето, на екрана се появи секретарят.

— Мистър — рече той. — Официално съобщение. Делегацията за контакта с другопланетянина е получила разрешение да отлети за Борнео. И да се срещне на уговореното място с него.

Това значеше много. Доказваше, че по някакви причини Зигфрид не бе изпълнил задачата си. Но Стив бе предвидил още един вариант. Налагаше се вече да разчита само на него.

Макгрей продължи:

— Преди отлитането на делегацията в самолета е открито взривно устройство, което е било обезвредено.

С гневен удар върху клавиша Макгил угаси екрана.

Това беше резервният му вариант. Значи и тук го преследваше несполуката. Абдул, специалистът по тези работи, изглежда, се бе

оказал некадърник.

Обърна се към свързващия го с борсата компютър. Цифрите запрелитаха по монитора. Взря се, напрегнал всички сили, да проумее смисъла им.

Цифри, цифри, цифри... Които за непосветения не говореха нищо. Но за него... За него те бяха по-четливи от най-ясната човешка реч. Акциите му изведнъж бяха паднали главоломно. Вестта за отпътувалата делегация и за неуспешното покушение ги бе превърнала в баласт, от който всеки бързаше да се отърве. Никой не купуваше. Единствено неговите маклери. Но техните усилия вече не помагаха. Не успяваха да внушат доверие в успеха на предприятието му.

Сгромолясване! По-страшно и от земетресение. Защото тогава все оцелява някаква постройка. А тук не оставаше нищо. Само пачки ненужни хартийки. С които можеше да си запали камината. И да се обеси на нея.

Сърцето му биеше учестено, главата му бучеше, кръвта в слепоочията му пулсираше подобно на ковашки чукове. Непоносима болка стисна черепа му като в желязно менгеме. Притъмня му...

Когато погледът му отново се проясни, когато мъглата пред очите му бавно се разсея, Макгил различи над себе си приведени хора в зелени престилки, със зелени кепета на главите и зелени препаски през устата, които правеха нещо около него и си подмятаха отделни неразбираеми за него изрази.

Стана му ясно начаса къде се намира. В болницата. А защо? Отговорът сам изплува в съзнанието му. Инсулт! Получил бе мозъчен удар. Организмът му бе издържал прекалено много напрежения. Последното обаче го бе сразило.

Стана му ясно и на какво се дължеше това. На борсовата катастрофа. Бе загубил всичко.

По-добре да не го бяха спасявали. Да го бяха оставили тъй да си отиде. Да си отиде като пръв в бизнеса. Не като бивш! Не искаше да бъде бивш!

Върху шкафчето до леглото му стоеше чаша с вода. Той понечи да я вземе, да сръбне една глътка.

Медицинската сестра тозчас се приведе над него:

— Недейте, мистър! Засега недейте!

Не тя го спря. Спря го другото. Нещо ужасно. Ръката му не изпълни даденото от мозъка нареждане. Остана безжизнено отпусната върху завивката.

Мозъкът му съобразяваше бързо:

— Парализа?

Сестрата кимна:

— Добре че е едностранна.

Опита да помръдне и крака си. Същото. Все едно затиснат с оловно одеяло.

— И няма да мога да ходя?

— Засега още не!

— Засега... А докога?

— Ех, ще потърпите! — отвърна сестрата. — Налага се дълго лекуване.

Лекуване! А защо му беше нужно? Фалирал... И инвалид... Още една гадна шега на съдбата.

В главата му бучеше фаталното решение: нямаше смисъл да живее повече! Трябваше да се махне от този свят! Трябваше да намери начин...

Влезе лекарят.

— Мистър Макгил, търси ви секретарят ви. Аз не искам да го пусна. Но...

— Защо?

— Да не ви тревожи. Обаче той твърди, че съобщението му е добро.

— Добро! Че какво ли добро може да се случи вече?

Лекарят повтори въпроса си:

— Да го пусна ли?

— Впрочем, вече нищо няма значение.

Само след минута Джон Макгрей влезе почти на пръсти в стаята.

— Простете, мистър! Но сметнах, че трябва...

— Говорете, говорете!

Секретарят погледна неловко към лекаря и сестрата. И те тактично излязоха навън.

Макгрей се приведе над леглото и пошепна:

— Имаме вест. Хендрик, пилотът, е успял да се свърже по радиото.

— Какво?

Не можа да сдържи вълнението си.

— Той успял да избяга. Но се лута из джунглата. Не знае дали ще се измъкне от там, но побързал да предаде съобщение.

— Какво е? Казвайте веднага!

— Фред загинал. Но преди това успял да убие орангутана.

Стив Макгил се задъха:

— Как? Мъртъв? Вярно ли е?

— Това е уловила радистката. Следователно... И маклерите... сякаш с шесто чувство... Масово изкупуват акциите ни...

Пришелецът убит! Та това не беше добра вест, това беше направо триумф! Това значеше, че никой вече не можеше да научи тайната на анабиозата му. Че никой не ще дръзне да конкурира бизнеса на Стив, че Стив Макгил отново щеше да бъде този, който беше.

Не го засягаше това, че човечеството няма да се запознае с постиженията на онази далечна цивилизация да използва пряко фотонната енергия, да управлява хроналните аномалии, няма да обогати своята душевност с нейната нравственост.

Важно беше, че само неговата технология в криониката оставаше непокътната. Единствена и най-съвършена.

Ех, беше парализиран. Че какво от това? Нали оставаше пак най-могъщият, непоклатимият, пръв в своя бизнес? Все още пръв...

РАЗОЧАРОВАНИЕТО

Престрелката още не бе спряла, когато отец Томас и Джалонг се спуснаха към падащия орангутан. Подкрепиха го, положиха го внимателно върху тревата. Мисионерът бързо измъкна от санитарната си чанта всичко необходимо, за да го превърже.

Дори не забелязаха бягството на останалите бандити, които, използвайки суматохата, се втурнаха към гората.

Превръзката мигновено почервения. Кръвта рукна и през нея. Томас прецени начаса — не можеше да го спаси. Засегната бе аортата. Ако беше в болница, една спешна операция с необходимото кръвопреливане би могла да предотврати фаталния край. Но тук... сред джунглата... където разполагаше само с няколко тампона и бинтове... Беше безсилен да помогне.

Раненият бързо губеше сили. Сякаш се сплескваше върху земята. Ето, размърда устни. Но от тях не излезе реч, а едва доловим шепот:

— Не... не сте дорасли... дори за християнството...

Томас не се съмняваше за кого се отнася това. За хората въобще. За цялото човечество.

— Успокой се, брате! — опита да го утеши той. — Кръвоизливът вече намалява. Опасността отминава.

Орангутанът сгърчи устни в горчива усмивка:

— Мислиш ли... че не съзнавам... какво става...

Млъкна, притворил очи. После отново ги отвори:

— Новото ми тяло умира... Край на живота ми върху Земята...

— И добави: — А може би е по-добре... Повтарям... Не сте дорасли... Щом като можахте... да използвате пасифера за война... Създаден за мир, да служи на войната, на страданието, на смъртта...

Мисионерът смени превръзката. Джалонг пък донесе сноп лечебни треви, с каквито племето му лекуваше подобни рани.

Еор продължаваше да шепне, по-право вече да фъфли:

— Не заслужавате... нито пасифера... нито фотонната енергия... нито умението да се управлява хроналната аномалия...

Дишаше учестено, плитко, едва доловимо.

— Нужна е съвместимост между техническата мощ и морала... При вас тя липсва... — Опита да се надигне. — Отнесете ме... в ракетата... Там...

Послушни, съвсем внимателно двамата го поеха с треперещи ръце. Все тъй нежно го наместиха през отворения люк в тясната кабина. И застанаха безпомощни до нея.

— Представям си — продължи раненият — какво би станало... ако овладеехте хроналната аномалия... и се разселихте по други планети в Галактиката... С вашата агресивност... плод на инстинкта ви за важност... като някогашните конквистадори... Какво ли зло щяхте да причините... ако попадnehте на други... по-миролюбиви същества...

Отпусна глава настрани:

— Прощавайте... Ще се махна... Ще задействам на обратна вълна регенератора... Той ще атрофира маймунското ми тяло... Ще го стопи. Ще остане само мозъкът ми... Моето „Аз“... Ще го подготви за новото ми странстване из космическата пустош... — Гласът му заглъхваше: — Ще търся... друг разум... но не като вашия... по-човечен... по-благороден... Пък ако намеря...

Томас и Джалонг дори не чуха последните му думи. Само ги подразбраха по мърдането на устните му:

— Тук претърпях... поражение... Един провалил се мисионер...

Люкът вече се затваряше, когато той промълви последната си дума:

— Прощавайте...

Двамата земляни стояха потресени. Изгубили способността да говорят. Отчаяни. Невярващи. Пък какво ли можеха да кажат? Какво можеха да направят повече?

Изведнъж, съвсем слисани, видяха, че звездолетът леко се надигна, насочи се към отвора на пещерата и с неподозирано ускорение изчезна от погледите им, стопи се в небесната синева.

Пещерата остана съвсем празна. Само те двамата. Останала бе само една следа — вълшебната диадема върху челото на мъртвия Рахман бин Абдул, над чиято тайна учените десетилетия наред щяха да изтощават мозъците си в напразни опити да разгадаят тайната ѝ.

Септември 1991 г.

Издание:

Автор: Петър Бобев

Заглавие: Възмездие на Кали; Диадемата на орангутана

Издание: първо (не е указано)

Издател: Книгоиздателска къща „Труд“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2015

Тип: роман

Националност: българска

Печатница: Полиграфически комбинат „Д. Благоев“ ООД

Редактор: Мирослава Бенковска

Технически редактор: Стефка Иванова

Художник: Ани Бобева

Коректор: Валя Калчева

ISBN: 978-954-398-372-8; 954-398-372-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/17507>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.